

КАЛЄНДАР КАНАДІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

ПРОВІДНИК

1930

Вінніпег, Манітоба, Канада

ПРОВІДНИК

ОБРАЗКОВАНИЙ

КАЛЄНДАР КАНАДІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

1930

Ціна 40 центів.

Накладом і заходом
ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ
ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМИ ІМЕНИ СВ. РАФАЇЛА В КАНАДІ

THE LEADER
Illustrated Calendar for Canadian Ukrainians.
Published by the "St. Raphael's Ukrainian Immigrant s Welfare Association of Canada."
Winnipeg, Man., Canada

ВІННІПЕҐ, МАНІТОБА, КАНАДА

Учітеся, брати мої,
Думайте, читайте,—
І чужого научайтесь,
Свого не цурайтесь .

Т. Шевченко

Їх Преосвященство Кир Василій Ладика
Епископ Канадійських Українців.

РІК 1930.

ЕРИ ЧИСЛЕННЯ ЧАСУ.

Рік 1930. рахують після християнської ери, то значить від уродження Ісуса Христа у Вефлеємі (початок року 1. січня). Але не всі народи землі ведуть рахубу часу після християнської ери.

Жиди числять роки від початку світа і після їх числення є в тім році 5690 літ від сотворення світа. Новий рік 5691 зачинається 23. вересня **(1. Тішрі).**

Магомеданський світ числить роки від Геджри свого пророка Магомеда і теперішний рік є 1348. роком після магомеданської ери.

Після китайської ери цей рік є 67. роком 78 циклю кит. календара.

Після числення грецької церкви від сотворення світа — 7438 літ.

Після юліянського періоду від сотворення світа — 6643 роки.

Після Кальвізія від сотвореня світа — 5879 літ.

Від повстання людського роду на землі — після обчислення учених природників — понад 100,000.000 літ.

Від повстання землі — після обчислення учених природників — коло 4,000,000.000 літ.

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР НА 1930. Р.

Рік 1930. є звичайним роком, числить 365 днів і зачинається в практичнім горожанськім численні о півночі з 31. грудня 1929 на 1. січня 1930.

Весна зачинається дня 21. березня о 3. год. 49 мін. пополудні в хвилі вступу сонця у звіздовий збір Барана: є це весняне зрівнання дня з нічю.

Літо настає дня 22. червня в 10 год. 51 мін. рано, коли сонце входить в констеляцію Рака: маємо тоді літню перемогу дня над нічю.

Осінь приходить дня 23. вересня в 2. год. 10 мін. рано зі вступленням сонця у звіздовий збір Ваги: є тоді час осіннього зрівнання дня.

Зима настає дня 22. грудня в 8. год. 42 мін. рано, коли сонце входить до звіздового збору Козорога: є це зимова перемога ночі над днем.

ЗАТЬМІННЯ В 1930. Р.

I. Частинне затьміння місяця припадає дня 13. квітня; в середній Европі невидиме.

II. Осередкове затьміння сонця буде 28. квітня; в Европі невидиме.

III. Частинне затьміння місяця буде дня 7. жовтня; видиме в Европі. Початок його о 17. год. 4 мін. 39 сек.

IV. Повне затьміння сонця слідує з 21. на 22. жовтня; в Европі не-

видиме.

Для зазначення відмін місяця уживаємо в календарі таких знаків:

- ◉ нів (молодик),
- ☽ перша чверть (квадра),
- ☺ повня,
- ☾ остання чверть (квадра).

ЗДОГАДОЧНИЙ ХАРАКТЕР 1930. РОКУ.

Пануючою планетою на 1930. рік є Сатурн. По записками з практичного життя, літа Сатурна бувають більше сухі, як вогкі. Весна пізна й холодна,літо досить тепле, опади атмосферичні мірні, врожаї добрі, але спізнені. Осінь суха, але не бракуватиме дощу. Зима нескора, однак вже в почактах студена.

ПУБЛИЧНІ СВЯТА В КАНАДІ.

В цілій Канаді святкується такі свята (голідейс):— День Нового Року, Богоявленнє, Попелець, Велику Пятницю, Великодний Понеділок, Вознесеннє Господне, Вікторія Дей (24. мая), Уродини короля (4. червня, або котрий буде проголошений), Домініон Дей, (1. липня), Лейбор Дей (перший понеділок в вересни), День Подяки (Армістес Дей 11. листопада, або в найблизший понеділок) і День Різдва Христового.

ВСЕСВІТ.

Здавалобися, що земля рівна, як стіл, і стоїть непорушимо на незрушимих підвалинах.. Однак наша земля виглядає як куля, як яблоко, що має в промірі 8 міліонів миль.

Можна її обїхати довкола морями на кораблі. На тій кулі живемо і здається нам, що вона стоїть безпечно, як "скеля." На чім оперта та куля? На якійсь підвалині? Ні, на нічім. Вона висить в воздусі, як банька з мила. Однак не висить на тім самім місці. Вона кружить довкола сонця, яке від неї більше 333,432 разів. Земля летить на віддалі 93 міліонів миль від сонця і хотяй важить 3,333.112,909.800,000.000 тон, то робить 18½ миль на 1-ну секунду. Це ще однак не все. Рівночасно земля крутиться довкола своєї оси зі скоростю, яка на половині землі (коло рівника), виносить 1000 миль на одну годину.

Сонце крутиться також довкола своєї оси і рухається кудись вперед разом із нашою землею. Довкола сонця кружить не лише наша земля, але ще других сім звизд, одна дальше від сонця, як друга. Найдальша звизда Нептун кружить довкола сонця на віддалі 2,734 міліонів миль. Крім нашого сонця з його 8 звиздами находиться в просторі велике число других сонць зі своїми "планетами," це є звиздами, що кружляють довкола них. Учені обчислили на світлинах звиздистого неба,що слідно понад сто міліонів звизд, які постійно рухаються в бездонній пропасті безмежних просторів всесвіта.

o

Його Ексцеленція, ВПрсв. Андрей Шептицький, Митрополит Львівський.

УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ.

Від дня 14-го марта 1923, коли держави — Анґлія, Франція, Америка, Італія, Японія порішили через своїх представників в Парижі, що Галичина лишається частиною Польщі, — представляється стан українських земель в цей спосіб, що вони розділені на чотирі кусні. Оден кусень під Чехами, другий під Румунами, третий під Поляками, четвертий у Москалів. Ніде не рішають Українці про розвій і поступ своєї землі. Всюди стараються теперішні властителі тягнути економічний і політичний хосен головно для себе.

Під Чехами: Закарпатська Русь (Ужгород) 14.700 кв. км., пів міліона Українців. **Під Поляками:**- Галичина (Львів) 55.000 кв. км., Холмщина (Холм) 10.500 кв. км., Підляше (Берестє) 46.000 кв. км., Полісся (Пинськ) 46.000 кв. км., Волинь (Ковель) 71.700 кв. км. Разом 220.200 кв. км., девять міліонів Українців. **Під Румунами:** Буковина 5.300 кв. км., пів міліона Українців. Бесарабія 46.000 кв. км., півтора міліона Українців. **У Москалів:** в Европі 408.000 кв. км. двайцять сім міліонів Українців.

Події на українських землях за десять літ, 1918 — 1928.

1918.— 22. I. Проголошення самостійности України.
9. II. Берестейський мир самостійної України з центральними державами.
29. IV. Павло Скоропадський гетьман самостійної України. Українські університети в Київі, 6. X. й Камянці, 1. XI. Українська Академія Наук у Київі, 14. IX.
19. X. Українська Нац. Рада у Львові і проголошення З. О. Української Нар. Республики. 1. XI. Українці заняли Львів і цілу Галичину. Початок боїв за Львів.

3. XI. Румуни заняли Буковину. Війська Директоії займають Київ при допомозі СС., 14. XII.

***

1919.— I. Трудовий Конґрес у Київі з участю галицьких делеґатів 22—28. І.

22. І. Проголошення зєдинення Соборної України в Київі на Софійській площі.

17. III. Мирова конференція в Парижі признає Закарпатську Україну Чехословацькій Республиці.

16. VII. Українська Галицька Армія перейшла Збруч.

10. IX. Договір у Сан Жермені під Парижем, яким держави антанти переняли на себе суверенність над Сх. Галичиною.

***

1920.— Варшавський договір С. Петлюри з Польщею, 22. IV.

20. VIII. Договір у Севрі під Парижем визнає Сх. Галичину окремою державною територією й означує її границі між Чехословаччиною, Польщею і Румунією.

9. V. Заснування Т-ва "Просвіта" в Ужгороді.

Липень-вересень. Більшовицькі війська в Галичині.

***

1921.—18. III. Мировий трактат між Польщею а СРСР в Ризі віддає землі на захід від лінії Збруч-Острог Сарни — Польщі, на схід від тої лінії Радянському Союзови. В той спосіб дісталися Польщі — Волинь, Полісся, Підляше і Холмщина, а ціла Велика Україна увійшла в склад СРСР. Прилучення Закарпатської України ("Угорської Руси") до Чехословаччини, 8. V.

***

1922.— Вибори до польського сойму в Польщі, 5. XI. Українці Галичини здержалися — з правно-політичних причин щодо Галичини — від виборів, а Українці Волині, Холмщини, Полісся і Підляша віднесли повну побіду при виборах.

***

1923.—14. III. Рада амбасадорів антанти прилучила Галичину до Польщі. Друге отже прилучення Галичини до Польщі. Ухвалення конституції Союза Радянських Республик, в тім і України, 6. VII.

***

1924.—12. II. Смерть Ольги Бесарабової у львівській поліційній тюрмі.

31. VII. Польський закон про орґанізацію школи на українських землях, а також і білоруських.

31. VII. Польський закон про мову, яким обмежено права української мови на території Східної Галичини.

***

1925.— Шкільний плебісцит на українських землях під Польщею. Почата, але не проведенна утраквізація українських державних ґімназій у Львові, Перемишлі та Тернополі польським міністром освіти Стан. Ґрабським.

14. VII. Оснування Українського Національно - Демократичного Обєднання.

28. XII. Польский сойм приняв некорисний для Українців закон про земельну реформу.

***

1926.—25. V. Траґічна смерть б. голови Директорії і б. Головного Отамана військ УНР. Симона Петлюри з руки жида Шварцбарта на вулиці Парижа.

***

1928.—4. III. і 11. III. вибори до польських законодатних установ (до сойму і сенату), в яких уперше взяло участь усе українське населення Східної Галичини.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЄНДАР

ЦЕРКОВНИЙ ЛІТОПИС.

Рік 1930 є звичайним роком і числить 365 днів.

Цего року числимо від:

Смерти Ісуса Христа	1897
Смерти св. Петра Першого Папи	1864
Схизми, то є поділу церкви на Східну і Західну (1054)	876
Берестейської злуки з Римом	334
Заведення Григоріянського Калєндаря	348
Уродження Папи Пія XI. (12. жовтня 1858 року)	72
Вступлення на престіл Апостольський Папи Пія XI. (6. лютого 1922 року)	8
Втуплення на престіл Й. Вел. Короля Ґеорґія (6. мая 1910)	20
Початку Великої Війни	15
Обняття епископського престола в Канаді через Кир Василія	1

ПАСХАЛІЇ 1930 Р.

а) греко-католицького обряду:

Буква пасхальна п. В руці літо до 21. березня з, а відтак **а.**

Мясниць 6 неділь і 6 днів, то зн. від Різдва Христового 7. січня (25. грудня 1929) до мясопустної неділі 23. (10.) лютого.

Тріодь починається 9. лютого (27. січня), в неділю про Митаря і Фарисея.

Мясопустна неділя 23. (10.) лютого; сиропустна неділя 2. березня (17. лютого).

Середопістя в середу 26. (13.) березня.

Поклони (утреня четверга 5-го тижня посту, правлена в середу вечером) припадають дня 2. квітня (20. березня).

Благовіщення Пр. Бог. 7. квітня (25. березня) припадає в понеділок 6-го тижня В. Посту.

Великдень 20. (7.) квітня.

Переполовлення празника Пасхи в середу 14. (1.) травня.

Віддання празника Пасхи в середу перед Вознесенням дня 28. (15.) травня.

Вознесення Господнє дня 29. (16.) травня.

Поминальна субота перед Сошествієм св. Духа дня 7. червня (25. травня.)

Сошествіє св. Духа 8. червня (26. травня).

Неділя Всіх Святих дня 15. (2.) червня.

Петрівка від понеділ. по неділі Всіх Св. 16. (3.) червня до 11. липня (28. червня), т. зн. треває 3 тижні і 5 днів.

Празник Евхаристії дня 19. (6.) (6.) червня.

Состраданіє П. Б. Д. М. в 10. пятницю по Пасці 27. (14.) червня.

Торжество Найсол. Сер. Ісуса дня 27. (14.) червня.

Різдво Христове в вівторок 7. січня 1930 (25. грудня 1929.)

б) римо-католицького обряду:

Золоте число: 12.
Епакти юл. XII, григор. O.
Недільна буква F.
Мясниць 7 неділь і 2 дні.
Попелець дня 5. березня.
Великдень дня 20. квітня.
Вознесення Господ. дня 29. травня.
Сошествіє св. Духа дня 8. червня.
Боже Тіло дня 19. червня.
1. Неділя адвенту дня 30. падолиста.

******

ПОСТИ.

Пости греко-католицької церкви.

1 Св. Вечір 6. січня в понеділок.
2. В. навечеріє Богоявлення 18. (5.) січня.
3. Великий піст від понеділка по нед. сиропустній 3. березня (18. лютого) до великої суботи 19. (6.) квітня включно.
4. Петрівка від понед. по нед. В. Св. 15. (2.) червня до середи 11. липня (28. червня) включно.
5. Спасівка від втірка 14. (1.) серпня до понеділка 27. (14.) серпня включно.
6. В день Усікн. Голови св. Івана Хрест. 11. вересня (29. серпня).
7. В день Воздвиж. Чесн. і Животв. Хреста 27. (14.) вересня.
8. Пилипівка від пятниці 28. (15.) падолиста до Навечерія Різд. Христового 6. січня 1931 (24. грудня 1930).
9. Що середи і пятниці в тижни крім загальниць.
10. В сирний тиждень дозволено тільки набілу уживати.

***

Давні пости злагіднила св. Церков ось як:

Пости вичислені під ч. 3, 4, 5, 6 і 9 належать заховати кождого понеділка, середи і пятниці і в ті дні позволяється набіл. В прочі позволяєся на мясо за відмовленням 5 Отче наш і 5 Богородице Діво(священики 50 псалом) перед обідом і перед вечерою.

Пости вичислені під 1, 2, 7, 8 і 10 позволяєся на набіл. Лише перший тиждень Вел. посту (3—8 марта вкл.) і страстний тиждень (14—19 квітня вкл.) набіл дозволений у вівторок, четвер і суботу, а в понеділок і пятницю маєся їсти без набілу.

Після практики в Канаді і після 33 артикулу декрету диспензуєть ся від мяса у всі понеділки постні крім першого і послідного тижня Вел. посту і всі середи поза постами за відмовленням 5 Отче Наш і 5 Богородице Діво.

(В Канаді Еп. Ординаріят оголошує звичайно на Вел. піст в часописи ще більшу диспенду для тих, що не можуть заховати повисшого посту або не хочуть мати заслуги за звичайний піст).

Від здержання від мяса звіль-

нені ті, що без великої шкоди не можуть обійтися без мяса. До них належать:

1) убогі, що їдять то, що другі дадуть. Хто не має масла, може уживати до страв смальцю.

2) хорі, особливо на жолудок, що заживають медицину, жінки вагітні і що кормлять дітей, коли самі ослаблені і потребують мяса.

3) дуже тяжко працюючі, пр. по залізних фабриках і майнах.

4. ті, що не можуть дістати пісних страв, або ті страви є дуже нездалі або дуже за дорогі.

В часі постів належить більше уникати гріхів і уподобань, а побільшити добрі діла любови, милосердя і побожности після слів св. Василія Вел.: "Не їш мяса, а тимчасом пожираєш свого брата."

Загальниці греко-кат. обряду:

1. Від Різдва Хр. 7. січня до Богоявл. Госп. 19. січня крім Навечерія Богоявлення.

2. Між неділею про митаря і фарисея і неділею про блудного сина, т. зн. від 9. лютого (27. І.) до 16. (3.) лютого.

3. Від Великодня до Томиної Неділі від 20. (7.) до 27. (14.) квітня.

4. Від Сошествія св. Духа 8. червня до неділі Всіх Святих 15. (2.) червня.

Заборонений час для забав і весіль з музикою і танцями.

1. Всі середи і пятниці, крім загальниць.

2. Від початку Пилипівки 28. (15.) листопада до Богоявлення.

3. Від сирного понеділка 3. березня (18. ІІ.) до Томиної неділі 27. (14.) квітня.

4. В Петрівку і Спасівку.

5. В день Усікн. Голови св. Івана Хрест. 11. вересня (29. серпня).

6. В день Воздвиження Чесного і Животворящого Хреста 27. (14.) вересня.

Заупокойні Суботи.

Перед Н. мясопустною.
Перед Н. 2. 3. і 4. Вел. Посту.
Перед Сошествієм св. Духа.

Пасхалії православного обряду.

не узгляднені, бо православна автокефальна церковна єрархія в Польщі завела з травнем 1924 р. новий стиль (григоріянський календар) для нерухомих свят. Вірні не приняли тої зміни митр. Діонізія до відома і прийшло до того, що священики святкують українські свята рівночасно з римо-католицькою церквою, а нарід святкує свої свята постарому стилю рівночасно з греко-католицькою церквою в Галичині.

—— ****** ——

Його Ексцеленція Впреосвященний Андрій Касульо, Апостольский Делеґат на Канаду.

ЦЕРКОВНА ГІЄРАРХІЯ

Святійший Отець Папа Пій XI.

Уродився дня 31-го мая 1857 в Дезіо, малім місті на північ від Монци, в околиці Медіоляну при шляху до озера Комо, а називався Амброзій, Дамян,Ахіль (трьох імен) Ратті.

Середну школу покінчив в Медіоляні, а опісля вступив до семінара. Великий вплив мав на нього його вуйко, священик в місцевости Ассо. Архиепископ Медіоляну звернув увагу на бистрий спосіб думання спосібного студента і поміг йому покінчити університет аж до зложення докторату з фільозофії, теольоґії і канонічного права. Свячення на духовного одержав 20-го грудня 1879. На поручення папи Льва XIII став молодий духовний професором доґматики у великім семінари, а від року 1888 зачав працювати в Амброзіянській ґімназії, де в році 1907 став управителем. Занимався також добродійними орґанізаціями. Трийцять літ працював в цей спосіб в Медіоляні.

Відвідував з части Анґлію. В році 1900 перебував в Менчестері. Студіював на університеті в Оксфорді і в Британськім Музею. Читав Службу Божу в катедрі Вестмінстер. Підчас літних вакацій робив прогульки в Альпи і відкрив нову стежку на гору Монте Роза, другу з роду найвисшу гору в Альпах на границі Італії а Швайцарії (15,200 стіп), небезпечну через велике число ледівців.

Папа Пій X. покликав його в р. 1912 до Риму на місто-управителя Ватиканської бібліотеки. Папа Венедикт XV. іменував його в році 1919 апостольським леґатом до Польщі. Уряд польський і німецький однозгідно запросили його на члена комісії, яка рішала про Горішний Шлезк. В році 1921 одержав іменовання на архиепископа Медіоляну і кардинала. Люди випрягли коні і тягнули його віз, коли вїзджав до Медіоляну. Літаки кружляли у воздусі на його повитання.

По смерти папи Бенедикта XV. вибрали кардинали дня 6-го лютого, 1922 Ахілля Раттіого папою і він засів на престіл дня 11-го липня як Папа Пій XI.

Їх Ексц. Впреосвщ. Андрій Касульо Ап. Делеґат на Канаду і Н. Ф.

Їх Впреосвященство Андрій Касульо уродився 1859 р. в Італії. В 1914. р. іменовано Його Епископом Фабріяну. Від 1921. р. перебував як Апостольський Делеґат в Арабії і Єгип ті. Апостольським Делеґатом на Канаду і Нову Фунляндію іменувала Його Апостольська Столиця в 1927.

Преосвященний Епископ Канадійських Українців — Кир Василій Володимир Ладика.

Преосвящений Владика Кир Василій Володимир уродився дня 2. серпня 1884. в Дрогобичі, в Галичині. Ґімназію укінчив вріднім місті, а фільозофію у Львові. По укінченню львівського університету прибув 1909. до Канади і у Великім Семинарі в Монтреалі укінчив теольоґію.

На священика був рукоположений Преосв. Епископом Сотером Ортинським в році 1912. у Філядельфії. На початках працював як місіонар в Манітобі, а від 1913. в Алберті. В 1923. р. обняв в Едмонтоні парохію церкви св. Йосафата і Ігуменат монастиря Ч. С. В. В. Проповідував місії в ріжних великих містах в Сполучених Державах.

На Епископа висвячений 12. липня 1929., а провід Дієцезії в Канаді обняв дня 21. липня 1929. р. у Вінніпеґу.

Теперішні владики української греко-католицької церкви в Европі й Америці.

1. Впреосв. Ексц. Митрополит Андрей Шептицький.
2. Преосв. Епископ Василій Ладика
3. Преосв. Константин Богачевський, Епископ американських українців з Галичини.
4. Преосв. Василій Такач, еп. амер. укр. з Закарпатської України.
5. Преосв. Григорій Хомишин, еп. Станиславівський.
6. Преосв. Йосафат Коциловський еп. Перемиський.
7. Преосв. Павло Гойдич, еп. Пряшівський.
8. Преосв. С. Міклошій, еп. Гайдудорожський.
9. Преосв. Петро Гебей, еп. Мукач.
10. Преосв. Діонізій Наряди, еп. Крижовацький.
11. Преосв. А. Папп для греко-кат. на Угорщині.
12. Преосв. Никита Будка у Львові.
13. Преосв. Григорій Лакота, еп. поміч. перемиський.
14. Преосв. Іван Бучко, еп. помічн. львівський.
15. Ап. Вікарій о. К. Злепко, для Українців греко-кат. на Буковині.

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКОВ В КАНАДІ.

Епископ Епархії:- Преосвященний Кир Василій Ладика.

Ґенер. Вікарій:- Всесв. і Впреп. о. Михайло Григорійчук, парох Монтреалу.

Еп. Секретар:- Всеч. о Іван Головка.

Канцелярія Еп. Ординаріяту:—
612 Flora Ave,, — Winnipeg, Man.

Духовенство у Вінніпеґу.

Парохія св. о. Николая:— ВПреп. о ігумен Атаназій Филипів Ч.С.В.В.
612 Flora Ave,, — Winnipeg, Man.

Парохія Пресв. Евхаристії:- Всеч. о. Іван Головка.
612 Flora Ave,, — Winnipeg, Man.

Парохія св. Володимира і Ольги:— Всеч. о. Петро Олексів.
115 McGregor St., Winnipeg, Man.

Парохія Покрови Преч. Дв. Марії:— Всеч. о. Стефан Семчук.
913 Boyd Ave., Winnipeg, Man.

Всеч. о. Евген Андрухович, місіонар для підвінніпеґських кольоній.
820 College Ave., Winnipeg, Man.

Всеч. о. Пантелеймон Божик, місіонар для підвінніпеґських кольоній.
73 Disraeli St., Winnipeg, Man.

Всеч. о. Антін Луговий, місіонар для підвінніпеґських околиць.
913 Boyd Ave., Winnipeg, Man.

Духовенство поза Вінніпеґом в провінції Манітобі.

Всеч. о. Мирон Кривуцький, парох Ольги й околиці. Осідок:—
P. O. Olha, Man.

Всеч. о. Нестор Дрогомирецький, парох Кукс Крік і околиці. Осідок:
Cook's Creek, Man.

Всеч. о. Петро Каменецький, парох Етелберту й околиці. Осідок:—
Box 39, Ethelbert, Man,
Всеч. о. Михайло Пелех, парох Сифтону й околиці. Осідок:—
Box 39, Sifton, Man.
Всеч. о. Павло Решетило, парох Брендону й околиці. Осідок:—
48-9th St. North, Brandon, Man.
Всеч. о. Евген Дихдала, парох Вайти й околиці. Осідок:—
Vita, Man.
Всеч. о. Аполінарій Калужняцький, парох Комарна й околиці.
Komarno, Man.
Всеч. о. Филип Ру, парох Портедж ля Прері. Осідок:—
Portage La Prairie, Man.

Саскачеван.

Церков Матери Божої Неустаючої Помочи і монастир о. о. Редемптористів в Йорктоні Впреп. о. Ахіль Делярій, парох, Впреп. о. Г. Кінцінґер, Преп. о. А. Кулій, Преп. о. Іван Бала, Преп. о. Шишкович.
Box 299. Yorkton, Sask.

Церков Найсолодшого Серця Христового і монастир о. о. Редемптористів в Айтуні: Впреп. о. Стефан Бахталовський, настоятель.
P. O. Ituna, Sask.
Всеч. о. Йосиф Бала, парох Саскатуну. Осідок:—
214 Ave., M. South, Saskatoon, Sask.
Всеч. о. Никола Демків, парох у Принц Алберт і околиці. Осідок:—
Box 26. Hafford, Sask.
Всеч. о. Стефан Федоронько, парох Алвени й околиці. Осідок:—
P. O. Alvena, Sask.
Всч. о. Йосиф Филима, парох Канори, Саск. і окол. Осідок:-
Box 1117. Canora, Sask.
Всеч. о. Павло Сулятицький, парох Кадворту і околиці. Осідок:—
P. O. Cudworth, Sask,

Алберта.

Церков св. Апост. Петра і Павла і монастир о. о. Василіян в Мондер: Впреп. о. Навкратій Крижановський, Ч.С.В.В., провінціял і парох, ВПреподобні Отці:- Софроній Дякович, Порфірій Боднар, Иосафат Тимочко, Дамаскин Попович.
P. O. Mundare, Alta.

Церков св. Йосафата і монастир о. о. Василіян в Едмонтоні:— Впреп. о. Созонт Дидик, Ч. С. В. В. ігумен і парох, Преп. Юрій Жидан.
9648-108 Ave., Edmonton, Alta.
Всеч. о Др. А. Редкевич, парох в Летбридж і околиці. Осідок:—
640-12th St., C. N., Lethbridge, Alta.

Онтеріо і Квебек.

Всеч. о. Андрій Сарматюк, парох Торонта. Осідок:—
143 Franklin Ave., Toronto, Ont.
Всч. о. Мих. Оленчук, парох у Віндзор. Осідок:-
1400½ Parent Ave., Windsor, Ont.
Всеч. о. Іван Колцун, парох Брентфорду. Осідок:—
88 Terrace Hill St., Brantford, Ont.
Всеч. о. Петро Пасічник, парох Гемілтону. Осідок—:
19 Gray St., Hamilton, Ont.
Всеч. о. Василь Ґіґейчук, парох Оттави. Осідок:—
Archbishop's Palace, Ottawa, Ont.
Всеч. о. Никола Бартман, парох у Судбурах. Осідок:—
Box 914, Sudbury, Ont.
Всеч. о. Атаназій Крайківський, парох у Форт Вілліямі, Вест Форті. Осідок:—
629 McIntosh St., Fort William, Ont.
Впреп. о. Мих. Григорійчук ґен. вікарій, парох Монтреалу. Осідок:—
2388 Iberville St., Montreal, Que.
Всеч. о. Йосафат Жан, парох в Ляндріен і околиці. Осідок:-
Landrienne, Que.

Нова Скотія.

Всеч. о. Никола Шумський, парох в Сидней. Осідок:—
32 West St., Sydney, N. S.

31 ДНІВ **СІЧЕНЬ — January** **31 ДНІВ**

Стиль нов.	Стиль ст.	дні	Свята: укр. катол.	Свята: римо-катол.	ЗАМІТКИ
1	19	С.	Груд. 1929. Боніфатія мч.	**Новий Рік 1930**	
2	20	Ч.	Ігнатія Бог свмч.	Макарія	
3	21	П.	Юліянни мч.	Ґеновефи	
4	22	С.	Анастазії вмч.	Еміліяна	
5	**23**	**Н.**	**Н.пер.Різдвом св. Отець і 27. р.**	**2. по Р. Телєсф.**	
6	24	П.	Навечеріє Р. Прмч. Евгенії	**Трьох Королів**	
7	**25**	**В.**	**Різдво Христове.**	Валєнтина	
8	**26**	**С.**	**Соб. Пр. Богор., Йосифа.**	Северина мч.	
9	**27**	**Ч.**	**Првмч. Стефана.**	Мартиніяни	
10	28	П.	20 тис. мч. в Нікомидії	Івана Добр.	
11	29	С.	Дітий убит. в Вифлеємі	Альойзія	
12	**30**	**Н.**	**Н. по Різд. св. Богоот.**	**1. по 3 К. Ернест**	
13	31	П.	Меланії	Ілярія	
14	**1**	**В.**	**Січ. 1930. Н. Обр.Г. Вас.В.**	**Фелікса з Нол.**	
15	2	С.	Сильвестра папи	Павла пуст.	
16	3	Ч.	Малахії прор.	Маркила	
17	4	П.	Собор 70 Апост.	Антонія	
18	5	С.	Навечерія Бог., Теопемта м.	Присики	
19	**6**	**Н.**	**Богоявленнє Господ.**	**2. по 3 К. Ферд.**	
20	7	П.	Соб. св. Ів. Хрест.	Севастіяна	
21	8	В.	Ґеорґія Еміліяна прп.	Агнети	
22	9	С.	Полієвкта мч.	Вінкентія	
23	10	Ч.	Григорія і Дометія прп.	Обр. П. Д. Мар.	
24	11	П.	† Теодозія Вел.	Тимотея еп.	
25	12	С.	Татіяни мч.	Нав. ап. Павла	
26	**13**	**Н.**	**По просв. і 30. ряд.** Єрм. м.	**3 по К. Полік**	
27	14	П.	Отців в Синаї прп., Відд. Бог.	Ів. Золотоуст.	
28	15	В.	Павла і Івана прп.	Кароля В.	
29	16	С.	Покл. оковам Ап. Петра	Франца Сал.	
30	17	Ч.	† Антонія В. прп.	Мартина	
31	18	П.	Атаназія і Кирила св.	Петра з Нолі	

ДЕВЯТЕ СТОЛІТТЯ.

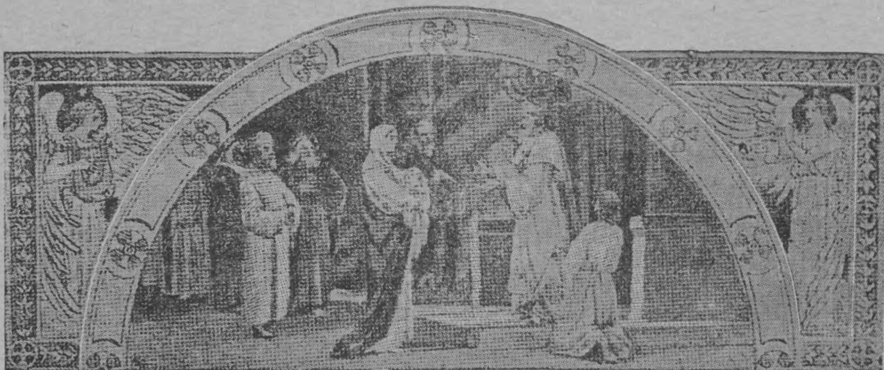
800 - 900.

800. Початки Київської Держави.
830. Переговори Царгороду з князями українських земель.
860. Аскольд і Дир у Київі. Перший похід на Царгород на 200 човнах.
862. Князь Рурик удається до Новгороду.
870. Похід на побережжа Каспійського Моря.

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"Горе Вам книжники і фарисеї лицемірні, що подібні до побілених гробів, що зверху являються людям красними, а в середині повні мертвих костей та всякої нечистоти. Так і ви, зверху являєтеся вправді людям праведними, а в середині повні лицемірства й беззаконя."

Ев. Матей, 95.

28 ДНІВ	ЛЮТИЙ — February	28 ДНІВ

Стиль нов.	ст.	дні	Свята укр. катол.	римо-катол.	
1	19	С.	Макарія прп.	Ігнатія еп. і мч.	ЗАМІТКИ
2	**20**	**Н.**	**32. по Сош.** † Евтимія В. пр.	**4 п. 3 К. Мат. Б. Гром.**	
3	21	П.	Максима прп.	Власія еп.	
4	22	В.	Тимотея ап., Анастазія	Вероніки	
5	23	С.	Климента свщм.	Агафії	
6	24	Ч.	Ксенії преп. ☾	Дороти	
7	25	П.	† Григорія Богосл.	Ромуальда	
8	26	С.	Ксенофонта прп.	Івана з М.	
9	**27**	**Н.**	**Мит. і Ф.** † Пер. м. св. Ів. Зл.	**5. п. 3К. Аполь**	
10	28	П.	Єфрема прп. Сир.	Схолястики	
11	29	В.	Перен. мощ. св. Ігнатія	Евфроз., Дез.	
12	**30**	**С.**	**Трех Святителів**	Евлялії	
13	31	Ч.	Кира і Івана Безсреб. ☺	Катерини Річчі	
14	1	П.	**Лют.** Трифона мч.	Валєнтина	
15	2	**С.**	**Стрітення Господ.**	Фавстина мч.	
16	3	**Н.**	**Бл. Сина, Симеона і Анни.**	**Старозап. Юл.**	
17	4	П.	Ізидора прп.	Констанції	
18	5	В.	Агафії мч.	Флявіяна	
19	6	С.	Вукола прп.	† Конрада	
20	7	Ч.	Пр. Партенія, Луки ☽	Евстахія	
21	8	П.	Теодора Страт. вмч.	Елєонори	
22	9	С.	Задушна, Мч. Никифора	Кат. св. Петра	
23	**10**	**Н.**	**Мясоп., Харламп. м.**	**Мясоп. П. Дам.**	
24	11	П.	Свмч. Власія	Романи	
25	12	В.	Мелетія, Марини	Матея ап.	
26	13	С.	Преп. Мартеніяна	Анастазії	
27	14	Ч.	Прп. Авксентія	Александра	
28	15	П.	Онисима, Евфроз. ☻	Леандра	

ДЕСЯТЕ СТОЛІТТЯ.

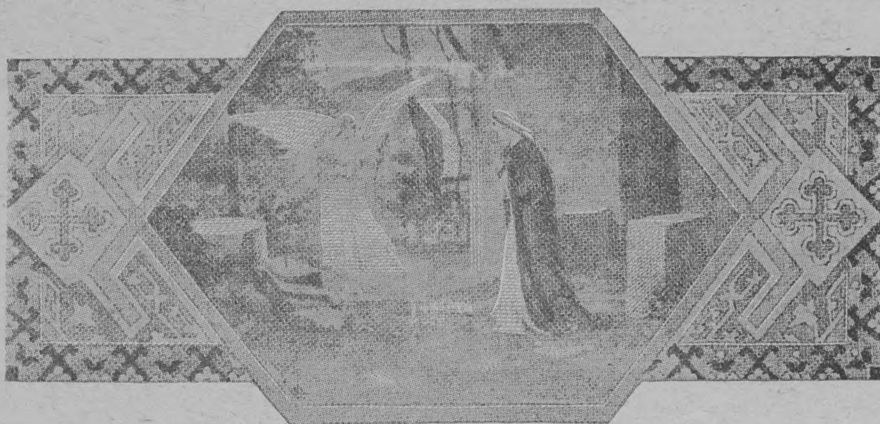
900 - 1000.

900 - 914. Князь Олег.
907. Похід нна Царгород і перший договір Олега.
910. Похід на побережжа Каспійського Моря.
911. Другий договір Олега з Греками.
913. Похід над Каспійське Море.
914 - 946. Князь Ігор.
941. Похід на Царгород.
944. Договір Ігора з Греками.
946. - 960. Княгиня Ольга.
960—972. Святослав.
971. Договір князя Святослава з Греками.
979—1015. Володимир Великий.
988. Хрещення України.

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"Сказав їм Ісус: ..... Бо істинно кажу вам, коли матимете віру як зерно гірчиці і скажете сій горі: перейди звідти туди, і перейде, і нічого неможливого не буде для Вас."

Евангелист Матей, 72.

31 ДНІВ	БЕРЕЗЕНЬ — March	31 ДНІВ

Стиль нов.	ст.	дні	Свята укр. катол.	римо-катол.	ЗАМІТКИ
1	16	С.	**Лют.** Памфила	Альбіна еп.	
2	**17**	**Н.**	**Сироп. Теодора Вмч.**	**Запустна, Сим.**	
3	18	П.	Льва папи р.	Кунеґунди	
4	19	В.	Архипа, Теодота	Казимира Кор.	
5	20	С.	Льва еп., Агатона	† Попєл., Ів. в. Х.	
6	21	Ч.	Тимотея	Колєти д.	
7	22	П.	Петра й Атаназія	Томи з Акв.	
8	23	С.	Поликарпа	Івана Божого	
9	**24**	**Н.**	**1 п.** 1 і 2 н а й. г. І в. Х.	**Вступ., Франц.**	
10	25	П.	Тарасія, Арх. Кон.	40 мучеників	
11	26	В.	Порфіра, Северина	Констатина	
12	27	С.	**Прокопія**	Григ. Вел.	
13	28	Ч.	Василія, Нестора	Розини	
14	1	П.	**Берез.** Евдокії	Матильди	
15	2	С.	Теодота	Льонгина	
16	**3**	**Н.**	**2 п., Евтропія і тов.**	**Суха, Киріяка**	
17	4	П.	Герасима, Павла	Патринія	
18	5	В.	Конона	Едварда	
19	6	С.	42 муч. в Аморії	Йосифа обр.	
20	7	Ч.	Єфрема, Павла	Евфимії	
21	8	П.	Теофіляка	Венедикта	
22	9	С.	† СС. 40 Мучен.	7 бол. Пр. Д. Окт.	
23	**10**	**Н.**	**3 .п., Хрестопоклонна**	**Глуха, Віктора**	
24	11	П.	Софронія патр. Єрус.	Гавриїла Арх.	
25	12	В.	Теофана	† Благов. П. Д. М.	
26	13	С.	Никифора	Теодозія , Еман.	
27	14	Ч.	Венедикта, Хрест.	Руперта	
28	15	П.	Савина і Юлія	Сикста	
29	16	С.	Агапія	Кирила	
30	**17**	**Н.**	**4. п. Алексія, чол. Б.**	**Середоп. Квир.**	
31	18	П.	Кирила, арх. Єрус.	Бальбіни	

ОДИНАЙЦЯТЕ СТОЛІТТЯ.

1000 - 1100.

1015. Смерть Володимира Великого.
1018 - 1054. Князь Ярослав Мудрий.
1054. Поділ України на менші князівства.
1084. Початок князювання Ростиславичів в Галичині.

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"І ввійшовши в храм, почав виганяти тих, що продавали і купували в храмі; і столи міняйлів і ослони тих, що продавали голуби, поперевертав; і не позволяв, щоби хто переносив посудину через храм. Інавчав, кажучи їм: Чи не написано, що мій дім, домом молитви буде зватися для всіх народів? А ви зробили його вертепом розбійників."

Ев. Марко, 50.

30 ДНІВ	КВІТЕНЬ — April		30 ДНІВ

Стиль нов.	ст.	дні	Свята укр. катол.	римо-катол.	ЗАМІТКИ
1	19	В.	**Берез..** Хризанта	Альбіна	
2	20	С.	Пр. От. уб. в Син. (П.)	Франца	
3	21	Ч.	Якова ісп.	7. бол. Пр. Д. М.	
4	22	П.	Василія свмч.	Ізидора	
5	23	С.	Прп. Нікона	Вінкентія	
6	**24**	**Н.**	**5. пос. Як. ісиов.**	**Чор., Целестина**	
7	**25**	**П.**	**Благовіщення Пр. Б.**	Мат. Божа бол.	
8	26	В.	Собор Арх. Гавриїла	Діонізія	
9	27	С.	Матрони	Марії Єгип.	
10	28	Ч.	Іларіона	Єзекиіла пр.	
11	29	П.	Марка, Кирила	Льва папи	
12	30	С.	Лазар. суб., Івана Лісів	Юлія	
13	**31**	**Н.**	**6. Квіт. Свм. Іпатія**	**Пальмова, Юст.**	
14	1	П.	Квіт. Пр. Марії Египт.	Валєріяна	
15	2	В.	Тита прп.	Людвики	
16	3	С.	Никити, Теодора	Лямберта	
17	4	Ч.	Стр. Четв. П. Йосифа	В. Ч. Рудольфа	
18	**5**	**П.**	**Вел. Пятн. Теодула**	**В. П.** Апольонія	
19	6	С.	Вел. Суб. Євтихія еп.	В. Суб. Тинона	
20	**7**	**Н.**	**Великдень**	**Великдень**	
21	**8**	**П.**	**Світлий Понеділок**	**Велик. Понед.**	
22	**9**	**В.**	**Світлий Второк**	Сотера і Кая	
23	10	С.	Терентія	Войтіха еп.	
24	11	Ч.	Антипи	Юрія	
25	12	П.	Василія еп.	Марка єв.	
26	13	С.	Артемона	Клита і Марк.	
27	**14**	**Н.**	**1. Томина,** Мартина ісп.	**1. Біла, Перегр.**	
28	15	П.	Аристарха еп.	Павла, Вітал.	
29	16	В.	Агафії	Петра муч.	
30	17	С.	Симеона, Ірини і Акакія	Катерини Сен.	

ДВАНАЙЦЯТЕ СТОЛІТТЯ.

1200 - 1300.

1125 - 1153. Князь Володимирко Галицький .
1113 - 1125. Князь Володимир Мономах.
1153 - 1187. Князь Ярослав Осьмомисл Галицький.
1169. Москалі руйнують Київ.

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"Стережіться ложних пророків, що приходять до вас в овечій одежі, а в нутрі вони є хижими вовками. По їх овочах пізнаєте їх. Чи збирають з тернини виноград, або з бодяків смокви? Так то всяке добре дерево овочі гарні родить, а зле лихі овочі родить..

Кожде дерево, що не родить овочу гарного, рубають і в огонь кидають..."

Ев. Матей, 22.

31 ДНІВ **ТРАВЕНЬ — May** 31 ДНІВ

Стиль нов.	ст.	дні	Свята укр. катол.	римо-катол.	ЗАМІТКИ
1	18	Ч.	Квіт. Преп. Івана	Филипа і Як.	
2	19	П.	Івана старопечер.	Жигмонта	
3	20	С.	Теодора препод.	Найден. Ч. Хр.	
4	**21**	**Н.**	**2. Миронос., Януарія**	**2 по В. Фльор.**	
5	22	П.	Теодора, Лукії ☽	Пія V.	
6	23	В.	† Вел. муч. Юрія	Івана в Олію	
7	24	С.	Сави страт.	Доміцелі	
8	25	Ч.	† Єв. Марка	Станислава	
9	26	П.	Василія свмч.	Григорія, еп.	
10	27	С.	Симеона ср. Госп.	Ізидора Орача	
11	**28**	**Н.**	**3. О розсл. Ясона ап.**	**3 по В. Нд., Мам.**	
12	29	П.	Св. 9. муч. в Кизич	Панкратія	
13	30	В.	† Якова ап.	Серватія	
14	1	С.	Травень. Єремії прор.	Боніфатія	
15	2	Ч.	† Бориса і Гліба	Софії	
16	3	П.	† Теодозія печер.	Івана Непом.	
17	4	С.	Пелагії муч.	Пасхаліса Виз.	
18	**5**	**Н.**	**4. О самарян. Ірини**	**4 по В. Фелікса**	
19	6	П.	Йова мн. стр.	Целестина, Пет.	
20	7	В.	Явлен. зн. Ч. Хр.	Бернарда	
21	8	С.	† Івана Богосл.	Олени кор.	
22	9	Ч.	Перенес. мощ. св. Ник.	Юлії д.	
23	10	П.	Симеона З.	Дезидерія	
24	11	С.	Мокія	Йоанни	
25	**12**	**Н.**	**5. О сл. рож. Епіфанія**	**5 по В. Урбана п.**	
26	13	П.	Глікерії, Александра	Филипа	
27	14	В.	Ізидора, Максима	Івана І. папи	
28	15	С.	Пахомія В. ☾	Вільгельма	
29	**16**	**Ч.**	**Вознесення Господ.**	**Вознесен. Госп.**	
30	17	П.	Андроніка	Фелікса	
31	18	С.	Теодота М.	Петронелі	

ТРИНАЙЦЯТЕ СТОЛІТТЯ.

1200 - 1300

1200 - 1205. Князь Роман. Галицько-Володимирське князівство.
1205 - 1264. Король Данило.
1223. Перший наїзд Татар.
1240. Другий наїзд Татар. Конець Київської Держави.
1253. Коронація Данила на короля.
1264 - 1300. Князь Лев.

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

Не судіть, а не будуть і вас судити; не осуджуйте, а не будуть і вас осуджувати; прощайте, а проститься і вам. Давайте, а дасться вам; міру добру, натовчену і потрясену і переливаючуся дадуть на лоно ваше; бо тою мірою, якою мірите, відміриться вам."

Ев. Лука, 27.

30 ДНІВ — ЧЕРВЕНЬ — June — 30 ДНІВ

Стиль нов.	ст.	дні	Свята укр. катол.	римо-катол.	ЗАМІТКИ
1	19	Н.	**Трав. 6 Св. От., Патр.**	**6. по В. Якова**	
2	20	П.	Талалея муч.	Єразма	
3	21	В.	Константина і Ол.	Кльотильди	
4	22	С.	Василиска	Квірина	
5	23	Ч.	Михайла, Євфроз.	Фльорентія	
6	24	П.	Симеона, стовп.	Норберта	
7	25	С.	Зауп. с. З. н а й д. г. І. Хр.	Роберта	
8	26	Н.	**Сошествіє Св. Духа**	**7 Сошествіє С. Д.**	
9	27	П.	**Пресв. Тройці**	**Понед. С. Св. Д.**	
10	28	В.	Никити ісп.	Марґарити	
11	29	С.	Теодозія мч.	Сух. Варнави ап.	
12	30	Ч.	Ісаакія	Онуфрія	
13	31	П.	Єрма, Єрмії	С. Антонія з П.	
14	1	С.	**Черв.** Юстини	С. Василія Вел.	
15	2	Н.	**1. по С. Всіх С. Ник.**	**1. п. С. Пр. Тр.**	
16	3	П.	Лукіліяна, Діоніс.	Франц. з Ас.	
17	4	В.	Митрофана, Софії	Адольфа	
18	5	С.	Доротея еп. Т.	Марка, Маркел.	
19	6	Ч.	† Тор. Евх. Виссар.	**Боже Тіло**	
20	7	П.	Теодота свмч.	Сильверія	
21	8	С.	Теодота стр.	Альойзія Ґонз.	
22	9	Н.	**2. по С. Кир., Марти**	**2. п. С. Пав. еп.**	
23	10	П.	Свм. Тимотея еп.	Агрипіни, Зенон.	
24	11	В.	Вартоломея і Варнави	† Різдво Ів. Хр.	
25	12	С.	† Онуфрія Вел.	Проспера	
26	13	Ч.	Акилини мч.	Акилини муч.	
27	14	П.	Торж. Б. С. Єлисея пр.	Прсв. Сер. Ісуса	
28	15	С.	Амоса прор.	Льва папи	
29	16	Н.	**3. по С. Тихона еп.**	**3. по .С. Пет. і П.**	
30	17	П.	Амоса прор.	Пам. с.П. Єм. і Л.	

ЧОТИРНАЙЦЯТЕ СТОЛІТТЯ.

1300 - 1400.

1300 - 1308. Король Юрій.
1340. Конець Галицько-Володимирської Держави. Конець самостійности українських земель. Перший похід Поляків на Галичину.
1357. Перше прилучення Галичини до Польщі.

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"І усівши проти скарбони, дивився, як нарід кидав мідь в скарбону, і многі богаті кидали много. І прийшла одна убога вдовиця і вкинула дві лепти, се є: кондрант. І прикликавши своїх учеників, сказав їм: Істинно кажу вам, що ся убога вдовиця вкинула більше від всіх, що вкидали в скарбону. Бо всі з того, що їм збувало, кидали, а вона зі свого недостатку все, що мала, вкинула, ввесь свій прожиток."

Ев. Марко, 57.

31 ДНІВ — **ЛИПЕНЬ — July** — **31 ДНІВ**

Стиль нов.	Стиль ст.	дні	Свята: укр. катол.	Свята: римо-катол.	ЗАМІТКИ
1	18	В.	**Черв.** Леонтія	Теобальда	
2	19	С.	Юди ап., Зосима	Пос. Пр. Д. М.	
3	20	Ч.	Методія ☽	Геліодора	
4	21	П.	Юліяна муч.	Йосифа Кал.	
5	22	С.	Євсенія	Фільомени д.	
6	**23**	**Н.**	**4. по С. Агрипіни м.**	**4. по С. Ісаїї пр.**	
7	**24**	**П.**	**Різдво Св. Івана Хр.**	Пульхерії	
8	25	В.	Февронії	Єлисавети	
9	26	С.	Давида	Кирила еп.	
10	27	Ч.	Самсона ☺	Амалії	
11	28	П.	Кира і Івана	Пелагії	
12	**29**	**С.**	**Ап. Петра і Павла**	Генриха і Гвал.	
13	**30**	**Н.**	**5. п. С. Собор 12. Ап.**	**5. по С. Марґар.**	
14	1	П.	Лип. Косми і Даміяна	Бонавентури	
15	2	В.	† Пол. риз. Пр. Б.	Розісл. Апост.	
16	3	С.	Анатолія і Мокія	Пр. Д. М. Шк.	
17	4	Ч.	Андрея крит.	Алексія	
18	5	П.	Кирила і Методія ☾	Симеона з Л.	
19	6	С.	Атаназія	Викентія з П.	
20	**7**	**Н.**	**6. п. С. Томи і Ак.**	**6. по С. Чеслава**	
21	8	П.	Вмч. Прокопія	Пракседи	
22	9	В.	Панкратія	Марії Маґдал.	
23	10	С.	† Антонія печер.	Аполінарія	
24	11	Ч.	Ольги княг.	Христини	
25	12	П.	Прокла й Ілярія ●	Ап. Якова	
26	13	С.	† Соб. св. Гавриїла	Анни, М. Пр. Д.	
27	**14**	**Н.**	**7. п. С. Ап. Акили, Он.**	**7. по С. Наталії**	
28	15	П.	† Володим. в. кн.	Іннокентія	
29	16	В.	Атиноґена	Марти діви	
30	17	С.	Марини муч.	Авдона і Сенни	
31	18	Ч.	Якинта, Еміліяна	Ігнатія Лойоли	

ПЯТНАЙЦЯТЕ СТОЛІТТЯ.

1400 - 1500.

1413. Городельська Унія.
1431 - 1436. Війна Свидригайла з Польщею.
1481. Заговір українсько-литовських князів проти Польщі.

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

Вийшов сівач сіяти своє насінє; і як сіяв, одно впало при дорозі, і подоптано його і птиці небесні визьобали його. А друге впало на камінь, і зійшовши, всохло, бо не мало вогкости. А инше впало між тернину, і тернина, що виросла разом, заглушила його. А инше впало на добру землю, і зійшовши, принесло плід в сотеро."

Ев. Лука, 35.

31 ДНІВ			СЕРПЕНЬ — August		31 ДНІВ
Стиль			Свята		
нов.	ст.	дні	укр. катол.	римо-катол.	
1	19	П.	**Лип.** Мокрини ☽	Петра в оков.	**ЗАМІТКИ**
2	20	С.	† Ілії прор.	Пр. Дів. Ангел.	
3	**21**	**Н.**	**8. по С. Сим., Івана п.**	**8. по С. Н. св. С.**	
4	22	П.	Марії Магдалини	Домініка	
5	23	В.	Теофіля, Трофима	Мат. Бож. Сніж.	
6	24	С.	† Бориса і Гліба	† Преобр. Гос.	
7	25	Ч.	† Успен. св. Анни	Каєтана	
8	26	П.	Єрмолая, Параскеви	Киріяка	
9	27	С.	† Панталеймона	Романа і Сек.	
10	**28**	**Н.**	**9. по С. Прох. і ин. ап.**	**9. по С. Лаврен.**	
11	29	П.	Калинника, Серафіни	Зузанни	
12	30	В.	Сили, Андроніка	Кляри	
13	31	С.	Евдокима правед.	Гіполита	
14	1	Ч.	**Серп.** В. Ч. Х. Маков.	Евзевія	
15	2	П.	Перен. мощ. св. Стеф.	**Усп. Пресв. Б.**	
16	3	С.	Ісаакія і Далмата	Роха визн.	
17	**4**	**Н.**	**10.по С. 7 Мол. в Е.** ☾	**10.по С. Лібер.**	
18	5	П.	Євсигнія муч.	Єлени	
19	**6**	**В.**	**Преображ. Господне**	Беніґни	
20	7	С.	Дометія, Пуд.	Стефана кор.	
21	8	Ч.	Еміліяна	Іванни	
22	9	П.	Ап. Матея	Філіберта	
23	10	С.	Мч. Лаврентія	Филипа еп.	
24	**11**	**Н.**	**11. по С. Евпла мч.**	**11. по С. Ап. Вар.**	
25	12	П.	Фотія і мч. Аникити	Людвика кор.	
26	13	В.	Максима	Зефірина пап.	
27	14	С.	Михея, Теодоз.	Йосифа кал.	
28	**15**	**Ч.**	**Усп. Пресв. Богор.**	Августина	
29	16	П.	Перенес. обр. Господ.	Ус. г. св. Ів. Хр.	
30	17	С.	Мч. Мирона ☽	Рожі з Лім.	
31	**18**	**Н.**	**12. по С. Фльора і Л.**	**12. по С. Райм.**	

ШІСНАЙЦЯТЕ СТОЛІТТЯ.

1500 - 1600.

1500. Початки козацької орґанізації.
1529. Перший Литовський Статут.
1550. Дмитро Вишнивецький укріплює Січ.
1566. Другий Литовський Статут.
1569. Люблинська Унія.
1573. Смерть Івана Підкови у Львові.
1582 - 1593. Криштоф Косинський. Повстання.
1595 - 1596. Лобода і Наливайко. Війна з Поляками.
1596. Берестейська церковна Унія.

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"Чи може сліпий сліпого водити? Чи не впадуть оба в яму? Не є ученик над учителя, та звершеним буде кождий, як його учитель. Чогож ти бачиш скалку в оці твого брата, а деревина, що в твоїм оці, небачиш? Або як можеш сказати твому братови: Брате, дай, нехай викину скалку в твоїм оці, а сам в своїм оці деревини не бачиш? Лицеміри, викинь перш деревину з твого ока, а тоді побачиш, як виняти скалку з ока твого брата."

Ев. Лука, 27.

30 ДНІВ — **ВЕРЕСЕНЬ — September** — 30 ДНІВ

Стиль нов.	ст.	дні	Свята укр. катол.	римо-катол.	ЗАМІТКИ
1	19	П.	**Серп.** Андрея Ст. мч.	Еґідія	
2	20	В.	Самуїла	Юста	
3	21	С.	Тадея ап.	Ізабелі, Бронис.	
4	22	Ч.	Агатоника	Розалії	
5	23	П.	Лупна, Іринея	Лаврентія	
6	24	С.	Свм. Евтихія	Захарії прор.	
7	**25**	**Н.**	**13. п. С. Варт. і Тита**	**13. по С. Реґіни**	
8	26	П.	Адріяна і Наталії	† Різд. Пр. Д. М.	
9	27	В.	Сави, Пімена	Ґорґонія	
10	28	С.	Августина	Николая з Т.	
11	29	Ч.	† У с і к. г. с. І в. **Х р.**	Прота	
12	30	П.	Олександра, Івана	Ґвідона	
13	31	С.	Пол. Пояс. Пр. Бог.	Товії	
14	**1**	**Н.**	**Вер. 14. по С. Сим. Ст.**	**14. п. С.В.Ч. і Ж. Х.**	
15	2	П.	Маманта муч.	Никодема	
16	3	В.	Антима, Теоктиста	Людмили діви	
17	4	С.	Вавила, Мойсея	Лямберта	
18	5	Ч.	Захарії	Томи з Віл.	
19	6	П.	Чудо Арх. Михаїла	Януарія	
20	7	С.	Созонта	Евстахія	
21	**8**	**Н.**	**15. по С. Різд. Пр. Бог.**	**15. по С. Мат. єв.**	
22	9	П.	Якима і Анни	† Маврикія	
23	10	В.	Минодори, Митр.	Теклі діви	
24	11	С.	Теодори преп.	Ґерарда	
25	12	Ч.	Автонома	Клеофа	
26	13	П.	Корнилія	Кипріяна	
27	**14**	**С.**	**Воздв. Ч. і Ж. Хреста**	Косми і Даміяна	
28	**15**	**Н.**	**16. по С. Вмч. Никити**	**16. по С. Вячес.**	
29	16	П.	Вмч. Евфимії	† Михайла арх.	
30	17	В.	Софії, Віри, Над. і Люб.	Єроніма	

СІМНАЙЦЯТЕ СТОЛІТТЯ.

1600 - 1700.

1600 - 1602. Самійло Кішка.
1616 - 1622. Гетьман Петро Конашевич Сагайдачний.
1621. Битва з Турками під Хотином.
1625- 1638. Повстання Жмайла, Т. Федоровича, Павлюка й Остряниці.
1648 - 1657. Гетьман Богдан Хмельницький.
1654. Союз України з Московщиною.
1657 - 1659. Гетьман Іван Виговський.
1658. Гадяцька умова з Польщею.
1659 - 1663. Гетьман Іван Брюховецький.
1665 - 1676. Гетьман Петро Дорошенко.
1667. Мир в Андрусові. Московщина і Польща ділять між себе Україну.
1668 - 1672. Гетьман Дамян Многогрішний.
1672 - 1687. Гетьман Іван Самійлович.
1687 - 1709. Гетьман Іван Мазепа.

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"Се моя заповідь, щоби ви любили один одного, як я полюбив вас. Більшої від сеї любови ніхто не має, щоби хто свою душу положив за своїх другів. Ви мої други, коли робитимете, що я вам заповідаю."

Ев. Іоан, 51.

31 ДНІВ **ЖОВТЕНЬ — October** 31 ДНІВ

Стиль нов.	ст.	дні	Свята укр. катол.	римо-катол.	
1	18	С.	**Верес.** Евменія	Ремігія	**ЗАМІТКИ**
2	19	Ч.	Трофима, Сав.	Реодеґора	
3	20	П.	Евстафія, Татіяни	Франца Сераф.	
4	21	С.	Кондрата	Плякида	
5	**22**	**Н.**	**17. по С. Фики і Йони**	**17. по С. Пляц.**	
6	23	П.	† Зачаття Івана Хр.	Брунона	
7	24	В.	Мч. Теклі	Юстини діви	
8	25	С.	Евфрозини, Пафн.	Бриґіди	
9	26	Ч.	Пр. св. ап. Івана	Діонізія, Вінкен.	
10	27	П.	Калистрата	Франціш. Борґ.	
11	28	С.	Хирітона	Плакиди М.	
12	**29**	**Н.**	**18. по С. Пр. Киріяка**	**18. по С. Макс.**	
13	30	П.	Свм. Григорія	Едварда	
14	1	В.	**Жовт.** † Покр. Пр. Бог.	Каликста	
15	2	С.	Кипріяна, Юстини	Тереси	
16	3	Ч.	Діонізія	Ґалля	
17	4	П.	Єротея	Ядвиги	
18	5	С.	Харитини	Ев. Луки	
19	**6**	**Н.**	**19. по С. Ап. Томи**	**19. п. С. Пет. з А.**	
20	7	П.	Мч. Сергія і Вакха	Феліціяна	
21	8	В.	Пелагії	Уршулі	
22	9	С.	† Якова апост.	Кордулі	
23	10	Ч.	Евлампія	Івана Калістр.	
24	11	П.	Филипа, Теофана	Рафаїла Арх.	
25	12	С.	Прова, Тараха	Івана Кант.	
26	**13**	**Н.**	**20. по С. Свм. Карпа**	**20. по С. Евар.**	
27	14	П.	† Преп. Параскеві	Савини	
28	15	В.	Лукіяна, Евфимії	Симона, Юди	
29	16	С.	Льонгина сотн.	Наркиза еп.	
30	17	Ч.	Андрея, Осії	Клявдія	
31	18	П.	Луки апост.	Вольфґанда	

ВІСІМНАЙЦЯТЕ СТОЛІТТЯ.

1700 - 1800.

1708 - 1722. Гетьман Іван Скоропадський.
1709. Битва під Полтавою. Смерть Мазепи.
1722 - 1724. Гетьман Павло Полоботок.
1727 - 1734. Гетьман Данило Апостол.
1750 - 1764. Гетьман Кирило Розумовський.
1764. Московщина зносить Гетьманство.
1768. Гайдамаки. Іван Гонта. Максим Залізняк.
1772. Галичина прилучена до Австрії.
1775. Буковина прилучена до Австрії.
1793. Правобережна Україна прилучена до Росії.
1798. Ів. Котляревський видає Енеїду.

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"Бо хто з вас, хотячи збудувати вежу, не сяде наперед і не почислить коштів, чи має на довершенє, щоби, коли положить основу і не зможе довершити, всі, що те бачать, не почали з нього сміятися, кажучи: Сей чоловік почав будувати і не міг довершити."

Ев. Лука, 77.

30 ДНІВ **ЛИСТОПАД — November** 30 ДНІВ

Стиль нов.	ст.	дні	Свята: укр. катол.	римо-катол.	ЗАМІТКИ
1	19	С.	**Жовт.** Йоіла прор.	**Всіх Святих**	
2	**20**	**Н.**	**21. по С. Свм. Артемія**	**21. по С. Зад. д.**	
3	21	П.	Прб. Іляріона Вел.	Губерта	
4	22	В.	Ґлікерії, Аверкія	Кароля Бор.	
5	23	С.	† Якова ап., бр. Гос.	Єлисавети муч.	
6	24	Ч.	Арети, Атаназія	Леонарда	
7	25	П.	Маркіяна	Теоґата	
8	**26**	**С.**	**Вмч. Димитрія**	4 Коронатів, С.	
9	**27**	**Н.**	**22. по С. Мч. Нестора**	**22. по С. Теод.**	
10	28	П.	† Мч. Параскеви	Андрея з А.	
11	29	В.	Анастазії	Мартина еп.	
12	30	С.	Зеновія, Зеновії	Мартина папи	
13	31	Ч.	Стахія, Амплія ап.	Евгенія	
14	1	П.	**Лист.** Косми і Даміян	Серафима	
15	2	С.	Акиндина, Пигасія	Леопольда	
16	**3**	**Н.**	**23. по С. Акипсими, И.**	**23. по С. Отмара**	
17	4	П.	Йоанникія	Сальомеї	
18	5	В.	Мч. Галактіона	Оттона	
19	6	С.	Павла еп., Клявдія	Єлисавети кор.	
20	7	Ч.	Єрона, Лазарія	Фелікса	
21	**8**	**П.**	**Собор. Арх. Михаїла**	Введ. в хр. Пр. Б.	
22	9	С.	Онисифора	Кекилії діви	
23	**10**	**Н.**	**24. по С. Ераста, Оліп.**	**24. по С. Клєм.**	
24	11	П.	Міни, Віктора, Вінкин.	Івана від Хр.	
25	12	В.	† Йосафата, Ніля	Катерини	
26	13	С.	† Івана Золотоустого	Конрада	
27	14	Ч.	† **Ап. Филипа** (Пущ.)	Валєріяна і Вір.	
28	15	П.	Гурія, Самеона	Кресцентія	
29	16	С.	Ап. Матея, еван.	Сатурнина	
30	**17**	**Н.**	**25. по С. Григорія Нов.**	**1. Адв. Ап. Анд.**	

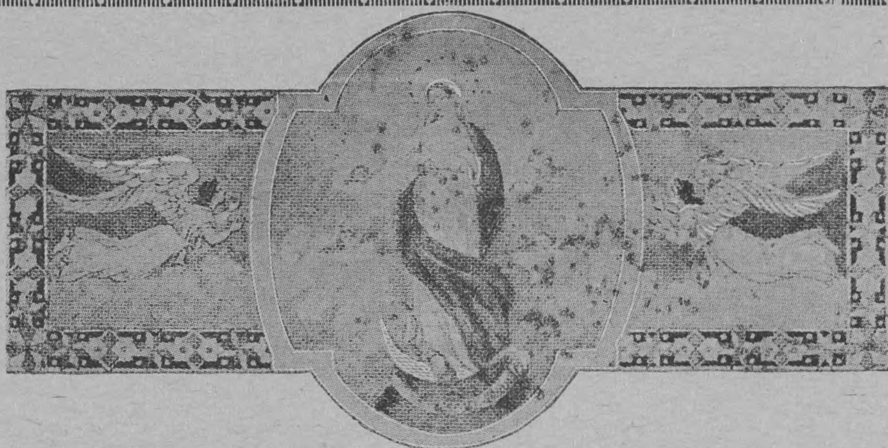
ДЕВЯТНАЙЦЯТЕ СТОЛІТТЯ.

1800 - 1900.

1893. Заснування товариства "Сокіл-Батько."
1873. Заснування "Наукового Товариства ім. Шевченка."
1868. Заснування "Товариства Просвіти."
1867. Конституція в Австрії дає Українцям можливість свобідно розвиватися.
1861. Знесення кріпацтва в Росії.
1848. Знесення панщини в Австрії. Головна Українська Рада у Львові.
1840. Тарас Шевченко видає "Кобзаря."
1838. М. Шашкевич видає "Дністрову Русалку."
1803. Смерть гетьмана Ів. Кальнишевського.

"Пастир добрий кладе свою душу за свої вівці; а наємник, і хто не є пастирем, для котрого вівці не є свої, бачить, що йде вовк і покидає вівці і втікає; а вовк пориває їх і розганяє. А наємник утікає і не дбає про вівці."

Ев. Іоан, 36.

31 ДНІВ **ГРУДЕНЬ — December** 31 ДНІВ

Стиль нов.	ст.	дні	Свята укр. катол.	римо-катол.	ЗАМІТКИ
1	18	П.	**Лист.** Плятона. Ром.	Елїґія	
2	19	В.	Авдія, Варлаама	Бабіяни	
3	20	С.	Григорія, Прокля	Франца Ксавер.	
4	21	Ч.	**Введ. в хр. Пр. Богор.**	Варвари	
5	22	П.	**Филимона ап.**	Сави еп.	
6	23	С.	Амфільохія, Григ. еп.	Св. От. Ник. Ч.	
7	**24**	**Н.**	**26. по С. Катер., Мер.**	**2. Адв. Амвроз.**	
8	25	П.	Климента папи	**Непор. З. Пр. Б.**	
9	26	В.	Алипія стовп.	Леокадії	
10	27	С.	Якова пер., Палядія	М Б. з Льорет.	
11	28	Ч.	Стефана первомч.	Дамазія	
12	29	П.	Парамона, Филумена	Олександра	
13	30	С.	† Ап. Андрея перв.	Лукії	
14	**1**	**Н.**	**Груд. 27. по С. Наум, Ф.**	**3. Адв. Спірид.**	
15	2	П.	Прор. Авакума	Фортуната	
16	3	В.	Софонія, Теодула	Аделяйди, Ев.	
17	4	С.	† Варвари, Івана Д.	Лазаря	
18	5	Ч.	Сави	Ґраціяна	
19	**6**	**П.**	**Св. От. Николая Чуд.**	Немезія	
20	7	С.	Амврозія	Теофіля і Зен.	
21	**8**	**Н.**	**28. по С. Патапія**	**4. Адв. Ап. Томи**	
22	**9**	**П.**	**Непор. Зачатіє Пр. Б.**	Зенона, Флявія	
23	10	В.	Мини, Єрмогема	Вікторії	
24	11	С.	**Даниїла стовп.**	Нав. Р., Ад. і Ев.	
25	12	Ч.	Спиридіона	**Різдво Христ.**	
26	13	П.	Еестратія, Евгенія	**Стефана првм.**	
27	14	С.	Тирса, Левкія	Ев. Івана	
28	**15**	**Н.**	**Праотців, Елевтер.**	**Н. п. Р. Д. у. в В.**	
29	16	П.	Прор. Аггея	Томи еп.	
30	17	В.	Даниїла пр., Ананії	Давида, Евгенія	
31	18	С.	Севастіяна	Сильвестра папи	

ДВАЙЦЯТЕ СТОЛІТТЯ.

1900 - 2000.

1903. Перший селянський страйк в Галичині.
1905. Перша революція в Росії й на Україні по російсько-японській війні.
1907. Українське "Наукове Товариство" основується в Київі.
1914. Українські Січові Стрільці переходять зі Львова до Мукачева 30. VIII.
1917. Українська Центральна Рада збирається в Київі дня 7. III.
1917. Проголошення України республикою III-им універсалом Центральної Ради дня 20. XI.
1918. Мир України з Німеччиною і Австрією в Берестю дня 9. II.
1918. Проголошення Павла Скоропадського гетьманом самостійної України дня 29. квітня.
1919. Польща заняла збройним наступом Галичину.
1921. Московщина заняла Україну.
1921. Польща заняла Волинь, Полісся, Підляше, Холмщину, по побіді над Москалями під Варшавою. Мир у Ридзі 18. III.

МІСЦЕ НА ЗАПИСКИ

"Хто вірний в найменшім, і в многім є вірний; а хто неправедний в найменшім, і в многім неправедний,

А коли ви в чужім вірними не були, хто дасть вам ваше? "

Ев. Лука, 81.

Святійший Отець Папа Пій XI.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ НА РІК 1930

В місяцеслові були подані перед неділями в рубриці Євангелія утрені воскресні, яких є 11, (зглядно Господскі празника, як тоді припадає)— і на Літургії Апостоли і Євангелія рядові і Празника, як припадає'; цифри при них означають, яке зачало. Як в неділю припадає храм Святого чи Богородиці, бере йому на Утрені Євангеліє. В уставі буде воно зазначене.

СІЧЕНЬ.

5. Нед. перед Різдвом св. Отців і 27 рядова. Предпразденство Різдва Хр. На Вечірни в суботу вечер на "Госп. воздв."воскр. стихир 4, Предпр. 3 і от. 3. Слава: От. І нині: Предпраз. Чтенія Отцям.— На Літ. Тропар воскр. Отцям і Предпр. Сл. Конд. Отц. І н. Конд. Препр. Ап. і Єв. Отців і 27. рядової неділі.

6. Пон. Навечеріє Різдва. Піст. Царські Часи. Літургія Василія В. з Вечірнею Ап. 303. Єв. Лук. 5.

7. Вівт. Різдво Христове. Досвіта Повечеріє Велике з Всеночним Єв. утр. Мат. 2. Літ. Йоана Зл. Єлици. Ап. 209. Єв. Мат. 3.

8. Сер. Собор Пр. Богор. і св. Йосифа Обр. Попраз. Р. Всеночне. На Літ. Троп. Рожд. і Обручн. Сл. Обр. І нині Собора. Ап. 306, Єв. Мат. 4.

9. Четв. Попр. Р. і св. Стефана прмч. Утрення мала зі Славосл. вел. Ап. 17, Єв. Мат. 87.

12. Нед. по Різдві св. Богоотців і 29 рядова. На Вечірни на "Госп. воздв." стихир воскр. 3. Празн. 4. і Богоотц. 3, Сл. Бог. І нині Доґм. 3 гл. Ап. і Єв. на Літ. Богоотц. і 29. ряд.

13. Пон. Відданє Різдва. Закінчення Старого Року.

14. Вівт. Новий Рік. Обрізаннє Госп. св. Василія В. і Служба Неділі пер. Просвіщеннєм. Всеночне Єв. утр. Йоана 36. Від нині до 27. січ. Катавасія: Глубини открил. На Літ. св. Василія В. Прокімен Неділі перед Просв. і Святого, Алилуя Нед. пер. Просв. і Обріз. Апостол і Єв. Нед. перед Просв. і Обріз. без Василія. Ап. 298 і 254. Єв. Мар. 1. і Лук. 6. Причастен Хвалите і Святого.

17. Пятн. Царські Часи Богоявлення.

18. Суб. пер. Просв. Навечеріє Богоявл. Піст. Літургія Златоустого. Вечірня вел. без Литії. 13 чтеній і по Возгласі Трисвятого Прокімен. Ап. 143 від половини: Братіє не хощу вас не видіти. Єв. Лук. 9. Рцім вси.: Сподоби.: І сполним: і по Возгласі виходять на Водосвятіє.

19. Нед. Богоявленнє Госп. (во скресна опускаєсь). Раненько Повечеріє вел. з Литією. Єв. утр. Мар. 2. Літ. Вас. В. Єлици. По Літ. Водосвятіє публичне.

20-27. січня Попраз. Богоявл. По місіях водосвяття.

26. Нед. по Просвіщ. і 30. рядова. Попразн. Б. Ап.-Єв. Неділі по Просв. і 30. рядової.

ЛЮТИЙ.

2. Нед. 32. по Сот. о Закхею і прп. Евтимія В. Служба Неділі і Святого. Катавасія на Утр. аж до Віддання Стріт.: Сушу.

9. Нед. Митаря і Фар. і Перенес. мощий св. Йоана Злат. Тріод постна зачинаєся. Служба Нед. і Свят. До 16. загальниця.

12. Сер. Трох Святителів. Всеночне. Єв. утр. Йоана 36. На Літ. Ап. 334, Єв. Мат. 11.

15. Суб. Стрітення Госп. Всеночне. Єв. утр. Лук. 8. На Літ. Ап. 316. Єв. Лук. 7.

Нед. о блуднім сині і Попраз. Стріт.

22. Суб. Мясопустна. Задушна.

23. Нед. мясопустна. О страшнім суді. Від 24. до Томиної нед. час заказаний. Від нині до 13. серпня Катавасія на Утрені: Отверзу уста моя

МАРЕЦЬ.

2. Нед. Сиропустна. Нині освячується 2 агнці на Службу Преждеосвящ. Дарів в середу і пятницю. Вечірня постна з поклонами.

3. Пон. Початок Вел. посту.

7. Пятн. 1-а В. Посту. На Літургії Преждеосв. Дарів Катизма 18 На "Госп. воззвах" стихир 10: Самогласен Тріоди 2 р. Мученичні Октоїха (3. глава з суб.) 4, Вмуч. Теодора Тирона (Тріоди) 4; Слава Теодора, І нині: Догмат 3 гл.

9. Нед. 1-а Посту. 1. і 2. Найденнє Голови Йоана Хр. В суботу вечір на "Госп. воззвах" 10 стихир: воскр. 3. Тріоди 4 і Предтечи 3, Слава Тріоди, І нині: Догмат 4. гл. Стиховна воскр., Слава Предт. І нині: Тріоди. Троп. воскр. Сл. Предт. І нині: Пречистому обр. На Літ. Троп. воскр. Образа і Предт. Сл. Предт. І нині: Образа. Літ. Василія В., яка береся таксамо в 2, 3, 4 і 5 неділю В. Посту.

15. Суб. задушна.

22. Суб. 3-а Посту. 40 мучеників в Севастії. (суб. задушна, служба заупокойна опускаєся). На Преждеосв. в пятницю на "Госп. воззвах" стихир 10: Тріоди 2., муч. окт. 4, Мучен., Слава: Муч. І нині: Догм. 5 гл. 5 чтеній: 2 Тріоди і 3 Муч.

23. Нед. 3. Посту. Хрестопоклонна. Ризи посні. По кождім богослуженню аж до пятниці співаєся перед ч. Хрестом: Кресту Твоєму.

29. Суб. задушна.

30. Нед. 4. Посту.

ЦВІТЕНЬ.

2. Середа 5-а Посту. Вечером Поклони.

5. Субота акафистова.

6. Нед. 5. Посту. Предпраз. Благовіщення. Вечером Всеночне.

7. Пон. Благовіщення Пр. Б. На "Госп. воззвах" Тріоди 3, празн. 7. стихир, Слава і Нині: Празн. Решта Празн. На Утрені Канон Тріоди і Празн. Стих. хвал. Празн. Славословіє мале. Стиховна Тріоди. Сл. І нині: Празн. Благо єсть: Тропар Празн 1. Ект. Помилуй нас Боже: і по 3 вел. поклонах 1. Час виду постного. Троп. і Конд. Празн. Перед молитвою часа 3 вел. поклони. Літургія Золотоуст. з Вечірнею. На "Госп. воззвах" Тріоди 5, Празн. 3. Гавриїла 3. Сл. І нині: Празн. Чтенія 2 Тріоди з прокім. 2 Празн. Ап. 306. Єв. Лук. 3. Вечером Повечеріє мале.

11. Пятн. Преждеосв. на "Госп. воззвах" Самогл. дня 2 р., Муч. 1. Тріоди: Лазаря 7 стихир, Сл. І нині Празн. (Лаз.) Зачинаєся Тріод Цвітня.

12. Субота Лазарева. Літ. Золот. (Нині не вільно долучувати інтенції за усопших) Єлици. Ап. 333. Єв. Йоана 39.

13. Нед. Цвітна. Всеночне. Єв. утр. Мат. 83. По 50 пс. свячення лози. Літурґія Золот. Ап. 247, Єв. Йоана 41. Нині освячуєся також 3 агнці на Літ. Преждеосв. в понед., вівторок і середу.

17. Великий Четвер. Літурґія Василія В. з Вечірнею. Ап. 149, Єв. Мат. 107 (з переступ.) о страстях довгє. Памятка установлення Пресвят. Евхаристії і страстий Господних. Епископ святить Велико Миро і Антимінси. Миттє ніг. Нині освячується другого агнця до Божого Гробу. Вечером Утрення страстна, 12 Євангелій з дзвоненням, почім дзвони умовкають до Воскресення.

18. Велика Пятниця. Царські Часи. По Вечірни винисеннє плащениці до Божого Гробу. Вечером єрусалимська Утрення.

19. Велика Субота. Літурґія Василія В. з вечірнею. Ап. 91. Єв. Мат. 115. Замість Алилуя співають: "Воскресни Господи суди землі" підчас чого священик зміняє ризи фіолєтні на світлі.

20. Воскресення Христове. Вечером або досвіта правиться в постних ризах перед Божим Гробом Містополунощниця. По ній плащеницю заноситься на вівтар або де є місце над горним сідалищем, щоби було видно і там остає аж до Вознесення. Священик перебираєся в світлі ризи, бере Найсв. Тайни, а люди образ або статую Воскресення і Євангеліє і роблять обхід довкола церкви і дзвонять. Заноситься Найсв. Тайни до церкви і з хрестом виходиться перед двері церкви, де зачинається Утрення воскресна. На Каноні ектенія по кождій пісні і кадиться на початку Канона і на Ангел вопіяще. Літ. Золотоуст. Ап. 1. Єв. По. 1. (поділене на 12 частий читаєся з перестанками, підчас яких дзвониться в усі дзвони). Вечірня в усіх ризах, так само в понед. і вівторок, а на утрені цілий тиждень. Нині на Вечірни Єв. Йоана 65. На Да воскреснет Бог цілування хреста і мирування. Отпуст з крестом цілий тиждень, а дальше до Вознесення лише в неділі, Пр. Преполовлення і на Відданнє Пасхи. Сей тиждень загальниця. Царські врата цілий тиждень отворені. Служби Б. за усопших не вільно правити.

21. Світлий Понеділок. Ектенія на Утрені по 3, 6 і 9 пісни. На Літ. Ап. 2. Єв. Йоана 2.

22. Світлий Вівторок на Літ. Ап. 4. Єв. Луки 113.

27. Нед. 1. Томина (Антіпасхи) Всеночне. На мируванню роздається артос. На Літурґії нині і що дня аж до Віддання Пасхи Антифони воскресні. Цілий тиждень Служба Антіпасхи.

МАЙ.

Майські богослуження в честь Пр. Діви Марії.

11. Нед. 3. о Розслабленім і св. Вмч. Ґеорґія з 6. мая. Всеночне. Єв. утр. Лук. 63. Як храм.

14. Сер. Преполовеніє Празника до слідуючої середи.

18. Нед. 4. о Самарянці. Попр. Преполовеніє. На Літ. Тропар воскрес.., Препол., Сл. Конд. Самар. І нині: Препол.

25. Нед. 5. о Сліпородженім і св. Йоана Богосл. (з дня 21. мая). Всеночне. Як храм Богослова. Єв. утр. Йоана 67. і стихира по нім Свят.

29. Четв. Вознесеннє Госп. Всеночне. Єв. утр. Мар. 71. на Літ. Ап. 1. Єв. Луки 114. "Царю небесний" до Зелених Свят опускаєся.

ЧЕРВЕНЬ.

Посвячений Найсол. Серцю Хр. По читаних Сл. Божих на місце мол. "Боже прибіжище" береся акт посвяти: О наймилійший...

1. Нед. 6. св. Отців 1. Нікейського Собора. Попраз. Вознесення.

7. Суб. задушна (Трете Найденнє Гол. св. Йоана переноситься на четвер 5. червня.

8. Неділя Пядесятниці. Сошествіє св. Духа. Всеночне. На Літ. Єлици. По Сл. Божій сейчас Вечірня з колінопpиклонними молитвами. Царю небесний з колінопреклоненнєм на початку всіх богослужень. Загальниця цілий тиждень.

9. Понеділок св. Духа. Празн. Пресв. Тройці. (Як де храм, тоді Утреня аж до Канона, як вчера, лише Тропарі і Сідалні 2 перші инші). Ап. 229. і 197, Єв. Мат. 75 і 116.

15. Нед. 1. по Сошествію. Всіх Святих. Нині освятити агнця на Празник Пресв. Евхаристії.

16. Пон. 2. по Сош. зачинаєся Петрівка.

19. Четв. 2. по Сош. Пресв. Евхаристії Попразен 8 днів до 26. червня. Сам Празник на неділю.

22. Нед. 2. по Сош. Празн. Евхаристії. Всеночне. По Сл. Божій похід з Найсв. Тайнами до 4 вівтарів, де читаєся 4 Євангелія: І. Мат. 108. від слів: В первий день о прісночний — до слів: в царствії Отця моєго. II. ар. 64. В первий день опрісн.— в царствії Божії. III. Лук. 108. Прійдеже день опрісн.— імже предаєтся. IV. Йоана 23. Аз єсм хліб животний — жив будет во віки.

27. Пятниця (десята по Пасці) Празник Серця Хр., а служба Сотраданію переноситься на суботу. Однак для більшого торжества править служба Серця Хр. в неділю зі Всеночним, а Сотрад. в пятницю.

29. Нед. 3. по Сош. Якби не бралася служба Серцю Хр., то глас 2. Єв. утр. 3. На Літ. Ап. 88, Єв. Мат. 18.

ЛИПЕНЬ.

7. Пон. 5. по Сош. Різдво св. Йоана Хрест. Всеночне. Єв. утр. Лук. 3. На Літ. Ап. 112, Луки 1. (з переступ.)

12. Суб. Верховнних Ап. Петра і Павла. Єв. утр. Йо. 67. На Літ. Ап. 193. Єв. Мат. 67.

13. Нед. 5. по Сош. Собор 12 Апостолів. Сл. воскресна і Собора.

27. Нед. 7. по Сош. Св. Отців шести всел. соборів. Чтенія Отців. Вечером Вечірня св. Володимира В.

СЕРПЕНЬ.

3. Нед. 8. по Сош. Пророка Ілії з дня 2. червня. Всеночне. Як храм Пророка, то Єв. утр. Мат. 40. і по нім стихира Прор.

14. Четвер 10. по Сош. Проісходженнє Ч. Хреста і Муч. Макавейських. Початок Спасівки, се є посту пер. Успенням П. Б. По Сл. Божій водосвятє на памятку хрещення України.

19. Вівт. 11. по Сош. Преображення Госп. Всеночне. Єв. утр. 45. Катавасія: Крест начертав: На Літ. Ап. 65, Єв. Мат. 70. по Сл. Б. благословлення овочів.

24. Нед. 11. по Сош. Попразн. Преобраз. Катавасія на Утр.: Лици Ізраїлетії.

28. Четв. 12. по Сош. Успення Пр. Богородиці. Всеночне. Єв. утр. Луки 4.— На Літ. Ап. 240. Єв. Луки 54. По Сл. Божій благословлення зілля.

31. Нед. 12. по Сош. Попраз.

Усп. Катавасія: Преукрашенная.

ВЕРЕСЕНЬ.

7. Нед. 13. по Сош. Усікновення Ч. Голови Йоана Хр. з дня 11. вересня. Всеночне. Ризи світлі (фіолєтні були би, якби 11. вересня припало в неділю). Від нині аж до 4. жовтня на Утр. Катавасія: Крест начертав.

11. Четв. 14. по Сош. Усікн. Ч. Глави Йоана Хр. (на попередну неділю,) нині піст.

14. Нед. 14. по Сош. Начало Індікта (новий рік церковний) і Преп. Симеона Стовпника. На Літ. Тропар воскр. Індікта і Свят. Кондак воскр. Слава Свят. І нині: Індікта. Прокім. Алилуя і Причастен Інд. і Свят. Ап. ряд. і Свят. Єв. ряд. і Індікта.

21. Нед. 15. по Сош. Рождество П. Д. Марії. Неділя пер. Воздвиженнєм. Всеночне. На Літ. Прокім. і Ал. Неділі пер. Воздв. і Празн. Причастен Хвалите і Празн. Ап. - Єв. Нед. пер. Воздв.і Празн. (Як храм Рожд. Богор., Єв. утр. Луки 4. і стихири Празн.)

27. Суб. 16. по Сош. Воздвижение Чесного Хреста. Всеночне. Ризи фіолєтні. На Вечірни вел. Прокімен вел.: Бог наш на небеси. Єв. утр. Йо. 42. На літ. Кресту твоєму. Ап. 125. Єв. Йо. 60 (з перест.) Чесний хрест виноситься перед Всеночним на олтар, а на Утрені по Славословію на тетрапод з воздвиженнєм і поклонами, де лежить аж до віддання Празн. се є 4. жовтня. В тім часі по кождім богосл. перед ч. хрестом: Кресту твоєму. Нині піст (позволяєся на набіл). Вечірня воскресна вечером.

ЖОВТЕНЬ.

Посвячений в честь св. Йосифа, Патрона Церкви кат. По читаній Сл. Божій замість "Боже прибіжище" бересь " тебі блаженний Йосифе"..

5. Нед. 17. по Сош. На Утрені від нині береся Полиєлей аж до 1. січня. Катавасія від нині аж до 3. грудня: Отверзу уста моя...

12. Нед. 18. по Сош. Преставл. св. Йоана Богослова (з дня 9. жовтня). Всеночне. Як де храм, Єв. утр. Йоана 67.

19. Нед. 19. по Сош. Покров Пр. Богор. (з дня 14. жовтня, на який переноситься нинішного св. Томи). Всеночне. Де храм. Єв. утр. Луки 4.

26. Нед. 20. по Сош. (Св. Отців 7. всел. собора). Як береся їх службу, то ще на Літ. крім ряд. Ап. Єв. брати і Отцем Ап. 334, Єв. по 56.

ЛИСТОПАД.

8. Суб. 22. по Сош. Св. Вмуч. Димитрія. Всеночне. Єв. утр. Мат. 36. На Літ. Ап. 292, Єв. Йоана 52. Вечером Вечірня воскресна.

21. Пятн. 24. по Сош. Собор св. Михаїла Архистр. Всеночне. Єв. утр Мат. 52.— На Літ. Ап. 305. Єв. Лук. 51.

28. Пятн. Зачинаєся Пилипівка, піст пер. Різдво Хр.

30. Нед. 25. по Сош. Св. Сщмч Йосафата (з дня 25 с. м.) Всеночне. Де храм Святого, Єв. утр. Йоана 35.

ГРУДЕНЬ.

4. Четвер 26. по Сош. Введение в храм Пр. Богор. Всеночне Єв. утр. Луки 4. Катавасія: Христос раждається. На Літ. Ап. 320. Єв. Луки 54. (з перест.)

7. Нед. 26. по Сош. Попраз. Введ.

19. Пятн. 28. по Сош. Св. О. Николая чуд. Всеночне. Єв. утр. Йо. 36.— На Літ. Ап. 335. Єв. Луки 24.

21. Нед. 29. по Сош. Предпраз. Неп. Зачаття. Ап. Неділі 28, Єв. Неділі 29. Вечером Всеночне Неп. Зач.

22. Поненд. Непорочне Зачат- П. Д. М. Єв. утр. Лук. 4.— На Літ. Ап. 320, Єв. Луки 3.

28. Нед. Праотців. Попразд. Неп. Зачаття.

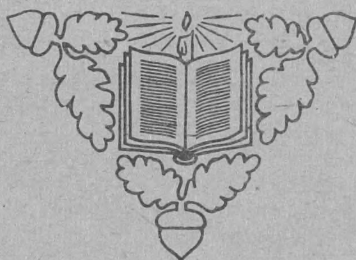
Мундер, 11. жовтня, 1929.

ПІШОВ ДО НИХ, ІДУЧИ ПО МОРІ.

І відпустивши нарід, вийшов на гору сам один помолитися. І як настав вечір, був там сам один. Човен же був на середині моря, киданий филями, бо був противний вітер. О четвертій сторожі ночі пішов до них, ідучи по морі. А ученики побачивши його, що йде по морі, стрівожилися, кажучи, що се мара і закричали зі страху. Ісус же зараз промовив до них, кажучи: Успокійтеся, се я, не бійтеся. А Петро у відповідь сказав: Господи, коли се ти, звели мені прийти до тебе по воді. А він сказав: Прийди. І Петро вийшов з човна, ходив по воді і підійшов до Ісуса. Та побачивши сильний вітер, злякався і як став потапати, закричав, кажучи: Господи, ратуй мене. А Ісус простяг зараз руку, взяв його і каже йому: Маловіре, чого ти усумнівся? І як увійшли в човен, затих вітер. А ті, що були в човні, прийшли і поклонились йому, кажучи: Дійсно, ти є Син Божий. І переправившися, прибули в землю Ґенезаретську. А люди того місця пізнавши його, дали знати по тім цілім окрузі і принесли до нього всіх недужих. І благали його, щоби могли тільки діткнутися країв його одежі; а ті, що діткнулись, одужали.

Єв. св. Маттея 14 : 23 - 36.

Перед Церквою св. о. Николая у Вінніпеґу, в день інтронізації Преосвященного Кир Василія.

ПРОМОВА.

ЙОГО ПРЕОСВЯЩЕНСТВА ЕПИСКОПА КИР ВАСИЛІЯ НА СВЯТОЧНІЙ АКАДЕМІЇ, УЛАДЖЕНІЙ В ЙОГО ЧЕСТЬ У ВІННІПЕҐУ, В ТЕАТРІ ВОКЕРА, ДНЯ 21 ЛИПНЯ,1929.

Прошу приняти щиру й сердечну подяку, що Ви прибули на це свято і причинились до звеличення так великого для мене дня. Мило мені бачити так радісну єдність, де зібрані всі товариства і представники Українців міста Вінніпеґу.

Тішить мене незвичайно, що можу почути прегарний спів і щирі слова прихильности й охоти до співпраці.

Потрібна нам всюди єдність, яка лучить поодиноких людий і товариства разом до спільної думки і спільної праці. Так само як співаки лучаться під проводом свого дірігента, а чим більше доповнюють вони себе своїми голосами, тим краще виходить їх спів і тим сильніше враження роблять вони на слухачах.

Людське життя ступає по нерівній дорозі і для того думки людей ріжняться і спречаються зі собою. Тяжко розріжнити, хто має більшу, а хто меншу слушність. Однак ті люди, що йдуть разом дорогою, не можуть розходитися думками так далеко від себе, щоби в дорозі доводити до сварки, незгоди й ворожнечі.

Нехай запанує згода між товариствами, які провадять своїх членів, нехай піде основна, позитивна робота, яка принесе поступ і славу Україні. (Оплески). Прошу уникати незгоди і ступати дорогою, яка веде до добра українського народу всюди, де він тільки живе. Потрібна дійсна праця, яка сама за себе говорить, потрібна згода, щоби праця могла розвиватися. Нині виджу ріжні хори, які виступають зі своїми дірігентами на тій самій сцені, того самого вечера. Це символ згоди.

Хочу сповнити завдання, яке на мене припало, для того прошу о вашу співпрацю. Провідник може осягнути свою ціль лише тоді, коли поможуть йому ті, котрих він провадить. Нарід, що хоче мати успіх, йде за своїми провідниками. Кождий великий нарід поважає своїх провідників. (Оплески.)

Коли нарід мече колоди під ноги свого провідника, тоді провідникови тяжко поступати, тоді найбільший ґеній не богато зробить. Поступ залежить не лише від мене. Залежить також від Українців в Канаді, як далеко зайде їх епископ, що повнить обовязки провідника (оплески).

Ви приготовили цей гарний вечір, щоби віддати честь свому Архиєреєви, але здобудете ще більшу честь перед світом собі, коли поможете йому в його праці. Тоді дійдемо до цілі.

Хочу піднести повагу Українців в Канаді, цій взірцево веденій державі, де Українці стають горожанами. Тому шануймо самі себе, а зєднаємо довкруги прихильників і щирих приятелів, які підопруть нашу роботу.

Ужию всеї енергії, щоби Вас гідно зарепрезентувати і попровадити до доброї цілі. (Довгі, невмовкаючі оплески.)

Промова тревала 10 хвилин. Записав Д. М. Іль.

Його Преосвященство Кир Василій, Епископ Українців в Канаді. (По середині.)

Світлина підчас торжества переняття влади над дієцезією дня 21-го липня, 1929. у Вінніпеґу.

По лівій руці: о.Іван Колцун, о.Мих. Ірха, о. Евген Дихдала.

По правій руці читача: о. Андрей Сарматюк о. Аполінарій Калужняцький, о. Стефан Федоронько, о. Петро Пасічник.

НА КАРТАХ ІСТОРІЇ

З важних подій, які сталися перед нашими очима цього року в орґанізаційнім розвою католицької церкви, хочемо піднести тут дві. Перша подія, це трактат Святійшого Отця з Італійською державою заключений дня 12-го лютня, 1929. Друга подія, це консекрація Преосвященного Кир Василія Ладики на єпископа Українців в Канаді, яка відбулася дня 14-го липня 1929 р. в Едмонтоні, Алта.

Італійська держава оголосила була дня 27-го березня 1861 р. Рим столицею Італії, а дня 20-го вересня 1870 р. італійське військо заняло Рим. Це сталося проти волі тодішнього Папи Пія IX., який запротестував в цей спосіб, що уважав цей крок держави за облогу і ніколи не виїздив поза границі Ватикану, це є поза границі тої части міста Риму, які належать до Святійшого Отця Так само поступали всі наслідники Папи Пія IX., уважаючи італійський уряд за наїздника на місто Рим і на територію того міста, де мав володіти виключно голова католицької церкви як независимий від нікого суверен. Другі чужі уряди одержали відповідні протести святійшого отця проти насильного заняття папської держави, яка бажала посідати повну свободу, щоби сповнити свою задачу кермовання справами католиків цілого світа.

Доперва теперішне правительство Італії зуміло усунути непорозуміння, які спричинило своїми виступами в роках 1861, 1870. Держава станула на тім становищі, що орґанізаційний плян католицької церкви обнимає всі раси, всі народи, лучить людий спільними засадами, черпаними з Євангелія Христа. Католицька церков не поневолює народи, але провадить до досконалости душ, яка є головною цілею людства. Ця універсальна ідея цінна для всіх людий і длятого католицька церков заслугує на повну підмогу в своїх стремліннях.

Розвиваючи цей погляд, італійський уряд запровадив обовязкову науку релиґії в усіх школах, завісив хрест в школах, судах, касарнях, урядах, спричинив співпрацю політичних урядів, випечав почтові марки з релиґійними символами.

Розвій католицької церкви є поступом культурної думки, яка стремить до етичних засад, спільних всім народам. Всі народи можуть зєднатися в католицькій церкві. Італійська держава зрозуміла свою велику місію, що, маючи за собою блискучу минувшину в орґанізації церкви, повинна стати головною, осередною силою в тій орґанізації. Заключення договору з дня 20-го лютня 1929 є одним з доказів, що Італія станула тепер до помочі стремлінням католицької церкви, веденої Святійшим Отцем, яка лучить вже понад 400 міліонів людий.

Дня 25-го липня 1929 виїхав Святійший Отець Пій XI. поза границі Ватикану, як суверин, народів. Це сталося перший раз від р. 1870.

***

Другою подією, яка виступає наперед в р. 1929, це подія , що Святійший Отець призначив Преосвященного Василія Ладику епископом Українців в Канаді. Новий епископ знає Канаду 20 літ а через послідних 5 літ був ігуменом монастиря ОО. Василіян в Едмонтоні.

Скоре порішення справи провідника греко-католицької діецезії в Канаді являється для Українців справою перворядної ваги, бо кожда орґанізація терпить на тім, коли з яких причин забракне провідника. Канадійська українська еміґрація є вдячним полем до праці. Держава Канада ставиться до Українців з повною прихильністю. Нема тут переслідування за церковний обряд. Свобода релігії і обряду вповні бережена і боронена і длятого під проводом свого епископа можуть Українці поставити взірцеву церковну орґанізацію. Залежить це вповні від того, щоби розуміли, що єдність зміцняє силу. Праця католицької церкви має за собою досвід 19 століть

Ціль праці ясна і гармонійна, длятого що бажає поступу в напрямі згоди, співпраці, взаїмної помочі народів цеї земської кулі. Кождий нарід почувається в католицькій орґанізації рівнорядним членом, який має обовязки але і права, рівні з другими народами. Стремління других народів є також стремліннями Українців. Зрозуміння для тих стремлінь збільшається і Українці щораз ліпше розуміють своє становище. Під проводом розважного і тактовного провідника, яким є епископ Василь Ладика можуть стануги греко-католицькі церкви на кождій кольонії, можуть вирости рідні школи, народні доми, виховавчі інститути, економічні орґанізації, які розвинуться, коли лише будуть Українці співпрацювати і підпирати себе взаїмно а остерігатися роздроблювання сил через амбітних аґітаторів. Серед чужини має велику вартість кождий чоловік, що приступає до праці, а праця поодиноких осіб набирає сили, коли одиниці лучать свої стремління після одного суцільного пляну.

Висвячення Преосвященного Кир Василія відбулося в неділю, дня 14 липня, 1929 в Едмонтоні, в Алберті, в катедрі анґлійських католиків св. Йосифа. У висвяченню брали діяльну участь три церковні достойники: анґлійський архиепископ О' Лірі з Едмонтону, епископ Константин Богачевський з Філядельфії і епископ Василій Такач з Пітсбурґа. Вони вложили на нового епископа ризи і передали жезл і мітру. Присутні були на тім святі анґлійські архиепископи з Оттави, із Ванкуверу, епископи з Принс Алберт, Принс Руперт і Калґар та французький архиепископ з Сейнт Боніфейсу. Вечером відбулася в Народнім Домі святочна академія, на котрій виголосив промову адвокат Юрій Шкварок, який зазначив, що український епископ в Канаді є неначе амбасадором українського народу в тій державі

Головним майстром церемонії в Едмонтоні був о. М. Григорійчук з Монтреалу.

У Вінніпегу відбулася інтронізація нового епископа в неділю дня 21-го липня 1929. в присутности епископа д-ра Константина Богачевського з Філядельфії. Вечером у театрі Вокера головним речником на святочній академії був о. Петро Олексів.

Оба торжества, в Едмонтоні і Вінніпегу, припали на гарну погоду, відбулися у взірцевім порядку, при великім здвизі народу. Всі часописі подали вістку про назначення нового епископа, а також коротші або довші описи торжеств.

М. І.

Вінніпеґ, Ман.
Дня 26 листопада, 1929.

АРХАНГЕЛ РАФАЇЛ.

Книги святого письма згадують чотирох архангелів,— Михаїла, Гавриїла, Рафаїла і Уриїла, які стоять по чотирох сторонах небесного престола, на чолі чотирох леґіонів ангелів. Назвища архі ангелів означають: "Хто як Бог," "Божий Слуга," "Бог поможе," "Божа слава."

В святім письмі виступає архангел Рафаїл як провідник в дорозі і як опікун, що лічить біль.

Для того в наших часах названо його іменем товариства, які опікуються еміґрантами.

Потреба опіки над еміґрантами показалася, коли люди з Европи у великім числі зачали переселятися в Америку. Конґрес Сполучених Держав ухвалив дня 2. марта 1819 закон, що держава має провірювати, хто приїзджає, щоби поселитися в Сполучених Державах Америки. Найбільше іміґрантів походило з Ірляндії і длятого першим товариством опіки над еміґрантами було "Добродійне Товариство Ірляндців" в Бостоні, заложене 17-го марта 1737. В Філядельфії основано таке товариство 3-го марта, 179? р., а в Ню Йорку в р. 1841. Це товариство утворило "Щадницю для еміґрантів," яка прегарно розвинулася.

На католицькім зїзді в Тревірі в Німеччині піддав гадку визначний купець з міста Лімбуґа, Павло Кагенслі, щоби основати товариство св. Рафаїла для постійної опіки над німецькими еміґрантами в портах Німеччини й Америки. Три роки пізнійше зїзд в Бамберзі приняв цей внесок і впровадив в діло. В році 1883 сам внескодавець Павло Кагенслі відбув дорогу через море разом з еміґрантами, щоби особисто провірити, якої помочі потребують еміґранти в дорозі.

ВПреп. о. М. Григорійчук, ґенеральний вікарій. Ігумен о. Йосафат Жан (по правій руці читача). — Знимка на сходах приходства в Монтреалі, Кве. Світлив Рск.

В році 1883 основано галузь Товариства св. Рафаїла в Ню Йорку. Року 1889 основано захист для еміґрантів під назвою "Дім ім.

Льва" на осібнім уставі. Німецьке товариство св. Рафаїла має свої бюра по Німеччині а своїх кореспондентів в північній й полудневій Америці.

Горожани Австрії основали таке товариство в Ню Йорку в р. 1898.

Італійці основали Товариство св. Рафаїла в Ню Йорку в р. 1891, а в році 1902 в Бостоні.

Французи, Бельґійці і Голяндці основали товариства для опіки своїх еміґрантів під ріжними іменами.

Товариства удержуються з членських вкладок, з добровільних датків і дарів щедрих осіб, які розуміють і відчувають великі обовязки товариства опіки над переселенцями, що потребують в чужім краю поради, помочі.

Українці основали Товариство Опіки ім. св. Рафаїла у Львові около року 1904, коли велике число українських селян зачало виїзджати до Німеччини, до Америки і до Канади а в р. 1924 основано "Товариство Опіки над українськими переселенцями ім. св. Рафаїла в Канаді" у Вінніпеґу.

Задачі товариства важні і видимо, як совісно воно вже через 5 літ сповняє свої обовязки, дає вказівки, пояснення, виконує поручення одержані від своїх людий. Довіря до Товариства зростає з кождим роком. Воно шукає способу праці серед українських переселенців, а той спосіб праці мусить бути дещо відмінний від способу праці у инших народів. Повитати треба щиро гадку власного дому, яку Товариство поставило в свою програму в році 1928 і поширює її постійно між канадійськими Українцями. Кождий іміґрант похвалить цю гадку і поспішить з датком на сю ціль. А всі ми тут "іміґранти." Стаємо горожанами, але ще много Українців приїде до Канади, бо хотять приїхати і ми хочемо, щоби приїхали і разом з нами стали до праці як Канадійці.

Длятого потрібне нам сильне Товариство Опіки, яке має уладити захист для українських іміґрантів, кухню, де можнаби дешево харчуватися і велике бюро до полагоди всяких справ, які вже тепер напливають до Товариства в численних листах з Канади, Америки, Европи й Азії.

В справді іміґрація тепер дещо припинена, але це минеться. Канада все буде потребувати сильних, здорових, витревалих, пильних українських рільників. І вони приїдуть. Товариство Опіки має перед собою велике поле до праці. Щасть Боже!

М. Гр.

Монтреал, Квебек, 24. пад., 1929.

Церков св. ап. Петра і Павла в Мондері, Алта.

УКРАЇНСЬКІ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІ ЦЕРКВИ В КАНАДІ.

АЛБЕРТА.

I.

1. Арґайл Лейк, Алта., Церков Помочи Матери Божої.
2. Чіпман, Алта., Церков Рождества Матери Божої.
3. Кроквил, Алта., Церков св. Івана Хрестителя
4. Делф, Алта., Церков Воведення Матери Бож.
5. Дервент, Алта., Церков св. Юрія, коло Мельоників.
6. Дервент, Алта., Церков св. Вознесення коло Ганасика.
7. Еґремонт, Алта.,Церков Воздвиження Чесного Хреста.
8. Елдорена, Алта., Церков Покрова Матери Божої.
9. Гейт, Алта., Церков св. Івана Хрестителя.
10. Гіліард, Алта., Церков св. Димитрія.
11. Іннісфрі, Алта., Церков Рождества Матери Божої. (Ренч 11.)
12. Іннісфрі, Алта., Церков Воздвиження Чесного Хреста. (Ренч 10.)
13. Краків, Алта., Церков Покрова Матери Бож.
14. Лавой, Алта., Церков Вознесення.
15. Лешор, Алта., Церков Рождества Матери Божої.
16. Сент Майкел, Алта., Церков св. Николая.
17. Мондер, Алта., Церков св. ап. Петра і Павла.
18. Мондер, Алта., Церков Преображення, коло Москалика.
19. Мирнам, Алта., Церков Успення Пресв. Богородиці.
20. Нортерн Веллей, Алта., Церков св. Івана Хрестителя.
21. Пено, Алта., Церков Успення Матери Божої.
22. Плейн Лейк, Алта., Церков пресв. Тройці.
23. Радвей Сентер, Алта., Церков Успення Матери Божої.
24. Редвотер, Алта., Церков Рождества Матери Божої.
25. Скаро, Алта., Церков Воздвиження Чесного Хреста.
26. Смоки Лейк, Алта., Церков св. Онуфрія.
27. Смоки Лейк, Алта., Церков св. Параскевії.
28. Спедден, Алта., Церков Преображення.
29. Стрий, Алта., Церков Рождества Пресвятої Богородиці.
30. Торгілд, Алта., Церков св. Йона.
31. Восток, Алта., Церков св. Михаїла.
32. Веґревил, Алта., Церков св. Тройці.

II.

1. Буфорд, Алта., Церков св. Іоана.
2. Карвел, Алта., Церков св. Юрія.
3. Колмар, Алта., Церков Рождества Матери Божої.
4. Едмонтон, Алта., Церков св. Йосафата.
5. Гей Лейк, Алта., Церков Воздвиження Чесного Хреста.
6. Голден, Алта., Церков Введення Матери Божої.
7. Коперник, Алта., Церков Вознесення Господа Нашого Ісуса Христа.
8. Ледук, Алта., Церков св. Тройці.
9. Равнд Гил, Алта., Церков Преображення.

III.

1. Калґари, Алта.
2. Летбридж, Алта.

Разом в Алберті: 46 церков в 42 місцевостях.

САСКАЧЕВАН.

Церковний Округ Саскатун.

1. Саскатун, Саск., Церков св. Вмуч. Юрія.
2. Ґернзей, Саск., Церков Ґернзей Місто, Пресв. Евхаристії.
1. Гефорд, Саск., Церков Пресв. Евхаристії. Богородиці.
4. Дайсарт, Саск., Церков св. Івана Хрестителя.
5. Прудгом, Саск., Церков Борщів, св. Ап. Петра і Павла.
6. Дана, Саск., Церков св. Івана Хрестителя.
7. Мічем, Саск., Церков Вознесення.
8. Пітерсон, Саск., Церков Сошествія св. Духа.
9. Бруно, Саск. Церков Пресв. Тройці.

Церковний Округ Айтуна.

1 Айтуна, Саск., Церков Найсв. Христового Серця.
2. Гобарт, Саск., Церков коло Мусія, св. Духа.
3. Гобард, Саск., Церков коло Баранецького, Воздвиження Чесного Хреста.
4. Ґудів, Саск., Церков св. Михаїла.
5. Ґудів, Саск., Церков коло Мацюка, Пресвятої Тройці.
6. Фенвуд, Саск., Церков коло Будака, св. Петра і Павла.
7. Бедфордвил, Саск., Церков коло Станиславівських, св. Николая.
8. Бекенгем, Саск., Церков Преображення.
9. Джесмин, Саск., Церков Непорочного Зач.

Церковний Округ Йорктон, Саск.

1. Йорктон, Саск., Церков Неперестанної Помочи Матери Божої.
2. Джедбурґ, Саск., Церков коло Боґуцького, або Бівердил, Успення Пресвятої Богородиці.
3. Йорктон, Саск., Церков Ярослав, Рождества Богородиці Діви.
4. Плейнвю, Саск., Церков на Клепаках, св. Михаїла.
5. Мелвил, Саск., Церков св. Юрія.
6. Калдер, Саск., Церков Успення Пресвятої Богородиці.
7. Врокстон, Саск., Церков св. Володимира й Ольги.
8. Сторновей, Саск., Церков св. Йосафата.
9 Донвел, Саск., Церков коло Кидів, Преображення Господа Нашого.
10. Спринґсайд — Гвайтсенд, Саск., Церков Покрови Пресвятої Богородиці.
11. Інсінґер, Саск., Церков св. Николая.
12. Інсінґер, Саск. Церков св. Петра і Павла.
13. Шіго, Саск. Церков коло Петра Шевчука, Рождества Пресвятої Богородиці.
14. Тофнел, Саск., Церков Пресв. Тройці.
15. Модел Фарм, Саск., Церков Покрови Пресв. Богородиці.
16. Елфрос. Саск., Церков св. Димитрія.
17. Вишарт, Саск., Церков св. Іоана Богослова.
18. Корленд, С,аск., Церков св. Івана Хрестителя.
19 Ріджайна, Саск.
20. Фінлейтер, Саск.
21. Секретен, Саск.

Церковний Округ Канора.

1. Доброводи, Саск., Церков Доброводи.
2. Мичелвю, Саск., Церков Олеша.
3. Мичелвю, Саск., Церков Григорів.
4. Присвил, Саск., Церков Чехів.
5. Гейзелдел, Саск., Церков Бучач.
6. Рама, Саск., Церков Кизів.
7. Бюкенан, Саск., Церков коло Василева.
8. Тини, Саск., Церков Ковалівка.
9. Амстердам, Саск. Церков Антонівка.
10. Канора, Саск., Відправа в анґлійськім католицькім храмі.
11. Арран, Саск., Церков Арран.
12. Арран, Саск., Церков Арран Весна.
13. Норквей, Саск., Церков Норквей.
14. Сент Филипс, Саск., Церков Сент Филипс.
15. Сван Плейн, Саск. Церков Єван Плейн.
16. Ронамід, Саск., Церков в будові.
17. Клейр, Саск., Церков Понас Лейк.
18. Фостон, Саск., Бобулинці.

Церковний Округ Альвена.

1. Альвена, Саск., Церков Альвена, Успення Пресвятой Діви Марії.
2. Вонда, Саск., Церков Ланівці, Вознесення Господа
3. Вонда, Саск., Церков Вонда коло Прийми, Рождество св. Івана Хрестителя.
4. Вонда, Саск., Церков Вонда коло Боднарів,

св. Петра і Павла.

5. Ростерн, Саск., Церков Ростерн коло Гучковського, Сошествія св. Чуха.
6. Ростерн, Саск., Ростерн коло Танаска, Рождества Пресв. Богородиці.
7. Кадворт, Саск., Церков коло Соломяного, Преображенія Господнього.
8. Кадворт, Саск. Церков Кадворт коло Підскального, св. В. Димитрія.
9. Вакав, Саск., Церков Гори, Вознесення Господнього.
10. Сент Джюліен, Саск., Церков Сент Джюліен, Покрови Пр. Діви Марії.
11. Сокаль, Саск., Церков Сокаль, Пресвятої Тройці.
12. Бон Мадон, Саск., Церков Бон Мадон, Преп. Муч. Параскевії.

Церковний Округ Гефорд, Саск.

1. Гефоорд, Саск., Церков Пресв. Евхаристії.
2. Гефорд, Саск., Богослужебна Каплиця Пресв. Богородиці.
3. Гефорд, Саск., Церков коло Величка, Вхід в Храм Пресв. Богородиці.
4. Кридор, Саск., Церков коло Воробця, св. Великомуч. Димитрія.
5. Кридор, Саск., Церков коло Пархома, св. о. Николая.
6. Петровка, Саск., Церков коло Теслюка, Сошествія св. Духа.
7. Албертон, Саск., Церков коло Климчука, Воздвиження Чесного Хреста.
8. Витків, Саск., Церков коло Ковальчука, Вознесення Г. Ісуса Христа.
9. Принс Алберт, Саск., Церков св. Вм. Юрія.
10. Самбурт, Саск., Церков коло Романишка, св. Івана Хрестителя.
11. Міт Парк, Саск., Церков Успення Пресвятої Богородиці.
12. Мелфорт — Бруксби,, Саск., Церков коло Ющишиного, св. о. Николая.
13. Ратнер, Еденбрідж, Саск., Церков св. Арх. Михаїла.

Разом в Саскачевані: 84 церков у 84 місцевостях.

МАНІТОБА.

1. Етелберт, Ман., Церков св. ап. Петра і Павла.
2. Ґарланд, Ман. Церков св. Івана Хрестителя.
3. Вінніпеґосіс, Ман., Церков Рождества Пресв. Богородиці.
4. Роблін, Ман., Церков св. Духа.
5. Зелена, Ман., Церков Чесного Хреста.
6. Пайн Ривер, Ман., Церков Преображення Ісуса Христа.
7. Церков Пресв. Евхаристії.
8. Кован, Ман., Церков Пресв. Евхаристії.
9. Куліш, Ман., Церков Пресв. Богородиці.
10. Залісся, Ман., Церков Вознесення Ісуса Христа.
11. Ашвил, Ман., Церков Успенія Пресв. Богород.
12. Зоря, Ман. Церков св. Василія.
13. Драй Ривер, Ман., Церков св. Михаїла.
14. Венлав, Ман., Церков св. Михаїла.
15. Роблін, Ман., Церков св. Михаїла.

Церковний Округ Сифтон.

1. Сифтон, Ман. Церков св. Йосафата (в місті).
2. Давфін, Ман., Церков Вознесення Христового (в місті).
3. Келд, Ман., Церков св. Івана Хрестителя.
4. Велей Ривер, Ман., Церков св. Володимира і Ольги.
5. Фишер Ривер, Ман., Церков Сошествія св. Духа
6. Окбрей, Ман. Церков св. Николая (за Озер.)
7. Тут Зенд, Ман., Церков Воведення в Храм Пр. Діви Марії.
8. Ґрендвю, Ман. Церков св. Тройці (в місті).
9. Дрифтинґ Ривер, Ман., Церков св. Димитрія.
10. Мінк Крік, Ман., Церков св. Тройці.
11. Мінк Ривер, Ман. Церков св. Петра, коло Івасюків.

Церковний Округ Ольга.

1. Ольга, Ман. Церков св. Михаїла.
2. Анґусвил, Ман., Церков Сошествія св. Духа.
3. Росбурн, Ман., Церков св. ап. Петра і Павла коло Маґаляса.
4. Рутенія, Ман., Церков Вознесення Ісуса Хуиста (Ґлен Елмо) .
5. Росбурн, Ман., Церков св. Тройці, коло Тракача.
6. Січ, Ман., Церков Успенія Пресв. Богородиці.
7. Шовлейк, Ман., Церков св. Йосафата.

Церковний Округ Брендон, Ман.

1. Брендон, Ман. Церков Рождества Пресв. Діви Марії, в місті.
2. Кандіяк, Ман., Церков св. Духа.
3. Ґренфилд, Ман., Церков св. ап. Петра і Павла.
4. Кірлінґ, Ман., Церков Воведення в Храм Пр. Діви Марії.
5. Риверс, Ман., Церков Успенія Пресв. Діви Марії.
6. Сенди Лейк, Ман., Церков св. Духа, в місті.
7. Озерна, Ман., Церков св. о. Николая.
8. Город, Ман., Церков св. Евхаристії.
9. Мекензі, Ман., Церков св. Івана Хрестителя.

Церковний Округ Стюартбурн.

1. Стюартбурн, Ман., Церков Пресв. Тройці.

2. Роза, Ман., Церков св. Евхаристії.
3. Толстой, Ман., Церков св. Серця Ісуса.
4. Вайта, Ман., Церков св. Димитрія.
5. Арбака, Ман. Церков св. Петра і Павла.
6. Каліенто, Ман., Церков св. Івана Хрестителя.
7. Калієнто, Ман., Церков Рождества Пресв. Богородиці, коло Сопівників.
8. Згода, Ман., Церков Успенія Пресв. Діви Марії
9. Сондавн, Ман., Церков Перенесення Мощей св. о. Николая.
10. Сендилендс, Ман., Церков Покрова Матери Божої.

Церковний Округ Комарно.

1. Комарно, Ман., Церков Пресв. Тройці.
2. Тюлон, Ман., Церков Неустанної Помочі ної Помочі Пресв. Діви Марії.
3. Інвуд, Ман. Церков Чесного Хреста.
4. Фрейзервуд, Ман., Церков св. ап. Петра і Павла.
5. Фрейзервуд, Ман., Церков Непорочного Зачаття Пресв. Діви Марії, (коло Росоловича).
6. Фолей, Ман., Церков Рождества св. Івана Хрестителя. (Коло Оліярника).
7. Мелеб, Ман. Церков Успенія Матери Божої.
8. Рембрандт, Ман., Церков св. Арх. Михаїла.
9. Силвер, Ман., Церков Рождества св. Івана Хрестителя.
10. Скайлейк, Ман., Церков Благовіщення Пресв. Діви Марії.
11. Арборґ, Ман., Церков св. Серця Ісуса.
12. Окно, Ман., Церков Непорочного Зачаття Пр. Діви Марії.
13. Мелантон, Ман., Богослуження в шкільнім будинку.
14. Виннипеґ Біч, Ман., Богослуження в домі п. Петра Перцана.
15. Ґімлі, Ман., Церков Рождества Пресвятої Діви Марії.
16. Арнес, Ман., Церков св. ап. Петра і Павла.
17. Ривертон, Ман., Церков Всіх Святих.

Церковний Округ Виннипежські Околиці. І.

1. Ґонор, Ман., Церков Пресв. Тройці.
2. Іст Селкірк, Ман., Церков св. Покрови Матері Божої..
3. Вест Селкірк, Ман., Церков Пресв. Евхаристії.
4. Вікторія Парк, Ман., Церков Покрови Матері Божої.
5 Босежур, Ман., Церков Сошествія св. Духа.
6. Лейдівуд, Ман., Церков св. Димитрія.
7. Брокенгед, Ман., Церков Пресв. Тройці.
8. Талберґ, Ман., Церков св. ап. Петра і Павла.
9. Поплар Парк, Ман., Церков св. Покрови Матері Божої.
10. Ла Брокері, Ман., Церков св. Покрови Матері Божої.
11. Гленелла, Ман., Церков св. Покрови Матері Божої. (Коло Квасняка.)
12. Ґленелла, Ман., Церков св. ап. Петра і Павла. (Коло Кравців.)

Церковний Округ Виннипежські Околиці. II.

1. Чатфільд, Ман., Церков в Честь Серця Ісуса.
2. Сарто, Ман., Церков св. Арх. Михаїла.
3. Поплардфілд, Ман., Церков св. Николая.
4. Гадашвіл, Ман., Церков св. Вознесення.
5. Транскона, Ман., Церков св. Михаїла.
6. Янів, Ман., Церков Чесного Хреста.
7. Кенора, Онт., Цеуков св. Николая.
8. Фишербренч, Ман., Церков св. Николая.
9. Ст. Норберт, Ман., Церков Успенія М. Божої.

Церковний Округ Виннипеґ-Місто.

1. Церков св. о. Николая: Ріг вулиць Стелла і Мікґреґор.
2. Церков св. Володимира і Ольги, ріг вулиць Стелла і Мікґреґор.
3. Церков св. Евхаристії, ріг вулиць Ватт і Монтроз.
4. Церков св. Покрови Матері Божої, ріг вул. Артиллери і Бойд.

Разом в Манітобі: 94 церков в 90 місцевостях.

ОНТАРІО.

1. Брантфорд, Онт.
2. Сент Кетрін, Онт.
3. Форт Вілліям, Онт.
4. Гамилтон, Онт.
5. Кенора, Онт.
6. Кіченер, Онт.
7. Ошава, Онт.
8. Оттава, Онт.
9. Судбури, Онт.
10. Торолд, Онт.
11. Торонто, Онт. (2.)
12. Вест Форт Вілліям, Онт.
13. Віндзор, Онт.

Разом в Онтаріо: 14 церков в 13 місцевостях.

КВЕБЕК.

Монтреал, Кве.

НОВА СКОШІЯ.

Сидней, Н. С.

БРИТІЙСЬКА КОЛЮМБІЯ.

Ванкувер. Б.К.

ЧИСЛО ЦЕРКОВ В УСІХ ПРОВІНЦІЯХ КАНАДИ

Алберта: 46 церков в 42 місцевостях.
Саскачеван: 84 церков у 84 місцевостях.
Манітоба: 94 церков в 90 місцевостях.
Онтаріо: 14 церков в 13 місцевостях.
Квебек: 1 церков.
Нова Скошія: 1 церков.
Британська Колюмбія: 1 церков.

Разом: 241 церков в **232** місцевостях.

Н.Ч.Й.

Вінніпеґ, Ман. Канада. Дня 25-XI, 1929.

КОЛИ Я СЛАБИЙ.

— А до цеї хати повернемо? — запитав о. Петро чоловіка, який ходив з ним по хатах, на Йордан.

— Як хочете, — відповів старий Прокіп. — Цей чоловік то Андрій Гнип, слабує ще від осені. Жінка недомагає, а жиють з того, що син деколи їм троха грошей присилає, бо має десь там добру роботу. В хаті для нас не прилагодилися, налякаються, як Отець туда вступлять.

— Все одно пійдемо, хорих і убогих треба тим більше відвідувати,— відповів о. Петро, і поволіклися снігом до убогої хати.

На обійстю ніхто не прокидав сніг, й було видно, що тої днини ніхто до хати не йшов з вулиці, ані ніхто з хати не виходив на вулицю. Стояла невелика купа не різаних дров недалеко порога, до якого також не було сліду, тільки троха з боку коло дверей видно було вилляту воду з хати. Се власне був знак, що в хаті жиють люди. Хата збудована на такий стрій, як будують хати в Галичині, а коли о. Петро вступив до сіней і став співати "Днесь спасеніє міру бисть," а чоловік, який ходив з священиком подзвонив дзвінком, господиня дому вийшла їм на зустріч з засвіченою свічкою в руках. Вона по старо-краєвому хотіла тим способом привітати священика зі свяченою водою.

Як покропив священик хату свяченою водою, тоді сів на крісло коло хорого й розпитав його про його слабість. Хорий розказав священикові про свою слабість. Був певний, що не виздоровіє, бо лікарі признали, що він мав рака на легінях. Гнип був доволі веселий, хоч на дії на виздоровлення не мав, розмовляв з о. Петром річево й дякував йому за те, що вступив до його хати. Був се чоловік бувалий, який бував в Канаді в ріжних місцях на роботі, з богатьма людьми розмовляв і богато читав пожиточних книжок і ґазет. За його почином зорґанізовано у місточку українську католицьку церков і читальню, яка істнувала сім літ, а потому розпалася, через то, що не було кому її дальше орґанізувати, бо Гнип чувся вже змучений. Коли священик жалувався на те, що українці дають себе відривати до сект, чим себе несвідомо ослаблюють, Гнип жалібно сказав: "Коли я не годен!" А Гнатиха, яка сиділа на право коло малого столика, сказала о. Петрові, що її муж як був здоров, живо цікавився народними і церковними справами, і тепер припинивби розлад між українцями у місточку, бо він був якраз такий, що межи селянами міг богато доброго зробити. Коли вона скінчила пояснення, який був її муж між громадянами, Гнип повторив сумно: "Коли я слабий!" і обернувся до до стіни.

***

Весною сніги зачали топитися Дикі гуси вертали з полудня на північ. Канадійські червоношийки почали співати свої пісні, а телефон о. Петра задзвонив сильно: Дзень-зень -дзень... "Андрій Гнип помер. Прийдьте на погріб,"— говорив чоловік, "Він собі Вас бажав"...

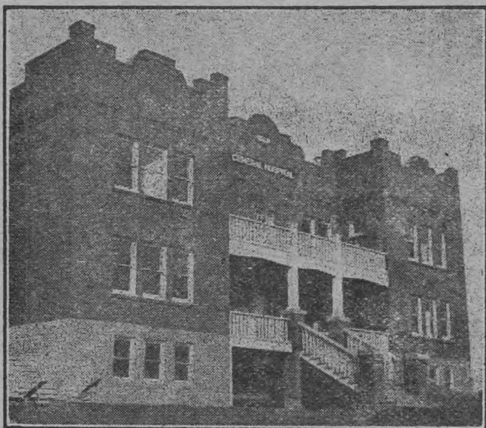
— Не можу, — відповів о. Петро.

— Завтра неділя, я мушу їхати на кольонію Т — й, бо там заповіджена Служба Божа.

— Ой, колиж небіщик собі дуже бажавОтця,— повторяв у телєфоні чоловік.

— Жалую, що не можу послідної волі вчинити небіщикові, бо не вільно мені оставити громаду живих, якій я вже обіцяв, що приїду правити Службу Божу.

— Яка шкода! — сказав голос у телєфоні. — Небіщик просив Вас на свій погреб.

Шпиталь в Мондері, Алта. — перший український в Канаді.

О. Петро відповів: "Що робити? Канада — Канадою, трудно обслужити так людей, як хотілобся. Далека їзда з одної кольонії до другої. Люди розпорошені по прерії. Годі всіх вдоволити. Бувайте здорові.

По хвилі задзвонив опять телєфонічний дзвінок.—

— Галов,— сказав о. Петро у телєфон.

— Галов,— повторив голос, якого ледви чути було. — То я, Петро Шкраба з місточка Т - й. Хочу сказати Отцеві, щоби не їхали до нас на завтра, бо снігові води підмулили залізничий насип і потяг до нас з Вінніпеґу не приїде. Потяг, що їхав до Вінніпеґу через наше місто, назад вернув до нашого міста. Говорю для того, щоби Отець не рушалися з місця.

О. Петро відразу розважив, що завтра зможе поховати Андрія Гнипа. Негайно зладив валізку і помчав на дворець, щоби їхати до небіщика який його запрошав.

Було гарне пополудне. Потяг швидко минав телєґрафічні стовпи ставав на хвильку по стаціях, де всідали або висідали люди, й дальше гнав на схід. Манітобські поля чорніли, й тут то там видно було біля дороги, як господарі працювали на широких фармах тракторами або кіньми. Орали плугом, що бере дві скибі або волочили рілю.

***

Коли о. Петро встав з потягу у місточку, де мав відбутися похорон, здивувалися люди, коли його побачили на двірці, бо вістка рознеслася, що він не прибуде, а Гнипа мали похоронити без священика.

Заки зайшло сонце, ціле місточко знало, що похорон завтра відбудеться зі священником зараз по Службі Божій.

Так і було. Похорон відбувся о другій годині по полудні при великім здвизі народа: Українців, Поляків, Німців і Анґлійців, бо Гнип був добре знаний всім мешканцям у місточку.

Як скінчилася похоронна відправа у церкві, о. Петро сказав проповідь, яка зворушила до сліз мало що не всіх присутних. Він підчеркнув, що Провидіння Боже так рішило, щоби небіщик був похоронений через священика, бо це був щирий Українець і віруючий чоловік.

Друга часть проповіди відносилася до стану душі чоловіка по смерти й до того, щоби вірні не легковажили справу віри, бо це є справа Божа, а Богом бавитися не го-

диться ані вірою, яку Він установив і кровію своєю запечатав.

Минуло кілька місяців по похороні. Похоронна проповідь вплинула не лише на українських католиків, але й на тих Українців, які були відпали від католицької церкви, бо й вони були на похороні і чули проповідь. Їх відступство від католицької церкви пійшло від того, щоби не записувати церков на католицький чартер. Киринники, що орґанізували Українців у секту, кричали про запис церковної власности і цим баламутили громаду. Але по тім похороні відступники від кирині зложили свою лепту на церков, поєдналися з українськими католиками і створили одну сильну громаду, а Анґлійці, Німці й Поляки дивувалися, що збаламучені Українці таки прийшли до розуму.

***

Хто приїде до місточка, де жив Андрій Гнип, на схід від залізничого двірця, побачить гарну українську католицьку церков з трома копулами і хрестами. Українці зорґанізувалися всі разом, розібрали стару церков, а побудували на тім місці нову, гарну, яка звертає на себе увагу цілого місточка. А на північ від залізничого двірця, стоїть будинок з повибиваними вікнами. Дверей не має, хлопчиська поломали й тепер деколи бавляться в нім у жмурки, бо стоїть отвором. Сектантські провідники хотіли продати будинок, але ніхто не хотів купити, бо він ні нащо не придатний. Пропали гроші, видані на церков і на проповідника, що каламутив чисту воду.

На гробі Андрія Гнипа успокоїлися люди і утворили одну сильну громаду.

Що дає сектанство, коли люди оставляють церков, в якій хрестилися і виросли? - Люди в сектах сваряться постійно між собою за церковні основи і за провід. Чи це народний і духовий поступ? Що за хосен відриватися і розбивати себе на кусні за підмовою амбітнних линвоскоків? Чи це дає мудрість або побожність, або богацтво?

Люди добрі! Вертайте назад до своєї великої, сильної католицької церкви. Ви належали до неї в Старім Краю. Вертайте, щоби не було за пізно, щоби Ви не ослабли і не розлетілися як зернята піску на прерії, що летять, куди вітер повіє. Церков батьків Ваших прийме Вас до себе, як приняв батько блудного сина, коли той вернув домів.

Вінніпеґ, Ман. **Пнб.**
В день Сошествія св. Духа, 1929.

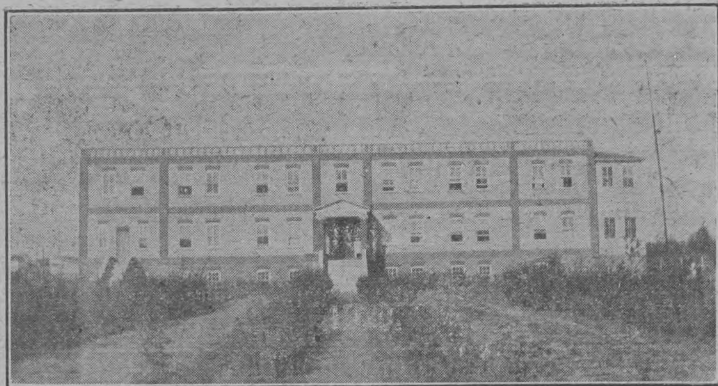
УКРАЇНСЬКИЙ ШПИТАЛЬ.

Будова першого українського шпиталя в Канаді почалась в 1928 р. та з причини браку гроша протягнулась аж до листопада 1929 р. Дня 21-го вересня відбулося торжественне посвяченя угольного каменя через Їх Преосвященство Кир Василія, а дня 1-го листопада шпиталь отворив свої двері для хорих. В нім поміститься 25 хорих.

Дехто до нині негоден вийти з дива, що українці в Канаді могли доконати такого великого діла. Тому що самі не хочуть дати на таку добродійну ціль і хотілиб щоб ще й другі не давали, ато кажуть, що се французський, польский або англійський шпиталь.

Така інституція заслугує на се, щоб імя кождого Українця було записане як жертводавця. Кожда парохія навіть з найдальшої закутини Канади повинна прислати свою жертву. Кождий народний дім в Канаді повинен прислати свою лепту. Кождий український учитель або учителька, повинен би дати хоч оден концерт на сю ціль. А колядники сего року нехай не забудуть українського шпиталю.

Нехай між нами не буде ані одного паперового Українця. А всі возьмімся до діла і зложім свою цеголку. Чи Ви, читачу, зложили свою цеголку?

Духовний Семинар в Мондері, Алта.

ПРАЦЯ СТОЛІТЬ.

Девятнайцять соток літ тому займала держава Римлян землі довкола Середземного моря і панувала над тодішним світом. Не було в тім часі могучійшої і більшої держави. З часом розділилася вона на дві части, на Західну Римську Державу зі столицею Римом і на Східну Римську Державу зі столицею Константинополем.

В тій великій державі відбулася велика переміна людської думки. Поганство уступало, а ширилося християнство. Нова наука вийшла з римської провінції Палестини, де в столиці Єрусалимі прибито на хрест Ісуса Христа. Ученики Ісуса Христа розійшлися і ширили нову науку про одного Бога, про Ісуса Христа, Сина Божого, що відкупив рід людський своїми муками на хресті, про любов ближного, а ближним є кождий чоловік на світі. Віра в поганські божки уступала. Терпіння, смерть і воскресення Ісуса Христа дали людям віру в одного, невидимого, всемогучого Бога-Творця Всесвіта. Камінні божки впали.

В перших початках християнства виступають люди, що огненним словом проповідують нову віру, вмирають за проповідувані гадки, або жертвують ціле своє життя Богу і жиють як монахи. Оден з найдіяльнійших проповідників християнської віри був Василій Великий, якого історія записала в роках 370-379 епископом Кападоції, з осідком в місті Цезареї. Учився він в школах в місті Цезареї, в Константинополі, в Атенах. Бистрий, характерний, поважний, пильний. Відбув подорожі по Палестині, Египті, Сирії, Мезопотамії і зійшовся підчас тих подорожий з визначними проповідниками і з монахами. Свій досвід з подорожі вихіснував в цей спосіб, що для успішного поширення Христової віри оснував закон монахів, який від нього названий "законом монахів св. Василія Великого," або коротко — "законом оо. Василіян."Він начеркнув правила монашого закона і визначив форми Богослуження.

Під опікою держави розвинувся закон св. Василія і вже в році 536 находилося коло Константинополя 68 монастирів. Хто хотів посвятити життя молитві, хто хотів пі-

знати основно нову віру, що її ширили ученики Христа, хто бажав посвятитися науці,йшов до монастиря. Монастирі дали найкрасших проповідників, найревнійших місіонарі в Монастирі св. Василія Великого були розсадниками християнської віри на сході. Відти виходили люди, що ставали епископами і патріархами. З того закону вийшли св. Кирило і св. Методій, уроджені в Тессальоніці, що жили в монастирі над Босфором в Малій Азії. Кирило помер в р. 869, похований в Римі; Методій помер в р. 885, похований у Велеграді, на Моравії. Духовні, що ширили християнську віру за часів княгині Ольги і за часів Володимира Великого, це були проповідники, виховані в Василіянських монастирах. Коли з початку монахами були греки, з часом поширився закон в цей спосіб, що до закону вступала молодь інших народів, однак передовсім народів, де поширена була християнська віра в грецькім обряді.

Українські монахи св. Василія Великого виступають в половині XVIII. століття як самостійна галузь того славного своєю минувшиною закону. Під теперішню хвилю находяться монастирі оо. Василіян в слідуючих місцевостях Галичини: Львів, Бучач, Букова, Добромиль, Дрогобич, Гошів, Краснопуща, Крехів, Кристинополь, Лаврів, Михайлівка, Перемишль, Підгірці, Улашківці, Золочів, Жовква.

Закарпатська Україна: Мала Бережна, Мукачів, Ужгород.

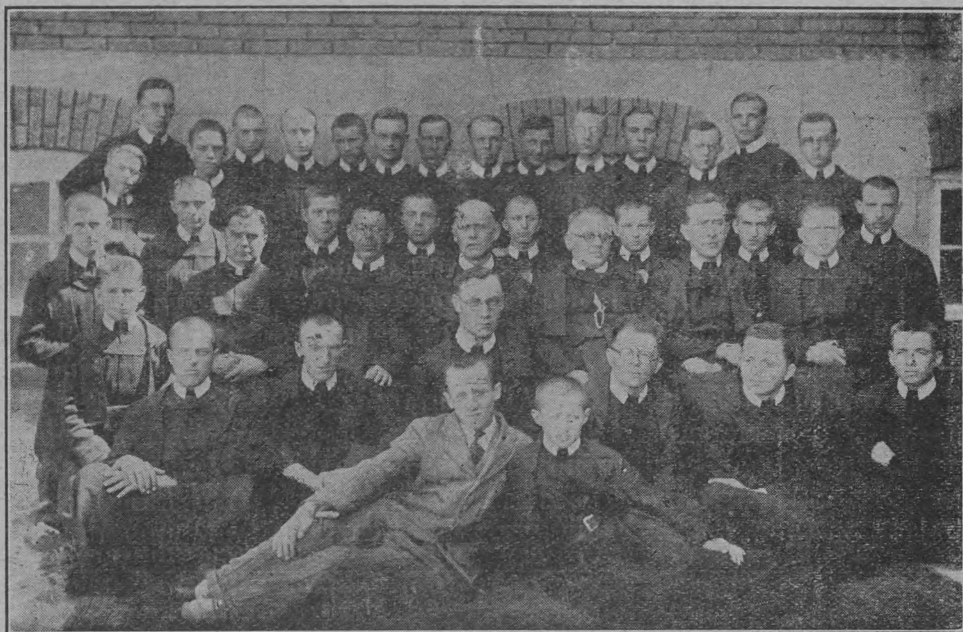
Угорщина: Маріяпош.

Румунія: Біксад.

Бразилія: Ірацема, Естадо де Ста. Катаріна.- Марцеліна.- Пруден тополіс, Естадо де Парана.

Канада: Мондер, Алта.,Едмонтон, Алта., Вінніпеґ, Ман.

Тому сорок літ в Галичині корш

Питомці в новіціяті ОО. Василіян в Мондері, Алта. В середнім ряді від ліва сидять: Преп. о. Дамаскин Попович, Преп. о. Порфірій Боднар, Впреп. о. провінціял Навкратій Крижановський, Впреп. о. ігумен Атаназій Филипів, Преп. о. Йосафат Тимочко.

марі стягали українських селян до себе і забирали їх майно за випиту горівку. Монахи-Василіяни організували Місії по цілій Галичині, вказували правдиву дорогу і нарід покидав коршми. Цілі села відживали, підносилися просвітно і економічно. Високий хрест, що його ставилося на спомин відбутої Місії, чував неначе сторож над селом і всегда пригадував людям їх місійну обітницю тверезости і чесноти.

Часопись "Місіонар" розходи-

Перша церков Місії Чина ОО. Василіян, побудована в р. 1903. за почином о. Плятоніда Филяса. Тодішна почта Біверлейк, около 80 миль від Едмонтону, а 3 милі на схід від Мундеру, Алта.

лася в найдальші закутини Галичини, гень за море до Бразилії, Америки, Канади. Вийшли книжочки релігійного змісту, а нарід розкуплює їх передає з рук до рук і освідомляється релігійно і національно.

Підчас будови української держави пійшли оо. Василіяни як духовники українських частин, опікувалися вояками по шпиталях, видавали часопись для жовнірів. . При поході української армії за Збруч осталося двох монахів Василіян у військовім шпиталі для тяжко хорих на плямистий тиф. Оден, хотяй хорий, пішов з армією і на Великій Україні скінчив своє життя.

Коли польський наїзд заняв цілу Галичину, опинилася українська інтеліґенція по вязничих таборах. Польска наїздна влада увязнила 45 монахів Василіян і запроторила до табору в Домбю. Поляки зконфіскували архів, всі найдорощі річи, всі видання монастира в Жовкві, де міститься василіянська друкарня. Кождий польский табор, де опинилися українці від переходу української армії за Збруч, мав одного або двох монахів Василіян. Тут працювали вони щоби скріпити духа вязнів, підтримували на дусі, заохочували, сповідали, проповідували, правили Службу Божу. Цего поляки не могли заказати.

Українська еміграція за Атлянтійський океан розпочалася около року 1880. Українські селяни зачали їхати до Сполучених Держав Америки і до Канади. З Канади слали переселенці листи до митрополита, Їх Ексцеленції Андрея Шептицького у Львові з просьбами о священників. Митрополит віднісся з тою справою до настоятеля василіянського чина. Цей розглянув справу і вислав трьох монахів Василіян на Місію до Канади. Сотки народа чекало на них. Але щож їх трьох могло зробити на таку скількість народу, розсіяну по великанських просторах? Не в вигодах проводили вони дні у Канаді, але ділили тяжку долю свого брата — рільника на канадійській прерії. Збирали людий по землянках, сповідали, хрестили, вінчали, проповідували слово Боже, щоби скріпити, розвеселити людий до праці і злучити думками з рідною українською землею.

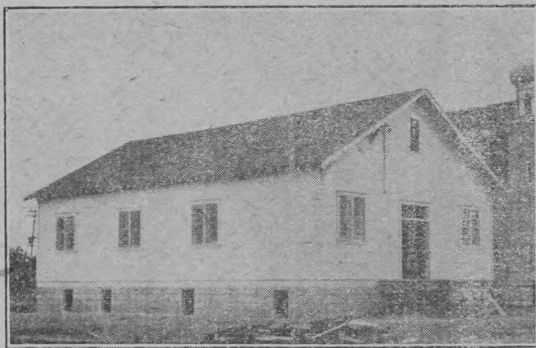
Нарід набрав відваги і душевного спокою. Осади зростали, переселенці будували церкви. Громади вірних могли збиратися і відчути

свою громадянську силу в церкві, як найважнійшій орґанізації серед чужини. Російські аґітатори побачили добич для себе і кинулися на український нарід. Розкидали книжки, брошури, часописі, обіцювали золоті гори, щоби лише відорвати людей від правдивої віри до схизми. Появилися також влізливці від протестантів. Показалися деякі страти. Але це були безвартісні відпадки. Цілий нарід відчув, що це напади і стояв непохитно при своїй вірі. Місіонарі-Василіяни подвоїли свою працю без гомону і боронили людий, як добрий пастир боронить стадо перед вовками і медведями. Рівночасно прикладали всяких старань, щоби дістати епископа. Прийшов епископ і застав початки, зроблені до дальшої орґанізаційної праці. Війна світова перервала звязь з рідним краєм, а потреба працьовників зростала. Щоби вишколити священиків, які докладно обзнакомлені з канадійськими відносинами, закладають оо. Василіяни за дозволом і благословенням Апостольської Столиці виховавчий інститут, "новіціят," де мають виховуватися молоді місіонарі, монахи-Василіяни. Виставлено в Мундері, Алта., просторий гарний дім. В сам день Успенія Пречистої Діви Марії зібрався нарід зі всіх усюдів, щоби взяти участь в незвичайнім торжестві, в посвяченю і отвореню новіціяту. Того самого дня вступило трьох молодих людей до новіціяту.

За шість літ приступило значне число гарних молодців до праці над собою, щоби набути зканя і посвятитися Божій справі. З поміж студентів одні вже на теольоґії, другі на фільозофії, а наймолодші приготовляються доперва до фільозофічних студій. Всіх їх є понад трийцять, а походять зі Стейтів, Манітоби, Саскачевану й Алберти.

Але українська іміґрація прибуває рік за роком, число вірних зрастає скоро. Що значить тих кільканадесять монахів-місіонарів на сотки тисячів українців, розкинених по просторій Канаді? Потрібно більше таких, що хотять посвятитися службі для народу, щоби служити Найвисшому Богу.

"Не ви бо промовляти мете, а Дух Отця вашого промовляти ме в вас." — (Єв. Маттея 10. 20.)

Рідна Школа ім. Покрови Матери Божої у Вінніпеґу. Ріг Артилерійської і Бойд вул. Знимка підчас будови. Школа вже скінчена

**
*

Українські Молодці! Сотки тисяч Українського Народу ждуть на своїх провідників духовних. З Ваших уст мають поплисти слова мира, потіхи, правди, що їх приніс Спаситель людству. Нехай Ваші серця не замикаються, коли відзивається тихий голос Спасителя до Вас. Ідіть за покликом Христа до апостольської праці, ставайте в ряди ідейних молодців, що піднесли прапор Христа і повели нарід у побідний бій з неправдою і нечеснотою, не жахайтеся ніяких труднощів. Всі перепони поборете, бо з Вами Бог.

Про ціле удержання новиків

дбає монастир, оплат нема ніяких. Хто має скінчений осьмий степень у прилюдній школі, може вступити до новіціяту, де докінчує степені, опісля студіює фільозофію і теольоґію. Хто побачивби, що студії і ціль студій для нього невідповідні, може кождої хвилі опустити монастир без ніякої перешкоди і ніякого зв… роту коштів. Пояснення, устні і п… семні, дає монастир оо. Василіян… Мундері, Алта.:

І. М. Й.

Писано в Едмонтоні, Алта. в місяці жовтні, 1929.

ІНВАЛІДАМ.

Правдиву любов до поневоленої української землі і її державницьких змагань має той, хт… гідно вміє пошанувати память полягших борців і кому лежить на серці доля позіставших інвалі… дів.

Епископський Ординаріят — як подають деякі священники — наказав у всіх українськи… греко-католицьких церквах відправити панахиди за поляглих героїв і зібрати датки на інвал… дів. Дня 3. листопада сам Преосв. Кир Василій відправив панахиду в Едмонтоні і виголоси… промову.

Для Інвалідів вплинули вже поважні жертви на руки Епископського Ординаріяту у Він… пеґу. Дальші жертви належить слати до:

Ukrainian Bishop's Chancery
612 Flora Ave., Winnipeg, Man.

ЕПИСКОПСЬКА ПАЛАТА.

Недавно серед визначніщих українських громадян міста Вінніпеґу повстала думка, щоб… спільно допомогти в будові епископської палати, яка має стати з найблищою весною у Він… ніпеґу.

В тій цили 15 листопада, 1929 р. в школі Сестер Служебниць відбулися спільні наради пред… ставників всіх українських гр.-катол. парохій, запомогових брацтв і просвітних товариств мі… та Вінніпеґу. В нарадах зволив взяти участь також Преосвященний Епископ. Того дня вибран… центральний комітет, який вестиме збірку.

Кожда парохія, кожде брацтво й просвітне товариство повинно завязати в себе збірковий комітет, який увійде в порозуміння з головним комітетом у Вінніпеґу. Всякі письма в цій справ… адресувати треба так:

Ukrainian Bishop's Chancery
612 Flora Ave., Winnipeg, Man.

ФАРМА

КАНАДІЙСЬКИЙ АЛЬМАНАХ

1930.

Накладом і заходом
ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМИ ІМЕНИ СВ. РАФАІЛА В КАНАДІ.

Зредаґував
Д. М. Ільчишин
Секретар Товариства "Опіки."

ВІННІПЕҐ, МАНІТОБА, КАНАДА.

Рубачі рубають ліс Внедовзі плуг заоре землю під фарму.

ПОБАЖАННЯ.

Народе український, славний, великий!
Вірою сильний, незломний!
Працею твердий, невтомний!
Ти пустар канадійський добув
потом і плугом міцним.
Це Ти праліс зітнув, зкорчував
завзятим топором своїм.
Зі шахтів Ти кайлом залізним
руду для фабрик добув,
у фабриках в поросі й спеці
дні та ночі пробув.
Залізні шляхи від моря до другого моря промостив
мозолями руки свої сильні вкрив,
щастя для всеї Канади
усіх народів громади
І Твоїх гарних дочок та синів,
орлят українських в Канаді,
на подив цілого світа відкрив.
Ти велит у вірі, у праці, у вкладі!
Ти, вірний Богові й Церкві
Святині прегарні строїв,
та жертв найбільших, найтяжчих
Ніколи, ніде не жалів,—
для Бога, для Правди, для Волі Ти жив!
Прийми оце слово сердечне,
Слово від серця, як кров!...
Серед Канади нових умов
най Господь буде Твоїм Вождом
на славних, побідних шляхах,
тепер і в дальших днях!
Церква правдива, побідна на всіх землях
нехай держить над Тобою покров!
Ізвязані вузлом любови,
союзом духа спільні
Зайдем до України обнови,
Разом! Вперед! Усі!

о. Степан Семчук
Вінніпеґ, Ман., Жовтень, 1929.

Фарма.

В давних, давних часах люди не уміли ані орати, ані сіяти. Ловили рибу і полювали на звірів, щоби роздобути собі поживу й одяг.

Хтось з людий зачав копати землю звичайним колом і сіяти насіння. Це був перший винахідчик рільництва. Не знаємо, коли це сталося, і в котрій части світа це сталося і що це був за чоловік.

А потім хтось з людий видумав плуг з дерева,— леміш і гряділь і чепіги,— який тягнули люди. Дуже тяжко краяв той плуг землю і дуже тяжко було людям його тягнути. Але то була перша машина рільнича.

Пізнійше якийсь розумний чоловік освоїв вола, зробив ярмо і запряг вола до плуга. Це був великанський винахідник, якого імени не памятаємо. Віл тягнув плуг і поміг чоловікови орати дику землю.

Люди зачали не лише освоювати, але також плекати у себе вола і корову і хтось прийшов на гадку, що молоко від корови можна пити, а щоби це молоко мати, треба корову доїти. Це відкриття скріпило розвій господарства. Як називався той перший молочар, коли жив, де жив, не знаємо.

Минали тисячі літ і з людий, що ловили і смажили рибу, що полювали на диких звірів і пекли на кострах мясо та уганяли по безмежних диких просторах землі, поробилися рільники, які осіли на місці, орали й пололи землю. Освоїли вони не лише вола, але також коня, що тягнув і біг скоро.

Рільник не може переходити з одної ріки до другої, як рибак, не може уганяти по лісах, волочитися з одного ліса до другого, як польовник. Він плекає землю і мусить осісти на однім місці, щоби якийсь кусень землі взяти на свою власність і ходити коло неї на весні, в літі, в осені, в зимі. Чим довше він на однім місці, чим ліпше він дбає про землю, тим більше вона очищена, тим старраннійше вона зорана і заволочена.

Рільник не може блукати, як рибак, або мисливий. Він лишається на місці і будує хату з дерева, або з каміння,. Він не хоче сидіти під наметом зі скір, але бажає мати вигідну, теплу, ясну домівку для себе і

ФАРМА

КАНАДІЙСЬКИЙ АЛЬМАНАХ

1930.

Накладом і заходом
ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМИ ІМЕНИ СВ. РАФАЇЛА В КАНАДІ.

Зредаґував
Д. М. Ільчишин
Секретар Товариства "Опіки."

ВІННІПЕҐ, МАНІТОБА, КАНАДА.

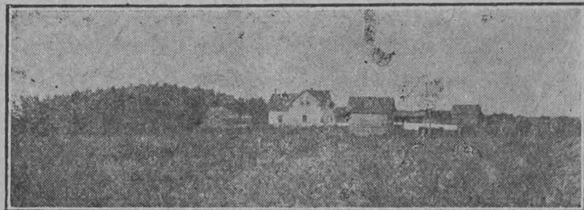

Рубачі рубають ліс Внедовзі плуг заоре землю під фарму.

ПОБАЖАННЯ.

Народе український, славний, великий!
Вірою сильний, незломний!
Працею твердий, невтомний!
Ти пустар канадійський добув
потом і плугом міцним.
Це Ти праліс зітнув, зкорчував
завзятим топором своїм.
Зі шахтів Ти кайлом залізним
руду для фабрик добув,
у фабриках в поросі й спеці
дні та ночі пробув.
Залізні шляхи від моря до другого моря промостив
мозолями руки свої сильні вкрив,
щастя для всеї Канади
усіх народів громади
І Твоїх гарних дочок та синів,
орлят українських в Канаді,
на подив цілого світа відкрив.
Ти велит у вірі, у праці, у вкладі!
Ти, вірний Богові й Церкві
Святині прегарні строїв,
та жертв найбільших, найтяжчих
Ніколи, ніде не жалів,—
для Бога, для Правди, для Волі Ти жив!
Прийми оце слово сердечне,
Слово від серця, як кров!...
Серед Канади нових умов
най Господь буде Твоїм Вождом
на славних, побідних шляхах,
тепер і в дальших днях!
Церква правдива, побідна на всіх землях
нехай держить над Тобою покров!
Ізвязані вузлом любови,
союзом духа спільні
Зайдем до України обнови,
Разом! Вперед! Усі!

о. Степан Семчук
Вінніпеґ, Ман., Жовтень, 1929.

Фарма.

В давних, давних часах люди не уміли ані орати, ані сіяти. Ловили рибу і полювали на звірів, щоби роздобути собі поживу й одяг.

Хтось з людий зачав копати землю звичайним колом і сіяти насіння. Це був перший винахідчик рільництва. Не знаємо, коли це сталося, і в котрій части світа це сталося і що це був за чоловік.

А потім хтось з людий видумав плуг з дерева,— леміш і гряділь і чепіги,— який тягнули люди. Дуже тяжко краяв той плуг землю і дуже тяжко було людям його тягнути. Але то була перша машина рільнича.

Пізнійше якийсь розумний чоловік освоїв вола, зробив ярмо і запряг вола до плуга. Це був великанський винахідник, якого імени не памятаємо. Віл тягнув плуг і поміг чоловікови орати дику землю.

Люди зачали не лише освоювати, але також плекати у себе вола і корову і хтось прийшов на гадку, що молоко від корови можна пити, а щоби це молоко мати, треба корову доїти. Це відкриття скріпило розвій господарства. Як називався той перший молочар, коли жив, де жив, не знаємо.

Минали тисячі літ і з людий, що ловили і смажили рибу, що полювали на диких звірів і пекли на кострах мясо та уганяли по безмежних диких просторах землі, поробилися рільники, які осіли на місці, орали й пололи землю. Освоїли вони не лише вола, але також коня, що тягнув і біг скоро.

Рільник не може переходити з одної ріки до другої, як рибак, не може уганяти по лісах, волочитися з одного ліса до другого, як польовник. Він плекає землю і мусить осісти на однім місці, щоби якийсь кусень землі взяти на свою власність і ходити коло неї на весні, в літі, в осені, в зимі. Чим довше він на однім місці, чим ліпше він дбає про землю, тим більше вона очищена, тим старраннійше вона зорана і заволочена.

Рільник не може блукати, як рибак, або мисливий. Він лишається на місці і будує хату з дерева, або з каміння,. Він не хоче сидіти під наметом зі скір, але бажає мати вигідну, теплу, ясну домівку для себе і

ля своєї родини. Він хоче цю хату рикрасити, і бажає мати добрий ідник до дому свого сусіда і добру орогу від одної оселі до другої, він удує дороги і ставить мости.

Ані мисливий ані рибак не потребують міцних хат, добрих хідників, битих доріг, камінних мостів.

Рільник замінив дику землю в ріллю або в луку, розвів стада худоби, побудував дороги, засадив сади.

В який спосіб рільник своїм плугом переміняє дику землю в урожайний лан, видимо це в Канаді. Господар стає з плугом, бере чепіги в руки, рушить віжками і коні йдуть вперед. Леміш крає скибу за скибою, перетинає і перевертає землю вузкими пасмами, раз попри раз, стопа попри стопу. У чорні скиби мече рільник зерно, волочить залізними боронами і за кілька місяців

Осмеро коней при дисках. Одна пара важкі в. Вони обробляють 18 акрів на день.

Рільник дав почин до виробу залізного топора, залізного плуга, залізного сверла, залізного гибля, залізного цьвяха, спричинив шукання заліза і розпочав копати за металями в землі. Він спричинив топильні руди і будову фабрик.

Рільник засіяв лен і коноплі, щоби дістати пряжу, остриг вівцю, щоби мати вовну. Рільник видумав кросна, і виткав з пряжі і вовни полотно і сукно. Він одягнувся в свою власну тканину і не потребував носити тяжкого скіряного одягу, який і тепер мігби задягати, колиби хотів, бо скіри з домашних звірят має подостатком.

вітер филює ланом високої пшениці, яка пристигає від гарячих лучів сонця, жовтіє і кладеться в снопи, скошена і звязана жниваркою.

Дикі ліси, каменисті пустарі перемінив рільник в пшеничні лани. Ніхто інший цього не зробив, лише він, рільник. Сталевим, лискучим лемішем робить землю пухкою і урожайною і дістає пшеницю на поживу для цілого людства. Все, що довкола діється, діється через нього і для нього, виростають фабрики, щоби робити залізні плуги, борони, сіварки, молотільні, і т. п. Для нього розвинулася торговля рільничими приладами, худобою, збіжжям, мукою,

хлібом, молоком, маслом, полотном, сукном. Для нього розвинулися школи, печатають друкарні книжки і часописі, отвирають лікарі, адвокати й інжиніри свої бюра.

Рільник спричинив, що робітники положили залізні шини, і пустили ними поїзди з тяжкими льокомотивами. Рільник перший побудував церкви всюди, бо відчув, що потребує душевної витревалости до праці.

Українські рільники своїми руками позносили каміння з пустар, зрубали гущу, витягнули коріння, і пильні, як мурашки, зорали прерію і орють її дальше, підсуваються на північ. Те саме робили рільники інших народів, що зайшли в цей край. Ніде в Европі не слідно так тої великої правди, що рільництво є півставою торговлі, промислу, лучби, науки, поступу, як в Канаді.

Фарма, це кусень землі, що її посідає оден господар, який дбає про цей кусень, щоби він був управлений і приніс як найбільший збір в збіжжу, ярині, худобі, дробі, молоці, пасіці.

Українська мова в Европі не знає того слова і для того воно якесь дивне, незрозуміле, таємниче.

Фарма значить "господарство" і вона може обнимати пів акра поля або 5,000 акрів поля або й більше. Звичайно розуміється під словом "фарма" простір 160 акрів, це є 113 европейських моргів. В західній Канаді земля розмірена інжинірами, карти порисовані, фарми записані в табулярних книгах і розділ землі може відбуватися в як найкрасшім порядку. Кожда фарма зі 160 акрів, це квадрат, так що західна Канада виглядає на докладній карті як велика сітка з квадратовими очками.

Хто приїзджає, має право дістати оден квадратик зі 160 акрами як "наділ" від держави і платить лише 10 долярів, мусить однак сповнити всі ті условини, які закон приписує в таких разах. Це є головна причина длячого під фармою розуміється передовсім простір на 160 акрів.

Кождий фармар працює на своїм квадратику і чим більше прибуде до Канади правдивих рільників, тим скорше переміниться весь дикий простір в урожайну ріллю. Українці пописалися тут своєю витревалостю, пильностю і невибагливостю та здобули собі імя знаменитих піонірів на прерії.

Однак на тім не повинні обмежитися. Час поступає. Рільники не можуть лишитися лише на своїм загородженій фармі і пильнувати плуга. Вони мусять простягнути руку понад межі своєї фарми до сусіда, фармара. Фармарі мають лучитися у орґанізації, які збільшають їх силу, улекшують їм закупно рільничих приборів і збільшають хосен з продажі збіжжа і худоби. Українські фармарі мусять приноровитися до поступу, який роблять рільники інших народностий і не можуть також замикати очей на це, що діється в промислі і в торговлі. Промисл і торговля розвивається лише на підставі рільництва, однак їх орґанізація поступила так дуже наперед, що розумний український рільник мусить дещо свого часу й уваги та гроша посвятити орґанізації торговлі й промислу. Український нарід потерпів до цього часу через те, що всю свою увагу звернув на рільництво, а не цікавився цілком розвоем промислу й торговлі. В Канаді є нагода цей недогляд поправити.

Фарма це простір, де царить

-плуг, що управляє землю, однак на тім просторі мають люди цікавитися також склепом купця і копальнею руди і фабрикою товару і друкарнею часописі, бо всі ті части розвинулися на підставі рільництва і мають помочи рільництву, але не сміють задавити ріллі і рільника під своїм тягарем, як роздавлює за тяжкий дах стіни хати. Рільник повинен тягнути хосен не лише з фарми, але також зі склепу й фабрики.

Рільництво, промисл, торговля і освіта, це чотири чинники, які дають змогу, що розвивається і розцвитає держава. Українські фармарі беруть в Канаді особисто участь в розвою канадийської держави і можуть запізнатися з тими чотирма високими колесами, на яких їде державний віз: з рільництвом, промислом, торговлею, освітою і можуть опісля доброю радою і мудрою поміччю причинитися до будови держави на українських землях.

Вінніпеґ, Манітоба
Дня 3-го жовтня, 1929.
Ж. Ч. Й.

Коні запряжені до легоньких канадийських возів.

З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ.

"Хочете знати, що діється на Великій Україні"— відповів мені Німець-кольоніст,— "я скажу Вам лише тільки, що там всі хотять мати власть, а ніхто не хоче працювати."

"Я приїхав тепер з Одеського Округа з женою і шестірма дітьми до Канади, бо тут маю брата, що поміг мені приїхати. В році 1928 була страшна посуха. Неурожай через два послідні роки, податки завеликі. Нарід мучиться. Поле розділене так, що дві десятини припадає на душу. Люди, які дістали поле, хотяй не мали ніколи до роботи з полем, не уміють ходити коло ріллі. Люди, що мають досвід в господарці, не сміють набувати більше поля. Там треба більше видавати, чим хто має доходу. Як можна видержати? Всюди страшний непорядок. Ніхто про ніщо не дбає, бо всьо до всіх належить. Кождий крикун хоче старшувати, а до праці нема нікого."

Німець вийшов з бюра на дворець, щоби їхати до брата в Саскачевані. Мені на думку прийшов український робітник-пролетар, від котрого Конзулят СССР в Ризі зажадав листовно 146 долярів за відновлення пашпорту СССР на їзду з Канади до Київа в СССР. Британський пашпорт коштує пять долярів, польський пашпорт $9.45, чеський $3.20, німецький $1.00 (оден доляр).

Р.С.К.

НАРІД.

Цепелін — неначе нарід: перше його "надують," а відтак ним кермують.

МІЖ ПРИЯТЕЛЬКАМИ.

— Іван бере медицину на університеті.
— Нещасний! Від коли-ж він слабує?

СТАН РІЛЬНИЦТВА В КАНАДІ.

Канадійський простір обраховують на 3,684,723 квадратових миль. Цей простір є 30 разів більший чим британські острови і майже рівняється всему просторові Европи, який обчислюють на 3,776,700 квадратових миль. На такім великім просторі можна найти ріжні роди землі і підсоння.

як не для одного то другого, або третого способу господарювання. Зі всего вище згаданого простору в Канаді заселено 140,8887,903 акрів. Це означає, що в Канаді ще є до заселення 217,174,287 акрів землі. Це вказує, кілько то рільників може ще поміститися в Канаді.

В 1928 році зі всего заселено-

ХУДОБА В ЛІСІ. Іст Кілдонан, Манітоба

Для того способи господарювання на просторі між Атлянтійським а Тихим Океаном є ріжні.

Весь цей простір не є відповідним під управу. Коли відчислиться багна, ліси, води і неорґанізовані території, Канада має 1,329,539,200 акрів землі. В девятьох провінціях Канади находиться 358,162,190 акрів відповідної землі під управу. І з цего простору не вся земля є відповідною під управу збіжжа, але майже увесь цей простір є відповідним

го простору, який виносить несповна сто сорок міліонів акрів було управлено 59,351,811 акрів. З того видно, що трохи більше, як одна третя часть землі, заселеної, є управленою. Така скількість поля видала величезні богацтва в збіжжу,ярині, овочах і худобі. Прихід з оброблення землі є найбільший з усіх доходів. Щоби мати ясний образ вартости збору з поля, подаємо простір, число бушлів і вартість урожаю з поля в Канаді.

Вартість збору з поля в цілій Канаді в 1928 році.

Назва Плодів	Число Акрів	Число Бушлів	Вартість $	Вартість з акра
Озимої Пшениці	819,262	20,054,000	23,009,000.00	28.08
Ярої Пшениці	23,300,112	513,517,000	403,004,000.00	17.29
Вівса	13,136,516	452,153,000	210,956,000.00	16.05
Ячменю	4,880,740	136,391,400	76,112,000.00	15.39
Озимого Жита	599,158	10,378,000	8,096,000.00	13.51
Ярого Жита	240,407	4,239,700	3,395,000.00	14.12
Гороху	154,469	2,588,300	4,786,000.00	31.63
Фасолів	70,276	1,170,500	4,184,000.00	59.53
Гречки	502,729	10,899,300	10,128,000.00	20.14
Лену	378,081	3,614,000	5,758,000.00	15.00
Кукурудзи	139,192	5,241,000	5,860,000.00	42.10
Бараболь	599,063	50,195,000	40,874,000.00	68.15

Пригляньмося поодиноким провінціям. Після провінцій число акрів і збір з них в 1928 році подаємо в понизше зложеній таблиці. В цій таблиці є предложений збір всіх ростин з поля, це є збіжже, ярина, сіно насіння і т. п.:

Вартість пільного збору в році 1928. Поділ після 9 провінцій:

Провінція	Процентовий Простір всеї Канади	Число Акрів	Вартість $
Принц Едвард Айленд		540,619	12,444,000.00
Нова Шкотія		714,047	18,824,000.00
Ню Бронсвик	1.4%	900,376	18,275,000.00
Квебек	16.5%	6,893,000	130,363,000.00
Онтаріо	10.3%	10,357,960	243,768,000.00
Манітоба	6.5%	6,744,467	113,492,000.00
Саскачеван	6.9%	21,063,678	334,867,000.00
Альберта	7.1%	11,727,830	209,283,000.00
Британська Колюмбія	10.0%	409,834	18,465,000.00

Три провінції над Атлянтійським Океаном, а це Остров Королевича Едварда, Нова Шкотія і Новий Бронсвик називають звичайно "приморські провінції." Всі разом вони занимають 1.4% всього простору Канади.

Господарство в тих провінціях займається по найбільшій части плеканням овочів і бараболь. Зі збіжжа овес занимає найвизначнійше становище. Инші збіжжа сіють у малій скількости. Мешканці цих провінцій занимаються більше риболовством і працюють в копальнях вугілля. Провінція Принц Едвард Ай-

ленд (Остров Королевича Едварда) має добре розвинене плекання лисів на кожухи.

Провінція Квебек є найбільшою в Канаді. Вона занимає 16.5% всього простору Канади. Ця провінція має гори і ліси, много рік і малих озер. Рільництво в цій провінції відзначається рухливостю фармарів, які посідають малі фарми. Мішане господарство з молочарством ціхує цю провінцію. Побіч рільництва майнерство і рубання лісів для паперових фабрик дають заняття великому числові мешканців.

Провінція Онтаріо занимає 10.3% всього канадийського простору. В полудневій части цеї провінції переважає плекання овочів і ярини. Тут на полудні є фабрики, які приправляють ярину, як помідори, горох, фасолі і з овочів, сливки, черешні, яблока, грушки. В середній части провінції розвивається мішане господарство. Молочарство приносить найбільші доходи. Північна частина Онтерія має богаті копальні мінералів та металів, як також великі ліси, які дають дерево на папір і на будулець. Це жерела великих доходів.

Вище згаданих пять провінцій називають Східною Канадою. В цих провінціях продукція зернового збіжжа обмежена, з виїмкою озимої пшениці та вівса. Ці провінції не уважають збіжже за головне жерело своїх доходів. Замість того продукція сира, меду й овочів є великою. Сироварні є всюди і то недалеко одна від другої. Збут на сир є за границею і в Західній Канаді. Мід і овочі також збуваються на Заході або за границею.

Далі на захід лежать три "прерійні провінції," до яких належить: Манітоба, Саскачеван і Альберта. Вони занимають слідуючі части простору Канади: Манітоба 6.5%, Саскачеван 6.9%, Альберта 7.1%. Колись ці степи північно-західної части Північної Америки уважались за пущі. Тепер, від коли вони є заселені, з цих провінцій вивозиться велику скількість збіжжа, скота і иньших господарських продуктів. Ці провінції треба назвати "збіжжевим шпіхліром Канади."

Манітоба, через велике число озер і гір має обмежену скількість землі відповідної до управи збіжжа. В протягу останних років в Манітобі провадиться більше мішане господарство. Манітоба славиться тим, що продукує около 49% всього ячменю в Канаді. Північна часть Манітоби має мало землі відповідної до рільництва. Це скалисті околиці, де останніми часами розвинувся великий рух в пошукуванню металів та мінералів.

Провінція Саскачеван занимає середину західної рівнини. Завдяки рівнині управа поля улегчена. Тому то в цій провінції начисляється найбільше число акрів під управою. З цеї провінції походить около 56% всеї пшениці, 57% всего жита і 74% всего лену. Так велика продукція збіжжа вимагає одностайного господарства, яке займається управою лише збіжжа, передовсім лише пшениці. Тут находимо господарства, що управляють лише пшеницю, однак послідними часами зачинають господарі займатися також ховом худоби і дробу.

Провінція Альберта є гористою у своїй західній части. В полудневій части терпить на безводність. В гористій части по більшій части є копальні вугілля. В полудневій части занимаються мешканці рільництвом і тут заведені найбільші в світі

рови для наводнювання піль. Північна часть Альберти під назвою Піс Ривер вибивається на верх завдяки своїм величезним просторам родючої землі. В цій околиці поселюються що року щораз більше поселенців і в протязі кількох років можна сподіватися, що північна Альберта буде вивозити велику скількість збіжжа.

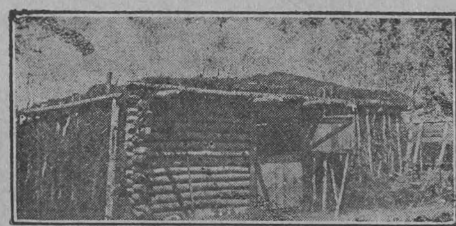
Британська Колюмбія занимає 10% всього канадийського простору. Це є гориста провінція. Тут є найвищі гори Канади. Найголовнійшим жерелом доходів цеї провінції є ліси, копальні металів та мінералів і риболовство. Рільництво по найбільшій части обмежується на плеканню овочів, ярини, дробу і набілу.

В цілій Канаді збіжжа становить найбільше жерело доходів. Коли обчислиться збір пшениці, вівса, ячменю, жита і лену, одержимо слідуючий образ в числах:

ЗБІЖЖА В ПООДИНОКИХ ПРОВІНЦІЯХ. РІК 1928.

Провінції	ПШЕНИЦЯ		ОВЕС	
	Акри	Бушлі	Акри	Бушлі
Принц Едвард Айленд	26,099	498,000	164.062	5,593,000
Нова Шкотія	6,021	113,800	109,163	3,648,000
Ню Бронсвик	8,856	157,900	209,085	6,339,000
Квебек	57,000	929,000	1,746.000	41.031,000
Онтаріо	803,465	18,948,000	2,659.980	93,461,000
Манітоба	2,660,125	52,383,000	1,458,401	53,376,000
Саскачеван	13.790,854	303,399,000	4,358,747	156,043,000
Алберта	6,707,526	155,662,000	2,340,263	88,257,000
Британська Колюмбія	59,194	1,181,000	90,815	4,405,000

Провінції	ЛЕН		ЖИТО		ЯЧМІНЬ	
	Акри	Бушлі	Акри	Бушлі	Акри	Бушлі
Пр. Едв. Айленд	—	—	—	—	5,179	148,000
Нова Шкотія	—	—	113	2,700	9,396	259,600
Ню Бронсвик	—	—	522	9,000	8,930	246,800
Квебек	2,000	16.000	12,000	181,000	128,000	2,803,000
Онтаріо	7,694	67,000	66,307	1,131,000	615,433	19,944,000
Манітоба	81,789	804.400	120,222	2,066,000	1,937,263	52.569,000
Саскачеван	279,414	2,654,000	471,073	8,412,000	1,621,463	44,266,000
Алберта	6,182	61.000	162.620	2,680,000	545,524	15,849,000
Бр. Колюмбія	732	12,000	6,708	136,000	9,552	306,000

З вище поданої таблиці видно яку важну ролю відіграють три "прерійні провінції" в Канаді: Манітоба, Саскачеван і Альберта, що дають поверх три четвертих канадийського збіжжа. Це діється завдяки великим ланам, які постійно ростуть, а також тій обставині, що Канада виплекала роди пшениці

Приморські провінції, Нова Шкотія, Новий Бронсвик, східні провінції Квебек і Онтаріо та далеко-західна провінція — Британська Колюмбія мають лагіднійше підсоння. Завдяки цьому в тих провінціях хов садовини занимає визначне місце. В 1928 році в Канаді виплекано овочів вартости в $19,824,333.00.

Худоба пасеться на луці. Подальше видно огорожу, стовпи з дротом, якими обведена кожда фарма в Канаді.

вівса і ячменю, які доходять скорше, уникаючи морозів. Є вигляди що простір управленої землі ще далі посунеться на північ завдяки новій відміні пшениці, яку виплекано на досвідових фармах.

Перепони, які зменшують успіх, є буряни і слабости збіжжа. З цими перепонами наукові сили борються о скілько є попертя від загалу.

Для докладнійшого пояснення подається таблицю збору ріжних овочів в кождій провінції. Ця карта не є дуже строга, бо подається збір і вартість з 1928 року, коли збір овочів в Канаді був значно менший завдяки несприятливій погоді того року. Всеж таки з неї видно, що за овочі поодинокі провінції ховають і в якій скількости зглядом себе.

Збір і вартість овочів в Канаді в р.1928.

Овочі	Нова Шкотія Скількість	Нова Шкотія Вартість	Ню Бронсвик Скількість	Ню Бронсвик Вартість	Квебек Скількість	Квебек Вартість
ЯБЛОКА, бочок	1,089,000	3,158,000	22,000	$82,500	105,950	$508,560
Грушки бушлів	5,000	8,500	—	—	—	—
Сливки, бушлів	—	—	—	—	—	—
Брусквині, бушлів	—	—	—	—	—	—
Оброкос, бушлів	—	—	—	—	—	—
Черешні, бушлів	—	—	—	—	—	—
Суниці, кварт	420,000	46,200	560,000	79,200	2,832,000	339,840
Малини кварт	20,000	4,200	28,000	6,160	—	—
Иньші Ягоди кварт	85,000	11,050	190,000	22,800	—	—
Виноград, фунт	—	—	—	—	—	—

ОВОЧІ	Онтаріо Скількість	Онтаріо Вартість	Бр. Колюмбія Скількість	Бр. Колюмбія Вартість
Яблока бочок	561,300	$1,936,485	1,457,720	$5,612,222
Грушки бушлів	80,800	137,,360	169,630	327,386
Сливки бушлів	314,200	345,620	165,810	270,270
Брусквині бушлів	535,800	1,071,600	69,970	128,745
Оброкос бушлів	—		36,210	89,800
Черешні бушлів	216,250	594,687	55,000	241,450
Суниці кварт	2,247,000	337,110	5,205,340	624,640
Малини кварт	2,304,000	368,640	2,415,660	386,505
Иньші Ягоди кварт	915,300	100,683	2,134,040	256,024
	69,120,000	2,764,800	—	—

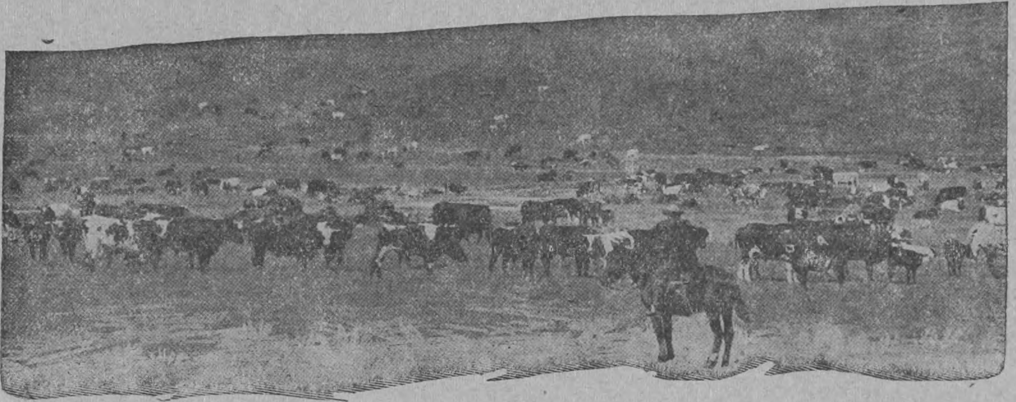
Крім збіжжа і овочів рільництво в Канаді приносить ще доходи у меньшій скількости з тютюну. В 1928 році в Канаді зародило тютюну 41,976,000 фунтів , даючи около 972 фунтів з одного акра. Клочче і прядиво з лену та конопель також приносить дохід. Скількість прядива і клочча виносила 2,928,000 фунтів. В иньших провінціях плекають овочі в малій скількости. Ярина, сіно і насіння конюшини та огородини також приносять доходи.

ХОВ ХУДОБИ І ДРОБУ.

Плекання скота в Канаді злучене переважно з управою землі. Майже на кождій фармі є луки. Щоб зужиткувати трави та щоб мати доходи, коли збіжже недопише, переважна частина фармарів тримає худобу. Корови дояться а сметану посилають до молочарень, де зі сметани роблять масло. Бички і старі, або не відповідні на молоко корови продається на мясо.

Крім худоби плекання овець задля вовни і мяса також загально сить доходи на фармах, якими оплачується хатні потреби.

В околицях, які мало заселені, в провінціях Манітобі, Саскачевані і Алберті є "ренчі." Це є великі простори землі, які винаймається від правительства на яких "ренчарі" плекають великі череди худоби, або великі табуни коний, або великі стада овець. Такі череди, табуни або стада можуть мати по кілька тисяч штук. Деякі з ренчів мають захорони на зиму, а деякі не мають їх. Цей скот з ренчів звичайно добре виглядає, бо росте і множиться в на

СТАДА ХУДОБИ НА "РЕНЧУ" В АЛЬБЕРТІ.

приняте. Плекання овець не розвивається в околицях, де господарі зачинають доперва господарити.

Плекання свиней також всюди приняте. Завдяки ринковим вимогам в цілій Канаді є зусилля ховати свині на солонину. Це є довгі та рівні свині, котрі замість рости в сало та смалець, ростуть (при відповідній годівлі) в мясо і сало.

Коні також плекаються на фармах. Попри робучі коні виховується лошата. Це також приносить дохід.

Дріб, як кури, гуси, качки і індики є важною галузею, яка прино-

пів дикім стані. Худоба майже виключно мясного типу. Коні плекають два три, або й чотири роки і продають господарям як "бронки"— (не привчені до роботи коні).

В густо заселених околицях є підприемства, де плекають чисто расову худобу, добрі коні до тягла і фарми, на яких тримають велике число курей. Такі заведення провадяться на велику скалю. Вони богато причиняються до того, що від них походять звірята шляхотних рас.

Відносно молочної худоби — істнують підприемства, де трима-

ють від кількох до 300-400 дійних коров. Такі фарми також причиняються до того, що фармарі можуть набути звірят доброго хову.

Вартість всього скота в Канаді в 1928 році обчислялось на суму $861,403,000. Щоб бачити наглядно стан хову худоби, подаємо числа і вартість худоби і дробу після провінцій:

СТАН ХОВУ ХУДОБИ В КАНАДІ В РОЦІ 1928.

НАЗВА	Канада	Пр. Едв. Айл.	Нова Шкотія	Ню Бронсвик	Квебек
Коней Число	3,376,394	33,695	50,929	51,713	351,206
Коней Вартість	$255,469,000	3,401,000	5,675,000	6,208,000	38,018,000
Молочні Корови	3,792,522	56,949	137,867	109,068	1,114,467
Вартість	$272,109,000	3,531,000	8,343,000	5,924,000	71,598,000
Иньша худоба	5,000,750	60,164	131,925	106,085	849,879
Вартість	$231,700,000	2,130,000	4,885,000	3,232,000	29,210,000
Вівці	3,415,788	97,082	270,461	160,514	863,757
Вартість	$35,530,000	962,000	2,034,000	1,294,000	8,272,000
Свині	4,497,367	52,653	55,184	76,072	813,309
Вартість	$66,595,000	833,000	954,000	1,695,000	14,669,000
Індики	2,065,797	14,290	11,775	42,646	186,000
Вартість	$6,526,000	49,000	43,000	156,000	707,000
Гуси	1,125,047	33,985	17,930	17,871	106,000
Вартість	$2,545,000	75,000	49,000	48,000	250,.000
Качки	995,840	8,887	8,591	10,731	55,000
Вартість	$1.228.000	10,000	13,000	17,000	75,000
Иньший Дріб	49,592,855	880,162	928,706	924,970	8,003,000
Вартість	$47,913,000	863,000	873,000	971,000	8,803,000

Назва	Онтаріо	Манітоба	Саскачеван	Алберта	Бр. Колюмбія
Коней Число	609,249	351,464	1,135,852	740,408	51,878
Коней Вартість	60,368,000	26,354,000	73,830,000	37,672,000	3,943,000
Молочні Корови	1,261,384	248,630	418,506	344,495	101,156
Вартість	106,153,000	17,433,000	27,203,000	23,427,000	8,497,000
Иньша худоба	1,420,669	430,279	762,873	955,000	283,876
Вартість	76,959,000	20,338,000	35,092,000	45,376,000	14,478,000
Вівці	1,014,106	142,713	183,098	515,000	169,057
Вартість	12,320,000	1,440,000	1,831,000	5,348,000	2,029,000
Свині	1,833,538	330,803	602,156	680,000	53,652
Вартість	24,943,000	5,013,000	8,430,000	9,039,000	1,019,000
Індики	496,202	319,429	444,302	517,857	33,296
Вартість	1,940,000	942,000	1,133,000	1,424,000	132,000
Гуси	590,415	101,551	146,086	100,461	10,748
Вартість	1,429,000	193,000	275,000	196,000	30,000
Качки	557,150	72,927	146,968	99,258	36,328
Вартість	741,000	76,000	140,000	101,000	55,000
Иньший Дріб	18,059,809	3,920,149	7,712,989	5,496,130	3,666,940
Вартість	19,143,000	3,252,000	5,630,000	4,232,000	4,144,000

Набіл в р. 1928 в Канаді вартував $250,000,000., худоба на мясо $197,880,000., різаний дріб і яйця $106,654,000., вовна з овець на суму $5,099,000.

Молочарство зростає з року на рік. В східній части молочарство зростає завдяки високим цінам за землі і високим податкам. В західній части Канади знов продукують набіл з тої причини, щоб покривати ті недобори, які є завдяки неврожаєві збіжжа. Молочарський промисл також значно зріс від тих часів, від

коли західні провінції зачали впроваджувати і поширювати цю галузь.

Теперішними часами роблять ся старання поліпшати якість худоби. Коли плекають худобу для мяса, то стараються цю ціль осягнути, як найскорше. Коло набілу стараються обходитись як найліпше.Дбають про ледівні та скорий перевіз, щоб масло, або сир були як найліпшої якости. Це робиться задля того, щоб канадийські вироби видержали конкуренцію на світових ринках збуту.

МАШИНЕРІЯ.

Коли прийметься під увагу, що в Канаді є около 800,000 фарм (в 1921 році було 711,090), з яких збирається так велика скількість збіжжа, стає дивним, як це осягається. Це є можливим у великій мірі лише при помочі рільничих машин.

Частину потрібної машинерії виробляють в Канаді, а частину спроваджують ізза границь. В 1926 році в Канаді вироблено рільничих приладів за $38,269,214. За суму $15,643,381 вивезено в 1928 році цих приладів за границі Канади. Це значить, що в Канаді вживається рільничих приладів, які виробляють ся в Канаді за суму яких 30 міліонів долярів. В 1928 році привезено з других держав рільничої машинерії за суму $29,636,449. З самих Сполучених Держав Америки привезено сюди машин за $29,132,852. З Канади вивезено в 1928 р. жниварок за $2,303,798; плугів за $2,151,378' молотілок за $3,551,385. Привезено тракторів за $14,893,586; жниварок за $1,372,578; плугів за $1,731,-738 і молотілок за $4,354,182. Ці числа показують, як дуже канадійське рільництво залежить від машинерії, яку роблять поза Канадою. Щоб зменьшити таку зависимість від чужих країв, робляться старання, щоб канадийські фабрики розвивались і сповнювали всі бажання фармарів. Для цього впливають горожани на правительство, щоб воно підносило мита на заграничні машинерії.

В 1926 році було в Канаді 69 фабрик для рільничих знарядів і машин. В них працювало 1220 мущин і 220 женщин. Майже всі ті фабрики є на сході Канади. Для того знова мешканці західної части Канади домагаються зниження мита на заграничній рільничій машинерії, щоб вона була дешевшою. В цей спосіб Західна Канада майже все була проти вищої митної тарифи . Хто хоче дати дешевші ціни машин для Західної Канади, жадає зниження мита; а хто хоче, щоб Домінія з часом стала меньше залежною від промислу і капіталу чужих держав, а особливо від Сполучених Держав Північної Америки мусить домагатися вищого мита, щоби приспішити розвій нашого власного промислу в Канаді.

Щоби зменшити кошта роботи і заощадити час, входять в уживання машини, що косять збіжжа і відразу молотять. Солома розкидається по ниві. Пересічний "Комбайн" може на день скосити і змолотити збіжжа з 25 акрів.

ЗБУТ ЗБІЖЖА.

Система збуту збіжжа обдумана і добре переведена.

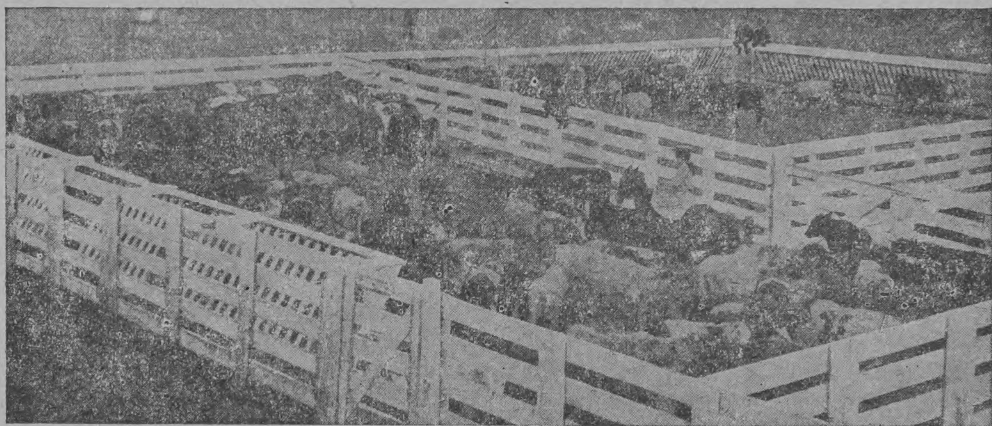
Збіжжа зсипається в елевайтори (сипанці), які є на стаціях. Такі сипанці в Канаді в 1928 році мали вмістимости на 155,117,200 бушллів. Зі стацій везуть поїзди збіжжа до сипанців над водою, які називають "терміналами." Вмісти-

місць державних термінальних сипанців виносить 39,025,000 бушлів а приватних 66,735,000 бушлів. Коли до цього додати сипанці коло млинів та иньших заведень, де виробляють щось зі збіжжа і сипанці в східній Канаді, то побачимо, що Канада може вмістити 310,832,200 бушлів збіжжа у 4,823 сипанцях.

Від самого початку збут збіжжа в Канаді находився в руках кількох одиниць. Це відбивалось дуже зле на добробуті фармарів. Коли фармарі мали збіжжа на продаж, бить центральна орґанізація, яку зорґанізовано всіми провінціональними кооперативами. Всі члени дістають однакову ціну за збіжже відповідно до якости, до "степенів," "ґрейдів"- збіжжа. Ця кооператива називається по англійськи "пул," по українськи "узол."

Дотепер кооперативний збут опанував около 60% всього канадийського збіжжа. Завдяки такій орґанізації збут збіжжа приніс більший прихід

Для правильного збуту, щоби

Худоба на оборі залізничого двірця у Вінніпеґу.

це є в осени — тоді ціни були дешеві. Під весну, коли фармарі випродали своє збіжжа, ціни йшли в гору. Завдяки тій появі по Великій Війні зорґанізували фармарі кооперативу збуту збіжжа. Кожда провінція в Домінії має або може мати таку кооперативу (співдільню). Кождий, хто є членом такої кооперативи підписує угоду на чотири або пять років, що він доставлятиме своє збіжже до кооперативи. За своє збіжже члени дістають зараз по доставі частинну заплату, а решту їм виплачується в міру того, скількo збіжжа продалось. Продаж збіжжа ро-

купці були безпечними, яку якість збіжжа вони купують, правительство впровадило "степенування" "ґрейдування"- збіжжа.

Тому, що Канада має величезний простір і що від часу скінчення жнив до того часу, коли вода замерзає, до збуту збіжжа лишається час від 6 до 10 тижнів, ізза так короткий час трудно доставити збіжжа на ринки збуту. Ці трудности є тісно звязані з коштами. Задля ощадження цих коштів і задля того, щоб доставити збіжжа як найскорше на світовий ринок, західна часть Канади домагалась від 42 років за-

лізниці до Годсонського Заливу. Цей залив був одним з перших портів для Годсон-Бейської Компанії ще в 1813 році. Аж цими часами докінчується цю зелізницю. До 1931 року, як сказав оден з теперішних міністрів домініяльного уряду, при порті Чорчіл будуть вже стояти термінальні сипанці. Це значно облегчить доставу збіжжа з Західної Канади до Европи.

В протязі останніх пяти до шести років росте збут збіжжа з Ка- нади до Японії й Китаю. Тихо-океанські порти, як Ванкувер і Принц Руперт стають більше важними. Значна скількість збіжжа з Алберти пливе туди.

В Канаді споживає населення і зуживає на засів 42,000,000 бушлів. Решту треба продати.

Вивіз збіжжа з Канади за рік 1928 в бушлях:

Збіжже	Велика Британія	Сполуч. Держави	
Пшениця	188,657,268	7,503,681	266,902,189
Овес	2,439,966	876,284	7,158,723
Ячмінь	19,209,599	13,262	28,829,250
Жито	4,703,076	1,522	10,424,643
Мука, бочівок	3,072,494	7,111	9,387,273

Коли почислити всі експорти, які походять з поля або з ростин, то Канада вивезла в 1928 році за $484,316,535., а імпортувала за $238,185,498. В цій сумі включені такі річи, як мітли, нитки, насіння, і богато иньших. Коли відтягнеться $101,918,498. від цілої суми, яка є $238,185,498., то зістається сума $137,267,000. вартости річий, які в Канаді спожилось яко корм.

Канадийський експорт продуктів зі скота в 1928 році виносив квоту $165,845,096., а імпорт виносив $65,790,021. Загально канадийський експорт в 1928 році виносив суму $1,250,456,297., а в тім же часі імпорт виносив суму $1,228,207,606. Пересічно припадає на одну особу в Канаді $127.17 експорту, а $114.82 імпорту. Зваживши все разом, рільництво в Канаді є найголовнійшим жерелом богацтва. І не диво, що всі правительства як Домініяльні так і Провінціональні, як також і деякі приватні підприємства разом зі всіми просвітними орґанізаціями стараються поширювати ліпші способи господарювання, щоб земля, вода і сонце дали як найкрасший вислід при помочі людської праці ума і рук.

ЗБУТ ХУДОБИ.

Збут скота також приноровлений до вимог. На кождій стації, де показалася потреба, вибудована загорода з високих, побілених вапном поруч. Фармарі і купці зганяють сюди худобу — а звідти ладують її у ваґони. Поїзди йдуть у певні дні, які везуть скот до центральних обор. Центральні обори є у Монтреалі, Торонті, Ст. Боніфасі, Келґарах, Саскатуні, Едмонтоні, Принц

Алберті і Мус Джу. На цих центральних оборах купують місцеві різники і купці, люди, котрі занимаються вивозом за границі.

З початку торговля худобою спочивала виключно в приватних руках. Це не все виходило на користь ховців худоби. Тому і тут в протязі останніх років повстали кооперативи. Фармарі підписують умову, яку автоматично відновляється з року в рік, що вони доставлятимуть свою худобу кооперативі. Ці кооперативи є дістріктові. Вони звичайно обнимають оселі людий, котрі можуть порозумітись між собою. Ці орґанізації мають централю провінціональну. Провінціональні ради мають центральну Раду Продажі скота. Зріст цеї орґанізації робить великі поступи. Фармарі дістають ту ціну, яка є на ринкові з виїмкою коштів продажі і достави.

К. С. Продан

Референт
в міністерстві рільництва
Провінції Манітоби.
Вінніпеґ, Ман., 1-го жовтня, 1929.

———oOo———

ЖАРТИ.

НА ФАРМІ.

Наймий: Пане господарю, приїхав купець і хоче побачити нашого годованого пацюка.

Господар: Добре. Скажи, що я зараз вийду.

******

МАЄ РАЦІЮ.

Кінь скинув жида, а прохожий висміяв його.

— Як то можна з коня на землю впасти?

— Ні, каже засоромлений жид, прецінь в повітрю не буду висіти.

******

ПОПАВСЯ.

— За що-ж ти в тюрмі, добрий чоловіче?

— За те, що їхав автом за поволи.

— Ти хочеш сказати за скоро.

— Ні, за поволи. Властитель дігнав мене.

******

ЗНАМЕНИТИЙ ЛІК.

Лікар: Я мушу почисливи вам десять долярів за поліпшення вашого слуху.

Скупар: Що?

Лікар: Я кажу, що ваш рахунок виносить десять долярів.

Скупар: Ніяк не чую, пане доктор.

Лікар: Ну, як так, то я не почислю вам нічого.

Скупар: Дуже дякую, пане доктор.

МУДРИЙ УСТУПАЄ ДУРНОМУ.

— Випєш ще одного, чи ні?

— Розум каже ні, жолудок каже так; розум мудрійший від жолудка, а тому що мудрійший уступає дурнійшому, то випю ще одного.

******

ГОЛОС З ПЕКЛА.

Жінка, яка щойно повдовіла, бере участь у спіритистичному засіданні та викликує духа свойого померщого чоловіка:

— Якже-ж тобі єдиний там на тому світі? Чи ти щасливий?

— Щасливий, то не дуже, але все-ж таки почуваюся краще, чим при твойому боці.

Отже ти в раю?

— Ні... в пеклі.

******

ДИПЛЬОМАТ.

— Мусів я небощці жінці на смертній постели присягнути, що другий раз не оженюся.

— Я, на твоїм місце бувби ніколи того не зробив.

— Е, дурень ти! Мусів я так зробити, бо булаби не вмерла.

******

НЕ МОЖНА.

— Бабусю, тримайте добре язик за зубами!

— Коли не можу паноньку, бо ані одного зуба не маю.

РАХУНКИ.

В потязі, що гнав з Вінніпеґу до Портедж Ла Прері, сиділи на однім сідаку два Українці і розмовляли про загально українські справи, а потім зійшли на господарку. Були це люди около сорок років життя. Я мимохіть слідив за кождою гадкою, бо говорили досить голосно, а я сидів близько них. Білявий мущина мав сталу роботу в місті Вінніпеґу, яка приносила йому в місяць сто долярів, а чорнявий мущина жив на каменистій фармі, мав сорок акрів виробленого поля, дві парі коней, вісім дійних коров і пять голов ялівнику та кілька сот долярів довгу. Один і другий мали по кількоро дітей в шкільнім віці.

Коли фармар сказав, що він бідує, то білявий відповів:

"Я не думаю, що ви бідуєте на фармі, але вам фармарам вроїлася біда в голову, як дитині обарянок. З яким фармаром подибаєшся, і станеш про господарку говорити, то він про біду говорить.

"Не дивуйтесь,"— сказав фармар. Тому фармар про біду говорить, бо коли порівнати його до робітника в місті, то він бідує."

"Я не думаю," перебив йому бесіду робітник. "Коли ви фармарі маєте де мешкати, що їсти, в що одягатися, то ваша біда менша, як наша біда в місті, бо в місті, що заробимо нині, то завтра зїмо."

"Ба," продовжав фармар. "Ви робітники готові гроші берете, а нам фарма що дає?"

"Що дає фарма?"— запитав робітник. "Коли в місті заробите сто долярів в місяць і за них всьо купите, то ця сума ледви вистарчає на життя, після мійських видатків на мешкання, харч й одяг."

Настала мала перерва в розмові, а потім фармар сказав:

"Ми на фармі тяжше працюємо, як ви в місті, в фабриці, чи в иньшій роботі, бо працюєте на години, чекаєте, шестої години в вечер, ідете домів і спочиваєте, а ми на фармі не маємо пори в роботі, робимо і робимо без кінця.

"Це правда," відповів робітник, але за те маєте такі дни в році, що нічого на фармі не робиться, як приміром зима і свята, а робітники в місті мусять тягнути свою працю постійно, навіть в свої свята. Ви ще до того на свіжім воздусі, а ми в майстернях задихаємо не дуже то приємні запахи. Ваша робота ріжна, яка зміняється і для того пере-

ходить цікавійше, а наша одноманітна, нудна, бо все та сама. А тепер візьму олівець і постараюся числити."

Робітник став писати на карті в цей спосіб:

Мешкання в хаті і на обійстю, де жиє фармар, вартує по $25.00 в місяць, на цілий рік $300.00
Набіл від своїх коров $200.00
Дрова зі свого ліса $150.00
Огородовина зі свого городу $150.00

Три пари коней при возі. Найліпші в Північній Америці.

Яйці і мясо зі свого дробу $150.00
Вода зі своєї студні $20.00
Разом $970.00

Фармар побачив, що це все він має або може мати на своїй фармі, а в місті він мавби це все купити за зароблені гроші. "Дальше фармар продасть на рік що найменьше худоби, коров, телят, свиней на квоту $300.00; яєць і курий на $50.00 огородовини й бараболь $50.00 збіжжа $100.00. **Разом $500.00**
Додаймо горішну суму $970.00
Загальний прихід виносить $1470.00
На кождий місяць в році припадає пересічно по $122.50."

Прислухувався я їх розмові, однак не міг дальше почути, що відповість фармар, бо я мусів висідати на найблизшій стації.

Думки не давали мені спокою: Фармар має свою землю, свою худобу, свою хату, працює вправді тяжко, однак посідає свій власний варстат праці і є своїм власним паном. Він є дійсним горожанином держави, бо посідає кусень землі, це є кусень цілої держави. Робітник не має ніколи певної роботи що дня може її стратити. Він зависимий від свого роботодавця і ріжних обставин, які нераз годі предвидіти. Фармар стоїть все сильними ногами на своїй землі

Булоби цікаве, колиби хтось з наших фармарів написав до слідуючого календара "Товариства Опіки" допись і представив докладно рахунки зі своїх доходів й видатків. Це бувби правдивий образ фарми, як вона живить свого власника. Чи хто з фармарів в Канаді провадить такі записки і чи може списати рахунковий звіт з господарки за оден рік?

П. Б.
Мек Рорі, Ман.
Дня 20-го вересня, 1929.

КООПЕРАТИВНИЙ РУХ.

Про те, як сильно розширився нині кооперативний рух по цілому світу, свідчать найкраще цифри які подає Міжнародний Кооперативний Союз, що має своє бюро в Лондоні. В Союзі мають своє представництво 33 держав (країн), які репрензетують 51,770,787 членів, а що члени звичайно є головами родини, треба числити около двіста міліонів людства. Совіти, Велика Британія і Франція представляють з того около 85%. В богатьох країнах европей ських майже ціле економічне життя основане на кооперативних засадах. Знані під тим зглядом головно Данія і Фінляндія. Фіндляндське правительство нині складається майже з самих бувших кооператорів. Нинішний президент Чехословаччини проф. Т. Масарик, це бувший кооператор, в Совітськім Союзі кооператива стоїть зараз на другому місці по правительстві. Британський кабінет має нині між своїми членами 9 кооператорів, англійський премієр МекДоналд та много з його товаришів також знані зі своєї кооперативної діяльности. В злученім Королівстві Анґлії 21 міліонів, себто більше чим половина населення є членами споживчих кооператив. Ці факти дають поняття, що собою кооперативний рух сегодня представляє.

Про зріст української кооперації в межах Польщі читаємо дуже часто в нашій пресі. В 1928 р. начислялось там біля 3,000 кооператив, в яких бере участь понад 300 тисяч родин. 2,300 кооператив було обєднаних в централі "Ревізийний Союз Українських Кооператив" у Львові, в якім занято 60 визначних специялістів по ріжних відділах, як інструкторський, ревізорський, пропаґанди, молочарський, статистичний і др. В цьому році має навіть бути основана висока школа для кооперативних робітників. Про хосенний вплив кооперативного життя на нашу суспільність, ми чуємо від кождого Українця, що приїздить сюди зі Галичини. На Великій Україні вже до війни кооперативи були значно поширені, нині ще дальше вони поширилися.

— **** —

Кооперація, це не є якийсь новий систем лише в торговлі, як богато людей собі думає, а є це, пра-

вильно сказавши, мудрість життя. Її можна примінити не тільки в економічному життю, але і в політиці, просвіті та майже в кождій ділянці нашого громадського життя. Це і являється завданням кооперації нести поміч членам не лише в торговлі, але ві всім, що відноситься до економічного або соціяльного добро буту. Кооперація має усунути труднощі, які розсварюють людий. Вона наклонює людей працювати разом для спільного , загального добра.

"Один за всіх, а всі за одного" є кличем кооператорів по цілому світові. Кооперація скоро зростає. Вона дає віру в будуючий характер і братерські прикмети, чим собі вспіла зєднати велике число приклонників. Остаточна ціль кооператорів є добробут не лише національний, але добробут обнимаючий ціле людство.

* *** *

В економічнім життю розріжняємо кооперативи продуктивні (виробні) і консумційні (споживчі), дальше, після діяльности можна їх ділити ріжно пр. кредитові, сільсько господарські, можна говорити про кооперативи жіночі (жінки спільно виробляють пр. вишивки, килими і т. п. на продаж), діточі (в школі) і т. д.

Найчастійше в буденному життю приходиться мати до діла зі споживчими кооперативами. Кождий чоловік є споживачем (консументом), кождий мусить десь робити покупки для денного життя, то найкраще полагоджувати покупки в кооперативній крамниці.

Коли ввійдете до великого склепу, де маса людей товпиться, яких нічо спільно не вяже, уявляєте собі, які вони безсильні супроти власника маґазину — купують те, що їм предкладається, за ціну, якої від них вимагають. В кооперативній крамниці вони злучені, представляють силу, крамниця є їх власним витвором, в ній вони дістають товар, якого потребують, за ціну накупну. Вони самі беруть участь в зиску з продажі товару. Не можна отже сказати, що то все одно, до ми купуємо.

В кооперативній крамниці розділюється чистий зиск, по плаченню відсотків на уділи, між покупців відповідно до їх закупів протягом року. Кождий член управнений до участи в зиску, бо коли зважити, що вся услуга була заплачена, то це що остало (зиск), зі становиска кооперативного є надвижкою за віддану услугу. Це є зиск, який в некооперативнім підприємі дістається власникови підприєму. Кооператива віддає покупцеви повну вартість його накупу, в товарах і дівіденді, жаден приватний підприємець не може цього вчинити, бо длячогож мавби це робити? Він ризикує і працює лише для себе.

— ***** —

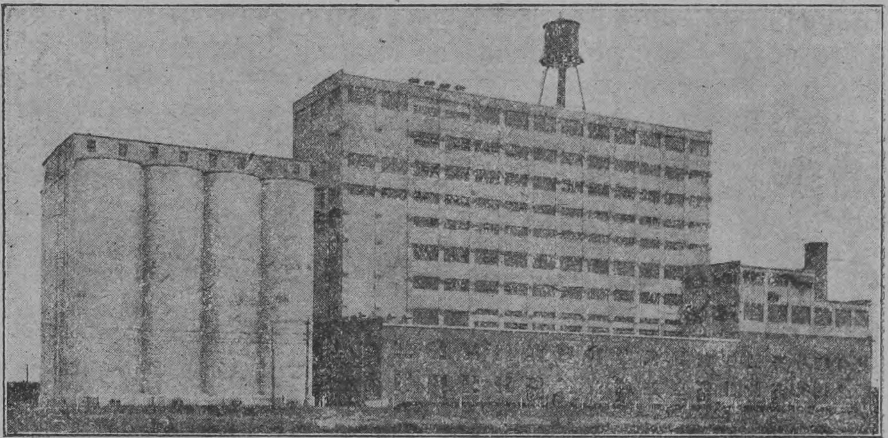
Як провадити кооперативну крамницю? Кооперативна крамниця може поступати лише рівночасно з розвитком членів, то є їх розумінням співділання. Починати найкраще з малого, з початку можна закупити на пр. тенк на ґазоліну, рівночасно можна замовляти шнурки до вязання снопів, муку, кільчастий дріт, стовпці до огорожі, будулець, вуголь і т. п. Опісля доповняти всі иньші потреби; нема нічо такого, чого родина потребує, а чого з часом не можнаби дістати через кооперативну крамницю.

Кооператива має за завдання впровадити новий соціяльний поря-

док, усунути могучий вплив поодиноких купців та завести закон, що торговля має бути для обслуги громадянства. Мотивом кооперативи є обслужити членів в найлучший спосіб, а не глядіти на це, щоби витягнути з них як найбільше зиску.

— **** —

Коли людина купить уділ крамниці, це ще не робить її кооператором. Найкращим доказом, чи людина є кооператором є те, де вона роти все, що лише можна, у власні кооперативній крамниці, бо гр задержується у власній громаді і н переходить в руки приватних ку ців. Кооперативна крамниця мусит мати членів, котрі не дадуться пі манити підступом противника. Вон мусить мати дленів, які не тільк вміють говорити про кооперацік але і купувати після цих засад. Ко оперативна крамниця добре розви вається , це свідчить про коопера

Сипанець збіжжа і млин в Келґарах, Алберта.

бить покупки. І коли хтось зайде до приватного купця, щоби оглянути, чи не можнаб дістати щось дешевше, чим у своїй власній крамниці, то це є доказ, що той чоловік не розуміє основи. Булоби прецінь дуже смішною річею, колиб котрий небудь купець зайшов до свого соперника купити щось для свого домашнього вжитку, а член кооперативної крамниці, котрий закуповує товари деінде, а лишає свою крамницю, якраз робить той блуд. Члени кооперативи мусять бути вповні свідомими високої ціли кооперативи. Успіх кооперативної крамниці залежить у великій мірі від солідарности її членів. Тому треба купувативного духа межи членами,— де крамниця заледво животіє, там загальна свідомість членів є на низькім уровені. Натомість жадна сила на землі не в силі зруйнувати кооперативної крамниці, яка має добрих, свідомих і витревалих уділовців, що купують лише через свою власну співдільну крамницю.

Щоби громада мала хосен з кооперативної крамниці, треба її вести взірцево. Краще взагалі не починати кооперативної крамниці, коли вона не може дати кращих услoвій, чим дає місцевий купець. Взірцево ведена кооператива, яка потрафить продавати товар по низшій ціні від приватних купців, є до-

бродійством для цілої громади, бо опісля і приватні крамниці змушені знизити ціну, а тим самим кождий з цього має хосен. Це можна часто завважати, що де тільки є кооперативна крамниця, там в тій околиці бувають ціни більше умірковані.

— **** —

Зорґанізовані є кооперативи звичайно в тій формі: 1) Крамниці, які продають в дрібнім та обслугують своїх членів, 2) гуртівні, звичайно одна на повіт, чи то ширший округ. Така гуртівня має на ціли доставляти товарі всім співдільним крамницям в даному окрузі та служити їм своїми вказівками і порадами. Кооперативні крамниці мають за обовязок відповідно до свого уділового капіталу вложити свій пай до гуртівні. Вони є рівночасно обовязані віддати всі свої замовлення співдільній гуртівні, щоби в цей спосіб хоронити інтереси кооперативного руху. Кооперативна гуртівня отже не є орґанізацією одиниць, лише орґанізацією кооперативних товариств. Вона заспокоює потреби своїх членів-кооперативних крамниць і тому не сміє також продавати приватним торговцям, які являються конкурентами кооперативної крамниці в даній місцевости. 3) Найвисшим чинником, який керує життям кооператив в якійсь країні та надає йому напрямок, це **осередня.** Вона звичайно подає свої вказівки співдільним гуртівням і крамницям, збирає статистику зі співдільного життя, переводить ревізію, удержуючи на це специяльних фаховців, заступає кооперативи в Міжнароднім Кооперативнім Союзі і т. п. На удержання осередні складають співдільні крамниці якусь оплату.

Колискою кооперативного руху є Европа та і в новій вітчині поволи він вкорінюєсь і здобуває собі з року на рік чимраз то ширше поле ділання. В Канаді головно виробна кооперація вспіла собі здобути на протязі останніх кількох років добрий ґрунт. Фармарі, які ще в 1900 році мало знали про торговлю збіжжем, зорґанізувані в кооперативи (пшеничні узли), контролюють нині найбільші вивозові спілки на континенті. Споживчі кооперативні спілки істнують вже довше та розвиваються значно поволійше і то по більшій части в сільських округах. Дня 6-го березня 1929 минуло якраз 20 літ від дня основання Кооперативного Союза Канади, який поставив собі за ціль плекати кооперативний рух в цій країні. Нині зорґанізований кооперативний рух в Канаді вже усталився та має певний напрямок і свій належитий провід, і хоч, як сказано, не дуже він великий і поширений, то всеж таки стало успішний і поступає вперед. В "Союзі" зорґанізовано до тепер 30 кооперативних товариств, з числом членів 10 ,336, а коли ще до того вчислити товариство плекання зерна числом 35,000 членів, які є рівнож членами Кооперативного Союза Канади і "Злучених Фармарів Канади," Саскачеванську Секцію з числом членів 29,500, то число всіх членів піднесеться до 74,836. Та істнує дуже богато кооперативних товариств, які не є ще членами "Союза" і так пр. в самій провінції Саскачевані начисляється 216 кооперативних товариств, за рік 1928, які мають разом вплаченого уділового капіталу на суму **$569,829,17.** В провінції Манітоби, де тому два роки було всего 10 інкорпорованих споживчих кооператив, на 1-го лип-

ня 1929 начислялось їх вже 66 і нові дальше творяться. На загал можна сказати, що в цілій Західній Канаді є великий поступ в розвитку споживчих кооператив, однак найбільше між фармарами. Мійські робітники проявляють менше рухливости в тім напрямі.

Орґанізація кооперації поступила в останнім часі ще й в тім напрямі вперед, що потворено вже і кооперативні гуртівні і так в 1928 р. повстала Гуртівня Манітобська з осідком у Вінніпеґу, а від січня ц. р. отворено Гуртівню Саскачеванську з осідком в Саскатуні і Гуртівню Албертійську з осідком в Едмонтоні. З кінцем квітня ц. р. кілька кооператив в Північнім Онтерію рішили оснувати також свою гуртівню.

В згаданій околиці беруть живу участь в співдільнім русі також Українці, це головно співдільні в Тіммінс, Савт Поркюпайн і Киркленд-Лейку, де членами є Українці та Фіндляндці. В Енсонвілія членами кооперативи майже виключно самі Українці. Про українські кооперативи в Торонті, в Форт Віліямі, Онт., Вінніпеґу, Вінніпеґ Бічу, Ст. Мартін, Поплар Філді, Ман., Мічамі, Саск., Келґарах, Летбріджу, Алта., про які мені доводилося чути, годі зібрати близші дані, для того, що у нас нема ще жадної орґанізації, якаб уваги більше присвячувала кооперативному рухови. Всі ці кооперативи живуть одинцем, до преси про себе не дають ніяких відомостей.

Вівці на пасовиску.

Про те, як инші народности випередили нас на полі орґанізації кооперативного життя в Канаді, нехай послужить факт, що на зїзді фіндляндських кооператив Онтерія, який відбувся 4-го лютого ц. р. в Порт Артурі, Онт. було заступлених 16 кооперативних товариств. Остання офіціяльна статистика нараховує 21,494 Фіндляндців в Канаді. Скільки процентово повинні би ми Українці мати своїх кооператив в Канаді?

Володимир Топольницький
Інжинер комерції,
Абсольвент Державної Торговельної Академії в Празі.

Вінніпеґ, Ман. 3-го жовтня, 1929.

Микола Паньків (в білім одіню) з двома помічниками у своїй пасіці, в Дуфрост, Манітоба.

ПЧОЛИ.

Винаходи для пчіл.

В девятнацятім століттю пасічництво зробило більший поступ, як за усі минулі століття. На початку минулого століття в Европі Держон винайшов улий, який в короткім часі поширено по усій Европі. Цьогоднянулий Держона показується непрактичним, бо його не можна ні розширити ні зменшити.

Около 1865 р. майор Грушка з Дольо, коло Венеції, винайшов медарку, яка приспішила й улекшила тягнення меду. В Англії в ті часи при вибиранню меду з улия вживали сірчаного диму, від якого рік річно гинуло пчіл вартости сотки тисяч долярів.

На американськім континенті пасічництво розпочато щойно на початку девятнацятого століття. Ленґстром в 1865 р. винайшов улий з рухомими рамками, якого й досі вживають не лише в Америці, але також в Европі, в Африці та Австралії. Від часу цього винаходу почався скорий розвиток пасічництва.

В послідних роках девятнацятого століття Портер винайшов пчільну випустку, Квінби димарку з міхом при боці, Аллен Міллєр і Думитл винайшли спосіб виплоджування матки на велику скалю, а в послідних роках уліпшили паровий та електричний ніж до розтинання крижок. Вони також винайшли медарку, що сама обертає рамцями. В Америці також уліпшили й тепер щорічно виробляють тисячі тон воскової основи, якої пасічники вживають до строєння рамок.

Модерні винаходи й пасічничі прилади значно улекшують ведення пасіки. Многим пасічництво приносить більший зиск, чим яке инше заняття.

Великі степи західної Канади з їх богацтвом медодайних цвітів є жерелом маєтку для пасічника.

Хто може заниматися пасічництвом?

Пасіку може вести кожда особа, старша чи молодша, убога чи багата, фаховець і не-фаховець,

фармар і робітник. Не повинні зачинати пасіки ті, що дуже напухають від ужалення пчоли, нервово хорі й боязливі також не повинні заходити ся з пчолами. Щоб успішно вести пасіку, треба не тільки цікавитися пчолами і пізнати їх, але треба також визнаватися на медодайних рослинах; треба читати книжки, журнали й часописи, в котрих обговорюється всякі способи ведення пасіки та подається висліди ріжних дослідів. Терпеливість, замилування й пильновання одної річи — це необхідні прикмети пасічника. В кого цих прикмет нема, нехай не заходиться з пчолами. Успішний пасічник не лише читає пасічничу літературу, але також належить до пасічничих товариств, бере участь в зборах, зїздах, та викладах на котрих користає з досвіду других.

Українці в Канаді не мають ні одного пасічничого видавництва, ні одної книжки про пасічництво. Для тих, що не знають англійської мови, література про пасічництво є замкнена. Між многими англійськими періодичними видавництвами на переді є "Амерікан Бі Джорнал" та "Глінніноc ин Бі Колчор."

Взірцевий улий.

1. Взірцевий улий повинен бути такий, над яким пасічник мавби цілковиту власть, щоби в часі роботи міг вибирати кожду рамку без ушкодження пчіл і без переполошення їх.

2. Улий повинен бути такий, щоби охороняв пчоли в часі великої спеки, зимна і вогкости.

3. Улий повинен бути так збудований, щоби помістив у собі як найбільше пчіл, в котрім не було би жадних перепон для пчоли в часі несення меду та щоби з медом не лізли довго по рамках, бо це утруднює працю і забирає час.

4. Улий повинен бути такий, щоби пасічник міг його побільшити і зменшити, приміром літом побільшити, а на зиму зменшити.

5. Улий повинен мати такий спід, щоби можна було його після потреби змінити.

6. Вічко, або вхід до улия, повинно бути таке, щоб можна було його розширити, звузити або цілком заперти.

7. Вхід до улия повинен бути такий, щоби рівночасно провітрював улий.

8. Кожна частина в улию повинна бути рухома, щоби її можна пересувати, змінювати після потреби.

9. Улий повинен бути такий, щоби до него не могла дістатися миш або жаба.

10. Улий повинен бути таким, щоби в ньому можна було працювати легко, а також мати в нім вільний доступ до матки.

До цього часу тільки улий Ленґстрона відповідає повище згаданим вимогам.

Никола Паньків
Дуфрост, Манітоба,
5. Жовтня, 1929.

ВКОПАНИЙ СТОВП.

(Написане виключно до альманаха "Фарма" "Товариства Опіки" в Канаді. Передрук дозволений лише за докладним поданням жерела.)

Коли Українці приїхали до Канади, привикали до життя в тім краю, приняли його одіж, його звичаї і перебудували свої хати після способу, який тут загально принятий. Це була для них велика зміна, до якої могли приноровитися дуже тяжко і повільно, бо життя в Галичині і на Буковині йде відмінним ходом.

Таке саме діється з кождим іншим народом, коли його люди прибувають до Канади, щоби тут поселитися на постійно. Навіть Анґлієць з Анґлії, чи Шкотії, чи Ірляндії мусить зміняти свій спосіб життя, коли приїде до Канади. Тут інакше працюють, інакше мешкають, інакше загортаються, інакше їдять, як в Анґлії. Інакші мають землі, інакші ріки, інакші озера, ліси, інакших сусідів, інакші способи роботи, інакші надії, інакші пляни, інакші цілі, інакші закони.

Коли для Анґлійця Канада є чужим краєм, мимо того, що він застає тут всюди свою рідну мову, то як чужий мусить почуватися Українець, коли приїзджає до Канади і застає не лише інакшу їду, інакший одяг, але також інакшу мову. Він не є змушений тої мови вчитися, бо в Канаді є люди, що ціле своє життя знають лише одну мову, лише анґлійську, або лише французьку, або лише російську, або лише індиянську, однак видить, що анґлійська мова придається йому на почті, на двірці, в крамниці, в готелі, при шуканню роботи і він вчиться її.

Українці зробили поступ — приноровилися до способу життя в Канаді, підовчилися анґлійської мови, так, що вміють дві мови, українську й анґлійську.

Чоловік, що знає дві мови, знає більше, як той, що уміє лише одну мову, а наші відносини до українських земель в Европі вимагають, щоби ми вміли гарно по анґлійськи, але не забули української мови і цікавилися долею України. Прийде час, що Канада буде мати велику користь зі своїх торговельних зносин з Україною. Канадійські Українці відограють тоді велику ролю.

Колиж ми зробили тут поступ, то з того не слідує, щоби ми станули на однім місці і дальше не поступали. Не можемо робити так, як стовп, що його принесли з ліса до міста, вкопали при вулиці і він станув в місті при широкій евені, котрою їдуть авта і стріткари. Станув стовп, стоїть вкопаний. Вже дальше

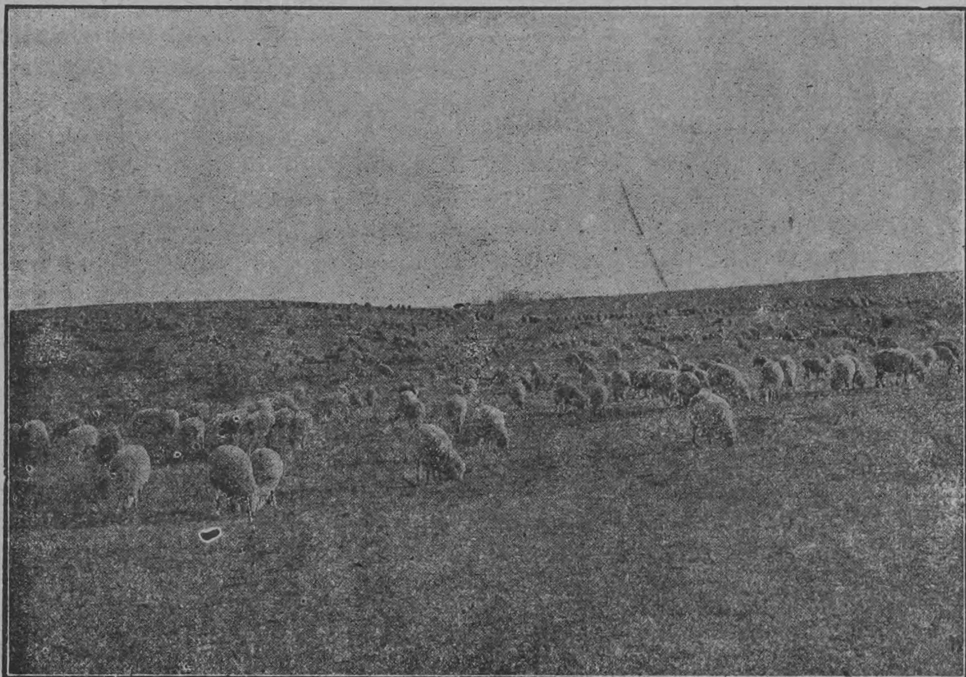
не йде, не поступає, не рухається, не росте.

Не можемо бути вкопаним стовпом. Йдім наперед!

Перед нами дві задачі: Перша задача: Піддержувати постійну злуку з українськими землями і помагати їм, як це роблять всі інші народи, які опинилися на американській землі.

Друга задача: Розвивати нашу працю в Канаді, приймати з того життя, що ліпше, поступати в методах праці й орґанізаціях молодої держави, Канади.

До розвязання обох задач потрібний досвід, який збираємо поволи. Годі все знати, годі все предвидіти, а ще до того на еміґрації, куди ріжні люди припливають, як тріски, що їх ріка несе з собою і викидає при закрутах на беріг. Лучалося і лучається, що якийсь чоловік непокоїть своїми помислами других і з того йде замішання в наших думках і в нашій роботі, але наш досвід росте. Що раз яснійше бачимо, що слово тоді має вартість, коли веде до злуки сил, а не тоді, коли розбиває на части. Коли хтось нас розбиває в українських справах, тоді ми не спосібні до згоди також в канадійських справах. Коли нас хтось розсварить як Українців, то ми тоді не маємо охоти і спокою, щоби зійтися і порозумітися та злучитися в канадійських справах.

Вівці на прерії в Алберті.

Українці розсварені, як Українці— приміри знайдете легко — не в силі зорґанізувати канадійських торговельних спілок, ані політичних гуртів, не є в силі н. пр. вибрати до парляменту представників з поміж себе, не в силі піддержати своєї спілки до продажі збіжжа.

Щоби ступати наперед і спов-

нити обі згадані задачі, не можемо забувати, що істнують два великі гурти: Старші і молодші Українці.

Кождий нарід має ті самі дві верстви: Молодь і старшину. Ми маємо їх також. Це неначе великий дуб в Британській Колюмбії. Його пень рівний, твердий, сильний, а на верху корона з галуз і галузок, вітий і віток, листків і пупінок, що хвіються, повівають при леда вітрі і ломляться, коли буря ними термосить. Але пень не дається заверусі зломити.Пень,це старшина, галузи з листям, це молодь. Пень не може бути без галуз, — галузи не можуть бути без пня. Наша українська громада є гарним дубом, але старшина і молодь мусять держати разом. Старшина дає молоді підпору, молодь опирається о старших, росте в гору. Доперва тоді дуб міцний, великий, гарний. Кождий гляне і скаже: "Що за гарна та українська громада в Канаді. Молодь і старші доповнюють себе в громадській роботі."

Галузки на дубі хвіються і шелестять у вітрі. Молодь у Канаді виставлена не на звичайний весняний вітер, але на вихор, який зміняє часто свій напрям, рве з ріжних боків. Длятого так тяжко вказати молоді напрям, дати виховання, спровадити до рівноваги, до розумної цілі. Перед нею стоять ті самі дві задачі, що перед старшими: Удержання зносин з українськими землями, знання української історії, української культури, освободження українських земель від наїздників, а рівночасно друга задача: Розвій канадійських справ, економічні обовязки зглядом себе і своїх товариств; горожанські обовязки зглядом держави Канади, поступ і блеск канадійсько-українських культурних установ і канадійської держави.

Молодь має це зрозуміти, а має довідатися про це від старших. Корона дуба спочиває все на пні дуба. Відвічальність за виховання молоді спочиває на старших.

Просвітні товариства можуть тут зробити дуже много, чи вони називаються "Народними Домами," чи "Читальнями," чи "Клюбами." При тих орґанізаціях можна основувати і провадити "Клюби молоді," які будуть в стані заниматися руханкою, змагом (спортом), читати книжки українські й анґлійські, давати концерти, економічні, господарські і літературні відчити, провадити яринний город, плекати цвітник, господарити взірцево на кілька акровій фармі, плекати взірцевий дріб, безроги. Такі клюби дадуть молодіжи, яка з природи є рухлива і непосидюща, нагоду зацікавитися господарством, підготовитися на добрих фармарів, запізнатися зі справами України й Канади, набрати духа згідливости і співпраці.

Потрібний є змисл до поступу, бо співпраця провадить до більших успіхів чим праця одинцем. Тепер час, коли міняються дві системи. Стара система, то "компетиція," чи "конкуренція," а по українськи "співубіг," нова система, це "кооперація," по українськи "співділ," "співділання." Люди заперестають одинцем конкурувати, але лучаться, щоби осягнути ліпші успіхи. Під цей час, де всі змагання йдуть в тім напрямі, наше громадянство не є до тої методи підготоване і то не лише фармарі але передовсім люди, які покінчили школи і від котрих можна очікувати ширшого погляду на товариські, державні і громадянські справи та на виховання українських переселенців в Канаді. Через послі-

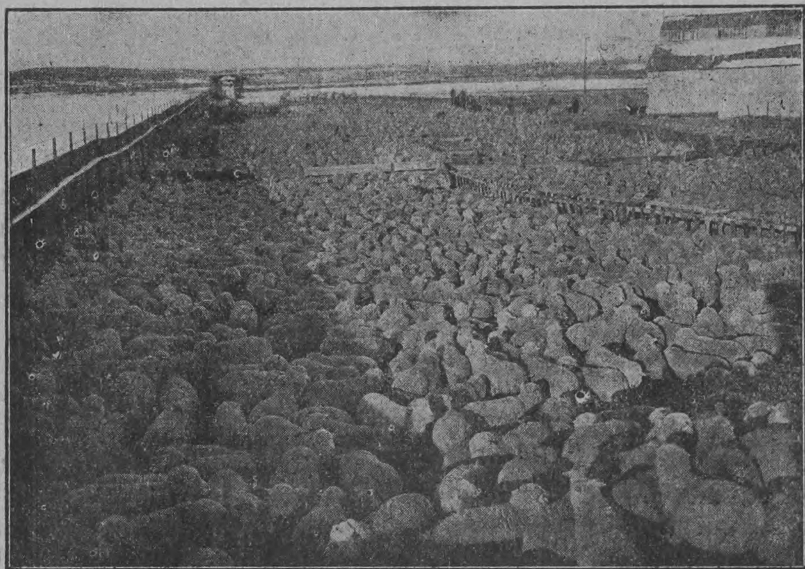
дних десять літ, 1920—1930 видимо перед собою очевидні промахи проти виховання Українців до співпраці.

Наліг розбивання української маси на частини повиненби перемінитися в охоту до злуки як найбільше Українців. Це треба перепровадити по містах а також на фармах, де живе головна часть українських переселенців. Фарми підуть за приміром міст, а міста мусять дати примір. Треба подбати, щоби українські фармарі поступали в способах

лишало суперечки а набирало духа співпраці, а фармарі запізнавалися з новими і найновійшими способами господарки, продажі, орґанізації співділання.

Правительство Канади бажає щоби фармарі робили поступ і сповнить бажання фармарів, коли ті зажадають відчитів, пояснень, оказів, брошур, взірців, вистав.

Спосіб господарення розвивається, зміняється, поступає. Анґлійські французькі, німецькі, данські, швайцарські, американські фарма-

Вівці в оборі, зібрані до стриження вовни.

господарення. Анґлійські й німецькі фармарі уліпшують способи праці, ми маємо це також зробити. До того мають причинитися не лише фармарі, але також люди, які цілими роками збирали для себе освіту і знання в школах і повинні мати ясну думку і перегляд на цілу Канаду і на інші держави. Редактори, учителі, священики, адвокати, лікарі, приватні урядники мають причинитися до того, щоби громадянство за-

рі уліпшають способи господарки. Але треба про це довідуватися, не сидіти мовчки і байдужно. Напишіть до правительства, щоби прислало відчитника на відчит і на поради, як зорґанізувати молодечі клюби, як підготовити вистави, як уліпшити расу худоби, коней, як ховати вівці. Фармарі других народностий користають часто і радо з порад правительства про господарські справи. Українські фармарі не люблять від-

зиватися. Нічого не домагаються, щоби щось нового почути і навчити ся. Українська невибагливість переходить тут границі доброї прикмети. Опісля нарікають фармарі на коріння, на каміння, на воду, на мороз, на вітер, на сонце, лише не на свою, задалеко ідучу байдужність.

Робота около просвіти на фармі з рамени учителів, священиків та інших умових працьовників повинна поглибитися в напрямі орґанізації, співпраці і шукання ліпшої методи в фармарованню.

Більшість наших людий, що перейшли школи, виросли на фармі. Заходить потреба в Канаді, тім рільничім краю, щоби вони удержували получення з фармою і читали книжки про фармерство. Лише тоді можуть удержати свою повагу, вплинути на молодь і на старших і спонукати їх до праці і поступу.

Департамент рільництва стане до помочі на кождий зазив, коли буде ходило о відчит, або о цілий курс з господарства, або о взірці, чи моделі, або о місцеву виставу.

В многих околицях далобися зорґанізувати клюб для хову овець. Маєм околиці, де українські фармарі держать молочні корови. Тут потрібні виклади, як збільшити дохід з молочарства. Правительство вишле відчитника, але треба його жадати. Цеж нічо не коштує.

Наші фармарі знані, як ощадні, завзяті робітники, що працюють тяжко від ранного ранку до пізної ночі. Колиби уживали нових способів в праці і співпраці на фармі, то збільшилиби свій дохід в двоє, або в троє. Йдім вперед!

Етелберт, Манітоба,
Дня 9-го вересня, 1929.

Т. Боднар

Промотор від Домініяльного Правління для кращого хову домашних звірят.

НА ФАРМІ.

Фармер: Ви простудилися, що?
Волоцюга: Так.
Фармер: В який-же спосіб?
Волоцюга: Та я спав на полі минулої ночи, а хтось лишив ворота отворені.

ЩАСЛИВИЙ.

Никола: Чи твому братові пощастило на польованню вовків?
— **Стефан:** Ще й як! Ні одного вовка не стрічав.

МЕЖИ СТУДЕНТАМИ.

1-ий Студент: Ч-ч-ч-чи можу з-з-з-заняти зо двайцять мі-і-і-і-нут в-в-в-в-вашого ча-а-су?
2-ий Студент: Певно, чого потребуєте?
1-ий Студент: Х-х-х-х-хочу говорити з ва-а-а-а-ми з-о-о-о пятьнайцять мінут.

ГЕРОЙСЬКІ РАНИ.

Голяр до гостя: Добродію, чи ви голилися мабудь вже коли в нас?
Гість: О ні, ті шрами на лиці, то ще з війни.

ПОПУЛЯРНА.

В неділю перед відправою зголосилося двоє молодих до шлюбу. Прічер казав їм зачекати; по відправі дасть шлюб. Як вже скінчив відправу, сказав: Ті, що хотять подружитися, прошу сюди наперед. **Одна панна і 18 молодих приступили близше.**

ЧОГО ЩЕ ЛЮДЕ НЕ ВИДУМАЛИ?

Видумали люде: телеґраф без дроту, порох без диму, їзду без коней...

Лишається ще одно: Придане без жінки...

КООПЕРАТИВНА КРАМНИЦЯ.

Вступ.

Кооперативний рух з року на рік кріпшає та поширюєсь по всіх країнах. І в Канаді здобуває він собі що раз то ширший круг прихильників. Не чужий він і Українцям, як про це свідчать звіти так з Галичини як і Великої України. В Канаді не вспів кооперативний рух належито розвинутись між україннським населенням.

Треба пояснити засади, на яких полягає "кооперація," це значить "співділання." Це спілка з ріжними правилами, після котрих самі спільники мають поступати, коли хотять, щоби спілка принесла зиск. Длятого подані тут головні основи кооперативної ("співдільної") крамниці. Ті вказівки належить уважно прочитати, обговорити з другими, щоби зрозуміти докладно основу "співділання," (кооперації). Коли більше число людий запізнасться з основами співдільного (кооперативного) поступовання, доперва тоді можна сподіватися, що кооперативні засади дадуться практично перевести серед українського громадянства в Канаді.

Розглянутися довкола.

Ще заким приступиться до основання крамниці, треба докладно розслідити положення. Околицю треба взяти під увагу, а іменно, муситься ствердити, з якої віддалі могли би люди користати з склепу. Пізнійше, як крамниця розвинеться, число людий пошириться і люди, особливо в нинішних днях скорої комунікації, будуть приходити і з дальшої віддалі, але ми якраз тепер беремо під увагу початок діла. Тут потрібно достаточного числа людий, охочих купувати, які би згодилися стати членами. Охочих купувати тому, бо член представляє значіння, о скільки він сам є добрим покупцем, що буде купувати все в нашім склепі. Ті члени мусять бути в стані і мати добру волю заплатити якусь означену квоту на свої уділи, так, щоби зібралася квота, з якою би можна розпочати. Зараз на самім початку як і пізнійше, треба доложити старань, щоби дістати всяку можливу вигоду товарового і касового дисконту, і платити чим скорше рахунки за товар.

Що за люди?

Треба собі завдати питання "Чи члени будуть лучитися? Чи можна числити на їх піддержку?" Це можна відгадати вже до певної міри наперед, знаючи дану околицю. Коли там були н. п. сильні сварки в шкільних справах; коли на зборах інших товариств являлося мало людий, а приходили лише тоді, коли мали сваритися, то тоді можна бути певним, що кооперативна крамниця не дістане щирої піддержки зі сторони громадянства. Такі члени видумають якунебудь причину, щоби не брати участи в своїй орґанізації і покинути її.

Буває, що основання кооперативної крамниці домагається лише кількох людий, які посідають коопе-

ративного духа, а решта людий в місцевости не розуміють користей з кооперативи і є вдоволені купцем, що до тепер там торгує, тому, що він не накладає безмірні ціни і як одиниця, є для них "милою людиною." Треба тоді сумніватися, чи споживча кооператива розвинеться в такій місцевости. У людий мусить бути щира охота посідати кооперативну крамницю, заки вона ще відчиниться. Часом є лучше не приспішувати закладання крамниці, але через довший час пояснювати справу, доки люди не зрозуміють докладно в чім річ.

Приготовити збори.

Основники повинні дістати від урядника (Реджістра) Кооперативних Товариств в Будикну Парляменту своєї провінці потрібні друки, а саме меморандум (умову) товариства і правильник. Враз з друками приходять з уряду також поучення, як викінчувати документи.

Коли папери готові, належить запросити людий на збори часописями і листами, а коли можна, пригадати ще особисто, або телєфоном. Докази за і проти товариства повинносяя обговорити на цих зборах, як рівнож повинно перейти рішення, що кооперативне товариство має бути зголошене після "Закона о Кооперативних Товариствах," щоби заложити і провадити підприємство для набування і продавання щоденних життєвих потреб і для полагодження консументам обслуги грошевої вартости на кооперативній засаді. Підприємство має провадитись як купецька крамниця.

Висота капіталу й уділів.

На зборах належить обговорити справу законно дозволеного капіталу і виписану (номінальну) вартість уділів. Виписаної вартости уділів не можна змінювати колинебудь в будучности, натомість законно дозволений капітал можна змінити додатковою ухвалою, коли така ухвала перейде більшістю двох третин на зборах, в тій цілі скликаних, та коли на них є присутним потрібне число членів. Справу виписаної вартости уділів належить длятого конче старанно розважити. Справді деякі кооперативні товариства ніколи не вимагали, щоби уділовці вплатили повну готівку за розібрані уділи. Однак таке поступовання не є безпечне, успіх є певнійший, коли уділовці сплатять цілі уділи. З тої причини краще є визначувати виписану вартість уділів не за високо. Можна сказати, що $25. є найвідповіднійшою квотою для виписаної вартости уділу такого товариства. Ця квота не є за великою і для менше маєтних уділовців, особливо, коли прийметься постанову, що на разі вплачується не повний уділ, але 20 або 40 процент його вартости. Одно і друге,— законом дозволений капітал і уписану вартість уділів повинні ухвалити збори осібною постановою.

Основики підписують умову (меморандум).

Розумно поступиться, коли присутні підпишуть умову та заявлять в цей спосіб охоту стати власником одного або більше уділів в товаристві. Найменше пять замовців мусить підписати меморандум в провінції Саскачеван, а 7 в

провінції Манітобі. Про це говорить закон тих провінцій.

Утворення тимчасового Комітету.

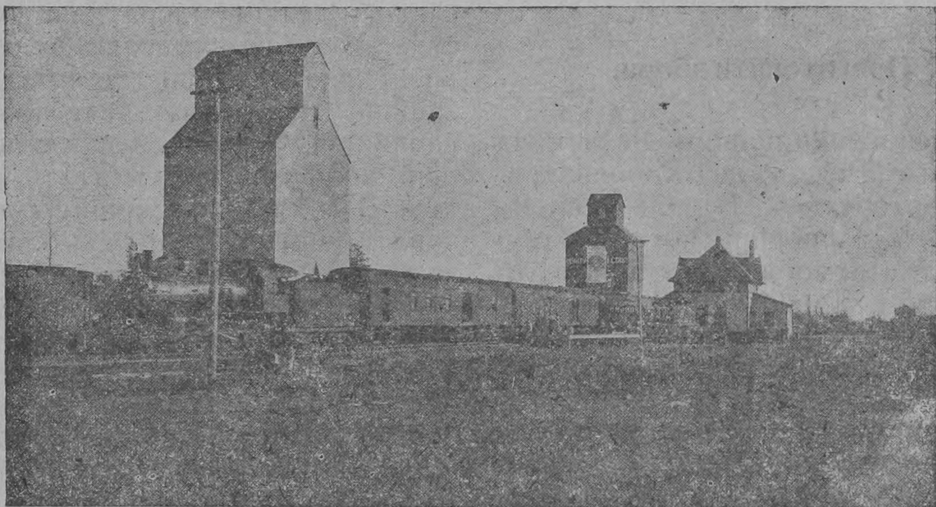
Коли засилається до уряду устав з ухваленими змінами враз з умовою(меморандум) товариства, то оплата за устав в Саскачевані є лише $1.00, але коли подасться поправки до уряду аж по записі, урядник (реджістрар) може жадати 25 центів за кожду ухвалу. Тому порадним є, щоби додаткові точки Уставу перевести вже на установчих Зборах. Додаткові точки Уставу мусить ухвалити більшість двох третин присутних замовців, це є з поміж тих, що зголосилися, що візьмуть уділи. Кожда точка мусить перейти окремо, а опісля всі разом, як цілість. Точки Уставу мусять бути ухвалені

На установчих зборах вибирається тимчасовий Комітет з трьох або пяти людий, які мають провадити діло.

Задаток на уділи належить заплатити вже на руки Тимчасового Комітету, щоби працю не опізнювати. Висоту задатку визначається осібною ухвалою, яка становить одну точку Уставу.

По вирішенню наведених повисше справ, предсідник замикає збори.

Тимчасовий Комітет робить засідання сейчас по скінченню Загальних Зборів, вибирає предсідателя Комітету і писара-скарбника та викінчує грамоти до предложення урядови, які висилається в 2-ох примірниках до урядника Кооперативних Товариств (реджістрара) в столичнім місті провінції.

Типова залізнича стація з сипанцями на збіжжа.

Уряд повідомляє о приняттю.

Коли вже від уряду наспіє повідомлення о записанню товариства і відбитки записаних документів, Тимчасовий Комітет має право зачинати продаж уділів товариства.

Тимчасовий писар-скарбник

повинен постаратися також о потрібні книги протоколів. Урядник (реджістрар) засилає начерк системи книговодства, є в нім подано яких саме книг вимагається.

Перші Загальні збори.

Як вже попередно сказано, перші загальні збори уділовців мають відбутися в часі двох місяців від дня урядового записання. Коли вже перед тим зібрано достаточну скількість капіталу, щоби почати діяльність, Тимчасовий Комітет повинен скликати перші Загальні Збори, а повідомити о них десять повних днів наперід. Поручається запросити на ці збори спосібного управителя кооперативної крамниці, який би дав цінні вказівки зі свого досвіду та порадив їм як почати дійсну працю. Зрозуміло, що треба заплатити йому видатки.

Належить приготовити такий порядок зборів, щоби вони не були нудні. Дневний порядок стає приємнійшим, коли переривають його точки вставлені для розривки.

Перші Загальні Збори вибирають членів виділу, число виділових визначене є в Уставі.

Засідання Виділу.

Безпосередно по Загальних Зборах члени виділу відбувають засідання і вибирають з поміж себе предсідателя і місто-предсідателя та назначують писара- скарбника. Цей останній урядник може, але не мусить бути членом виділу. Одним з перших обовязків того засідання є приділити уділи тим особам, які собі уділи замовили.

Належить поставити внесок і ухвалити та записати в протоколі, в якім подані імена осіб разом з числом їм приділених уділів. На всякий случай імя кождого замовця і число приділених йому уділів мусить бути затягнене до книги протоколів. Повідомлення про число приділених уділів належить вислати до уділовців. До книги протоколу записується кождий уділ, який комунебудь приділиться.

Члени виділу і писар-скарбник повинні, кождий з осібна, докладно запізнатися з законом для співдільних товариств і з уставом, а також з додатковим уставом їх власного товариства. Передовсім предсідник і писар мають знати докладно устав, щоби могли звернути в тій хвилі увагу Виділу, наколиби заходила небезпека нарушення правил.

Чесний і спосібний Виділ

Виділ має провід і нагляд над роботою і майном товариства. Для того належить вибрати спосібних і чесних людий. Ці дві прикмети є конечними, бо чоловік може бути дуже спосібним, але недбалим в обходженнюся з чужим майном, інший знова може бути дуже чесним, але мати мало, або взагалі не мати жадного хисту. Так звану "Добру Душу" не належить вибирати, хибаби що такий чоловік посідав обі висше згадані прикмети.

Обовязком Виділових є провадити. Вони однак за часто занедбують цілий провід, або обтяжують тим писара, або управителя (менеджера). Засада така: **Виділові рішають, управитель виконує.**

Виділові кооперативної крамниці мають відбувати засідання раз на місяць. Кождий з них одержує звіт за діяльність в попереднім місяці, щоби обговорити основи по-

ступовання за минуле і на будуче. Вони мають порішити плян, який управитель має виконати. Виділ обовязаний припильнувати, щоби виготовлено докладний звіт з цілого підприємства.

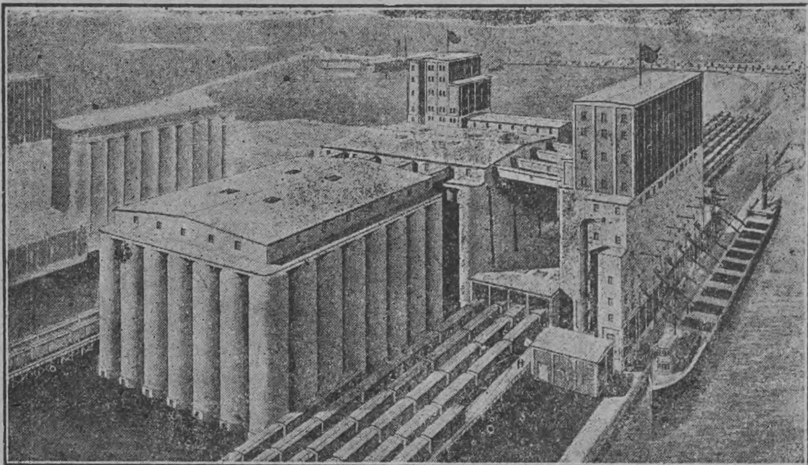
Коли Виділові сповняють свої обовязки як належить, їх досвід в купецтві зростає, а цей досвід придається їм і в їх приватнім життю.

Належить заначити, що виділові повнять свої обовязки лише на засіданнях, скликаних після уставу товариства. Як поодинокі приватні особи не мають ніякого права мішатися в роботу управителя поза засіданнями. Однак, коли якийсь виділовий догляне очевидно щось злого, він обовязаний провірити дійсність заміченого факту, а опісля спричинити скликання засідання, щоби усунути недостачу.

Відповідальність Виділових.

Виділові дуже часто не відчувають своєї відповідальности. Цего не може бути. Поодинокі Виділові вважають часто свій вибір за якесь признання для них від загалу і переконані, що їх нове становиско не потягає за собою ніякої відповідальности.

Як довго кождий виділовий не позбудеться цеї думки і не відчує, що він перебирає обовязок докладно познакомитися з роботою товариства і з засадами кооперації (спів ділання), так довго товариство не зможе розвинутися, як слід. Виділові мають запізнаватися щораз докладнійше з кооперацією і цікавитися нею та піддержувати неструдимо кооперативні засади, відкидати всякі упередження, а свій осуд опирати на фактах; ті факти кождий повинен старатися помітити. Це, після нашого погляду відноситься до виділових у всіх товариствах.

Кінцевий Сипанець на збіжже у Форт Вілліямі, Онтаріо.

Кредит.

Предмет кредиту є докучливим питанням поміж кооперативами. Маємо першу ґрупу кооператорів,— вона іде за проводом Рочдальських піонірів,— яка обстоює, що кредиту не можна уділяти, що

кооператива має первісно на меті впоювати ощадність і віру у власні сили та що кредит утруднює виховання тих прикмет. Однак істнує ще інша ґрупа людий, яка твердить, що немислимо провадити торговлю в тім новім краю без давання кредиту, де жнива приходять лише час від часу і длятого загал має гроші лише в деяких порах року. Перша ґрупа може зробити замітку, що спосіб фармовання змінився та що обічні галузи господарства приносять також гріш протягом року, та що дбайливий виробець все буде мати якийсь гріш під рукою.

Кооперативний рух має заохочувати до ощадности, але уділювання кредиту утруднює це радше, чим приспішує. Член, який в кооперативнім товаристві одержує кредит, одержує в цей спосіб поміч, яка виходить поза межі товариства, а така поміч виходить всім учасникам на шкоду. Кооперативна крамниця, яка веде продаж виключно за готівку, приняла за підставу засаду споживчих кооператив в Старім Краю "щади кождий гріш." Длятого удалося її збудувати одно з найбільших нинішних підприємств в світі. Не зробила цього дорогою кредиту. Фактом є, що в многих случаях, коли уділяється кредиту, то звичайно на особисту відповідальність управителя, який ручить особисто за товар. Лише люди, що мають вправу і досвід в кооперації, можуть на це позволити. Члени вирівнують свої рахунки кождого тижня, колиж рахунок не вирівнаний, заперестає крамниця давати товар. На виділового або управителя находить покуса збільшити кредит, щоби поширити підприємство, однак ліпше є здорове і суцільне підприємство, як мати великий оборот, надпсутий кредитом, зайві рахунки про це, неприємний обовязок стягання довгів з членів, коли один знайбільших довжників є случайно Виділовим. Неодна кооперативна крамниця упала завдяки уділюванню кредиту і лихому проводові крамниці. Інші, що давали на кредит, але мали добру управу, потерпіли мимо того, коли прийшов час сплатити товар, розданий покупцям на кредит.

Кредит на певних условинах.

Саскачеванський Сойм порішив, що не вільно давати ані брати на кредит, хиба в такім разі, коли товариство посідає що найменше пять тисяч дійсно готівкою заплаченої уділової квоти, а крім того має дозвіл від $^3/_4$ своїх уділовців, підписаний у формі додаткової постанови, що на їх бажання товариство може давати і брати на кредит. Не знати чи Сойм змінить своє зарядження. В Манітобськім законі нема згадки за кредит.

Кому давати кредит?

Коли кредит дозволений в товаристві, в такім разі належить уважно застановитися, кому його можна уділити. Банк не дає позичок без розбору. Управитель банку розважає старанно кожду позичку, а коли вона висша, чим приписує устав, він має одержати дозвіл від свого головного бюра, заким може виплатити позичку. Подібну систему можнаб завести в кооперативнім підприємстві. Управитель повинен одержати маєтковий звіт від кождого подавця, в поданню мусить бути зазначено в якій висоті жаданий кредит. Управитель повинен мати право уділити жаданого креди-

ту в певних межах. Колиж він має якийсь сумнів, або коли жадають від него більшого кредиту, чим він може дати, тоді предкладає подання виділови. Цей спосіб не має місця в банку. Гуртівні мають свої кредитові відділи, які досліджують маєтковий стан покупців і рішають, чи дати, чи відмовити кредиту. Кооператива моглаби подібно поступати.

При даванню кредиту належить зважати не лише на маєтковий стан чоловіка, що бажає кредиту, але також на його вдачу і хист. Люди богаті платять нераз дуже поволи, а люди бідні, які тяжко працюють, платять в тій хвилі, коли можуть. У всіх случаях кредиту належить звертати увагу, щоби покупець не набирав непотрібного для него товару.

Ухвала Конґресу в Штокгольмі.

В справі кредиту не належить забути на ухвалу, яку приняв Міжнародний Кооперативний Конґрес, що відбувся в Штокгольмі.

Цей Конґрес звертає увагу кооперативних орґанізацій Міжнародного Кооперативнго Союза на конечність, щоби придержуватися рочдельської засади платити готівкою не лише при продажі в товариствах, але також при закупні товару для товариств. Практика показала, що кооперативні орґанізації, які розвинули свою діяльність з кооперативним капіталом і старалися бути независимими від банків та інших фінансових інституцій, посідали таку силу, що перебули навіть ті кризи, які знищили товариства, оперті на кредиті. Великий розвій британського кооперативного руху доказує між іншим, як малі засоби ростуть нестримно, коли уживається їх у відповідний спосіб і приносять великий хоосен.

Управитель.

Починаючи діло з малого, є можливим, що і якийсь молодий чоловік може зрости разом з ділом і показатися успішним управителем. Колиб одначе товариство рішило дати заняття комусь, хто вже має досвід у веденню крамниці, треба зробити старанний вибір, а мусить ся пошукати управителя що найменше з кооперативними склонностями, коли він в дійсности передше не провадив кооперативної крамниці.

Гуртівні.

Відносно накупу товарів, о скільки лише можливо, треба придержуватись кооперативної засади. Під нинішню пору істнує кооперативна гуртівня в зародку. Її творять законно записані кооперативні крамниці повинні получитися з цим рухом. Тут зазначується, що розпорядження Закона для Кооперативних Товариств не торкаються того, де кооперативне товариство купує на кредит.

Розвій крамниці.

Сама крамниця вимагає розваги. Якого розміру повинна вона бути? Це буде залежати від вплаченого капіталу та від піддержки від покупців.

Краще є починати з малого і розширювати в міру того, як крамниця цього вимагає. Старатися ді-

стати на найлучшу, або на одну з найлучших вулиць. Нехай харність і чистоту крамниці та персоналу все буде слідно. Устроїти всякі відділи та показати найновійші товари в добрім світлі. Коли якісь товарі починають псуватися, або виходити з моди, поставте їх на виднім місці і продайте за знижену ціну. Кооперативні крамниці є часто, як сказав Джордж Кін, ґенеральний писар Кооперативного Союзу в Канаді, "товаровими музеями." В крамниці належить тратити як найменше часу на ходження. Крамничний помічник повинен мати товари зараз під рукою. Помічники тратять за часто много часу, щоби перейти там і звідтам поза кладою (купецьким столом), щоби знайти жаданий товар. Щоби заощадити собі ходження, найкраще є держати в крамниці малі засоби, а більші засоби в коморі за крамницею. Полиці в крамниці мається що рана наповнити свіжим товаром з комори, заким ще зачинають приходити люди.

Як розділити зиск?

Зиск, призбираний за цілий рік з продажі товарів належить розділити в слідуючий спосіб: 1) відложити 10 процент від цілої ощадженої квоти на т. зв. "резервовий фонд," 2) належить відтягнути квоту, яка винесе 6 процент річно в Саскачевані, не більше чим 7% в Манітобі від всіх уділів, 3) решта лишається як дівіденда (приділ). Цей приділ розділяється між покупців після висоти тих квот, за які вони накупили товару через цілий рік в крамниці.

Дівіденди уживається в інший спосіб для покупців-уділовців, а в інший спосіб для покупців-неуділовців. Дівіденда для уділовців призначується на сплату уділів так довго, аж доки не вирівнається незаплачена часть уділу. Не уживається дівіденди на рахунок нових уділів, робимо це лише в тім случаю, коли уділовець виразно замовив більше уділів.

При покупцях-неуділовцях задержується дівіденду так довго, аж призбирається квота на цілий один уділ, все лише один уділ для кожного уділовця з осібна. Щоби це виконати, повинна бути осібна точка уміщена заздалегідь в уставі.

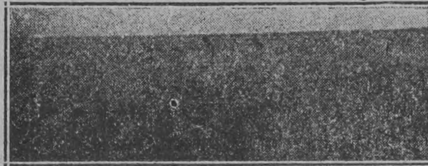
Виділ співдільні подбає о старанний провід. Добрий провід постарається, що покупці найдуть в співдільній крамниці чистоту, красу, приступні ціни, скору обслугу і вічливість. Ці засади розбудять кооперативного духа, який полягає в солідарности, а солідарність доведе до успіху.

Після анґлійських
жерел і власного
досвіду зладили

Тп. і Бд.

Вінніпеґ, Манітоба.
В днях від 29-го серпня
до 2-го вересня 1929.

З ЧОГО ОСИКИ СМІЮТЬСЯ.

Казка.

В Саскачевані стояв ліс, довгий і широкий на кілька миль, а довкола ліса розтягалися дикі поля, прерія.

Були це осики з сивавою корою, ясно-зеленим, зубчастим листям, стрункі, високі, старші і молодші. Їх вершки хилилися дещо на полудне, до сонця.

Висока, сильна осика з великим пнем шелестіла листками і говорила з молодими, тонкими осиками, що стояли поруч неї на краю ліса.

Молода осика питала: "Що це може бути за сотворіння, що ось там в корчах на прерії вибудувало собі колибу і мешкає в ній?"

Стара осика відповіла: "Я доглянула вже, хто це є. Це чоловік, який заїхав тут з далекого краю, ізза моря, з женою і двома дітьми. Він хоче цю прерію орати залізним плугом. Плуг лежить коло його хатини."

"Звідки він прийшов?" Де є той далекий край?" — запитала друга молода осика.

"Його діти бігали попри нас"- відповіла стара осика, — "і я почула їх мову. Вони говорили по українськи."

"Що це за нарід?"— запитала третя осика молоденька, що хотіла знати дещо про світ, відки приходять люди з залізними плугами.

"Кілька літ тому,"— відповіла стара осика — "ночували під моїм пнем люди, що йшли через ліси. Вони палили огонь, їли вечеру і розповідали про себе і про свій нарід. То були Українці, ті самі, до котрих належить той чололовік в хатині. Вони говорили кілька годин, поки не заснули. Це якийсь нарід і якийсь богатий нарід. Десь дале ко, за широким морем є гори кавказкі і гори Карпати. Вони говорили, і я собі запамятала, що вони там мають великі ріки, Буг, Дністер і Дніпро і Дон і Чорне Море. Ліса мають мало, але земля богата в зерно, залізо, мідь, сіль, вуголь. Той нарід говорив колись з чужими цісарями, як великий нарід."

"А чогож цей чоловік сюди приїхав, коли його нарід з чужими цісарами говорив, як рівний з рівним?"— запитала котрась вже старша осика, що стояла подальше в лісі.

"Чого приїхав? Землі шукати, бо свою власну землю стратив"— відповіла осика.

"Щож таке сталося? Де по-

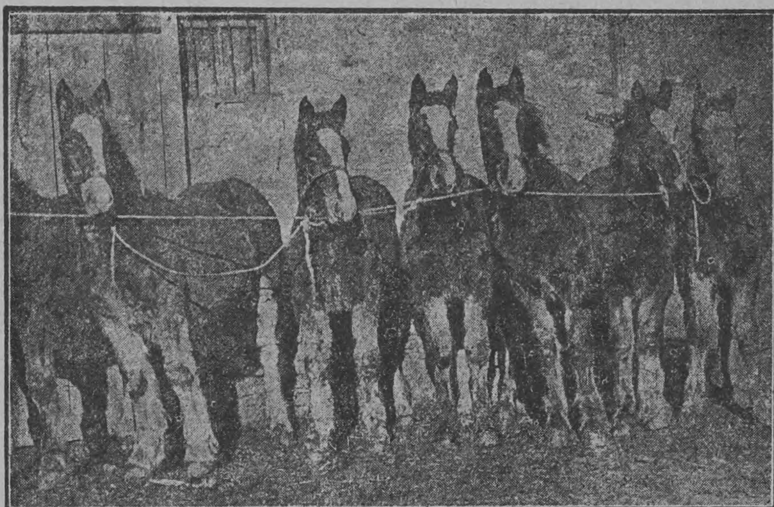
ділася земля?”— запитала та сама осика.

“Велика незгода розгоріла в тім народі. Їх проводирі ділили край на части, щоби кождий мав для себе своє мале царство і ціла велика українська держава розпалася на кусні. Громади зачали зі собою провадити війни, проводирі воювали з собою, жили в незгоді зі своїми громадами. На землю найшли чужі народи зі сходу і з півночі і з заходу. Український нарід жив в незгоді і чужим прийшло легко позабирати його землю.”

“І вони не боронилися ані трохи?”— запитала осика, що любила сперечатись з другими і стояла похилена на вскіс попри другі осики.

“Не мали сили боронитися, бо жили в постійній сварці. Потім вийшли деякі з них на оборону раз, другий і третий. Але вони були за слабі. Оден другому робив на перекір, а були такі, що не розуміли, о що ходить, і сиділи, як птахи сидять, коли довкола них темна ніч. Билися у них козаки, билися гайдамаки, билися недавно тому січові стрільці за волю народу, але з того нічо не вийшло. Чужі дальше їх землю держать. Той чоловік Українець приїхав тепер аж сюди, щоби найти для себе землю. Побачимо, що він тут зробить.”

Коли осики так розмовляли,— стелилася весна по прерії і по лісі. Сонце зливало ліс своїм промінням й викликувало листя з пупінків, щоби сиві галузи оділися в зелену одіж, бо надходив май, який не любить темних красок.

Лошата раси Клайдсдейл.

Вітер колихав з легка лісом, а червоношийки співали листкам на стрічу, щоби безпечно виходили з пупінків, бо вже не потребують боятися морозу.

Попри хатину сунувся плуг і перевертав пасма чорної землі. Булані коні з білими латками на чолі тягнули плуг, Українець ступав за плугом. Осики дивилися цікаво .Що то буде?

****
*

Настало літо. Коли дихне вітер, ліс зашумить листками, галузами, пнями. Листки вилискують у сонці, гуляють з радости. Вивірки скачуть по гилях, молоді птахи визирають з гнізда, високо над лісом орли кружляють, а в долині папороть росте, цвіти квітнуть, калина кисті свої наливає, ліскові оріхи доходять, суниці червоніють, зайчики стрибають через густу траву.

"Як гарно, як гарно!"— шепотіла стара осика, що росла на горбі. А молоді осики шелестіли собі листочками: "Як гарно!"

Коло ліса простягалися широкі загони густої пшениці, що хиталася від вітру як вода на морі та прибирала поволі краску золота.

Діти Українця ставили собі хатку коло призби.

За якийсь час тягнули коні колесницю з ножами і Українець викосив пшеницю, а потім вимолотив її якоюсь дивною машиною, що клекотіла і свистала. Молоді осики були здивовані.

****
*

Сонце йшло щораз низше по небі і листки в лісі зачали жовкнути. Небо блідло. Біло-сірі хмари вставали десь далеко по краях і насувалися на середину.

Холодніло.

Дикі гуси летіли ключами з півночі на полудне. Птахи відлітали в теплі краї.

Задумалась стара осика. Вона знала, що це має значити.

Вітер зривався і рвав жовте листя з галуз, стелив його по землі, або ніс світами, бо то розгулявся листопад.

"Гей!"— кликнула стара осика. "Небезпека йде. Студінь нападе на нас. Але не бійтеся. Ми все стояли близько себе і держалися разом. Котра осика осібно станула, мусіла згинути. Студінь зловила її в свої кліщі, вітер шарпав її галузами. Вона не могла рости і згинула. В єдности сила."

Молоді осики набрали відваги. Тримали́ся разом. Не боялися зимової заверухи і стужі. Мороз наступав на осиковий ліс, вітри набігали з чужих країв і трясли деревами. Ліс скрипів, шумів, тріщав, але тримався разом і не піддався.

Осики, що опинилися в своїй нерозвазі осібно від ліса, потріскали від зимна і вітру. Окалічіли.

Українець, Дмитро Горопей сидів з родиною у своїй хатині, яку обложив загатами з листя. Виходив лише, щоби погодувати корову, врізати дров, принести води.

"Але це зима в тій Канаді, Ганусю"— говорив він до жени. "Коло Заліщик нема такої студіні і таких вітрів завзятих."

"Пропало,"— відповіла жінка. "Не вернемо вже на свою землю. Не до нас вона належить."

****
*

Сонце підходило в гору і підносилося на щораз висшу дорогу по небі. Сніг топився. Студінь уступала, вітри переставали віяти від півночі.

Українець вийшов зі своєї хатини і зайшов під ліс до молодих осик.

"А що? Ви жиєте?— відозвався він до молодих осик. "Я думав, що вітер вас виломив, а мороз дібє, а ви пупінки отвираєте, щоби на весну подивитися!"

Осики усміхнулися, як сміються шіснайцять літні дівчата, дрібно, весело, щиро.

Стара осика відозвалася: "На

те розум в нас. Разом тримаємося. Колиби ми поодиноко росли по прерії, то вітер поломивби нас, а мороз заморозив, а так стоїмо разом цілим лісом. В лісі затишнійше, як на полі, студінь менша, теплійше і вітер не може нас разом побороти. Ми не Українці, що не хотять разом стояти і в згоді боронитися. Жиють в незгоді коло Дніпра і Дністра і так само жиють в незгоді в Канаді. Кождий з них хоче стояти окремо, але разом не потрафлять."

"Чи так?" "Справді так?" "Як, як, як?"— задріботіли листками молоді осики,— "Українці не вміють разом стояти так, як ми тут?"

"Так, не вміють і не хотять," відповіла з притиском висока, сильна осика. "Всюди, де вони жиють на світі, навіть тут в Канаді, роблять заколот між собою, кириню, незгоду. Ми осики мудрійші від них."

Молоді осики засміялися ізачали шепотіти про те, що сказала стара осика.

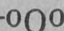
"Колиж так"— сказав Дмитро Горепий, "я піду між український нарід і скажу йому, що я від вас почув. Нехай годяться, стають разом а будуть міцні проти бурі і проти студіні. Буду казати, щоби разом держалися і разом працювали."

"Але, чи послухають?"— запитала стара осика, підсміхаючися.

Молоді осики засміялися і захихоталися. Сміх пійшов цілим лісом, від дерева до дерева, від верха до верха. Сміялися молоді осики сміялися старі осики, сміявся цілий ліс: "Ха-ха-ха-ха! Ха-ха-ха-ха! Ха-ха-ха-ха-ха! Ха-ха-ха-ха!"

о. Пантелеймон Божик

Вінніпеґ, Манітоба.
Дня 15-го жовтня, 1929.

ДУРАКИ НЕ ПЕРЕВЕДУТЬСЯ.

В одній часописи найшлося оголошення, котре прирікало, що за присланих наперед 10 долярів продається порошок, котрим вистарчить посипати корову, аби молоко доїлося з неї цюрком, і жадна чарівниця аби цій корові нічого не вділяла.

Одна господиння вичитала це оголошення, і потайки від мужа вислала на почту 10 долярів туди, куди подана була адреса,— з просьбою, аби її прислано цего порошку конечно, бо в її околиці "чарівниць" повно.

Небавом прийшов до неї лист, а в нім найшлося — замість сподіваного порошку, 10 долярів і лист. А в листі стояло от що:

"Шановна пані! Я заложився в однім товаристві закладом, що в нас не перевелися ще дураки, що в "чарівниці" не тільки вірять більше чим в Бога, але й заплатити готові за те, аби їм дати порошку на чарівниці. Це дурне оголошення про порошок на чарівниці я умістив точно на те, аби таких дурних людей вишукати. Ви, пані, належите до їх компанії; ви одинайцята з черги посвідчила мені, що дураки у нас ще не перевелися, і я, розуміється, виграв мій заклад. За це дякую вам красненько, і відсилаю назад ваші гроші."

****
*

ХОЧЕТЕ ЗНАТИ?

— А знаєш, що різник важить?
— Ні!
— Мясо важить.

****
*

ТАКІ ТЕПЕР ЧАСИ.

— Перепрошую пані, але пані згубили хусточку.

— Дякую. Це не хусточка але матерія на нову суконку.

****
*

ДВІ ПРАВДІ.

— Коли пю каву, то не можу спати.

— Зі мною цілком противно. Коли сплю, то не можу пити кави.

НА ЗАСІДАННЮ.

Було це в Народнім Домі коло Коробика.

Сиділа старшина, але були й члени. Говорили довго, бо то було по веснянних роботах і часу було дещо на фармах.

Вже не було про що говорити, бо рішили, що нема гроший і нема за що знайти учителя, щоби провадив Рідну Школу і годі збирати гроші на школу, бо можна без того обійтися.

Але Клим Вудка знайшов справу до говорення. Він умів все щось вишукати.

"Як то буде з нашим статутом? Він не є добрий. До кого має належати Народний Дім," чи до членів, чи до народу?"

Голова Іван Заверуха каже: "Народний Дім є для всіх так як вода, то його треба записати на всіх людий, на цілий нарід. Нарід його збудував, то нарід його має."

Павло Дедик, що мав у себе в хаті дві часописі і його сини ходили до школи і в хаті мав книжок много, каже:

"Нарід народом, але Народний Дім має належати до членів. Хто хоче бути членом, має зголоситися, а старшина може його приняти, або неприняти. До народу належать всякі люди, але до Народного Дому належати можуть лише дібрані люди, щоби була згода, порядок і робота."

На то голова Іван Заверуха каже: "Я тут голова і я знаю, що треба, і як не запишете на нарід, то я зараз, тепер уступаю з уряду! Тепер голосуйте!"

Голосували і записали в книжку ухвалу: "Народний Дім коло Коробика належить до народу і всі мають з нього користати, бо це громадське добро."

Як вже записали, тоді Федько Пелехатий пригадав собі, що ще нічого не говорив. Подумав і найшов гачок, щоби вчіпитися і балакати.

Каже: "Бігме добре. Нарід має Народний Дім. Але добрі люди, я міркую, що я маю ще одну потребу, щоби її записати. Запишіть, щоби ані учитель, ані священик не був членом Народного Дому."

"А то чому?"— запитав Микола Островерха.

"Як то чому?"— сказав Пелехатий, витягаючи люльку з рота. Та вони весь неспокій ро блять. Кажуть: Читайте, книжки купуйте, ча сописі беріть, Рідну Школу закладайте, на я кийсь город до Львова шліть, на Просвіти, да тай дай. Я Вам кажу, я перед такими з кра втік, до Канади приїхав, а вони нам ту споко не дають, ті панки бесідливі!"

"Я є за тим"— закричав Яць Сойка,— нам не треба в Народнім Домі панків. Я є за Пелехатим. Він мудро говорить."

Більша половина присутних заплескали в долоні. Менша половина сиділа і подивилася по собі.

Микола Островерха сидів в куті і перевертав "Сокільські Вісти" зі Львова, де була відозва, щоби прислати датки на закупно земл під Український Город. Він мовчав і слухав.

Голова Заверуха дає внесок на голосовання. Писар Юзько Тарабанець записав: "Ані священик, ані учитель, ані ніякий панок не може бути членом Народного Дому. Внесок Пелехатого Федька і Яця Сойки принято. Голосувала за тим більша часть членів.

На салі неспокій, шепти, але ніхто не забирає голосу.

Островерха з кута каже: "Я також маю ще одну ухвалу, яку треба нам приняти і після неї поступати. Коли з панками така біда і учитель і священик нам на заваді, то ми мусимо себе ліпше ратувати. Нарід, що має Народний Дім не сміє посилати своїх дітий до школи, бо діти там час тратять, вчаться читати від учителя, а то ще гірше, бо ми свої власні діти учителеви в руки даємо. Нарід, що має Народний Дім не сміє до церкви ходити, бо там слухає проповіди, що є зле, а що є добре. Ставлю також внесок, щоби ми попалили усі книжки і часописі і носили хустки на голові, але так, щоби на очі нічо не видіти, й на уха нічо не чути."

Голова Заверуха відзивається: "А щож то ми страхопуди?"

Островерха відповідає: "Ви гірше як страхопуди, ви недолюди." Кождий нарід хоче освіти, а ви втікаєте від неї. Кождий нарід хоче мати мудрих людий на переді, а ви викидаєте їх. Кождий нарід лучить свої сили, а ви розмітуєте їх. Кождий нарід бажає світла і волі, а ви шукаєте темноти і лишаєтеся в неволі. Панки, то ваші сини, що набрали більше світла і

хотять вам то світло дати, а ви втікаєте від світла, боїтеся видатків на школу, просвіту, оборону своєї землі, то таксамо, як чоловік, що не хоче видати гроша на світло і сидить потемки, то таксамо, коли чоловік, що не хоче зробити видаток на теплі рукавиці і відморожує собі обі руки, які йому потім лікар мусить відрізати. Ви поробили сліпі ухвали. На щастя, це ухвали на засіданню. Але коли прийдуть загальні збори я поясню членам, що ви їх хочете поробити дурними каліками.

Всі мовчали. Заверуха шукав за тютюном, але Пелехатий крикнув: "Я знаю, ви маєте синів в школах, то панків бороните, але мій тато не вмів ні читати, ні писати, а війтом був. Війтом ліпше бути як писарем."

Всі зачали кричати і виходити поволи з Народного Дому. Тарабанець положив книгу з ухвалами на полицю і сказав: "Шкода мого писання."

А. О.

Вонда, Саск., серпень, 1929.

НА ЗБОРАХ.

Посходилися члени Народного Дому в місцевости Рт. на річні збори. Дві години сходилися і не зійшлися всі. Вкінці Грицько Чир отворив збори й каже: "Люди, добрі! До нині то я був предсідателем, а кум Петро Кривибіда і Антін Замкниколодка помагали мені. Вони записували ретельно приходи й розходи, які в нас були за цілий рік. А тепер чесні ґазди, як хочете, то можете нас потвердити на другий рік, щоби ми урядували, або виберіть других. То ваша воля, бо я за свій уряд не беру у вас ані зломаного шелюга. Але я не думаю, що хтось зможе провадити ліпше роботу, чим я, бо я вже нераз був в орґанізації. Ми зійшлися нинні зробити закінчення року."

Кождий сидів як міг. Пакали люльки і слухали спокійно. Ніхто не знав, що казати. Але Петро Куйбіда все був відважний, тай каже:

"Я, рахувати, є давним членом Народного Дому. Три дни стратив я при будові, тай всегда підпираю ті чотири стіни, бо то наша праця, тай, щоби люди з нас не сміялися, що ми розчепірили стіни, а в середині порожно. То я кажу, щоби голова уступив. Та ми не чули, що він того року в Товаристві робив і нічого нам не розповіли про свою роботу. Помічники не кажуть. Нехай буде головою Петро Гнида, бо нехай кождий попрацює для народу."

"Таж так!"— обізвався Іван Ґнип.

"Чому ні?"— сказав Микола Кулак .

"Треба це зробити!"— обізвався від порога Андрій Кучма, що був припертий до одвірка і все поправляв файку, яка не хотіла горіти і стукав нею до стіни. "Але я додаю, щоби уступили Петро Кривибіда і Антін Замкниколодка, бо як має вийти новий голова, то нехай вийде на нових ногах, як каже приповідка."

Другі слухали і мовчали. То притакували головами, то таки нічого. Але розговорилися і ставили внески.

Михайла Панчука вибрали головою. Яків Хрущ став його заступником, Юрій Галай скарбником, а Василь Петрик писаром.

Підносили руки й голосували, а Грицько Чир, що був дотепер головою сказав при кінці:

"Коли така несправедливість, то моя нога більше в Народнім Домі не стане!"

"А моя також ні!"— закричали Петро Кривибіда й Антін Замкниколодка. Всі три вийшли.

Н. К.

Саскатун, Саск.

Поганий звичай жінки.

— То страшне! Моя жінка має такий звичай, що кладеться спати щойно по другій годині по півночі!

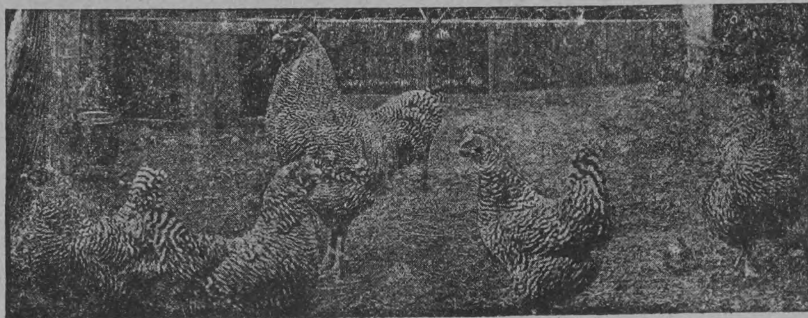
— Ах, що-ж вона робить увесь той час?

— Жде на мене...

ПЕРЕД СМЕРТЮ.

Священник (до умираючого,що гнівався з сусідом): "Прости свому сусідови та помирися з ним."

Хорий (по надумі): "Як я дійсно умру, то прощаю, але як видужаю, то бігме кости поломлю!"

ГОДІВЛІ ДРОБУ ТРЕБА ВИВЧИТИСЯ.

Пословиця: "Жаден майстер не впав з неба," є важна й при **годівлі** дробу. Говоримо тут про **годівлю,** отже про розумне плекання дробу, аби з него як найскорше, як найбільшу мати користь. До того треба умілости, а умілість сама собою не прийде, ні з неба не впаде,— її треба вивчитися.

Звичайне **ходження** коло дробу до якого ми звикли, не є зовсім "годівлею," є лише **"триманням"** дробу. **Годівля** вимагає знання, практичного вивчення, вимагає праці. Яка праця, така й нагорода. "Тримання" дробу не є ніякою працею. Щоби з дробу мати як найбільший пожиток, на те треба перебути практичну науку, котрою набувається знання й умілість, як те знання перевести в діло.

Науку, як годувати дріб, можна набути з фахової літератури. В українській мові, крім дуже нечисленних статтей в часописях, нема фахової літератури про годівлю дробу, щоби мала вартість в Канаді. В анґлійській мові така література велми богата. Фахові книжки й часописі передають загалові много нових думок про годівлю дробу, уділяють практичні вказівки й ради як ховати дріб, повідомляють про всякі спостереження й досвіди й тим дають нагоду до взаїмної виміни думок про найріжнороднійші справи, що відносяться до дробу.

З фахових книжок і часописей можна набути щораз ширше знання, яке, однак, мусить бути і практично доповнене. Господар, що займається, або думає займатися годівлею дробу, мусить пильно приглядатися не лише самим птицям, але й усім роботам звязаним з успішним і практичним веденням годівлі.

Першим средством набрати практичного знання є вистави дробу. На тих виставах можна приглядатися всяким расам і порівнати не лише ріжницю між поодинокими расами, але й ріжниці між ліпшими й гіршими птицями одної раси. Таке оглядання рас, і порівнання птиць одної раси дає оглядачеві товчок

до оцінки годівлі самої, показує нам наглядно, що маємо, а що можемо мати, і до чого повинні ми стреміти. Вистави показують нам ріжні способи поліпшення, паковання, тощо. Бачучи на очі те, про що ми набули знання з книжок та з часописей фахових, маємо на виставах нагоду приглянутися вислідови практичної праці ріжних господарів.

Вистави дробу однак не дадуть нам ще повного практичного знання про годівлю дробу.

Практичне знання дає доперва власний досвід на власній фармі.

В. Н. Підручний

Референт в Рільничім Міністерстві провінції Алберти.

Веґревіль, Алберта, 14. жовтня, 1929.

ПЕРЕХРЕЩУВАННЯ РАС.

(Причинок до хову курий)

Люде, які займаються ховом дробу і стараються збільшити дохід з тої галузи господарки шукали способу, щоби могли малі курята поділити завчасу на курочки й когутики. Це длятого, бо хов когутиків приносить страту. Дослідники найшли вкінці спосіб, як можна це виконати з успіхом. Вони переконалися, що це дасться зробити, коли курята походять від двох ріжних рас, перехрещуваних зі собою. Знавці й дослідники знайшли, що коли перехрещується раси, то малі курята можна поділити на когутики і на курочки, бо краска пуху на когутиках є инша, а на курочках инша. Цю краску можна спамятати собі лише з досвіду. Наприклад, коли перехрещуємо раси в цей спосіб, що когут є раси "Род Айленд Ред" (золотий), а курка належить до раси "Сілвер Лийсд Ваяндайк" (срібна), тоді малесенькі когутики будуть ясняві, а маленькі курочки будуть темняві. Коли при перехрещенню когут належить до "Блек Леґгорн" (чорний, а курка є раси "Бард Рок" (пругаста), то курята дадуться поділити в цей спосіб, що когутики є чорні, а мають білу латочку на чубку голови, а курочки є цілком чорні. Можна також инші знаки поліпшити, але вони не є так певні, як ті. Коли перехрещуємо раси, маємо таку користь, що можемо розпізнавати і ділити курята, а також осягаємо рід курий, які є більше відпорні на всякі хороби, ліпше несуться і ліпше дають мясо.

Теодор Гніздовський

Слухач V-го року Рільничого Виділу на манітобськім унігерситеті у Вінніпеґу.

Вінніпеґ, Манітоба,
17. жовтня, 1929.

З БОЄВОЇ ЛІНІЇ.

Було це в Провідну Неділю, року 1919 в Галичині коло Сокаля. Від самого ранку панувала важка тишина на відтинку "Пятої Сокальської Бриґади." Кождий боєвик відчував, що ворог приготовляє якусь несподіванку і тому на кождий стріл ворожої розвідки обезпечувано оборонні місця.

Коло 3-ої години по полудні прийшов телефоном наказ команданта бриґади до курінів. Дивний небоєнний наказ: "В Сокалі о годині 8:30 вечером зачинається святочний концерт. Получитися телефонічно і хто вільний від служби, почує промови і хор."

Індики на фармі. Годівля індиків незвичайно поплатна, тому, що в Канаді і в Сполучених Державах уживають мясо з індика за присмак.

Той наказ прошиб мене неначе ніж. Заволоділо мною якесь дивне неприємне прочуття. Чотири роки стояв я на ріжних фронтах світової війни, але аж на українськім фронті стрінув я такий наказ. "Ще бракує"— подумав я, "щоби повідомили ворогів, що в Сокалі концерт!"

Длятого не мав я охоти повідомити когонебудь про цей наказ з бриґади, лише зголосив його до команданта куріння, який наказав сотням скріпити стійки і держатися в строгім поготівлю.

Курінний командант вибрався вечером о 7-мій, щоби відвідати стійки, а свого заступника лишив поручника, Проходька, команданта скорострільної сотні. Коли курінний командант доїхав до сотні поручника Грицая, глянув на свій годинник і побачив, що годинник вказує 7:30 вечером. В тій хвилі почала польська довга лінія обстрілювати гарматами ту частину, яку занимав наш курінь. В першій хвилі я думав, що це лише місцевий ворожий наступ на наше найбільше наперед висунене становище, однак скоро оцінив я, що Поляки наступають шириною 20 кільометрів на відтинок 2 наших бриґад.

Я чувся вдоволений, що несподіванка захопила нас на лінії наших застав. Третий курінь складався з самих людий сокальського повіту. Сокальчани билися завзято, задержали свої становища, а що більше, пішли вперед і заняли ворожі становища в селах Добичів, Васильків, Переводів, Жабче і Потужин.

В тім бою понисалися найкраще поручник Грицай (небіщик), четар Самборський, четар Ґузик (небіщик), хорунжий Галань (небіщик) і кіннотчик-вістун Галянт. Вони металися завзято у бій і недопустили, щоби на їх місцях польська лінія посунулася наперед.

Коло 11-тої в ночі бій затих перед нами, але на право від нас на становищах II-го куріня бій неначе врізувався в нашу лінію. Від нас пішла чета під командою хорунжого Галана на розвідку. О годині 11-45 пересилає вже хорун-

жий Галан з розвідки вістку, що села Нісмичі й Угринів заняті ворогом, що Поляки в цей спосіб врізалися в українські становища, але що ІІ-гий курінь наступає на них, щоби їх відперти назад.

Ті самі стрільці передали командантови ІІ-го куріня вістку, що 12-та сотня Самборського сейчас поведе наступ на ворога з боку.

Четар Самборський напав скоро і нечайно на польські відділи з боку і поляки покидали машинові і ручні кріси та опустили Нісмичі й Угринів. В Нісмичах тримали Поляки в школі в полоні місцеву українську сторожу і кількох вояків. Коли четар Самборський розоружив польські варти і впав в школу, то польські вояки зачали просити, щоби їм дарувати життя.

У вечернім бою Провідної Неділі полишили Поляки богато ранених і вбитих, залишили много збруї, а що найважнійше, много скринок з набоями, яких нам все бракувало.

Стрільці довідалися на другий день про концерт в Сокалі і зложили зараз пісню, яку приспівували Полякам:

"Ой на дворі темнесенько,
Під ногами слизько,
Утікайте вороженьки,
Бо Самборський близько."

Концерт в Сокалі і концерт на боєвій лінії доповнили себе.

Не забудьмо їх!

А—а.

Вінніпеґ, Манітоба, дня 16-го жовтня, 1929.

ДВА ІМІҐРАНТИ.

(На світлині з права еміґрант Данило Наконечний і Прокіп Джус з ліва)

Стрінув я двох переселенців, про яких хочу згадати.

І. Данило Наконечний, літ 26 походить з се-

ла Жужіль, сокальського повіту в Галичині. До Канади приїхав в маю 1928 р. до Мондеру, Алберта. Від мая до листопада 1928 р пробував робити у фармарів в Алберті і в Саскачевані. Півтора місяця виробив на залізниці Годзонського Заливу. В цім часі заробив $350.00. Таки в листопаді поїхав з инчими співтоваришами і взяв на Чойсленді, Саск., коло Нипавину, Саск., гомстед. Купив свойому молодшому братови Петрови корабельну карту і вже підписав сам аплікацію на його приїзд до Канади. Через зиму 1928-29 року пробув на своїм гомстеді, де поставив хату і викорчував 4 акри землі. Помагав будуватися тим, які в сусідстві взяли гомстеди також. Сказав, що не хоче цілий вік заглядати попід бюра і очікувати роботи. Роботи в Канаді досить для такого, котрий хоче бути самостійним. Його одинокий брат Петро, 14 літний хлопець приїхав в лютім до Канади і відразу виїхав до Чойс-Ленду, щоби помагати йому провадити самостійне господарство. Молодий Наконечний взяв гомстед також.

ІІ. Прокоп Джус, літ 25, походить з села Миштів, повіт Заліщики в Галичині. До Канади прибув в маю 1927 р. Першого року працював у фармарів і заробив зарік сезоновий $270.00. Літом 1928 р. працював також між фармарами, щоби підучитися, як робиться машинами. В листопаді взяв гомстед в сусідстві Д. Наконечного. Він говорив. "Я є рільник з краю. Великої науки не здобув, а на землі не лінуюся працювати, бо то мій фах. Як бачу, тут є богаті фармарі, які живуть добре, мають свої автомобілі і радія в хаті, чого навіть по других краях світа і міністри не мають, видно, що в Канаді, як буду працювати, стану так добре, як инчі фармарі. О ба молоді осадники не нарікають ні на кого, тільки працюють де можна, щоб заробити троха гроша, а на зиму йдуть на гомстеди, щоби на власній фармі приготовляти ріллю для будучих засівів. Щасть Вам Боже славні хлопці!

Кождий хай розказує собі після свого розуму. Для Вас найкраща та думка, що в будучині станете самостійними господарями. В Канаді землі много. Хто посідає в руках землю, той править нею і визначує порядок на тій землі.

См.

Де Пас, Манітоба, дня 24-го вересня, 1929.

НА БУКОВИНІ.

Економічні відносини на Буковині з моменту як її прилучено до Румунії, як це загально відомо, змінилися досить основно, що треба завдячити в першу чергу тій обставині, що Буковина є тепер складовою частиною аґрарної й бідної на капітал країни, а дальше й повоєнним економічним і фінансовим крізам, які перебули майже всі европейські країни а зокрема Ромунія, яка ще й досі не успіла перебути їх та зрівноважити своє економічне життя. З цих причин не можна зараз назвати економічні умовини на Буковині світлими, бо тут тяжко бореться о існування як сільська так і та невелика індустрія, яка вспіла перебути вище згадані крізи та частинно розвинутися, використовуючи свого часу охоронну цлову політику правительства.

Через аґрарний характер країни не приносить сільське господарство на Буковині великого зиску, який виносить пересічно около 8—10% тай це тільки завдяки надзвичайно низькій заробітній платні сільсько-господарських робітників, так що капітал, вложений в землю не приносить тут великої ренти. За те ця рента, хоч відносно не велика, то певна.

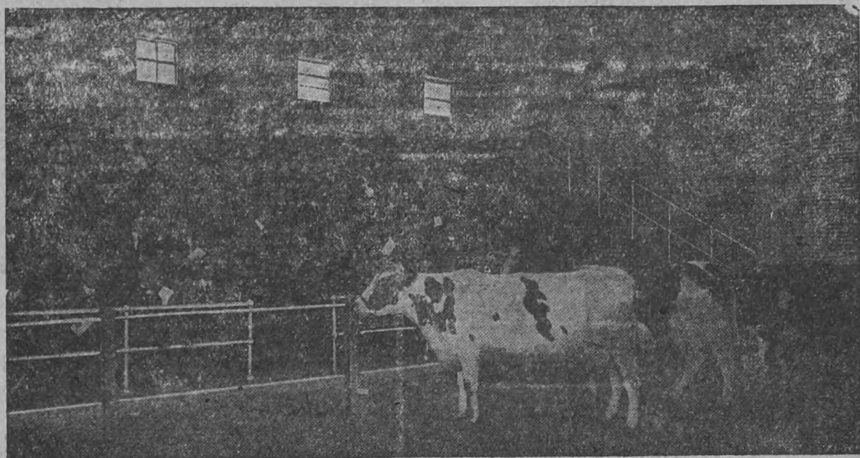
Землі на продаж є відносно більше, чим перед війною і то знова головно через малоземельну ренту, бо властителі більших посілостей продають радо землю, щоби могти інвестіювати здобутий гріш чи то в торговельних чи промислових підприємствах, які дають що найменше подвійну ренту у відношенню з сільським господарством. Та найкращі вигляди має тут у Румунії попри промисловий і торговельний ще фінансовий капітал — це головно через убогість країни на гроші. Кромі фінансування промислу й торговлі визичають наші банки гроші на 15—20%, а по дрібніщих банках на 20—25% а то й більше %. Підприємства торговельні, промислові та фінансові дають річної дівіденди від 18—30% кромі того, що відпадає на ріжні фонди. Значиться в нас тут дуже відповідний терен для поміщування капіталу, бо рідко в котрій країні приносить він таку ренту як у нас.

Зміна правительства, що наступила минувшої зими, коли селянська партія переняла владу, мало що змінила економічні відносини в краю, а економічні і фінансові реформи, заведені новою владою, ще не виявили себе нічим позитивним в економіці краю, і господарська рівновага, про яку в нас так богато

говориться, ще не наступила. Не помогло нічого і частинне підвищення податків. Підвищено з І. січня 1929 з прямих податків тільки ґлобальний податок на доходи о 20% зглядно о 40%, який є індівідуальний і вдаряє в першій мірі на ліпше ситуованих людей, та о 20% декілька посередних налогів, як оплати стемплеві, державні та алькоголічні напитки, головно спірт.

Ці податки, вже тепер підвищені, ще не осягнули висоти передвоєнних податків, беручи під увагу вартість податку передвоєнного й теперішного.

При такому стані річей думаємо, що для тих наших переселенців, які мають більшу суму заощадженого гроша, так зо 5.000 долярів, булоби корисно вертати домів, бо тут можуть вони за ту суму купити — як до околиці — 15 до 30 гектарів землі, що на наші відносини досить богато і дає можливість добре вижити, чи то наміщувати ті гроші в підприємствах і торговельних, які дають пересічно поверх 15% ренти чи то визичати прямо на процент, що дає також 15 — 20 % — рента найпевніща на гіпотеку. В нас на щадниці можна одержати 8 — 12% чиншу — як до певности інституції. Не меньше корисним булоби для наших краянів наміщувати свої гроші в домах в Чернівцях, які крім того, що ґарантують певність вложеного капіталу, дають і гарну ренту около 15%. Цей інтерес булоби тим більше поплатним, що в Чернівцях і у всіх інших більших містах ізза браку капіталу відносно дуже мало будується і через те відчувається великий брак помешкань тай ціни за помешкання 50 — 100% вищі, чим перед війною.

Оцінювання худоби на рільничім університеті Манітоби у Вінніпеґу.

Дня 20. червня, 1929.

Др. І. Лемній адвокат

Вул. Репіна Марся Ч. 19.
Чернівці, Буковина, Румунія.

ПОБІДА

Сонце опоясало землю горою, долом сміється рілля. Вітер біжить посередині і вихром виводить гагілки кругом церкви. Аж хрести хитаються, аж посохла травиця на могилках оживає. Тонким станом повставали кленові деревця та шумлять між собою: Диви: Мева пестрая над рікою. Сама одна, однісенька. Тільки вилискує крилами. Колує боками і шукає на филі — життя. Бачиш? Вона аж тут прибилася — за кригами, за ледами. Вже вони змиті, сторощені· Понесли їх розбуджені води на озера великі, глубокі. А хрести кругом церкви сірі і білі. Остерігають білі серед зісохлих трав, звернули груди до церкви і слухають. Церковні стіни дрожать. Вікна міняться. Новими, незвичайними відблесками. Осідає на них задума душ, біль і надія. Земля ворушиться над могилками. Душі сідають на раменах хрестів, задивлені у церковні віконця. Слухають.

З церкви лине спів. Крізь стіни, крізь двері, крізь вікна. Тяжкий, наболілий, як груди робітників, як праця серед прерій. Збиті вихрами, обсмалені сонцем, насушені постом уста несуть глибокі грудні звуки покаянної пісні. Починається вона десь на дні серця. Без слів· Не має сили починати її устами — починає душа. З душі родиться слово. Бється в грудях, тиснеться до горла і вичаровує сльози на очах. Тоді пісня проривається з грудий. Зачата словом, гомонить болем і тугою невиспіваною. Довгі дні тяжкої праці від досвітку до вечера, довгі хвилі скорбот і горя, родинні печалі і турботи, розгублене щастя, несповнені надії — все тиснеться в грудях, клекоче і піснею лунає в церкві. Поорані мозолями чорні, поранені руки, твердо втирають грубі сльози. А сльози далі текуть, горохом котяться по лицях і очі стають ясні, просвітлені. Всю кривду, глум, терпіння і болі виливає серце у пісні страдальній. Останні стрічки потапають в зітханні важкому — останні стрічки: Пилат руки умиває. Здається стіни зітхають а ікони застигли в болю безмежнім.

Така незговорена молитва тисненться на уста, що коліна вигинаються самі і паде поклін на землю, як спілий сніп найкращого зерна. Бо найкраще це зерно, що зійшло засіяне Христом і плід видало, воскресло до нового життя. Хтось вимовив імя Всемогучого, Безіменного. Воно пронеслося, гейби зі соток сердець, гейби кождий куток молився у захопленні. — Всі бажають одного, злучені в одно: Ісусе, Сине Божий!....

А з надвору сонце· Горою і шибами ллється і ллється безперестанно· Паде на кивот і тоне у ньому, відбивається, пливе до сердець і знова до гори. З гори сонце, з долу ладан. Сонце лучиться з ладаном, гей душа з Христом — разом

пливуть до гори. І вже нема сонця, нема ладану — є ясність одна, Велика, що на всі сторони бризкає від престолу. Фіолєтні ризи мягкими фалдами спливають на сніжнобілий обрус. Руки священика зложені в покорі, голова склонена серце віддане Богу. Нарід і священик тепер одно. Чи може бути щось краще над цю молитву?

Коли будете мати віру, як зерно гірчиці! . . — і ворушиться нану країну. Голод виганяв його з рідної землі, віра берегла від злочину. Віра сталила серце і клала в нього надію несхитну, що Бог не опустить своїх дітий. Окрилені цею вірою їхали сотки миль на дикі прерії канадійські, прорубували ліси непорушні, копали рови серед багон, будували шляхи і хати з куснів повалених папель і темраку. Кождий гріш складали до купки, кожне полінце берегли, кожну працю рук

Манітобські яблока.

кожде серце. Ворушиться вірою такою сильною, що слова молитви стають ділом, никають стіни церковні, хиляться з поклоном листки кленові а прерія шумить з поривом: Нарід живе! Цей нарід, що століттями на скарбі силу зробляв і з голоду пух зимою, коли чужожадний глитай руки зливав шампанами. Цей нарід, що захлипувався сльозами, продавши останну скибку батьківського поля, третьою клясою, поштуркований і погордженний, на чужих кораблях переїзджав у незсвоїх омозолених щадили для майбутніх поколінь і творили богацтва великі, цінні — бо в серці віру мали в Бога Всемогучого. Не захитали їх вихри нагальні, ні морози люті. Десятки і сотки миль від залізниці жили у вічній борбі з природою і творили з віри нове життя. А де осіли, там посеред осель будували святині-церкви. Стали ці церкви ознакою єдности і віри несхитної. Стали на сторожі народу свого і слова українського. Стали прибіжищем в горю і храмом в радости. Тут вперве

дитина чула пісні величні, хорові і рідні· Тут уперве чула слова рідної правди і мови. А кругом церков лягли на вічний спокій неструджені працівники, щоби душі їх гляділи на віру грядущих поколінь. Гляділи на побіду народу найкращого зі степів сарматських, бо віра родить побіду.

Захиталися вітки кленові на сонці промінному. Вітер такий ще холодний! І хмари гонить клубами. Кидає їх по небу, аж мутніють шибки церковні. А в церкві сонце, в церкві тихо, в церкві затишно, тепло. Клячать віруючі, голови склонені, руки на грудях. Складають присягу перед Тілом і Кровю Бога Всевишнього. Несуться слова від Кивота і падуть на груди. Говорять сотні уст, присягають: Вірую Господи і сповідую!. .

о. Степан Семчук

Вінніпеґ, Манітоба,
дня 7-го жовтня, 1929.

СНІГ.

Звичайно дізнаємо нагороди за невигоди, які нераз переживаємо. Сніг, що задуває дороги й нераз унеможливлює їзду, хоронить від морозу коріння конюшини, люцерни та инших ростин.

Досвід показує, що чим довше лежить сніг на ріллі, тим більше стає вона урожайна. Це явище походить відси, що зі снігом спадає значна скількість азоту, який находиться в повітрі. Чим повільнійше топиться сніг, тим більше азоту набуває з нього рілля, який стопленою водою дістається в її нутро. Рілля бере азот зі снігу в сніговій воді у великій мірі тоді, коли під зиму переорано її глубоко й полишено в скибах. Рілля заволочена під зиму бере азоту о много менше, бо снігова вода не має тих вже рівців та прогалин, які находяться в скибах. Колиж рілля під зиму зістала зівсім нерушена, отже в стерні, тоді снігова вода не має до неї приступу. Азот, який упав зі снігом, сплине з водою з ріллі і не дістанеться в глиб.

Виходить з того, що треба ріллю під зиму орати глубоко й полишити в скибах· Тоді не лише розмерзнеться й розпорошиться земля знаменито, але й задержить не малу скількість азоту, який піднесе її плодовитість.

Іван А. Неґрич

Слухач IV-го року Рільничого
Виділу манітобського університету.
Вінніпеґ, Ман., 21. жовтня, 1929.

ВИГЛЯДАЄ НА ЧЕСНОГО.

— Будьте ласкаві, пильнуйте мого авта поки я не верну.

— Пане, я-ж є майор цього місточка!

— То нічого. Ви виглядаєте на чесного чоловіка.

ДОКАЗАЛА.

— Петро хотів цілувати мене вчера вечером.

— А як Ти це знаєш, що він хотів?

— Ну, якби не хотів, то бувби мене не цілував, ні?

КАЙДАНИ.

Канадійська пригода.

На широких преріях Канади жив заможний фармар. Кругом лежали прерії, що годі доглянути їм кінця· Земля була урожайна, надавалась під пшеницю, родила по 60 бушлів з акра. Де-не-де стояв гарний ліс,, залізниця йшла недалеко, а потоки перетинали прерію і давали ростинам свіжі краски, буйне листя і гарне насіння.

Фармар жив сам з челяддю і запросив з Рідного Краю двох своїх кревняків, щоби приїхали до нього. Полагодив для них папери, оплатив дорогу і вони приїхали на його фарму.

Був погідний, холоднавий ранок при кінці мая. На небі заясніло сонце, десь на краях неба видніли тумани сірої мраки. Сонце зачало заглядати в кожду щілину землі і тумани уступали та зникали. Побудились канадійські птахи, стрепенули крильцями, а червоношийки стали свистати канадійські веснянки, зайчики снідали зелену травку, а легкий вітер тягнув прерією.

Фармар вийшов зі своїми двома кревними до воріт фарми і сказав до них:

Вчера і позавчера ми всі три обїздили поля і ліс, які належать до мене. Бачите, от довкола нас моя земля . Я приїхав без великого майна, мав в кишені яких 270 долярів, але працював 31 літ в Канаді, заробляв гроші, робив у других фармарів, ходив працювати при залізничій дорозі, щадив і купував землю. До мене належить дві секції, це є вісім кводрів, одна секція, то є 640 морґів лежить на схід від моеї хати, а друга секція, також 640 акрів, лежить на захід від мого обійстя. На східній секції є більше ораного поля, а на західній секції є менше поля, але за те дуже гарний старий ліс і в декотрих місцях показується вуголь. Тут може стати копальня і принесе много гроша. А тепер поговоріть з собою оба, котрий котру секцію хоче взяти. Бо я хотівби майно розділити між вас обох· Ви спровадите сюди свої жінки і діти, побудуєте свої хати, а я можу на своїм обійстю працювати в пасіці. Маю тамки 184 улиїв. Дітий у мене,

як знаєте, нема, жена померла тому два роки."

Малий присадкуватий кревняк сказав: "Я заберу собі східну секцію, хочу господарити на полі."

Але худерлявий кревняк відповів: "Східну секцію заберу я, а ти бери ліс і вуголь, а там також є поле, то воно тобі вистарчить. Кілько там є ораного?"

Фармар пояснив: "На західній секції серед лісів наораних є 230 акрів, а на східній зораних є 480, але всюди такий сам чорнозем, дуже добра земля. Ви оба бачили це й оглянули вчера й позавчера."

Малий, худерлявий кревняк відповів: "Я хочу дістати східну секцію, бо тут більше обробленого поля, а менше ліса."

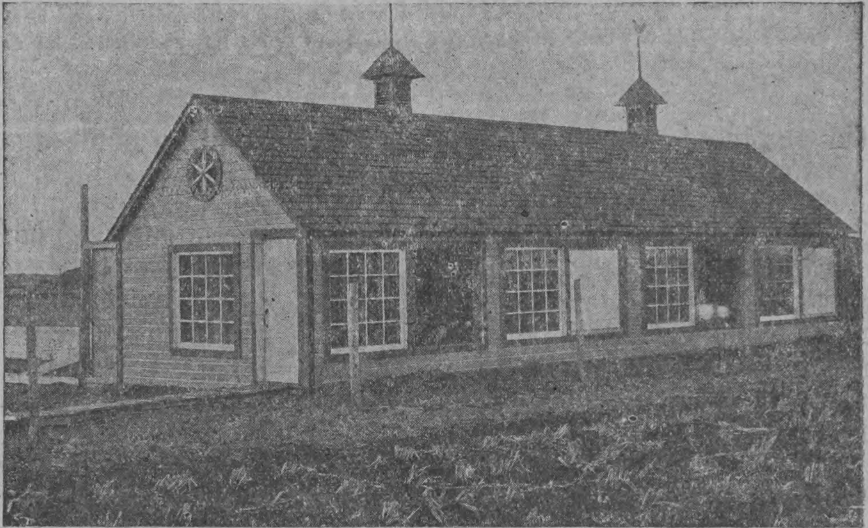
Присадкуватий слухав, почервонів, і заговорив живо: "Я таке саме право маю говорити. Я вже говорив, що хочу східні поля, бо тут більше збіжжа родиться, а я не знаю, що з вуглем робити. То видно нічо не варта, що воно так дурно лежить і ніхто того вугля ще не забрав."

Худерлявий став много говорити, що він забере східну секцію, бо йому подобається той бік більше. Він не може сокирою стинати дерев, бо йому запирає дух в грудях, а з того боку на сході потік крутиться більше і йому буде ліпше над тим потоком поставити хату і тут буде ліпший город на моркву. А він любить дуже морков.

Розговорився, аж присадкуватий іміґрант перервав йому: "Ти не говори так много. Я тобі по дорозі мусів позичити три доляри на тютюн. Ти ще не віддав і маєш відступити мені східну секцію. Я хочу її мати, бо я хочу садити сад, а коло того потока можна це зробити."

Худерлявий кревняк скрикнув: "Я не дам. Я сам то беру, а три доляри віддам, щобись купив собі шнурок."

Присадкуватий: "Я тобі вже тепер даю мотузок, йди в ліс, а цю секцію я тобі не відступлю. Вона мо-

Взірцевий Курник.

я. Тобі засі до мого поля."

Худерлявому заблестіли з гніву очі. Він прискочив до присадкуватого кревняка, вдарив його кулаком просто в груди і закричав: "Це поле моє, а ти забирайся!"

Присадкуватий кревняк крикнув: "Ти заволоко!" і відштовхнув його від себе. Худерлявий прискочив до присадкуватого і зверещав: "Ти приблудо, ти драбе!" Оба зчіпилися і зачали термосити собою, штовхати себе, тягнути, бити — куди попало.

Канадієць стояв у воротах свого обійстя і дивився спокійно.

Оба його кревні обкладали себе кулаками, кричали, лаяли, тягалися по дорозі перед воротами. Вкінці звалили себе на землю й оден другого старався збороти і присилувати до мовчанки. "Східне поле да, східне поле моє!"— сопів другий.

Боротьба змучила їх. Перестали і прийшли заваляні глиною, з синцями на лиці, засапані до фармара.

Канадієць відозвався з усмішкою: "Чи Ви оба вже порозумілися?"

Присадкуватий: "Я з ним не хочу бесідувати. Це дурак."

Сухорлявий: "Не хочу видіти його на очі. Він моє поле забирає. Це розбійник."

Очі у фармара сміялися, але він здержався від сміху і сказав: "Ви приїхали з Рідного Краю, з неволі і тюрми. Поводитеся як невільники. Не вмієте годитися, йти оден другому на руку, лучити свої думки. Хочете оден другого ударити, скалічити, здоптати, убити, оден другому хочете допечи, оден другого хочете лаяти, очернити, відобрати добре імя і честь, забрати навіть з рук хліб. Ви научилися цього від гнобителів, що заковують в кайдани свободу нашого Рідного Краю. Тут вже Канада. Тут ніхто нікого не переслідує. Тут місця ще на міліони людий, може і Вас двох зміститься також і оден другому не потребуєте заваджати. Поза моєю фармою є ще міліони акрів землі, не занятої ніким. Людий мало. Слоні моглиб ходити попри себе свобідно в Канаді, а для двох Українців за мало місця.

Сухорлявий слухав зі встидом на лиці, але присадкуватий кревняк морщив брови і виглядав так, що хоче щось остро відповісти.

Канадієць говорив однак дальше: "Я дивився спокійно, як ви оба бійку провадили, тепер можете спокійно мене слухати. Я приїхав тут і мав тоді 19 літ. Богато ще памятаю з Рідного Краю, з рідної землі. Від свого учителя і нашого священика много я навчився, але серед чужих народів в Канаді пізнав я, що чоловік має лише тоді вартість, коли другому помагає, а не свариться з ним за кожду річ. Я пізнав, що борона лекше йде, коли її тягне вісім коней. Але коні тягнуть разом і йдуть в оден бік, а Вас двох не потрафить йти разом в згоді. Я побачив, що мудрі народи, які тут живуть попри нас уникають сварки, а Ви шукаєте її і сваритеся ще до того над полем, яке не є Ваше. Ви оба счинили бійку над фармою, що не належить ні до одного, ні до другого. Завидуєте оден другому, ненавидете оден другого, бо оден може мати дещо поля без ліса, а другий потребує ще праці, щоби поле вирівнати.

Чи знаєте чому воно так?"

Оба мовчали, а Канадієць сказав: "Це длятого, бо ви прийшли з вязниці до вільної Канади, але при-

везли кайдани на собі.”

Присадкуватий не стерпів і крикнув: “Що Ви кажете стрику?” Які кайдани? Я сидів в арешті підчас виборів. Мене закували шандарі в кайдани через те, що я говорив за українським послом, але тепер я без кайдан.”

Канадієць поправив крисатий капелюх на голові і відповів поважно:

“Ваше серце закуте постійно в залізні кайдани. Ваш ум двигає на собі кайдани. Коли шандар наїздника зняв з твоїх рук кайдани, то на твоїм українськім умі лишився почвірний ланцюх ненависти, злоби, зрадливости. Ви не можете мати погідного чола, веселих очий, щирого серця, як свобідні Канадійці. Ваша душа нездорова, заражена зеленою пропасницею неволі. Ця пропасниця має очевидні ознаки. Зеленієте на лиці з ненависти. Нападаєте на себе, підставляєте оден другому ногу, розбиваєте голову. Без ніякої застанови нищите себе самих. Здорово думаючі люди шукають способів, як лучити свої сили, а ваш ум, закутий через довгий час в духові кайдани неволі, не вміє ще уживати цих способів і не шукає їх.

Ви приїхали до краю, де оден чоловік поважає другого та бажає щоби кождий зберігав свою особисту честь.

Лічіть себе від ненависти. Вчіться собі помагати. Перестаньте себе бити. Виж прецінь кревні — належите до одної родини. Даю Вам мою фарму. Будьте добрими сусідами.

Ти плечистий і міцний, бери секцію з лісом і з вуглем. Там досить ріллі. Можеш поля прибільшити. Але копай також вглиб, бо в землі лежать поклади вугля, скарби, лише треба їх добути. Земля криє в своїх глибинах великі богацтва, потрібні для нас рільників.”

“Чи я дістану що?”— запитав трохи боязливим голосом худерлявий кревняк.

“Бери секцію, що має більше поля,” відповів канадійський Українець. “Там в ріці много риби. Але памятайте, Канада, це край лучности і співпраці, а не край ненависти й кирині. Не дзвоніть кайданами ума. Встидайтеся тих кайдан і старайтеся скинути їх зі себе, щоби Ви стали свобідні тілом і свобідні умом.”

Оба іміґранти повеселіли і подобріли. Пустилися йти зі своїм стриком Канадійцем по обійстю.

Сонце підійшло вже висше

“Думаю,”— сказав Канадієць, “що підемо в хату на снідання. Ви оба певно зголодніли від вашої дебати!”

Обійстям зачали йти коні, що вертали від води і прийшли до свого господаря, який гладив їх по шиї.

“Коні тут в Канаді не бояться чоловіка”— сказав худерлявий кревняк.

“В цілій Канаді нема ані одного батога,”— відповів Канадієць. “Нема батога на коні, нема батога на людий. Тут ніхто нікого не боїться. Кождий свобідний, хто чесно поводиться. Всі виховують себе так, щоби повнили свою роботу добровільно. Кождий має почуватися без кайдан і без страху, та мати добру волю до других людий і до праці.”

Б. і Б.

Вінніпеґ, Ман., дня 5-го жовт., 1929.

УКРАЇНСЬКИЙ ТАНОК

ШКОЛИ В. АВРАМЕНКА В СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

Дня 23-го травня 1928 року артист- балєтмайстер Василь Авраменко попращав гостинну й привітну Канаду, де працював два роки над відродженням українського національного танку, й разом зі своїм менаджером П. В. Кухтою відіхав з Вінніпеґу потягом Сі-єнарської залізниці до Сполучених Держав Америки.

24-го травня 1928 р. В. Авраменко вже був в Чікаґо, Ілл., куди запросили його Українські Орґанізації від Світової Вистави в Чікаґо, щоби прийняв участь в тій виставі й виступив перед міліонами людей з нашим українським народнім танком.

Урочисто зустріло українське громадянство м. Чікаґо приїхавшого артиста. На двірець прибули визначнійші українські громадяне, богато молоді в українських народніх строях. Цвітами й палкими промовами вітали гостя ідеї відродження українського національного танку.

Дня 25-го травня артист В. Авраменко вже виступає сам в Чіказі на світовій виставі ("Коллосеум Галл") в своєму сольовому танкові: "Гопак Парубочий" й викликує величезне признання з боку многотисячної американської публики, яка ще не бачила такого чарівного, такого вогненного танку.

В. Авраменко в танку "Довбуш."

Дня 26-го травня, на бажання публики, В. Авраменко повторює свій виступ в Чіказі й танцює в салі американської ґімназії, куди були запрошені Виставовим Українським Комітетом ви-

значніші особи з усіх народностей, що прибули на Світову Виставу до Чікаґа 1928 р.

Дня 27-го травня В. Авраменко разом з прибувшою з Канади панною П. Ґарболінською дає ряд прекрасних танкових точок, як "Гопак Парубочий," "Запорожський Козак," "Чумак," й так далі, в салі української православної громади в м. Чіказі.

Дня 29-го травня дає такий же прегарний виступ в салі греко-католицької української громади в м. Чіказі.

В честь В. Авраменка влаштовує громадянство величний бенкет, де промовляють визначніші люде, а численний український хор співає з одушевленням гимни й патріотичні пісні, де гремить завзяття, де лунають кличі й могутні слова й такі величні обітниці, перед якими . . . бліднють скромні діла тих, що бились, віддавали життя і вмірали за Україну там в Старому Краєві під Львовом, під Київом і по всій Україні.

Голова крутиться від захоплення, від радости, коли чуєте ті палкі промови, коли бачите тих людей, що все готові віддати для України, що готові допомогти й поширенню українського танку.

Користуючись цим Авраменко підносить думку про зорґанізовання дібраного мистецького гурту, який би з нашим українським національним танком та піснею проїхав по всій Америці, а можливо й по всьому світові, й показав всім народам красу українського танку, як ще недавно Український Національний Хор під проводом О. Кошиця показав світові красу нашої народної пісні.

Думка В. Авраменка зустрічає відклик й знов палку підтримку . . . словами й великими обіцянками. Скликаються спеціяльні збори для справи орґанізації трупи українського національного танку. Одушевлені Українці в Чіказі дійшли до того, що не могли приступити до діла. Не зорґанізували ані школи українських національних танків в Чіказі, ані не приступили до орґанізації гурту, який би обїздив Америку. Люди, що пишуть про патріотизм з Чікаґа, відмовилися всякої помочі. В Рочестері, Н. Й., куди Авраменко переїхав, також нічого не пощастило зробити, бо в літньому сезоні в Стейтах взаґалі припиняється театральне й шкільне життя.

Авраменко переїздить до Дітройту й не маючи гроша до зорґанізовання трупи, відкладає здійснення цеї думки на далі, а сам береться до орґанізації шкіл українського національного танку в Дітройті, Міш., і в Клівеленді, Огайо, де мешкає велика кількість українського населення.

Першу інформаційну лекцію на тему про відродження українського національного танку В. Авраменко дає в Дітройті 9-го вересня 1928 р. в салі Української Хати, після котрої заорґанізовано школу українського танку в Дітройті та в Гемтремку, Міш. Вписалось 131 учнів.

Дня 19-го вересня 1928 р. В. Авраменко дає таку-ж інформаційну лекцію про танок в Клівеленді Огайо, й орґанізує там також школу українських національних танків, яку провадить сам, доїзджаючи до Клівеленду з Дітройту. До школи вписалося 129 учнів.

Закінчивши згадані вище школи, В. Авраменко дає величаві виступи такі: Дня 20-го жовтня 1928 р. в Дітройті, Міш., у великій Німецькій Салі, де виходить на сцену поверх 100 танечників, а також український хор, котрий співав "Боже Великий Єдиний нам Україну спаси!"

Дня 28-го жовтня 1928 р., в Клівеленді, Огайо, в Чеській Салі, виступили танечники Клівлендської школи.

Дня 3-го листопада 1929 р. в Дітройті, в Німецькій Салі, відбувся виступ і закінчення танку. На цьому виступі було серед присутніх багато учительок і професорів американських шкіл ("Паблік Скул" і "Гай Скул"), які дуже зацікавилися нашими танками, бо чарувала їх краса рухів та ріжноманітність узорів. Запрошували артиста В. Авраменка, чи не міг-би він навчати українського танку дітей в американських школах.

В. Авраменко, дякуючи тим Американцям, відповів, що його метою й завданням є поширити перше український танок між українським населенням, а цеї великої роботи він ще не закінчив, тому й не може прийняти їх предложення.

Дня 18-го листопада 1928 р. відбувся другий виступ і закінчення українського танку В. Авраменка в Клівіленді, Огайо, в салі "Коллосеум Галл."

Щоби посіяне зерно любови до українського танку не загинуло, Авраменко з бувших танечників своїх шкіл танку, орґанізує в Дітройті та в Клівеленді Т-ва плекання українського танку, призначає їм поучників, провідників і дає програму праці.

Тим часом старший учитель школи танку В. Авраменка п. Іван Пігуляк закінчує вивчення школи у Віндзорі, Онт., й дає з нею та з поміччю танечників з Дітройту такі виступи:

Дня 1-го грудня 1928 р., у Віндзорі, Онт.,

в "Технікал-Скул-Аудіторіум."

Дня 6-го грудня 1928 в Форд Сіти, Онт., в "Темпл Театрі."

Дня 16-го грудня 1928 виступ і закінчення школи в салі української греко-католицької парохії у Віндзорі, Онт.

Маленька школа українського національного танку у Віндзорі, Онт., зробила велику роботу для українського населення тої околиці, бо Анґлійці, Французи й инші народи, котрі населюють Віндзор й околиці, вперше почули про український танок й український балєт, і не тільки почули та прочитали в ґазетах анґлійських й з добре виготовлених розголосів, але й побачили власними очима в правдивій красі український танок, який переважно виконували маленькі діти робітничого українського населення у Віндзорі. Деякі люде з чужих народностей вперше довідалися й про те, що поруч з ними живуть Українці, які мають таке гарне мистецтво.

**
*

А тим часом В. Авраменкові кінчився речинець перебування в Сполучених Державах Америки й він вертає до Канади.

Україннці з Дітройту, для котрих є дорогою справа поширення українського національного танку серед нашої молоді в Америці, допомогли В. Авраменкові знов одержати дозвіл на право правного візду до Америки, й Авраменко приїздить до Сполучених Держав в другий раз 11-го грудня 1928 р. до Дітройту, а з Дітройту за кілька день переїздить до Ню-Йорку, де розпочинає працю над відродженням українського танку серед українського населення м. Ню Йорку й околиць.

Українські орґанізації м. Ню Йорку є звичайно розбиті й пересварені між собою так, що зєднати їх для спільної національної справи майже неможливо.

Не вважаючи на це, Авраменко старається зібрати молодь біля українського національного танку, який має велике виховавче значіння та обєднуючу силу.

Авраменко роспочинає ряд лєкцій відродження українського танку, котрі він читає з світляними образами в Ню Йорку і в околицях в салях культурно-просвітних українських Товариств .

Він звертається до українських культурно-просвітних орґанізацій, до українських священиків й поодиноких людей, без ріжниці їх політичних та реліґійних переконань, й просить їх пійти назустріч справі українського національного танку, посилати своїх дітей на науку танку, допомогти спільними силами створити велику й добру школу українського танку, таку, з котрою можна би виступати на великій сцені Ню Йорку.

Плуг з трактором.

Й В. Авраменко дає такі лєкції про відродження українського національного танку:

Рік 1929.

1. І. Елізабет, Н. Дж., Український Нароний Дім, 214 Фултон стр.,

2. І. Ню Йорк, Саля Українського Народного Дому, 217-219 Іст 6 стр., Ню Йорк, Н. Й.

7. І. Перт- Амбой, Н. Дж., Українська Саля, Стейт стр.

12. І. Елізабет, Н. Дж., Саля Українського Народ. Дому, 214 Фултон стр.

13. І. Перт-Амбой, Н. Дж., Українська Саля, Стейт стр.

14. І. Ню Йорк, Саля Українського Народного Дому, 217-219 Іст 6 стр., Ню Йорк. Розпочинає там школу українських танків.

19. І. Перт-Амбой, Н. Дж., Українська Са-

ля , Стейт стр., (з світляними образами). Розпочинає школу українських національних танків.

20. І. Картерет, Н. Дж., Українська Церковна Саля. Розпочинає школу українських нац. танків.

21. І. Ню Йорк, Саля Українського Робітничого Дому, 66-68 Іст 4 стр., Н. Й.

22. І. Ню Йорк, Н. Й., Саля Української Православної Громади, при 334-336 Іст. 14 стр., Ню Йорк.

23. І. Елізабет, Н. Дж., Саля Українського Народного Дому . Розпочинає тут школу українського нац. танку.

28. І. Нюарк, Н. Дж., Саля Українського Робітничого Дому, 59 Бікон стр.

1. II. Ню Йорк, Американська саля "Сайвесант Касіно Галл," 1"0-142 Секонд Аве., Ню Йорк, Н. Й. Спроба відкрити школу в Українській Салі не дала добрих наслідків.

3. II. Пасейк, А. Дж., Саля Української Школи, 212 Президент стр. Тут зорґанізовалася велика й добра школа, найліпша в цілім окрузі зі шкіл В. Авраменка біля Ню Йорку.

6. II. Ню Йорк, на горі міста, Анґлійська Саля, 231 Е. 184 стр.

10. II. Йонкерс, Н. Й., Саля української греко-католицької парохії, Честнат стр.

12. II. Нюарку, Н. Дж., Саля Українського Робіт. Дому, 59 Бікон стр., друга лекція з світляними образами, після котрої зорґанізовано школу українських національних танків.

16. II. Ню Йорку, на горі міста. Друга лекція в Анґл. Салі, 231 Іст 104 стр.

17. II. Филаделфія, Па., Українська Саля Т-ва Горожан, 847 Норт Франклін стр.

24. II. Филаделфія, Па., Саля, як попередно. Друга лекція. Зорґанізовано школу.

24. II. Филаделфія, Па., Того-ж дня лекція в Салі Українській, 23 вул.

26. II. Стейт Айлеенд, Н. Й., Український Народний Дім, (Стаплетон). Зорґанізовано там школу.

25. II. Со. Филаделфія, Па., Саля Української Громад, 610-612 Со. Американ стр.

15. IV. Честер, Па., Українська Церковна Саля.

**
*

Висліди цеї кипучої праці В. Авраменка, до якої він взяв собі ще трьох помічників: інж. А. Кість, учитель П. В. Смук, та учитель І. Заболоцький,— було те, що в скорому часі зорґанізовано школи українського національного танку в Ню Йорку, Н. Й., в Пассейку, Нюарку, Елізабеті, Картереті, Перт-Амбою, Н. Дж., та Стейт-Айленді і Йонкерсі, Н. Й., велику школу у Филаделфії, Па., куди В. Авраменко післав одного із своїх помічників, а також доїздив туди сам.

Школи в Йонкерсі та Стейт Айленді прийшлося залишити, бо частина учнів могла їздити до Ню Йорку, а учнів було за мало, щоби провадити школу в тих місцевостях.

В цих всіх школах було разом вписано 515 учнів, а в тому числі В. Авраменко уділив стипендій, себ-то вчив за дармо 81 сиріт (68 сиріт з Захисту Сестер Василіянок в Филаделфії, Па., та 13 сиріт по других школах).

Навчання провадилося в кождій школі по два або три рази в тиждень. Разом в кождій школі дано пересічно до 30 лекцій, по $2\frac{1}{2}$ год. кожда лекція.

З цих шкіл В. Авраменко вибрав здібнійших учнів й дав такі виступи:

Дня 19. V. Ню Йорк, Н. Й., Саля "Стар Касіно," 107 стр., Ню Йорк Сіти. Виступало 300 осіб в ріжноманітних строях всіх земель Соборної України.

24. V. Ню Йорк, НЙ., Закінчення школи, в салі "Черч оф алл Нейшон," 9. Секонд Авеню.

26. V. Пасейк, Н. Дж., виступ в салі Кантере Аудіторіум, 259 Монров стр., Пасейк, Н. Дж.

30. V. Степлетон, Н. Й., "Паблік Гай Скул Аудіторіум," 14 Бродвей стр., Степлетон, Н. Й.

1. VI. Пасейк, Н. Дж. ЗАКІНЧЕННЯ ШКОЛИ. Саля 212 Президент стр.

2. VI. Нюарк, Н. Дж., "Аудіторіум оф У. М. ен У. В. Н. Асс., 652 Гай стріт.

8. VI. Филаделфія, Па., Саля Українського Т-ва Горожан, 84 Норт Франклін стр.

9. VI. Елізабет, Н. Дж., Саля Українського Народного Дому, 214 Фултон стр.

10. VI. Нюарк, Н. Дж., Закінчення школи в салі Україн. Робітничого Дому, 59 Бікон стр.

13. VI. Елізабет, Н. Дж., Закінчення школи в Українській салі, 214 Фултон стр.

15. VI. Перт-Амбой, Н. Дж., Українська Саля, 752 Стейт стр.

16. VI. Картерет, Н. Дж., Саля "Гай Скул Аудіторіум."

18. VI. Филаделфія, Па., Закінчення школи в салі при 843 Н. Франклін стр.

З усіх цих пописів найбільш тріумфальним пописом був виступ 19-го мая, 1929 р. в Ню-Йорку в "Стар Касіно" при 107 вул., де перед очима тисячної публики, серед котрої було багато запрошених Школою Танків визначних осіб з американського нюйорського суспільства. Артист В. Авраменко вивів в українському танкові 300 молоді в прекрасних українських строях з усіх земель України, а сам виступав у своєму сольовому танкові **"Чумак."**

Про цей виступ українсьска найбільш по-

ширена в Америці часопись "Свобода" писала в ч. 119, з дня 22-го травня 1929 р., що це був вечір української душі, що промовляє до світа своєю красою.

Це було небувале в життю українського суспільства м. Ню Йорку свято, яке уладив артист В. Авраменко без необхідних грошевих засобів, власними силами з поміччю, більше моральною, невеликого числа свідомих українських громадян. Брак матеріяльних коштів не дозволив зробити необхідного великого розголосу, не дав можливости взяти дорогу салю в центрі міста. Також велика злива, яка була в день висту-

ЛЕВ ЯСІНЧУК, делеґат Рідної Школи у Львові, котрий виголосив ряд відчитів в Злучених Державах і в Канаді 1928-29 р.

пу в Ню Йорку, перешкодила матеріяльному успіхови, але з художного боку той український виступ дорівнював великанським розмірам вулиць, домів, мостів, залізниць, кораблів Ню-Йорку.

Виступи в околицях Ню Йорку хотяй з меншим числом осіб, однак були перлинами української народної творчости, котрі розкидав по між американським суспільством артист В. Авраменко.

Про виступ в Елізабет надрукувала гарну оцінку часопис "Елізабет Таймс.", 10. VI. 1929.

В цей час в Канаді учитель В. Авраменка, Іван Пігуляк, що відкрив 14-го січня 1929 р. школу в Монтреалі, закінчив навчання в монтреальській школі українських національних танків і з 87 учнями дав величавий виступ у найбільшому "Принсес театрі" в Монтреалі дня 14-го квітня 1929 р. Серед присутніх в салі до 1500 осіб, більшість було Анґлійців, Французів та инших народностей, окрім Українців. Про цей виступ часописі принесли прекрасні рецензії, так: "Монтреал Стар" похвалила велику точність у виконанню і красу рухів та одягів.

Дня 7-го липня В. Авраменко виступає з своїми танечниками на "боєвому пікніку" в Ню Йорку, Н. Й., й по своїй ініціятиві збирає понад $100.00 на Фонд Визвольної Української Боротьби в Галичині.

**
*

Виступи дали українському Імени честь і славу, а Авраменкові принесли матеріяльну страту. Звичайна недоля українських діячів.

Не маючи можливости відпочити після тяжкої праці, В. Авраменко відкриває школи. Посилає своїх помічників й їде сам в Стейт Пенсильванію в околиці Шамокін, Скрентон, Олифант й там дає ряд відчитів.

Так 30-го червня 1929 р. В. Авраменко дає відчит про укр. танок в Шамокіні, Па., у українській церковній салі, а того-ж дня вечером дає відчит в Моунт-Кармелі, Па., в салі української греко-католицької церкви.

Школи там зорґанізовано, але через спеку й безробіття прийшлося їх розвязати.

Дня 14-го липня 1929 р. В. Авраменко дає відчит про український танок у Вілкс-Бері, Па., в салі української греко-католицької церкви, і того-ж дня дає відчит в Олифанті, Па., в українській салі.

Такі відчити дає В. Авраменко 21 і 22-го червня в Тейлорі, Скрентоні й околицях.

Звертається він до всіх українських культурно-просвітних орґанізацій, до всіх українських священиків, й просить допомогти перевести в життя ідею відродження українського танку й поширення його між нашим народом.

Цілий ряд відчитів дає в околицях Шамокін, Майнерсвіл, Колимаунт, Меріон Гайц, Кайзер й т. д. В де-яких з них пробується й засновується школи, але там не було вже В. Авраменка, бо В. Авраменко з причини тої, що речинець перебування його в Стейтах кінчився і він мусів відїхати до Канади.

Школи в Пенсильвенії засновані такі: в— в Шамокін, Майнерсвіл, Колимаунт, Скрентоні, Телйорі й Олифанті.

З причини безробіття, літнього часу (в копальняних околицях) й т. д. прийшлося школи деякі розвязати, й залишилося дві добрі школи українського танку в Скрентоні й Олифанті, котрі провадить учитель В. Пігуляк під керуван-

ням В. Авраменка.

Дня 24-го липня 1929 р. В. Авраменко відїхав до Канади й вернув до Ню Йорку. У вересні приступив до зорганізовання нової школи танку в Ню Йорку й околицях.

Дня 28-го вересня 1929 р. дає в Ню Йорку, в салі Українського Народного Дому, 217-219 Іст 6 с.тр, перший в новому театральному сезоні виступ українського національного танку, після якого розпочалося заснування школи, щоби довершити упертою працею того, чого не вдалося виконати в попередньому сезоні, а саме: зорганізувати школи танку в Ню Йорку й околицях, вибрати найздібнійших і найвідповіднійших танечників і створити з них добірну мистецьку дружину, з якою можнаби виступити в відповідній салі на Бродвею в Ню Йорку; завоювати признання для українського танку на американській мистецькій арені, як зробила це Капеля Кошиця в царині української пісні,— а потім з дружиною українського танку, додавши до цього може ще й пісню — поїхати по цілій Америці а там і по Европі, щоби виборoти признання українському танкові по всьому культурному світові!

Можна додати, що В. Авраменко своєю працею і любовію до українського танку вже розломав лед недовіря до своєї праці й всі учні його шкіл щиро допомагають йому в праці.

За поміччю й по вказівках В. Авраменка його здібнійші учні відкривають в ріжних містах школи українського танку й засновують часто цілі товариства, так напр.: Засновано в Дітройті Т-во "Чумак," (поучник танку Гиря й Голова Чорноокий), Т-во "Молода Україна" в Дітройті, (Саламандик), Т-во Відродження Українського Танку в Дітройті — (Іванчук). Останнє Т-во ввійшло як окремий член в Анґлійське Музичне Т-во м. Дітройті, Міш.

Такі-ж Т-ва є в Клівілянді, Огайо, (поучник, хованець Голова Кашаба). Майже по всіх місцевостях, де були школи В. Авраменка.

При цих товариствах випущено більше, як 250 учнів, які витримали іспит в знанню українських танків й видано їм свідоцтва від Головної Школи В. Авраменка.

Але найкращим іспитом для цих шкіл були прилюдні пописи й виступи тих учнів в театрах і на виставах й те велике признання, яке одержували вони від американської публики.

Закінчуємо цей короткий перегляд тої величезної роботи, яку зробив артист В. Авраменко із своїми помічниками в галузі українського танку за такий короткий час в Сполучених Державах Америки, де є більш неприятливі умови для гуртування Українців, чим в Канаді. Можемо лише побажати нашому артистові сили й успіху в його дальшій праці на ниві українського мистецтва.

Український танок обєднує нашу молодь, гуртує її, воскресає в ній любов до свого рідного, а часто дитині українських батьків повертає імя українське, імя гарне, дороге,— імя Великого Українського Народу!

В. Авраменко лише почав свою працю в Америці. Ще тільки частину величезних просторів Америки, де живе українське населення зачепив він своїм танком, а ще скільки є для нього праці тут, поки там на Рідній Землі, на нашій Україні буде змога працювати.

Бандурист

6. X. 1929. Ню Йорк, Н. Й.

Свобідні вправи мужеських відділів в Українськім Городі у Львові. До вправ стануло 412, дня 19. червня, 1927.

Оден квадратовий метер землі під Український Город коштує тепер $2.70

ЗАСІДАННЯ СТАРШИНИ ТОВАРИСТВА ОПІКИ

У ВІННІПЕГУ, МАН., ДНЯ 26. VIII. 1929.

З НАГОДИ ПРИВИТАННЯ СЕНАТОРКИ ОЛЕНИ КИСІЛЕВСЬКОЇ У КАНАДІ.

Присутні: Олена Кисілевська, голова Товариства Опіки К. С. Продан, містоголова В. Г. Коман, секретар Д. М. Ільчишин, скарбник Остап Василишин, Свящ. о. Пантелеймон Божик провірник, С. Савула правний заступник Товариства, Ів. Боберський представник Товариства Опіки в Европі, на Канаду.

Світлив М. Дубчак

Спільна світлина представниць українських жіночих товариств і організацій у Вінніпеґу з сенаторкою Оленою Кисілевською в часі її побуту в Канаді. Сенаторка сидить в першому ряді, пята від лівої руки глядача.

Засідання тревало від 7.10 до 8.30 вечером в домівці Товариства, вул. Мейнстріт Ч. 457, Кімната 306, трета підлога.

Голова К. С. Продан повитав сенаторку Олену Кисілевську в імени Товариства Опіки, яке опікується українськими іміґрантами в Канаді, працює вже пятий рік, побільшаючи свій досвід і сили, потрібні до ведення роботи Товариства. Голова витає Сенаторку, як заступницю українського народу, яка при-

їхала придивитися обставинам, серед котрих працює український іміґрант і поможе улекшити і скріпити відносини між іміґрацією в Канаді а рідним краєм. Желає гарних хвиль в Канаді.

Сенаторка відповіла на цей привіт, що приїхала як гість, який хоче без упередження, придивитися новому краєви: "Не хочу вязатися ніякими обовязками і повновластями. Хочу видіти цей край а передовсім приглянутися жіночим орґанізаціям, своїм і англійським, може дещо доброго дасться переняти. Дякую за привіт. Хочу причинитися до нашого поступу хотяйби малою частиною."

Секретар Д. М. Ільчишин забрав голос на бажання голови і пояснив стан іміґраційних приписів під цю хвилю. Приїзд обмежений на кревних, найблизших кревних, це є братів, сестер і родичів та жену з дітьми і дітий. З краю бажають корабельних карт на відробок. Це немислимо сповнити, бо за богато таких, що мають гроші на карту і хотять приїхати на роботу. Замужні жінки не мають права їхати до Канади без мужів. Жени до мужів все можуть приїхати. Також наречені можуть приїхати до наречених, однак по приїзді мусить відбутися вінчання. Розведені правно жінки можуть дістати дозвіл, коли мають найблизших кревних в Канаді, які випишуть відповідні зобовязання, що заопікуються приїзшими.Служниці можуть їхати, як мають запевнену роботу при родині, яка виписала для іміґрантки відповідні, так звані, "аплікації." Фармарі нежонаті, або вдівці не мають права підписувати аплікації для служниць з Европи.

При всіх подорожних обовязують приписи здоровля. Лікарі канадійські в пристаннях мають послідне слово. Відчувається постійне запотребовання служниць і робітниць на фармах і при родинах в місті. Потрібне знання англійської мови, бо таке знання улекшує працю і підносить платню робітниці. Підовчена служниця в місті дістає харч і кімнату та місячне у східній Канаді до $40.00, у західній Канаді до $25.00. Товариство Опіки у Львові полагоджує зголошення до виїзду у Канаду. Дня 30-го мая, 1929 р. перестала обовязувати так звана залізнича квота для Канади. Залізниці не можуть вже брати служниці виключно на свою відповідальність до Канади. Треба мати покликання від фармарської родини, або родини у місті.

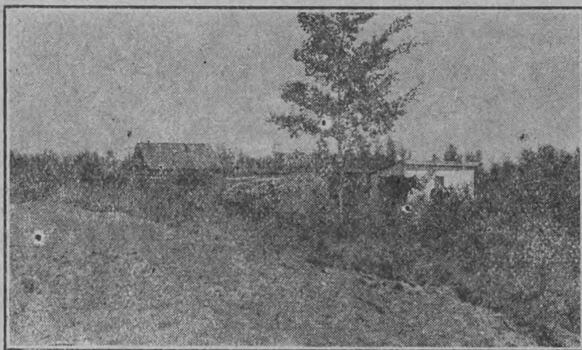
П. Остап Василишин пояснив справу приїзду родин. Коли якийсь фармар підпише так звані "родинні аплікації," то може приїхати на його фарму родина, це значить, що найменше чоловік і жінка. Для українських родин обовязує припис, що мають мати "родинну аплікацію"і 300 долярів готівки. Висота квоти хитається, а залежить часто від родинних обставин, виказаних в "аплікаціях." Тепер на аплікаціях родинних треба навіть виписати, що фармар приймає родину також на зимовий час.

Голова уділив опісля голосу п. Іванови Боберському. Цей пояснив, що під цю хвилю канадійська держава спинює іміґрацію із середної Европи і старається стягнути передовсім англійських іміґрантів, щоби зменшити в Анґлії небезпеку безробіття. Спроби ті тяжкі, однак правління шукає систематично способів, як спонукати анґлійців до приїзду з теплої, культурної Анґлії у Кана-

ду, до праці на дикій прерії, в холоднім підсонню. Це край уладжений для іміґрації. Державні уряди наставлені на це, щоби кермували напливом людий після пляну, корисного для канадійської держави Анґлійців. Іміґраційний рух не є рух доривочний, безпляновий, довільний. Ні, державні уряди глядять уважно на це, хто приїзджає і кілько людий з кождої народности і де ті люди осідають і в якій скорости збільшують їх родини. Статистика старанно ведена вказує, яка скількість людий якогось походження приїхала і кілько ще можна впустити, щоби змішати людий і виховати горожан Канади, які говорять по анґлійськи. Школи знамениті. Порядок і плян слідно всюди. Землі поділені, стан посідання запевнений, життя людини вповні безпечне, кождий чоловік, скоро лише вступить на канадійську сушу, дістає повну опіку держави під кождим зглядом. Лише право голосовання дістає по пяти роках побуту. Врештою, нема ніякої ріжниці між горожанином а не-горожанином. Торговля, купно, продаж, власність, школи для кождого приступні. Поведення урядників зглядом переселенців повне безсторонної зичливости й охоти помогти.

Іміґрацію не обмежено для Анґлійців, також для всіх народів ґерманського походження і для французів. Тут рішив степень виховання, яке держава дала своїм горожанам, так, що ті народи дорівнують поведенням анґлійським іміґрантам. Польща, Румунія, Россія, Югославія занедбали виховання своїх громадян. Це видно на чужині. Приїзд тих громадян до Канади дуже тепер обмежений.

Українські львівські провідники в Галичині були все проти іміґрації. Тому 30 літ львів. часописі виступали проти іміґрації. Селяни однак не слухали, але поїхали, щоби дістати поле, луку й ліс. І дістали це все в Канаді а навіть горожанські права, о яких їм не снилося. Хто пізнав Канаду, мусить до неї вертати. Це край, де особисте достоїнство кождого є всюди шановане. Тепер, коли селяни проти волі часописей приїхали до Канади, показуеться, що треба було післати орґанізаторів разом з еміґрантами, а тоді Українці в Канаді і в Америці

Іван Попик приїхав до Канади весною, 1929 р. На світлині бачимо його хатчину на гомстеді та стайню. І. Попик має вже 30 акрів зорано, 3 коней та 4 штуки худоби. (Околиця Атабаска, Алберта).

булиб оминули много прикрих досвідів, які мусіли робити з браку зрівноваженого, досвідного проводу. Тепер приїзджають бувші противники еміґрації до еміґрантів на відвідини. Край, що здержував колись еміґрантів часописними статтями, відзивається до еміґрації просьбами, відозвами і делєгатами.

Відчуваю, що канадійська еміґрація нерозривно звязана родинними узлами з Рідним Краєм, а в справах народних, культурних і політичних готова все до помочі і цю поміч доказала вже кілька разів датками і заявами. Його особистий погляд такий, що датки на старий край повинні постійно плинути. Десять відсотків від всяких датків на канадійські цілі повинно все йти на Рідний Край.
В Канаді велике місце на збирання досвіду для укр. народу, щоби той досвід вихіснувати опісля для себе. Тут нема пекучої ненависти, є часом дещо упередження. Українського еміґранта, коли вже перейшов всі іміґраційні формальности стрічають зичливо. Треба лише користати зі своїх прав. Дорога свобідна. Українці можуть удержувати свої часописі, печатати свої книжки, творити свої орґанізації, провадити свої школи. Залежить це від їх доброї волі.

Товариство Опіки у Канаді працює в сполуці з Товариством Опіки у Львові. Львів видає часопись: "Український Еміґрант" і дає всякі пояснення, та полагоджує всякі еміґраційні справи. Товариство Опіки у Канаді видає що року альманах для еміґрантів, щоби подати інформації про Канаду і дати вказівки. Я повню під цю хвилю обовязки представника львівського Товариства. Не маю права голосовання в Товаристві канадійськім, лише дорадний голос. Оба товариства збирають все це,як досвід у своїй праці, але колиби українське громадянство розуміло свою честь народну, то всі справи для переселенців переходилиби через ті два товариства й Українці посідалиби рішаюче слово перед урядами і перед приватними людьми та товариствами в переселеньчих справах, в справах еміґрації й іміґрації.

Сенаторка Кисілевська питає: "Кілько ґроша треба виказати в канадійськім порті?"

Секретар Ільчишин: "На це нема припису, якогоби строго пильновано. Іміґрант, що приїхав на аплікацію фармара, повинен мати тільки ґроша, щоби міг купити собі харчів, заки заїде з порту до місця призначення. Те саме відноситься до мущин і женщин,"

Сенаторка Кисілевська: "Чи інтеліґентні дівчата, яким тяжко найти заняття в Польщі, можуть найти тут заняття?"

Секретар Ільчишин: В Канаді життя розвивається і всюди потрібно людий і вони придадуться, коли приноровляться до відносин. Приїздили тут дівчата зі студіями в семінарі і нарікали дуже, що ніхто на них не дивиться, це значить, не находять відповідного заняття, як учительки, або орґанізаторки дітočих товариств. Були однак й такі, що приїхали, вивчилися анґлійської мови і самі знайшли заняття. Тут потрібно таких, що з початку мають якусь поміч, щоби могли освоїтися з чужими обставинами і чужою мовою. Заняття найдеться за оден рік або за два. Без анґлійської мови лише при українських товариствах можна найти заняття в Рідних Школах, однак це дуже ма-

ло платна робота. Колиб Українці більше дбали про свої Рідні Школи, булоби таких місць кількасот, а так є їх лише кільканайцять. Найліпше йти на службу або до склепу, пробиватися дальше, розглядаючися. Треба робити без крику, без плачу. Товариство Опіки у Вінніпеґу може дати вказівки і ради, не може однак брати відвічальности за успіх. В кождім разі Товариство має перегляд на відносини в цілій Канаді і може полагодити папери на приїзд та школах, до того вимагають власти образовання й іспитів в канадійських заведеннях. Тут потрібно служниць, куховарок, господинь, фармарок, хто знає кравецтво, моднярство, молочарство, пекарство, куховарство, аптикарство, книговодство, хто є пильним і робучим, без претенсій і примх, така іміґрантка може найти заняття, скоро лише потрафить порозумітись в анґлійській мові зі своїм окруженням."

Свящ. о. Пантелеймон Божик:

Василь Волинюк приїхав до Канади з родиною в липни, 1929., маючи 50 дол. готівки. На світлині бачимо п. Волинюка з його родиною підчас будови хати.

знайти місця для служниць по фармах. Однак іміґранти можуть напливати лише в міру потреби. Тут кажеться: "О скільки Канада може їх абсорбувати." Колиби іміґранти наплинули за великим числом, повстає безробіття, якого Канада старається уникати. Іміґраційний уряд глядить на це, щоби не було безробіття."

Містоголова Коман: "Виглядів на відповідні місця роботи для дівчат, які покінчили ґімназію або учительський семінар нема. Тут школи анґлійські, а Рідна Школа залежить від доброї волі котрогось товариства чи орґанізації. Щоби працювати як учителька в анґлійських

"Потрібно, щоби дівчина, що виїздить до Канади, мала досвід в якімсь званню, уміла щось, що дасть ся вихіснувати в господарськім і торговельнім обороті держави. Треба навчитися якогось фаху, але видно старий край поза куховарство іншого фаху для дівчат не знає. В Канаді дівчата мають роботу в купецтві, в кравецтві, моднярстві і в бюрах кождої галузи роботи."

Скарбник Василишин: "Хочу підчеркнути способи, як подорожна чи там еміґрантка, дістається до Канади.

1. Вона може приїхати на залізничу квоту. Це є якесь число служниць, яке після розпоряду імі-

ґраційного міністерства може привезти на власну відповідальність заряд залізниць державних (Сіенар) і заряд залізниць приватних, передовсім заряд так званих пацифічних (тихо- океанських) залізниць. В таких разах заряди залізничі стараються розмістити дівчата на службах по фармах або по родинах в місті. Платня залежить від хисту особистого і від досвіду, однак доходить до $35.00 і 40.00 місячно, харч і мешкання. Вправні робітниці в кравецтві заробити можуть від $15.00 до $28.00 тижнево.

2. Другий спосіб, щоби приїхати до Канади, це той случай, коли брат, сестра, батько, мати підпишуть "аплікацію" на приїзд.

3. Третий спосіб, коли родина фармарська, або якась заможнійша родина в місті підпише "аплікацію" на приїзд дівчини.

4. Четвертий спосіб, що дівчина їде до нареченого, який предложив урядови докази, що оженить ся з нею зараз по приїзді. Це говориться о іміґрантах, які хотять приїхати на сталий побут, бо для подорожних-туристів є інші приписи. Ті можуть все приїхати на відвідини до Канади. З відносинами в Канаді і з підсонням треба освоїтися, бож це край цілком відмінний від центральної Европи. Декотрі іміґранти не можуть привикнути до Канади, до мови, до способу шукання праці, до заробковання і переривання праці, щоби шукати нову роботу."

Сенаторка Кисілевська: "Чи українські іміґранти стараються зараз о горожанство?"

Секретар Ільчишин: "По пяти літах можна подаватися о горожанство. З того лише хосен, бо пашпорт британський в подорожі має велику повагу. Воно приємнійше і в державі мати якісь права, не лише обовязки, і своїм голосом впливати на хід подій в соймах провінціональних і в парляменті, столиці цілої держави в Оттаві. Чоловік, що дістав горожанство почувається не як переходовий зарібник, але як власник цілої Домінії. Говорить всюди смілійше. Мимо того українські іміґранти досить часто не спішаться, щоби дістати горожанство і відволікають подання о горожанство десятки літ.

Сенаторка Кисілевська: "Здається, здержує їх думка, що Польща не прийме їх, коли повернуть домів, але заверне їх до Канади, викине їх і вони стратять право до своїх ґрунтів."

С. Сарула, адвокат, правний заступник Товариства: "Це не може статися. Це не діється в ніякій державі, тим менше в Польщі, коли горожанин Канади був уроджений в Польщі. Наколи такий канадійський горожанин не зголоситься через пять літ до британського консуля в Польщі, то його горожанство Канади вигасає і він стає горожанином Польщі. Горожанин Канади є властиво горожанином Британії а як горожанина Британії мусить його кожда держава поважати. Викинути його не можна, як довго він прилично заховується, і не нарушує законів держави, в котрій перебуває. Цеж обовязує горожан кождої держави на чужині."

Сенаторка Кисілевська: "Які условини до набуття землі обовязують іміґрантів?"

Ільчишин: "Землі має Канада подостатком, лише людий треба, плугаторів, що схочуть цю землю управляти. Землі близше залізниць дорозші, подальше від залізниць де-

шеві. Чим дальше на північ, в гущу, тим дешевші землі. Фарма, це простір землі на 160 акрів. Можна дістати як наділ за 10 долярів, цілу фарму, але вже подалік від осель, більше на північ."

Присутні підписали листівки Товариства Опіки з привітом на слідуючі адреси:

"Тов. Просвіта" Львів, "Тов. Сокіл," Львів, "Парляментарний Український Клюб" на руки Др. Дм. Левицького, Львів, часопись "Жіноча Доля," Коломия, Дневник "Діло" Львів.

На порядку дневнім стояв ще звіт скарбника Василишина про його подорож з Канади до Закарпатської України. Оповів в коротці про свою подорож до Ужгорода і до Мункача. Гарний край. Нарід до дна убогий і несвідомий. Молодіж в школах вже знає про Україну. В Ужгороді стоїть величавий дім Просвіти. Відбувався зїзд Просвіти. Понад 1.200 учасників. Одушевлені всі учасники. Кождий промовець хотів сказати слово "Україна" і слухачі не могли того слова наслухатися. Чекали на це слово, щоби ошоломлювати себе оплесками. Молодь з дахів дивилася до салі зборів і слухала промовців, такий стиск панував в домі Просвіти. Однак старше покоління гниле мадяризмом. Двох священиків, Волошин і Жолтва, це піоніри українського духа. В Сполучених Державах мають Українці з Прикарпаття свого епископа, свої організації, досить заможні. Майно доходить понад чотири міліони долярів. Звідтам сподіються Ужгородці помочі на сплату дому Просвіти і така поміч повинна прийти. Еміґрація закарпатських Українців йде передовсім до Стейтів, менше до Канади.

Сенаторка підписала заяву вступлення в члени. Голова відчитав заяву приступлення в члени. Скарбник Василишин поставив внесок, щоби старшина приняла громадянку українського народу, Сенаторку Кисілевську в члени. Містоголова Коман скріпив внесок. Присутні члени старшини, які творили правну повноту до рішень і ухвал, голосували одноголосно за приняттям. Голова Продан забрав голос і проголосив: "Сенаторка Олена Кисілевська принята одноголосно в члени Товариства Опіки в Канаді, і вручив новій членкині альманахи Товариства: "Нове Поле," "Прерію," "Кленовий лист," з виписаною посвятою на спомин побуту у Канаді. Голова сказав опісля: "Пані Сенаторко, просимо задержати нас в памяти і так, як ви привезли нам привіт з Рідного Краю, так ми передаємо привіт з Канади до Українців в Европі. Може будете дещо розчаровані тим, що ми за мало ще навчилися в Канаді, однак ми вже много поправилися, зробимо більші поступи і позбудемося ще не одної хиби, яку ще тепер легко доглянете. Желаю доброї подорожі по Канаді. Дякую всім за участь в засіданню. Замикаю засідання. Тепер перейдемо до знимки до заведення Павлюка. До побачення."

Присутні перейшли до світлинного заведення П. Павлюка, який відсвітлив учасників засідання.

Записав

Д. М. Ільчишин

Писар Тов. Опіки.

Оден з моїх знакомих.

Дуже приємно стрінутися і поговорити з чоловіком, який не скаржиться на долю, тільки витревало працює і роздумує над способами, щоб краще жити. Маєток фармара є овочем праці його рук і розуму. Коли він за молодих літ щось придбає, то на старість має вдоволення і спокій, що своє життя марно не провів.

Хто хоче на фармі крім щоденного куска хліба придбати ще дещо,— не повинен лінуватися до роботи і мусить бути ощадний." Такі слова сказав мені Стефан Абрамець, фармар літ

Фармар Стефан Абрамець зі своїм сином. Йорктон, Саск.

55, з Йорктону, Саск. Це було 12-го січня 1929 р., коли заїхали ми на його фарму. Я бажав вже давно оглянути його господарство. В околиці міста Йорктону і далеко поза цим містом він знаний, як один з найрозважніиших фармарів, а до того мав 8 четвертин (кводрів) землі, це є 1200 акрів або 904 морги.

Я зліз з саней а фармар розпряг коні і повів до стайні. Дивлюсь довкруги. Фарма всего миля і пів від Йорктону. Положена на рівнині і, як звичайно обгороджена кільчастим дротом. При західній межі на ліво стоїть гарно мурований дім, дальше з північної сторони велика стайня, на худобу, за нею лісок, за ліском на поли сипанець на збіжжа. По правій руці друга стодола для худоби і шопа на машинерію. На схід великий курник зі скляною стіною до полудня.

Лежав сніг, на дворі було досить зимно і я ввійшов в хату. В кухні дівчина приготовляла вечерю. За кілька хвилин увійшов сам господар, і заки готовилася вечеря, ми розговорилися. Я спитав його, як він зачинав своє господарство, що дійшов до такого гарного майна і почув від нього ось що:

"Тому 30 літ назад приїхав я з села Маковиска, ярославського повіту в Галичині до Канади. В маю приїхав я до Галіфаксу, минув Вінніпеґ і заїхав до Йорктону. Зелізниця в цей час не йшла дальше на захід і де нині можна бачити гарні фарми і людей, в цім часі були тут корчі, ліси і дикі прерії. Сім моргів поля в краю довелося продати і по заплаченню дороги, привіз я ще до Канади $520.00. Думаю собі, що тут робити. В краю був господарем, то і тут не лицює бути довгі роки робітником все під чиїмсь розказом, хоч на початок треба було брати таку роботу, яка була. З думкою, що краще бути своїм господарем і самому собі розказувати, взяв я фарму-гомстед. Купив я за привезені гроші 4 корови, 2 коні, косарку, грабарку і віз. Та фарма лежала 3 милі на захід від Йорктону, коло Вибеґіл.

"Як вам поводилося на гомстеді?"— питаю я.

Звичайно,"— відказав Абрамець, "на гомстеді працював я тяжко, але вперто, бо треба було корчувати і виробляти землю під управу, щоби дістати на неї власність, а потроха ходив до сусідних фармарів Анґлійців і в них на роботі приучився робити машинами. Заробляв троха грошей. По девятьох літах трафився купець, відкупив фарму, а я подався дальше на захід і коло місточка Віловбруку згодив я собі дві фармі за $3,000.00. Завдатку дав $1,200.00, а решту сплачував ратами. Благословив Бог урожайні роки, молотилося кождої осени пшеницю, на яку була добра ціна, до того продавав що року троха худоби, сметану і яйця і так сплачував рати і попри це ще складав пару центів. Нині маю там вже три фарми, а пять фарм осьтут коло Йорктону, доокола хати."

З дальшого оповіданя Абрамця довідався я, що для обрібки тих 8 фарм має він 22 коні, два трактори, три косарки, дві жниварки, велику молотільню, та всяку инчу потрібну на фармі машинерію. В теперішнім часі не тримає богато коров, курок має около 120. При середньому у-

рожаю, молотить що року від 9 до 10 тисяч бушлів збіжжа. Як є добра ціна, то продає пшеницю, а як низька, то тримає в сипаньцю на полі, в якім може зміститися до 14 тисяч бушлів.

"Треба вам рано вставати і пізно лягати при провадженню такої великої і гарної господарки,"— замітив я.

"Та вжеж, що так"— відказав він. Маю пять осіб в родині, то пильнуємо що важнійше. Крім цього, почавши від весни до осени, а часом і в зимі беру кільканайцять робітників, тай робимо всі по троха."

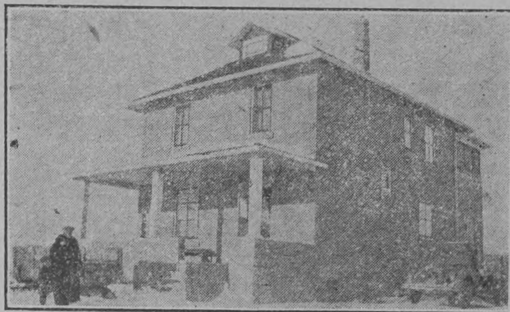
"Якої народности еміґранти є найкращими робітниками?"— питаю Абрамця.

Він відповів: "В теперішнім часі трафляються добрі робітники всяких народностей. Вони бачать, що тут инча система господарки, відмінна від краєвої і що треба часу, щоби набути знання фармарства. Українці дуже добрі робітники на полі, але коли котрий лінивий, або занадто нетерпеливий, то сам на цім тратить, бо нічого не навчиться і відтак на старість бідує. За трийцять літ мойого побуту в Канаді завдячую мій успіх тому, що я не лінувався працювати, жив ощадно і розумів , що коли чоловік жиє, то не повинен переставати працювати, лише дороблятися і йти все вперед."

На стіл подали вечерю, ми зїли смачні страви і ще довго по вечері говорили про канадійські українські справи і про Рідний Край. Була вже перша година по півночі, коли ми сказали собі добраніч. Я ляг в прилеглій до їдальні кімнати і заснув серед думок .

С. Абрамець своєю працею набув ще в Йорктоні дім, який дійшов до вартости около 50 тисяч долярів. Я відчував поважання до цего фармара, неуструдимого працьовника, бо він також не забув в Канаді про Рідний Край, що він Українець і давав на ріжні українські справи. Виплатив до тепер близько тисячу долярів.

Коли я на другий день рано пробудився і

Дім фармара Стефана Абрамця на фармі

глянув ще раз на гарні будинки довкола обійстя і на поля, я подумав собі, що гарно булоби, якби ми мали тут хоч 100 таких фармарів.

Яку то повагу осягнулиби ми в Канаді і яку велику поміч можнаби дати Рідному Краєви? Таких повинно бути більше, бо в Канаді є ще богато нагоди осягнути великий успіх.

В. Семець

Йорктон, Саск., дня 4-го вересня, 1929.

ВОНА НЕ ЗНАЛА.

Мати: Ото також! А чому-ж ти не закликала мене як він хотів тебе поцілувати?

Доня: Але-ж мамо, я не знала, що ви хотіли цілуватися!

ДОСВІДЧЕНА МАТИ.

—Мамусю, я маю нині на задачу: виписати матерії, які вивітрують. Я вже висипала алькоголь, бензину, етер... Чи мамуся не знають ще чогось що вітріє?

— Допиши, доню... любов мущини.

ВОНА ГОТОВА.

Батько: Мені вже доїла твоя марнотравність. Від сьогодня маєш глядіти за чоловіком.

Стефця: Добре, тату! За чиєм чоловіком глядіти, тату?

ВІДПЛАТА.

Адвокат:— Я зробив вас варятом в суді і тим самим звільнено. Мій гонорар 100 долярів.

Клієнт: — Та ви не думайте, пане меценас, що я справді варят — досить з вас 20 долярів.

В ГОСТЯХ.

Гість: Івасю, коли у вас звичайно обідають?

Івасик: Обід уже давно готовий, але мама чекають, щоби ви пішли.

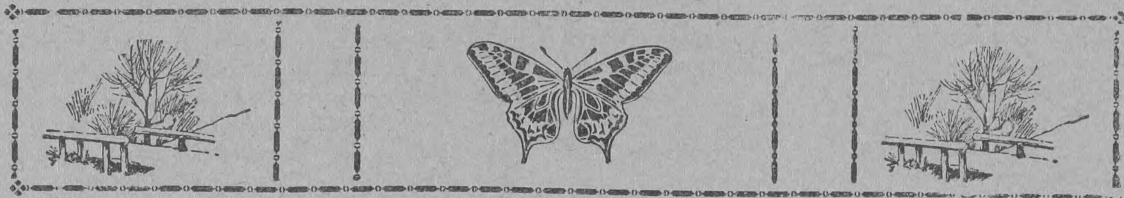
І ТАКЕ БУВАЄ.

Чоловік: Чи не залицявся до тебе який дурень, поки ти віддалася?

Жінка: Так.

Чоловік: Шкода, що він не оженився з тобою.

Жінка: О, він оженився.

Мотилькові Ростини.

Мотилькові ростини — це ті, що азоту в ріллі не потребують, а збирають його з величезних повітряних засобів. Мабудь найбільше знаними мотильковими ростинами є горох, лубін, люцерна та конюшина.

Ті ростини мають звичайно на своїх корінях дрібні бульвочки, котрі досягають навіть величини пільного гороху. Однак на корінню ростин мотилькових, котрі годовано в землі стерелізованій (пустій, перепаленій, в котрій нема жадного життя) бульвок тих не буде. Як тільки таку землю злиється водою, котру перепущено через землю богату в органічні дробини, то сейчас зачнуть творитися бульвочки на корінню, що в такій земли росте. То саме явище буде, якщо з ростин мотилькових, що ростуть в земли, взяти хочби дрібку тих бульвок, їх роздусити і піддати їх до стерелізованої землі, в котрій ті бульвочки самі з себе на корінню ростин мотилькових не змогли повстати. Так можна наприклад викликати навязок бульвок на корінню конюшини, що росте в стерилізованій землі, "перещеплюючи" тій землі бульвочки коріння з гороху.

Ті факти вказують, що між бульвочками на корінню ростин мотилькових, а між ростом тих ростин є певна близька звязь,— іменно: ростини мотилькові, що не мають згаданих бульвочок на корінню, ростуть слабше, підчас коли ті, що ці бульвочки мають, ростуть кріпше. Мотилькові ростини не мають бульвочок коріневих, або мають їх дуже мало на землях пустих, убогих в чорнозем. Чим богатший чорнозем, тим богатші в бульвочки мотилькові ростини. В землях мало засібних в чорнозем, на котрих не вдається,— вродиться добрий горох, якщо на тій бідній земли розсиплеться пару міхів землі, на котрій горох родить гарно; тоді ростини гороху навязують бульвочки при корінню, яких попередно не було. Це посипування земель бідних розмірно малою скількістю землі урожайної,(в якій находяться дробинки тої матерії, з якої повстали згадані бульвочки), зветься щепленням землі.

Щож находиться в згаданих бульвочках? Бульвочки ті складаються з дробин бактерій, котрими переповнена є земля богата в чорнозем, а котрих є тим менше в земли бідної на чорнозем. Ті дробини бактерійні причіплюються коріння , якого комірки більшають, а їх білковина помножується. Та білковина твердне, і з того повстають згадані бульвочки, зложені з самої білковини (азоту). Рівночасно з повстанням згаданих бульвочок зміняється й цілий вид ростини: вона виводиться, росте, грубіє, розростається буйнійше; її барва стає темнійша, більше соковита. В землях без чорнозему бульвочок тих на корінню ростин мотилькових нема зовсім, і ріст їх є лихий навіть тоді, коли їм піддати азоту. Коли однак в землі є засів бактерій білковиних, про котрі вище була мова, то ростини мотилькові ростуть на ній гарно, хоч не піддано їм азоту зовсім.

Цю появу можна витолкувати в той лише спосіб, що згадані бактерії білковини, які формують на корінню ростин мотилькових згадані бульвочки, помагають тим ростинам збирати азот з повітря і зміняти його в органічну азотову матерію. Тим то й ясна стане річ, чому ростини мотилькові звемо ростинами збираючими азот, чому вони можуть самочинно нагромадити в землі богато азотового корму і в той спосіб приготовити цю поживу иншим ростинам, що по них слідують, якої в землі передше не було ..

Найлекший та найдешевший спосіб виклikання бульвочок на корінню мотилькових ростин є заправлення насіння перед посівом зразком бактерій, приготовлених у флящинках. Зразки ті можна набути весною в "Бактеріолоджі Дипартмент, Манітоба Еґрікулчурел Каледж, Вінніпеґ, Ман., за оплатою 25 центів.

Стефан А. Грицак

Слухач IV-го року Рільничого Віділу манітобського університету.

Вінніпеґ, Манітоба, 21. жовтня, 1929.

СЕНАТОРКА ОЛЕНА КИСІЛЕВСЬКА.

Сенаторка увійшла з сусідної кімнати. Я привитався . В неї думаюче, повне лице, лагідний приємний голос, поважні, розумні очі. Сукня на неї темної краски, волосся зачесане після моди з наших добрих часів, коли пані могли позволити собі на довге волосся. Постава низька.

"Поїдете пані з Канади і ніхто не буде мати поняття про Вашу працю. Простіть, що заберу Вам дещо часу і попрошу о відповіди на деякі питання, цікаві для нашого громадянства в Канаді.

Коли пані Сенаторка зачали свою письменничу працю?"

"Моїм першим нарисом було оповідання з селянського життя в горах. Я переслала його до Львова на адресу Івана Франка і як відповідь одержала моє оповідання, випечатане у "Літературнім Вістнику." Від тоді минуло 25 літ." — відповіла Сенаторка.

"То пані обходять цього року 25 літ своєї письменничої діяльности? А ми в Канаді поняття об тім не маємо. Якжеж пішла дальша Ваша письменнича діяльність?"

"Я писала начерки з життя наших селян і вони розкинені по ріжних часописях і видавництвах. Я й сама позабувала, де вони розсіяні, у "Вістнику," в "Ділі," "Світі," "Неділі," "Нашій Бесіді," "Календарі Просвіти." "Я підписувала їх ріжно. Звичайно "Галичанка," "Калина," "Незнана," абс буквами "О. Г.," "О. К."

Про мої подорожі на Рівієру, до Венеції до Камінця Подільського, до Одеси,печатала я в "Ділі." Передрук описів вийшов осібною книжкою, яка вже вичерпана.

Педагогічне Товариство видало моє оповідання з гуцульського життя, "В горах." Учитель Таранько видав мій начерк: "До комор Довбуша."

Тепер приготовила я опис моєї подорожі по Швайцарії. Три роки, кождого року через кілька неділь оглядала я Швайцарію. Того року (1929) обїхала я знова швайцарські міста Женеву, Люцерну і інші. Опис подам частинами в "Жіночій Долі."

"Коли пані Сенаторка зачали видавати "Жіночу Долю?"

"Ця часопись виходить вже пятий рік, від року 1925-го. Працює там Іванчуківна Олеся. Помагає нам як знаток мови професор Зубенко Іван. Часопись видає жіночий календар. Я написала там між іншим праці: "Як вести працю в жіночих гуртках," "Про самовиховання." Мушу виготовлювати праці з ріжних галузий знання, бо прецінь знаєте, що редакторка мусить заповнити число для читательок."

"Цікаво мені почути, які ще жіночі письменниці помагають Вам і працюють під цю хвилю пером?"— запитав я, щоби довідатися і про це.

"Ви знаєте вже імена тих письменниць. Ольга Кобилянська з Черновець помагає нам дуже. Це письменниця знана вже поза межами нашої мови. Живо, неначе електрично, пише Катря Гриневичівна у Львові. З Мельника в Чехах присилає свої праці Наталя Королівна, високо освічена людина зі знанням французької мови. З Подєбраду в Чехах дописує Конор-Вілінська. Її оповідання "На еміграції," видала накладня "Рекорд" в Коломиї осібною книжкою. З Перемишля дописує Уляна Кравченко, вдова по учителю. Її вірші вийшли осібними томиками. Марійка Підгірянка (Домбровська Марія) у Львові пише поезії. До альманаха на рік 1930 поприсилали праці письменниці з Великої України. Помістимо. Це гарні праці."

"А що там пороблює Віра Лебедова — пані Малицька? Все уміла найти живе, горяче слово на наші думки."— запитав я Сенаторку.

"Малицька хорує, занята школою. Все відповідає: "Не маю часу!" Вона директоркою в Рідній Школі у Львові при вулиці Мохнацького."

"Пані позволять,"— сказав я, що зведу розмову на сенат. "Канада має сенат, але не має сенаторок, так, що Пані для Канадійців незвичайно романтичним гостем. Для канадійських женщин вибір до сенату не є правно дозволений. Доперва десь тепер порушить цю справу головний суд. Канада не має сенаторок, а пані приїхали як сенаторка. Маємо тут північне зоряне світло, але сенаторок не маємо. Коли пані ввійшли до сенату?"

"Знаєте, що Українці в р. 1922 не взяли участи у виборах. Доперва в р. 1928 голосували, і при тих виборах увійшли Українці також до сенату,"— відповіла сенаторка.

"Пригадую собі: Вибори були з початком марта 1928. Я тоді був случайно в Польщі. Вибори до сойму відбулися 4-го марта, а до сена-

ту 11-го . Ті дні вбилися мені в память. Можуть Українці розвинути яку силу в польськім соймі і сенаті?"— запитав я.

"Стараємося здержати ухвали шкідливі для Українців під Польщею,"— відповіла сенаторка. "Денеде можна осягнути успіхи в обороні народних прав. Пришлю Вам тексти моєї промови. Міністер Ґрабскі сказав, що при теперішних шкільних польських законах не стане Українців за 25 літ. Я заначила в моїй промові, що коли Поляки роблять наїзд на українські хати, щоби знищити українську мову, то на дверях кождої хати стане українська матір до оборони своїх дітий. Поляки були заскочені моєю промовою. Це слідно було з їх поведення. Однак українські посли можуть лише тоді мати успіхи у своїй діяльности , коли селяни будуть більше читати часописі і книжки і стануть більше свідомі. Працюю як голова орґанізаційної секції Союза Українок. Я відвідала Галичину, Волинь, Полісся, Закарпатську Україну, Подєбради. Думаю, що жінки можуть дуже вплинути на це, щоби ослабити суперечки, які не дають спокою, не дають працювати. Матір дбає про лад в хаті, то може подбати про лад і спокій в громаді. Я це сказала жінкам також в Канаді. Жіноцтво в Канаді може погодити з часом людий. Релиґійні суперечки злишні. Мій муж був почтовим урядником й помер цього року в лютім. Він заступався за православіям. Я лишилася при католицькій вірі і мій муж зрозумів, що не треба говорити про релиґію лише на це, щоби розсварювати людий."

"Напишуть пані Сенаторка тепер дещо про Канаду-"— запитав я.

"Хочу подати мої враження в "Жіночій Долі." Я відвідала жіночі орґанізації в Монтреалі, у Вінніпеґу, Саскатуні, Едмонтоні, Мондері, Венкувері. Позавтра в неділю, 15-го вересня виїду до Шікаґа, щоби стрінутися з братом."

"Пані Сенаторка приїхала 17-го серпня до Вінніпеґу, так що побули в Західній Канаді 4 тижні. Це за коротко, щоби нас пізнати. Ми не є такі злі, як виглядаємо. Не ганіть нас дуже за спосіб принимання гостей. Термосимо гістьми то в ліво то в право. Ми виробили тут таку церемонію. Поводимося при гостях дуже свобідно."— пояснив я, щоби відхилити можливі лискавки.

"Маю дуже гарні враження від людий, що шукають правдиву дорогу, а це може лише подобатися."— успокоїла мене сенаторка

"Коли це подобається Вам, то будемо дальше шукати правди і поводитися свобідно." сказав я на пращання.

Рск.

Вінніпеґ, Манітоба, дня 13-го вересня, 1929.

ДОБРЕ СІНО.

Доброта сіна залежить від самої трави, та від того, чи в сухий час воно зібране. Добре сіно має гарну зеленаву барву та приємний запах. Коли воно є більше буре, як зелене, то це знак, що воно було на непогоді. Це однак не шкодить много, якщо сіно має кріпкий , здоровий запах. Коли сіно є не тільки бураве, але й слабий має запах, то це знак, що воно мокло довго в покосах і стратило много на доброті. Як сіно має запах стухлий, то звичайно куриться з нього. Таке сіно придатне хіба на підстілку, бо воно шкідливе для худоби.

Годі осудити сіно лише по барві та запасі. Помимо гарної барви й кріпкого та здорового запаху може бути це сіно квасне, яке не має тої вартости, що сіно солодке. Трави квасні розпізнати можна в сіні тим, що вони не є такі мягкі, як трави солодкі. На віз дасться сіна солодкого наладавути більше чим квасного. Трави квасні не є поживні. В них є дуже мало білковини (протейну), яка головно дає травам поживність. Якщо в сіні є сосонка (еквісетум), то воно звичайно є квасне, передівсім для коров не добре, бо від сосонки тратять вони молоко.

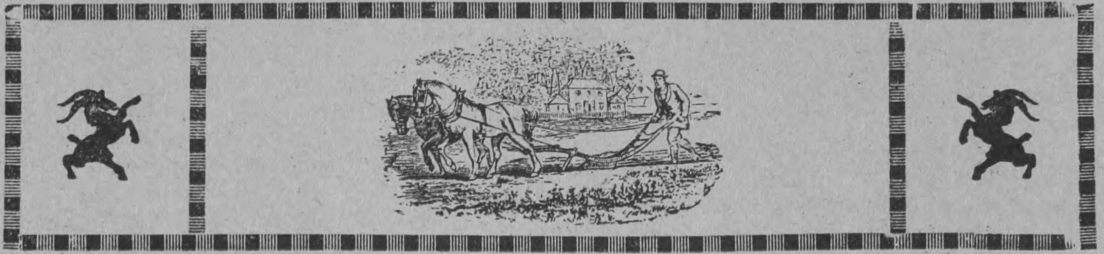
Оцінюючи сіно, треба знати й те, в якім стані була трава кошена. Сіно з молодої трави, кошеної в часі розцвіту є поживнійше й стравнійше, чим сіно з трав перестарілих. По колосках трав, які є в сіні, можна легко дійти, чи трава була молода, чи перестаріла.

Дмитро Басараба

Слухач II-го року Рільничого Виділу Манітобського університету.

Вінніпеґ, Манітоба, 19. жовтня, 1929.

Новий Спосіб Жнив

Довкруги нас величезні, здається безмежні лани збіжжа. Очі бачуть золоту пшеницю на пні, а денеде сріблистий овес.

Колиж очі наші схотять знайти на тих просторих ланах женців, а уха схотять почути їх спів, веселу розмову, сміх — у відповідь побачимо дивовижні машини, що посуваються повільним ходом полями золотої пшениці, а уха наші почують клекотіння тягунів і іншого рода двигунів. Перше бажання наше, це відгомін "Старого Краю"— нашого родимого села із загонами, женцями, і піснею, а дійсність — це просторі канадійські степи з пшеницею і клекотливими машинами.

Праця машин заступила тисячі рук чоловічих, а жнива стали погідні до праці у фабриці. Тому здається нам, що ми не знайшлися на лані пшениці, але в осередку промислу.

Одна, дві корови, 20-30 курок, 8-12 коней, за то кілька бензинових моторів і множество інших машин. Це живий і мертвий інвентар фарми. За то та велика фарма числить дві секції землі , себто 1280 акрів,— себто більше як наших 900 морґів. Робітників всього на всього має чотирох і одну жінку. В такому числі працюючих людських рук, приступає власник 900 морґів до жнив.

На просторі ораної землі в вимірі двох секцій, пересічно 800 акрів землі обсіяних ярою пшеницею і вівсом (зимова пшениця в степових провінціях, висунених більш на північ, не сіється, бо вимерзає. Овес сіється в малій скількости, головно для власної потреби. Решта землі з двох секцій, тобто около 480 акрів остає як переліг.

Жнива в західних степових провінціях Канади відбувалися дотепер виключно при помочі жниварок-вязалок (байндер), котрі косили і вязали збіжжа в снопи, за чим слідувало складання снопів людськими руками в "вершки" по 8-10 снопів разом. Сю працю називають в Канаді "штукованням" від англійського слова "стукінґ."

По повнім дозрінню колосся у вершках наступає молочення при помочі молотілок, до котрих довозиться снопи. Цей спосіб жнив відбувається і тепер, але минувший рік (1928) змінив спосіб жнив і тепер наступає скорий перехід до найновійшого способу переводження жнив — себто до жнив при помочі нових машин , як тут кажуть з англійська "Комбайн," тебто машин, котрі жнуть і зараз молотять збіжжа.

Непогода а через це й спізнення молотьби збіжжа в р. 1927 головно в провінціях Саскачеван і Алберті збільшили кошти молотьби. Непривітна зима тогож року із зимними вітрами і морозами звиж 41 ґрадів Ф ниже зера стрітила брак робочих рук і збільшення платні молотільникам. Звичайно мала подать спричинює більший попит, а тим самим і ціна товару чи добра, в тім разі праці людської, збільшуєсья. Непогода року 1927 при кошенню збіжжа,а головно в часі молочення, яке затягнулося аж до Різдва, обниження степення зерна (ґрейду), через серпневий мороз, спричинили недобір у багатьох фармерів, або зменшили дохід.

Град в багатьох околицях Саскачевану і Алберти в р. 1928. знищив пересічно збір на 50% — себто на половину, а за ним прийшов і мороз. Це дало почин до зміни способу збору збіжа; також пізне і дороге жаття і молочення в р. 1927. долили, як то кажуть, олію до огня і змусило велике число фармерів до скорого закупу нової молотілки.

Головно град був рішаючим чинником у багатьох фармерів, які закупили нові молотілки. Як-же се сталося? Стебла були поломані градом. Колиб фармер був косив ці напів поломані стебла звичайним спссобом, себто жниваркою, то бувби мусів зужити два рази тільки шнурка на вязання снопів. Проби, переведені в околиці Естевану, Саск. показали, що треба було на оден акер зу-

жити $5\frac{1}{2}$ фунтів шнурка, коли звичайно зуживалося лише $2\frac{1}{2}$ — 3 фунтів шнурка. Отже, видаток гроша при вязанню снопів збільшивбися, як також і кошення само булоб затягнулося довше від звичайного.

Більша скількість снопів, бо солома стебла, зігненого вдвоє, булаб вязана подвійно, спричинилаб була більший видаток на складання (штуковання) снопів. Також і молочення за помочею звичайної молотілки булоб дорозше. Богато непотрібної соломи мусілоби перейти гирлом молотілки, а видаток зерна бувби на 50% менший від звичайного. Кошта самого молочення — себ-то оплата чоловіка при тракторі, при молотілці, 6 чи 8 подавчиків снопів, 6 чи 8 пар коней, прохарчовання 10 людей — булиб завеликі; а заплата за зерно булаб замала, позаяк зерна булоб не багато, а і тото зерно, по граді і морозі, булоб малої вартости.

Розважні фармері прийшли на основі повисших спостережень до переконаня, що кошта збору їх збіжжа тамтогорічним (1927 р.) способом будуть дуже великі. Тому, майже в послідній тижні перед жнивами, рішили закупити жниварки нової системи, яка відразу молотить, в тім переконанню, що зберуть своє зерно дешевше і заощадять гроша. Крім того, хотіли они позбутися небезпеки затягненя жнив і браку робітника, як це було в 1927 р. Не сподівалися, що погода в часі жнив 1928 року буде одною з найгарнійших, яка коли небудь була в Канаді і що залізничні лінії постараються о таке множество робітника, як це мало місце і в час жнив 1928 року.

Головною ціхою жниво-молотілки є дешевість її праці. Трьох людей переводить цілі жнива. Фармарі в Сполучених Державах і в Канаді дуже зацікавилися новою машиною. Рік 1928. був успішним роком для закупу жниво-молотілок. Коли в р. 1927. куплено лише 13.000 жниво-молотілок, то в р. 1928. розкуплено їх аж 21.000. Зі Сполучених Держав вивезено до прочих країв 6.500 жниво-молотілок, з котрих більша половина відійшла до Канади (около 4.000). Саскачевану й Алберти.

Після дат, поданих Е. С. Арчібальдом, директором домініяльнних досвідних фарм, фармері степових провінцій Канади намістили в 1928 р. ні більше, ні менше, як $12.000.000 в жниво-молотілки. Більше, чим 3.500.000 акрів збіжа вижато й змолочено тими машинами. Висше згаданий директор подає, що в році 1928. Саскачеван посідав 2,356 жниво-молотілок; Алберта — 1,095; Манітоба — 206. Власники тих машин переконані, що завдяки ужитю жниво-молотілок, заощадили 2.96 бушля з акру, і що осягнули ліпший степень доброго зерна. Подають вони також, що жниво-молотілка заощадила їм від 8-9 центів на бушлю.

Кождий, хто цікавиться нею, може одержати точні пояснення від фабрик зглядно заступників знаних вже витворів рільничих машин.

Живо-молотілка складається з жниварки і збирача, себто знаряду, котрий збирає зі стерні покоси з жатого збіжжа і підносить їх на стіл, який передає ці покоси дальше до молотілки. Збирач і молотілка знаходяться в нестримнім русі. Цілу цю суставню ("комбайн") тягне тягун (трактор).

Жниво-молотілка може працювати в двоякий спосіб:

1) Жати збіжжа перед повним дозрінням і класти його в покоси на високу стерню для дозріння і доперва по якімсь часі молотити збіж-

Расові поросята.

жа жниво-молотілкою,— або

2) Жати доспіле збіжжа і рівночасно його молотити.

Як відбувається праця перш згаданим способом?

Перед повним дозрінням жне збіжжа жниварка, якої довгість виносить 12-16 стіп і кладе збіжжа в покоси для доспіння. Стерню лишається високу на 1½—2 стопи, так що зкошене збіжжа паде на висшу стерню. Через це, що покоси лежать на високій стерні, воздух і вітер мають доступ до тих покосів з гори, з боків і з долини. Дощ не може спричинити шкоди, позаяк зжате збіжжа в таких покосах скорше висихає, як збіжжа в твердо звязаних снопах і копах. Цю косарку тягне трактор, а потрібно до цеї праці двох людей. Оден веде трактор, другий обслугує жниварку, себто для визначування висоти стерні, яка залежить від висоти самого стебла. Де стебло високе, підноситься косарка і стерню оставляється в тім місци висшою, а де стебло низше, там знижається косарка і стерня стає низшою.

Зжате збіжжа полишається в покосах аж до цілковитого дозріння. Це треває, залежно від погоди, 2-3 тижні.

Коли вже зерно в покосах доспіло, наступає молочення. Висше згадана жниварка причіпається до жниво-молотілки і жниварка замінюється тут в звичайний стіл, який посередничить між збирачем а самою молотілкою. Збирач причіпається до стола. Збирач підносить покоси зжатого збіжжа зі стерні на стіл, а стіл передає прямо до жниво-молотілки.

Вимолочене і вичищене молотільнею зерно підносить черпак молотільні до бляшаної скрині, яка знаходиться на верху молотільні. Скриня ця може помістити від 60-70 бушлів зерна. Коли ця скриня наповниться зерном, жниво-молотілка здержує на хвилину хід, підїздить чоловік з возом на зерно, отвирає малі дверцята в бляшаній скрині на молотільни і зерно всипується до скрині на возі. Цей відбір готового зерна триває кілька хвилин. Потім тягун із жниво-молотілкою посувається вперед і продовжає свою працю.

До тої праці треба трьох робітників. Оден веде трактор, другий наглядає молотільню, а третий відвозить зерно. Часто до відвоження зерна уживають фармарі малолітних синів, бо робота ця не вимогає великої сили.

Віз із зерном відїзджає до полевого, рухомого шпихліра, який перед жнивом підтягається трактором на місце, вигідне для довозу зерна.

До шпихліра всипається зерно за помочею малого черпака, так що іншої обслуги до цеї праці не треба. Черпак працює при помочі малого мотора о 1½ Н. Р. Чоловік, що возить зерно від жниво-молотілки до шпихліра, обслуговує цей малий мотор, а також має нагляд над зерном в шпихлірі. Як-що є середний збір зерна (20 — 25 бушлів з акра), то жниво-молотілка зі бирачем може змолотити 35-40 акрів зерна. Часом, якщо праця йде без ніяких перепон, можна вимолотити і 45 акрів денно. Як-що збір більший, тоді змолотиться менше акрів і тоді треба ще одного (четвертого) чоловіка більше до відвозу зерна і обслуги зерна в шпіхлірі. Пряме жниво і молочення доспілого збіжжа жнеться цілком доспіле збіжже на пні, а рівночасно молотиться. І сей спосіб дешевший, тому що відпадає кошт жаття косаркою в покоси. Молочення відбувається так-само, як при попереднім способі. Ріжниця в тих двох родах збору зерна полягає в тому, що коли при першому способі молотілка молотить покоси, то при другому способі молотілка молотить зерно прямо з пня.

В. Коссар.

Саскатун, Саск.
Дня 21-го жовтня, 1929.

КОНЕЙ НЕ ЇДЯТЬ.

— Я такий голодний, що з ївби коня.
— Жалую, але в нас нема коней

РОЗМОВА ЧЕРЕЗ ТЕЛЄФОН.

Майк: Галло! Чи це Мері?
— Так.
— А ти мене ще любиш?
— Так — хто говорить?

СКУПИЙ.

— Чи Клаптюк справді такий скупий, як говорять люди?

— Певно! Він навіть календара не купить, бо ануж вмре заки скінчиться рік.

ОТО ФАЙНО.

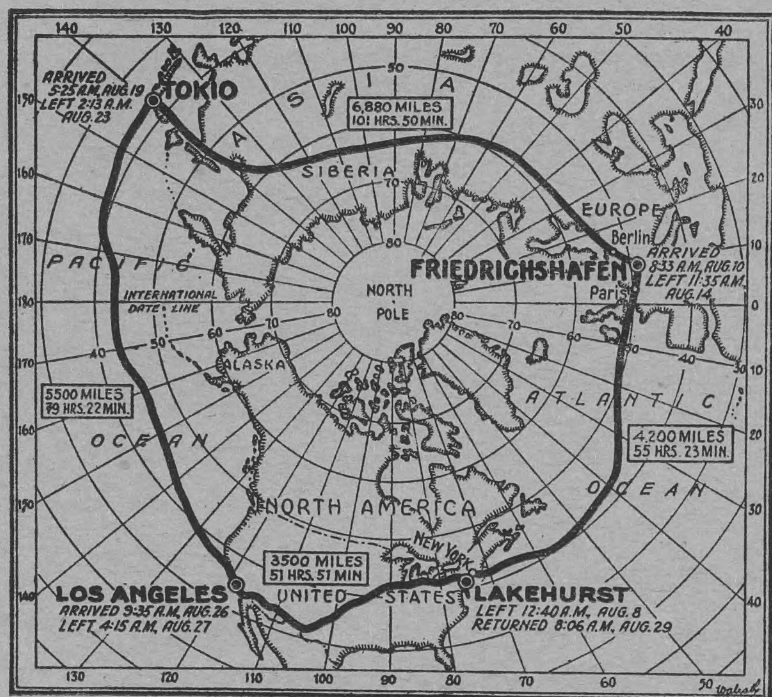
— Чи ви бачили коли той інструмент, що вміє сказати, коли чоловік бреше?

— Ото файно! Я-ж оженився з таким інструментом!

БАЛЬОНИ Й АЕРОПЛЯНИ.

Думка чоловіка тужила все за крилами, щоби можна літати, як літає птах, що неначе є тяжкий і легко рухається у воздусі після своєї волі.

Від половини 18-го століття займалися винаходом бальонів французи і постійно уліпшували їх, зміняли круглу форму на подовгасту,

Map of the round-the-world flight of the Graf Zeppelin

Мапа лету Цепеліна навколо світа в осені, 1929.

робили досвіди ріжними родами ґазів і додавали прилади до кермовання.

Доперва Німці уліпшили бальони в цей спосіб, що ось того року, 1929 дожили ми, як німецький бальон, подовгастої форми з відповідною внутрішною розбудовою з алюмініюму облетів довкола кулю земську. Ґенерал, Ґраф Фердінанд Цепелін, винахідчик того роду бальонів помер в р. 1927. Свій перший бальон збудував він в р. 1900 над Боденським озером в Німеччині.

Круглі і подовгасті бальони уносяться в воздусі при помочи ґазів, лекших чим воздух, моторів уживається на них для їзди і для кермовання ними.

Люди думали над винаходом крил для чоловіка. Італійці вже в XVI століттю робили досвіди, опісля Французи, Німці й Американці. Німець Лілієнталь робив досвіди крилами і згинув при тім. Доперва американці Вілбур і Орвіл Райт робили досвіди в роках 1900-1903 і в році 1903 удалося їм летіти при помочі крил і мотора, а в слідуючих роках уліпшали постійно свій винахід. В році 1909 Француз Блеріо перелетів канал Ляменш з Кале до Доверу.

Европа і Америка мають тепер вже получення для подорожних аеоплянами. Німеччина будує великі літаки на більше число подорожних. Анґлія і Америка стараються їх перевисшити.

А. Загарійчук

Вінніпеґ, Ман., дня 30 го жовтня, 1929.

ПОЛІПШЕННЯ ПОЛЯ.

Кождий фармар може завважати, що по кількох роках, від коли прерія була зорана, рілля менше родить

Чому це так? Тому, що збіжжа збиране на однім акрі з поля, вагою до 1,200 фунтів пересічно в зерні і до 1,600 фунтів ваги в соломі, уявляє з себе ту силу землі, котру ми річно з неї вибираємо. Поступаючи так роками, зменшуємо ґрунт, бо він видав з себе складники необхідні для доброго урожаю. Це є річ зрозуміла.

Чи є спосіб на то, аби вернути ріллі відібрану її силу і зробити її знова богатою і родючою? Так, маємо, а то способом додання гною.

Коли до нині наші фармарі в Канаді негноїли ґрунтів, то це тому, що недавно зорана прерія ще сильна і давала добрий річний урожай. Однак, нині вже на часі застановитись над питанням, як поліпшити ріллю, бо инакше робота фармара буде коштувати дороще, чим ціна на зібране збіжжа. Тут ми зустрічаємося з питанням гноєння зораного поля. Хемічний розбір показує, що зерно і солома складаються головно з слідуючих десяти складників: — Вуглень, водень, кисень, азот, фосфор, поташ, вапняк, маґнезія, залізо, сірка.

Необхідно додавати ці складники до землі, аби вона могла витворювати гарний збір зерна і соломи. Це є можливо робити двома способами. Перший і найкращий спосіб доступний кождому, є гноєння стайневим гноєм. Стайний гній містить в собі всі згадані складники майже в ідеальній пропорції, але де є брак стайневого гною, там треба уживати штучних гноїв, що складаються з цих самих складників

Поручити треба "суперфосфат" у формі подвійно вапняного суперфосфору, котрий лучить фосфор і вапно та додає рослинам два головні складники, без котрих не може вирости міцна солома ні добірне зерно. Є ще инші форми суперфосфору, які можуть бути вжиті як гної, але тому, що тяжко розчиняються в воді, спричиняють вони поліпшення урожаю заповоли.

Важним складником є азот і ми можем додати його до землі в формі чілійської салітри, або в формі вапневого азотану. В цих гноях ми даємо в землю два дуже важні складники, а саме поташ і азот. Оба ці складники входять в значній мірі всклад зерна, витворюючи здоровий зародок (рільце) і збільшують його протеіновий склад.

Як висновки з вище наведеного слідують:

1) Для успішної господарки фармар має вернути землі то. що вибрав з неї.

2) Належить обробити погноєну землю так, щоби доданий гній перемішався з горішною верствою поля.

3) Коли не можна ужити стаєнного гною, належить ужити штучних гноїв.

Михайло Пиць

Слухач IV-го року Рільничого Виділу Саскачеванського Університету.

Саскатун, Саск., дня 24-го жовтня, 1929.

МУХА.

Муха небезпечна для чоловіка. Множиться дуже сильно, бо самичка складає яєчка у всяке вогке місце де найдеться для них захорона, а головно в обірник, в сміття, в мясо, в непрочищені горнята, в усьо, що гниє. З тих яечок, білих, дрібних а остравих виколюється вже в протягу одної доби дрібнесенькі білі хробачки, не маючі ні голови ні ніг. Вони виростають до 14 днів на 1 сантиметр довжини і тоді замінюються, так як гусениці, в куклу, котру не легко бачити, бо вона мала, бура, й твердне наче зерно. Якщо на дворі тепло, виколюється з сеї кукли муха за яких 14 днів і докучає людям і звірятам та плюгавить всьо, де лише дістанеться. Тай не лише то. Відомо, що муха розносить заразки всяких недуг. Якщо веремя зимне, тримаються мушні кукли завмерті аж до весни.

З цього, як плодиться муха, бачимо, як важно є тримати чистоту в хаті. Не менше важна річ вибивати в зимі і з початком весни всяку муху, яка навинеться під руку, а навіть шукати за ними. Бо всяка зимова й веснянна муха, то зародок на тисячі й тисячі мух нових. Коли убється одну муху, то не буде літного покоління, що від неї булоб розмножилося.

Е. Лучкович

Слухач Рільничого Виділу Манітобського Університету.

Вінніпеґ, Ман., дня 29-го жовтня, 1929.

КОЛЄҐІЯ В ЙОРКТОНІ.

В минулому шкільному році, 1928/1929, йшла в Колеґії в Йорктоні, Саск. правильна наука від VII. до XII степеня включно. Іспити випали знаменито. Учило 9 постійних учителів, 7-м монахів, Чина Братів Християнських Шкіл, і 2 світських учителів. В учительскому зборі було три Українці, решта Канадийці ріжного походження. Настоятелем студенства був український Брат Методій, уроженець Канади і колишній студент Колеґії, молодий і повний енерґії чоловік, здібний виховець молодіжи, любитель змагу, загально люблений молодю.

Кромі науки української мови і літератури, в школі всі студенти брали участь у праці "Українського Студентського Літературного Кружка," який відбуває сходини що-другу неділю. Студенти старших степенів брали, оскільки час позволяв, участь у праці йорктонської Січової Організації.

Колеґія мала в минулому році свою власну орхестру дутих інструментів, зложену виключно зі студентів під проводом учителя Колеґії п. І. Корчинського. Кошти орхестри покрила Січова Організація. Крім того йшла в Колеґії Наука музики на струнних інструментах під проводом учителя, запрошеного з по-за Колеґії. В струнній орхестрі виступало понад 20 хлопців; дута складалася з 12 участників. Прилюдні виступи обох орхестр мали гарний успіх.

Науку релігії і духовні ради уділяв о. Шишкович, який недавно прибув із Старого Краю, місіонар Чина Редемптористів. Студенти Колеґії співали в церковнім хорі йорктонської парохії.

Кінець шкільного року 1928-29. приніс зміни в учительскім зборі. Після правила Чина Братів Християнських Шкіл, уступив після 8-літньої праці Директор Колеґії, Брат Станислав, щиро і загально люблений не тільки в Колеґії, але й у цілому Йорктоні та Саскачевані. Що зимою підчас його іменин, молодь Колеґії зробила йому милу несподіванку. Торжественне прощання відбулося в кінці червня спільним заходом Колеґії, школи Сестер, парохії, Січи і дружини пластунів у Січовому Домі, якого будову приспішено для того свята. Вся місцева українська громада і богато англійської публики взяло в ньому участь. Після концерту, в якому прекрасно пописалися передівсім школа Сестер і пластуни під проводом Брата Методія, виголосив гарну прощальну бесіду по англійськи і по українськи студент XII. степеня Д. Середа, на яку Брат Станіслав дав сердечну відповідь. Були дарунки від молоді і громади. Прощаннє оставило по собі дуже миле враження. Брат Станислав був знаменитим виховцем і великим приятелем молоді, серед якої вмів завсігди удержати непохитно свою повагу. Як Ірляндець із роду, він розумів дуже добре українські стремління і був щирим приятелем українського народу. Українська Січова Організація одержувала від нього много помочі. За вісім літ праці в Колеґії пережив він усе терпеливо й спокійно, як і належиться християниновіджентельменові, яким він був у найкращому розумінні тих слів. Брат Станислав виїхав до Европи на рік спеціяльних студій в осередку Чина Братів Християнських Шкіл у Бельгії. Тішився думкою про відвідини старої Батьківщини своїх батьків Ірляндії, якої не бачив ніколи, а також мріяв об тім, щоби відвідати українські землі.

Літом 1929 р. будинок Колеґії відновлено під доглядом новоназначеного Брата Директора і Брата Атаназія, відомого на Заході Канади з Січової роботи, колишнього студента, а потім учителя Колеґії, назначеного настоятелем молоді на шкільний рік 1929-30. Шкільний рік розпочався дня 17-го вересня Архиєрейскою Службою Божою, відправленою Преосвященним Василієм у власній каплиці Колеґії.

Колеґія св. Йосифа в Йорктоні є єдиною українською Вищою Школою на всю Північну Америку. Це є "гай-скул," який згодом може вирости в університет. Ця школа заслугує на підпору усього українського громадянства в Канаді. Тільки тим вона держиться. Вона зачинає тепер 10-й рік своєї праці.

Йорктонець.

Йорктон, Саск., 19-го жовтня, 1929.

ДОБРИЙ КІНЬ.

Сила, краса й ціна коня залежить від його вигляду і будови. Гарний, сильний і добре збудований кінь, мусить мати:

1. Голову пропорційну, з острими чертами, широке чоло, уха шпічасті, очи великі й живі без найменшої скази, просто від чола по ніздра сходячий ніс, а ніздрі великі, широкі, в середині чисті й черзонаві. Кінь, що має лоб короткий, набитий, понище чола загнутий є негарний, має овечий вигляд.

2. Шия мусить виходити повно з грудей, бути достаточно довга й сильно збудована, вигнута на той спосіб, як лебідь носить голову (лебедина шия). Противенства, що роблять шию у коня небажаною, це шия за довга, за тонка; шия коротка, груба; шия товста, мясиста коло гриви; шия патичаста, якщо не є при насаді лоба гарно вигнена.

3. Грудь мусить бути широка, рівна. Вузкогрудні коні є в роботі слабі й легко западають на хороби грудні. Коли середна кість в груди сторчить шпічасто на перед, зветься така грудь яструбина; якщо грудь є нерівна а каблуковата а плечі подаються взад, зветься така грудь когутина.

4. Хребет повинен бути простий неначе лінія. Хребет обвислий зветься каблуковатий. Кінь з таким хребтом і виглядає погано, й звичайно малу має силу. Поганий є також хребет випуклий, ослячий.

5. Хвіст повинен бути у коня грубий і волосистий. Коні доброї породи тримають насаду хвоста свобідно, вона не притискає зовсім до прочого тіла.

6. Бедра повинні бути добре заокруглені й не повинні надто виставати; збіджені коні є сухобедрі, і потребують много часу, щоби прийти до себе.

7. Живіт мусить бути рівний, так само як хребет. Якщо живіт висить по середині, зветься він коровячий; якщо живіт около задних ніг є підтягнений в гору, зветься він вітряний. Коні з таким животом є мало витревалі, полохливі й уперті.

8. Ребра повинні бути кругляві, наче клепки у бочці. Плоскоребрі коні виглядають погано, і є слабі та мало витревалі.

9. Крижі мусять бути прості, кругляві, довгі й широкі. Крижі опадисті, або вузкі крижі поганять коня і свідчать о його слабосильности.

10. Крім того мусить добрий кінь бути чистий в ногах, і не мати жадних слідів з яких небудь ран. Треба переконатися також, чи він не бє, чи не кусає, і який є в бігу, і в тягу.

Йосиф Вавриків
Слухач Рільничого Виділу на Манітобськім Університеті.

Морвіна, Манітоба, 22. жовтня, 1929.

ЗАГАДКИ.

Що станеться, коли впадете у Вінніпеґу в червону ріку?
— Будете мокрі.

Котрий місяць найкоротший?
Місяць май, бо має лише три букви.

Чому не може дощ падати два дни, оден день по другім?
Не може для того, бо межи одним днем а другим приходить ніч.

Чому жаби скачуть через дорогу?
Бо хотять дістатися на другий бік.

Що тяжче: чи оден фунт піря, чи оден фунт заліза? Оба однаково тяжкі.

Чому дівчата держать радо коти в хаті, або малі песики?
Бо слонь або медвідь були би завеликі.

Коли смакує мала бульба найліпше?
Тоді, коли нема великої.

Кілько ліскових оріхів пійде до літрового горшка?
Ані оден не пійде сам; треба їх висипати.

Куди йде трубач, коли трубить в поході?
Йде за трубою.

Котрий напій наймiцнійший?
Очевидно, що вода, бо обертає млини і двигає кораблі.

УПРЯЖ.

Упряж, як і проче господарське знарядя, потребує пошанівку й догляду, щоб не марнувалася скоро.

Ремінній упряжи шкодить головно вогкість і не лише вогкість зі снігу та дощу, але й з перепочення, а навіть стаєнна, коли перед її впливом упряж не забезпечиться. Коли змоклу або перепочену упряж не висушиться а кинеться денебудь недбало, то вона, висохши, тратить форму, стає тверда й неподатна, або плісніє від вогкости, через що в обох випадках псується шкіра і ушкоджуються шви,— гниють або тріскають від неподатности шкіри.

Тому важно є, щоби шкіру упряжи заховувати все мягкою й гнучкою, намащувати її товщем або оливою. Одноразове поверховне намащення упряжи є майже безвартісне; ремінь треба напусити товщем або оливою кілька разів з обох боків, щоби ремінь пересяк наскрізь.

Як вже згадано повище, піт кінський гризе ремінь і нищить його в короткім часі, якщо не висмарується його добре товщем. Ремінь головно треба часто смарувати під сподом що найменше раз або три рази на місяць. Ремінь намащується лише тоді, як він є цілковито сухий; инакше затримається в нім вогкість і намащення не охоронить його від псуття. Заболочений ремінь належить перш усього відчистити чистою водою, уживаючи щітки й мила, як треба. Опісля розвісити упряж, щоб висохла, а тоді доперва її смарувати два й три рази, як тільки попередне смаровання висохло, ввійшло в шкіру. Як вже ремінь пересяк товщем, належить його ще витерти добре куснем вовняного лаха, щоби товщ засмарував всі дрібні дірочки в шкірі, і щоби на ремінi через то тертя добути полиск.

Кождий дбалий господар знає, що упряж мусить бути в стайні завішена рівно, та що не годиться її кидати скручену, або де небудь. Вона повинна висіти у провітрюванім місці, бо як буде висіти в задушній, парній стайні й не буде часто провітрена, то мусить кинутися на ній плісень, котра вчіпиться реміння навіть тоді, коли він буде намащений добре.

Василь Боднар

Слухач Рільничого Виділу Манітобського Університету.

Вінніпеґ, Ман., дня 28-го жовтня, 1929.

ДЕВЯТЬ ЗАМІТОК.

Чи наша ціль в господарці є уживати найгірші машини, найгіршу худобу, найгірше насіння?

Наша ціль є: Одержати з нашого вкладу якнайбільший дохід. Ось тими способами можемо осягнути сю ціль:

1. Читати рільничі книжки, брошури й часописі і йти за поданими радами.

2. Щадити час, щоби зробити якнайбільше роботи в якнайкоротшім часі.

3. Питати старших і молодших про їх досвід і користуватися їх радами.

4. Уживати якнайбільшу часть фарми. Щонайменше її зорати. Це нищить буряни.

5. Гноїти поле. На гноєнім полі оден акер дасть 45 бушлів, коли негноєний давав 30 бушлів. Уживати можна й штучного погною.

6. Держати худобу чистої раси. Чотири корови доброї раси дадуть більший дохід, як 32 нерасові корови. Курка чистої раси знесе 100 до 300 яєць річно. Кілько несе Ваша курка тепер? Вівці знищать 90% бурянів, а вони самі потребують мало догляду. Не потрібно держати 10-ть коней на одній секції землі, наколи є трактор. Два-три коні вистарчать.

7. Трактор не оплачується на 40 акрах, але на більших фармах він є потрібний. Трактор зоре плугом на три скиби 15 акрів за 10 годин; вижне жниваркою найменше 30 акрів, згакує 30 акрів і все скорше і ліпше, чим 12 коней. Уживати належить машини міцні, прості, мідні.

8. Мати відповідні будинки. Добрий, новітно збудований будинок принесе більше хісна, чим вибудований на старий спосіб. В добрім курнику кури дадуть більше доходу, так само корови в добрій стайні.

9. Вживати найліпше насіння. Много фармарів думає, що пшениця "Маркіс" найліпша, однак доброї якости є пшениця "Ріворд," "Маркела," "Ґарнет." Найліпший до управи овес, це "Бенер," ячмінь найліпший "Требі." Виплатиться сіяти люцерну і конюшину, бо дають знамените сіно.

В. С. Німчук

Слухач II-го року Рільничого Виділу Манітобського Університету у Вінніпеґу.

Вінніпеґ, Ман., дня 20-го жовтня, 1929.

ПАША ДЛЯ ПЧІЛ.

Не досить постаратися о пчоли й уміти коло них ходити. Аби пчоли велися, треба постаратися для них о ростини, з котрих вони можуть збирати мід.

Зиск зі пчіл залежить передівсім від богацтва ростин медодайних. Многі околиці мають таких ростин мало, тому треба ростини медодайні знати, і їх засіяти там, де їх за мало. Як господар дбалий, старається о пашу для своєї худоби, так і пасічник повинен перш усього дбати о пашу для своїх пчіл.

Це не є річ така трудна, як вона може видаватися. Якщо пасічник є заразом і господарем, він повинен сіяти кільканайцять акрів люцерни, або конюшини. З цього не тільки буде значний прибуток в меді, але буде й добірна паша для худоби. Крім того, люцерна й конюшина збогачують землю азотом і тим роблять ріллю більше придатною під збіжже. Де пасічник не має досить власної землі, там нехай умовиться зі своїм сусідом і купить для него, на його фарму насіння люцерни або солодкої конюшини. Фармар збере собі люцерну або конюшину й матиме збогачену нею ріллю, а пасічник матиме знамените пасовиско для своїх пчіл.

Франко С. Новосад

Слухач III-го року Рільничого Виділу манітобського університету.

Вінніпеґ, Манітоба, 22. жовтня, 1929.

---oOo---

ГІРКІ ОГІРКИ.

Гіркий смак огірків має дві причини:

Одною причиною є надмірна посуха. Від цього можна огірки охоронити підливаючи їх коріння. Розуміється, це оплачується лише на невеличких грядках.

Другою причиною є надмірне вигрівання самих огірків (овочів) через сонце. Поки огірки є затінені листям, поти їх смак добрий. Коли однак велика спека спалить листя, що воно зівяне, або коли з яких инших причин огірки є виставлені на сонце, то овочі огірків тоді стають гіркі.

Садження капусти між огірками причиняється знаменито до затінення їх овочів і в тім часі, коли спека сонічна зжарить листя огірків. Крім тої користи мається і ту другу користь, що з тої самої грядки збирається капусту й огірки. Також садження кукурудзи або фасолі рядком хоронить огірки від сонішної спеки.

Василь Черевик

слухач I-го року Рільничого Виділу Манітобського Університету.

Вінніпеґ, Манітоба, 18-го жовтня, 1929.

---oOo---

ЗАГАДКИ.

Коли одна служниця потребує дві години, щоби спрятати кімнату, кілько годин потрібно двом служницям, щоби зробили цю саму роботу?

Двом служницям потрібно два рази більше часу, бо вони бесідують зі собою про всі новини.

Що чистійше: сонце чи місяць?

Ані одно, ані друге: обоє мають плями і не миються.

До котрої бляшанки не можна в Канаді наливати сметани?

До повної.

Чому в Канаді будують люди так много домів?

Бо доми не хочуть виростати самі з під землі.

Має шість ніг, а ходить на чотирох? Що це є?

То є чоловік на коні.

Яка ріжниця межи псом а конем?

На коні їздив вже не оден пес, але на псі не потрафить ані оден кінь їздити.

Хто є характерний?

Рак, бо за життя він не червоніє, а доперва по смерти в окропі червоний.

Вихід до вправ мужеських відділів Сокола-Батька в Українськім Городі у Львові.

Під Український Город треба докупити ще 5 морґів землі. Купіть від себе 2 метри землі.

ІНСТИТУТ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА В ЕДМОНТОНІ.

Інститут ім. Т. Шевченка в Едмонтоні, Алта., має на ціли давати українській молоді, яка ходить до шкіл, приміщення, харч і старанне християнське виховання, щоби український нарід в Алберті посідав заведення, де можна молодь примістити і забезпечити для неї примірне виховання.

В шкільному році 1927-28 провід Інститута спочивав в руках українських братів Християнських Шкіл. Чин Братів Хр. Шкіл повстав ще в XVII століттю у Франції. Завдання Чина є добре виховання молодіжи. Священників між Братами нема і Брати не можуть ставати священниками. Брати є звязані монашими обітами як також обовязком постійної праці над поглибленням свойого власного вчительського знання, до терпеливости й лагідности зглядом молодіжи. Брати Хр. Шкіл є тепер найбільшим монашим чином католицької Церкви; вчать на около 35 ріжних мовах не тільки в християнських, але й у поганських краях і всюди славляться своєю самопосвятою для молоді.

Між канадійськими Братами Хр. Шкіл є і Українці з роду, вже вихованні в Канаді. Оден з них працює цього року в Колеґії св. Йосифа в Йорктоні, Саск., а два в Інституті в Едмонтоні. А кількох приготовляються в новіціяті в Аврорі, Онтеріо.

Інститут кромі мешкання і харчу дає своїм питомцям поміч у шкільній науці, обовязкові лекції українознавства і науку співу. Рік-річно Інститут тішиться гарними вислідами державних іспитів своїх студентів. Питомці мають своє Літературне Товариство, що дає їм поле для самостійної праці й вправу у бесідництві. Найбільше студентів учащає до Вищої Школи "Гай Скул," але є і кількох, що ходять на учительський курс "Нормал Скул," на університет, і є кількох учнів нищої школи. Оплата за харч і помешкання виносить $24.00 місячно. Будинок, три поверховий, мурований, зі всіми вигодами і площею для спорту, яким незвичайно цікавиться молодіж Інститута.

В шкільному році 1927-28 три спортові дружини сформувати ліґу в гаківці— "гокей." Інститут Шевченка, "Алберта Каледж," і Парохія св. Альфонса. Відбулося 13 стріч. Інститут виграв найбільше стріч. Того самого року зорґанізовано ліґу в ставці (бейс-бал), до котрої належали Інститут Шевченка, "Алберта Каледж," і Інститут Грушевського. Інститут Шевченка по девятьох стрічах знов побідив. Найбільше завзятої боротьби, реклями й слави для Інститута Шевченка принесла ліґа гаківки в шкільному році 1928-29. До цеї ліґи належав Інститут і дві найславнійші колеґії в місті — іменно: французька Колеґія О.О. Ісусовців і німецька Колеґія "Конкордія." По завзятих змаганнях через зиму майже всі три дружини однаково вигравали. Під весну, щоби рішити, хто виграє провід в лідзі, треба було грати три рази в славній Едмонтонській Арені. Тут знова Інститут Шевченка побідив. Анґлійські часописі, також українські проголосили його "чампйоном," ліґи. Ця побіда принесла богато слави для Інститута і його питомців, а також для всіх Українців Алберти, бо то була, в історії Алберти перша виключно українська дружина, що змагалась проти других націй і їх побідила.

Кромі вище згаданої гри, питомці Інститута інтересуються ще й кошиковкою ("бескет-бал"), мягкою ставкою ("софт-бал"), копаним мячем ("фут-бал"), ношеним мячем ("реґбі"-. Поодинокі студенти грають з великим успіхом в ріжних шкільних дружинах.

В минулих роках питомці Інститута давали много публичних концертів, котрі загал приняв з великим признанням. Інститут також все брав діяльну участь в національних святах і торжествах.

Вся свідома українська громада ставиться до Інститута дуже прихильно.

Кождому народови залежить на тім, щоби виховати добрих провідників, які посідають [illegible] поважний, релігійний світогляд і організаційний змисл.

Інститут ім. Т. Шевченка в Едмонтоні заслужив собі на повне довіря українського громадянства в Канаді.

Секретар Інституту Шевченка,

Едмонтон, Алберта, 22-го жовтня, 1929.

Дружина гаківки при Інституті ім. Т. Шевченка в Едмонтоні виграла перше місце в змаганнях Ліґи. Посередині сидить Брат Володимир.

З ПРОМОВИ БРИТІЙСЬКОГО МІНІСТРА ФІНАНСІВ, ВІНСТОНА СПЕНСЕРА ЧОРЧІЛА.

(Дня 20-го серпня, 1929 у Вінніпеґу в театрі Вокера).

“Що може оден чоловік зробити? Не можна недоцінювати того, що оден мущина, або женщина можуть виконати. Сила і вплив людини є необчислимі. Тут є поле, де може кождий пописатися. Звичайний чоловік, що причиняється до розвою свого міста чи округа, помагає йти громадянству до найкрасших цілий. В той спосіб стремить людськість до своїх найвисших мрій.

“Фрі Прес” число з дня 21. VIII. 1929.

ВИВІЗ ЗБІЖЖА.

До початку двайцятого століття Сполучені Держави забирали перше місце у висилці пшениці і муки. З початком двайцятого століття Канада зачала постепенно побільшати вивіз пшениці і муки. Цей зріст був постепенно в міру того, скілько акрів більше було засіяно, як також і в міру збору з акра. В 1928 р. Канада доставила 49.6% всього вивозного хліба пшеничного в світі. Подамо вивіз пшениці за рік 1928. в числах. В 1928 р. вивезено по-за границі в бушлях.

Канада	365,420,000
Арґентина	.186,986,000
Сполучені Держави	96,290,,000
Австралія	58,325,000
Угорщина	10,446,000
Алґерія	7,113,000
Югославія	5,779,000
Індії	4,244,000
Румунія	999,000
Россія	.не знати.

ФАРМИ В ПІВНІЧНІЙ МАНІТОБІ.

На північ від Ді Песу.

Канадійська земля є незвичайнь богата. Коли в полудневій части трьох степових провінцій: Альберти, Саскачевану і Манітоби населення занимається переважно рільництвом, то на північних просторах простягаються зложа скарбів землі. Тими скарбами є укриті поклади цинку, міди, заліза, срібла, золота і плятини, земної фарби і всяких інших мінералів.

Країна, де колись були леговиська диких звірів і сотками миль розкинені шатра ловців звірів і рибалок — нині представляє собою крамницю металів. Скалисті горбки з безліччю озер непридатні для рільника і длятого розбудова півночі має зовсім відмінний характер від розбудови полудневої Манітоби.

Копальня Флин - Флон.

Кількадесять спілок провадить безупинно вступні роботи, закуповує мінеральні клейми, провірює їх і платить великі суми гроша. Велику користь з копалень зрозумів також і уряд і через ці дикі а богаті простори з укритими металями провів понад пятьсот миль зелізної дороги аж до порту Чорчилу над Гудзонським Заливом.

Залізниці.

Залізницю до Гудзонського Заливу збудовано однак головно для фармарів. Через довгий час фармарі степових провінцій нарікали що за перевіз пшениці, яку треба було вивезти на світовий торг, вони платили великі суми гроша і через це не осягали бажаної ціни. До портів східної Канади дорога дуже далека, перевіз пшениці дорогий, а до порту Чорчил богато блище і перевіз не лише на пшеницю, але на всякі інші фармарські продукти, які треба вивозити на світовий торг кораблями, стане дешевший. Повний рух залізничий і корабельний для перевозу збіжжа зачнеться в р. 1930, однак вже цього року пійшов транспорт пшениці через порт Чорчил до Англії.

Крім залізниці до Гудзонського Заливу в північній Манітобі збудовано 89 миль залізничої дороги до Флин Флон, та 47 миль дороги почавши від місточка Кренбері Портидж, до копальні Шерит-Гордон. Рівночасно ростуть на цій півночі міста як гриби по дощі, бо наплинуло в ці околиці богато робітників, які були заняті при будові залізниць, міст, місточок, та елєктрівень. Многі з перших поселенців півночі, не вчисляючи тубольців-Індиян, силою обставин змушені були лишитися в цій части краю. Вони поселилися тут зі своїми родинами.

Свіжа ярина.

Деякі мешканці вже давнійше оглядалися, думаючи про заложення свого господарства, щоби плекати худобу, городовину, бо кождий відчував брак свіжої поживи. Такої поживи потреба конче, щоби прокормити ці тисячі людей, які в цих околицях мешкають. Кождий однак знає, що свіжої поживи доставляє лише фармар, який занимається її плеканням. Мимо того, що округ копальняний міста Ді Песу лежить на трясовинах і на пісках горбків, то деякі люде, оглянувши цю околицю прийшли до заключення, що й тут є земля, яку можна використати для фармарства.

В місті Ді Песу мають мешканці городи, в яких садять моркву, бураки, огірки, петрушку, салату, фасолю, цибулю, бараболі і інші роди я-

рини. Поза містом на північний захід пливе річка Ді Пес, яка впадає до ріки Саскачевану, над якою власне лежить місто Ді Пес. Понад цею річкою в тауншипі 56-ім, рендж 26, находяться землі, на яких по нинішний день фармарує 29 фармарів. Декотрі з них мають по дві секції землі і занимаються плеканням рогової худоби, та плеканням коней, яких вживають зимовою порою до перевозу ріжних товарів в околиці, де нема залізниці.

Фармарі Українці.

Фармарі в окрузі Ді Песу, це переважно Французи, Анґлійці і Індияни, однак між ними є також і Українці. Ними є Д. Романчук, І. Скагіль, Й. Пелех, М. Барановський, які є жителями тутешніми від кільканайцять літ. Послідними часами богато більше Українців поселилося на тутешних фармах. Це переважно новоприбувші еміґранти, які працювали при будові доріг, а опісля взяли гомстеди і спровадили з краю свою родину. Це є розумна річ, бо вони не витрачують грошей на їздження залізницями по Канаді, а закладають своє власне господарство, щоб бути независимими. Вони працюють і на фармі і в тартаці, або на залізниці та в копальнях. Зимою ловлять рибу, або полюють на звірів. Так заробляють гріш і поширюють своє господарство.

Проспектори знайшли золоту руду в північній Манітобі.

Богато більше наших людей забере фарми коло Ді Песу, бо в Ді Песі бюро Міжнародної Аґенції помагає робітникам дістати інформації про гомстеди. Це бюро дає пояснення і поради не лише про фарми, але також дає поради в справах іміґраційних і в справі копальняних просторів, де ще можна відшукати поклади металів.

Робітники, які працювали при будові залізниці до Гудзонського Заливу бачили, що до милі 480-ої на північ від Ді Песу в деяких місцях є такі жителі,які мають по кілька акрів землі. Вони плекають всякого рода ярину. Це значить, що в цих диких просторах є можливість проваджения городничого господарства. Навіть само правительство з Отави висилало цего року спеціяльного аґронома, який провірив ці землі, щоби подати вказівки про збіжжа і ярину в тих околицях.

Великі сіножата.

Цего року діткнула степові прерії велика посуха. Висохло не лише збіжжа але повисихали також і трави. Фармарі відчули брак сіна і паші для худоби В липні місяці цего року вибралося кільканайцять фармарів з Ріджайни, Саск. на північ до Ді Песу. Вони забрали зі собою косарки і над берегами ріки Керрот Ривер накосили около 36 тисяч тон сіна. Міська Рада Ді Песу разом з тутешніми фармарами мають в пляні просити правительство, щоби на державний кошт ріку Керрот управильнити, бо там земля дуже надається на плекання сіна, а також на управу пшениці. Долина цеї ріки лежить 8 миль на захід від Ді Песу. Треба вірити, що правительство прихилиться до такої просьби а тоді фармарське населення округа Ді Песу значно збільшиться.

Намети на далекій півночі Манітоби.

Вигляди.

Розвій копалень північи поступає вперед. Навіть деякі Українці вкладають свої гроші в копальняні спілки і закуповують терени, та засягають вказівок і інформацій від людей, які точно ці справи розсліджують. Попри сподіваний зиск з копальняних теренів і копалень які в цім окрузі розвиваються, розвинеться також і фармарство, яке за саме сіно, не вчисляючи доходу з годівлі худоби може дати фармарам значні доходи.

См. Вл.

БЕЗПЕЧНІ ГРОШІ.

В Шкотії повстала гадка так званого "Намістного Товариства" ("Інвестмент Трост"), Сталося це 50 літ тому і тепер в Анґлії істнує понад 140 таких товариств.

"Намістні Товариства, заведені через Шкотляндців, дали змогу людям наміщати безпечно малі квоти в такий сам спосіб, як це дотепер міг робити лише великий капітал.

Щож це таке "Інвестмент Трост?" Слово "інвест" значить "наміщувати," слово "трост" значить "довіря," "завіра." Можнаби сказати "Намістна завіра." Говоримо звичайно "Намістне Товариство." Це є товариство банкового характеру і воно дає змогу членам корисно наміщувати свої гроші.

Кождий член вкладає гроші і стає уділовцем товариства. Товариство через своїх зарядчиків купує за вложені членами гроші шери, чи бонди промислових, чи торговельних, чи інших підприємств, які що найменше через пять послідних років правильно платили приділи (дивіденди).

З ощадностий, які вкладають вкладники, осягає кождий банк доходи в цей спосіб, що одержані на переховання гроші наміщає в більшім числі підприємств. Він робить це для безпеки і для збільшення свого заробітку. Банк одержує більший дохід через це, що наміщує гроші на цілком безпечні підприємства, але також на підприємства, які доперва мають вигляди на великий дохід. Через такий розподіл зменшається риск а забезпечується дохід. Коли котресь з нових підприємств удасться, то принесе величезний дохід, колиж воно не допише, то ця подія не принесе страти, бо інші підприємства, що стоять безпечно, вирівнають недобір і забезпечать добрий дохід.

Щоби намістити гроші по ріжних підприємствах, на це потрібно великих сум. Длятого намістне товариство стає в пригоді тим особам, які мають менші ощадности, але хотять намістити ті ощадности по великих підприємствах.

Малі щадники творять "Намістне Товариство." Старшина Товариства, вибрана членами є в змозі капітал Товариства, зібраний з невеликих членських уділів розмістити по великих підприємствах і тоді навіть особи, які приступили з малими квотами, можуть бути певні, що їх гроші беруть участь в доході з усіх підприємств, куди їх Намістне Товариство намістило, а наміщується гроші в підприємства хемічні, автові, електричні, сталеві, нікльові, мідні, залізничі, корабельні, нафтові, і т. п.

Все на світі розвивається і зміняється. Зарядчики Намістного Товариства слідкують за світовою, економічною політикою і за науковими винаходами, бо їх завдання є предвидіти розвій економічних подій і при наміщуванню гроша уникати ті підприємства, які не мають добрих виглядів на добрий розвій в будучині.

Намістне Товариство дає нагоду кождому свому уділовцеви бути прямим спільником цілої групи великих підприємств, через це крім звичайної дівіденди на свої вложені гроші член Товариства має можливість збільшити свій капітал через розвій тих великих підприємств, в яких він став спільником при помочі свого намістного товариства..

За останні 3—4 роки "Інвестмент Трости" ("Намістні завіри") почали сильно розвиватися в Сполучених Державах. В Канаді розпочато ті товариства впроваджувати в життя від двох років.

Українське товариство у Вінніпеґу "Те Комершил Інвестмент Компані" основалося з початком року 1929 і має всякі вигляди на добрий розвій.

Н. Данильченко

Вінніпеґ, Ман., дня 5-го падолиста, 1929.
159 Меріленд Стріт, Вінніпеґ, Ман.

Чому урядовці на залізницях в Канаді мають золоті ґузики?
Щоби могли запняти одяг.

Що є доконче потрібне до нового чобота?
Другий чобіт.

Яка ріжниця межи піяком а верблюдом?
Верблюд може 14 днів працювати, а не пити; пияк може 14 днів пити, а не працювати.

Що можна мати в порожній кишені?
Все ще можна мати діру.

ПІС РИВЕР.

Анґлійські слова "Піс Ривер" означають "Ріка мира," яка пливе з Британської Колюмбії через північну Алберту.

Урожайний простір, який ця ріка перепливає, довгий на яких 700 анґлійських миль надається під управу землі. Тут є 47 міліонів акрів землі для рільників.

В році 1911 виказувала статистика всего 2000 людий, в році 1921 поселилося тут вже 20.000 душ. Особливо від року 1916 зачали напливати поселенці, коли тут вибудовано залізницю. Українців живе тут вже понад 2000.

Підсоння досить лагідне, воздух здоровий, чистий. Нема наглих змін тепла. Збіжжа дозріває о яких 10 днів скорше, як в середній Алберті. Це для того, що чим дальше на північ, тим дні довші і довше сонце світить. Збіжжа може скорше дозрівати.

Ріка "Піс Ривер" пливе глубоким яром. Коло міста "Піс Ривер" поверхня ріки лежить 750 стіп низше околиці. Околиця горбовата.

Роздачу і продаж землі переводить Домініяльний уряд. Одно головне бюро находиться в місті Піс Ривер, друге головне бюро в місті Ґренд Прері. Крім цього є вісім побічних бюр в менших місцевостях.

Нові оселі виринають неначе з під землі. Тут стоїть вже 124 сипанців на збіжжа а 6 літ тому було їх лише 22. Залізничі шляхи розвиваються, бо тут не лише земля придатна для рільника, але в глибинах находяться мінеральні поклади. Повстануть також копальні.

В. Ю. К.

Едмонтон, Алта., 10-го жовтня, 1929.

ЗАЙДІТЬ ТА СПИТАЙТЕ!

Никола:- Що ви так задумались сусіде?

Петро:- Та оттак. Продав я свині і пару штук худоби тай сів тай думаю.

Никола:- Що може ошукав вас купець?

Петро:- Або я знаю, чи ошукав, чи ні. Купець має своє право до своєї бесіди, а я маю своє право до своєї думки. Купець гребе, аби на своє — аби заробив. Ну, і ми фармарі продаємо для зарібку. Кождий купець може заробити лише на нас. Думаю Николо, що вже наспів час, що ми повинні самі свою худобу посилати на ринок і одержувати те, що нам належиться. Але кому і як посилати. Це, здається, небезпечно,— пропасти може.

Никола:- Ні, за це страху нема. Тепер вже є велика орґанізація із вісімнацять тисяч фармарів. Ця орґанізація називається по анґлійськи "Кетел Пул," а по українськи требаби сказати "Худібний Узол." Члени того товариства поставили своїх людий на торговиці і минулого року, 1928, продали для своїх членів худоби, свиней, овець за 6 міліонів долярів. І це все діється під нашим носом, а ми українські фармарі собі ані ду-ду.

Петро:- А вони, той "Худібний Узол" по чому платять за свині і за худобу?

Никола:- Слухайте і не забувайте! Орґанізація "Узол" ні худобу, ні вівці, ні свині не купує. Це є лише аґенція, яку собі фармарі заложили.

Ця аґенція переймає худобу від фармарів і продає її на торговиці. Ця аґенція не купує у фармарів худоби для перепродажі, щоби робити свій власний бизнес і підбивати ціни в гору лише для себе. Вона продає фармарську худобу а всі гроші з продажі — окрім розходів — передає власникам худоби, фармарам. І це є одинокий справедливий спосіб продажі худоби. Треба лише пійти до бюра тої орґанізації і пропитати, як вони це роблять і що фармар має зробити.

Ю. Сиротюк

Едмонтон, Алта., в червні, 1929.

****
*

ЗАМІТКА: **Юрій Сиротюк помер 26-го жовтня, 1929, в 57-ім році життя, коли його авто перевернувся в рів, 7 миль на полудневий схід від Редвей, Алта., на скруті коло мосту. Він був промотором для ліпшого хову домашних звірят.** Його виклади були повні дотепу і гумору. Писав много статей про хов дробу і худоби.

ЗВІТ ПРОСВІТНОГО ТОВАРИСТВА.

в Сент Бонифейсі, Ман.

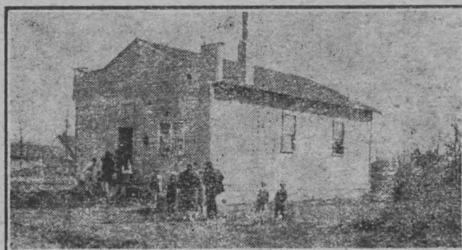
---

1. Назва Товариства: "Українське Просвітне Товариство імени Тараса Шевченка" в Сент Бонифейсі Ман., 504 Жіру Стріт.

2. Рік основання: 1927. 30. X.

3. Домівка: Власний Дім, 36 X 28 стіп, вартости $2,500.00 Послідна рата сплачена дня 14. X. 1929.

4. Річна вкладка: Мущини $2.00, женщини $1.00 річно.

Дім Україннського Просвітного Товариства ім. Т. Шевченка в Ст. Бонифейсі, Ман.

5. Число членів: 26 мущин, 20 женщин, разом 46.

6. Бібліотека: 57 книжок.

7. Часописі: предплачується: "Канадійський Українець," "Український Голос," "Правда і Воля."

8. Відчити: Оден відчит про злуку просвітних товариств.

9. Представлення і концерти: Дотепер 6 представлень, 7 концертів.

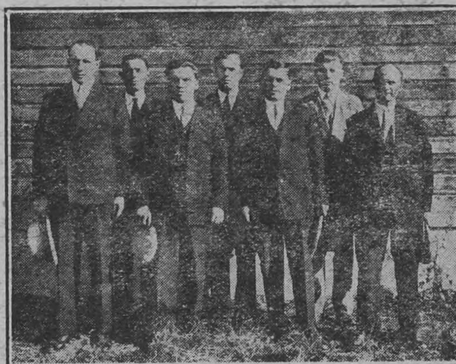
10. Танці і прогульки: Пікніки що неділі в літі, танечні забави в зимі.

11. Рідна Школа: Дітий 23. Провадить учитель Олександер Довбенко. Вчить хор, вчить гри на ґітарі, скрипках і пяні, викінчує театральні вистави.

12. Старшина: Іван Юзвишин, голова, 550 Дуссет Стріт. Містоголова Гриць Петрів, 529 Дуссет Стріт. Секретар Михайло Павлишин, 556 Дуссет Стріт. Скарбник Михайло Антонюк, 525 Дуссет Стріт. Фінансовий секретар Михайло Стефанишин, 525 Шеріе Стріт. Господар Тимко Мінчук. Провірники: Василь Білик, Володимир Когут, Никола Оліярчук.

Михайло Павлишин
Секретар Товариства.

Сент Бонифейс, Ман., 6. XI. 1929.

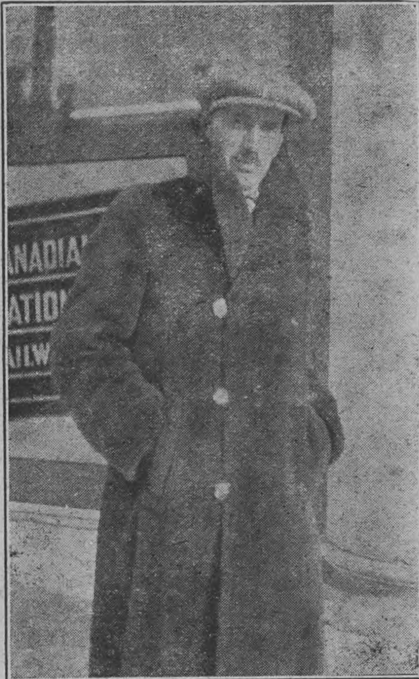

Старшина Просвітного Товариства в Сент Бо-нифейс, Ман.
Від лівої руки читача до правої: М. Павлишин, секретар рекордовий. Василь Білик, провірник. І. Юзвишин, голова. М. Стефанишин, фінансовий секретар. М. Антонюк, скарбник. Н. Оліярник, провірник. Т. Мінчук, господар. Знимка з жовтня 1929.
Дім Просвітного Товариства в Сент Бонифейсі, Ман., Цілковито сплачений.

БУРЯНИ.

Саскачеванський Департмент Рільництва обчисляє, що провінція Саскачеван тратить річно $30,000,000 через буряни. Це виносить пересічно $90,000 на один господарський муніціпал, або $250 на кожду господарську родину. Страти виглядають неімовірно, але на жаль вони є дійсні. О скількоб то господарям краще жилося, колиби добробут цеї провінції стояв о $30,000,000 вище.

Придивімся, як повстає ця страта. В теперішних часах через буряни лишається поле перелогом що третий рік. Значить — з даного поля збирається урожай два роки з трьох. Иньшими словами, дохід річно приходить лише з двох третин фарми. Отже на першім місці є втрата в тім, що не використовується річно всеї урожайної землі. Дальше, поле занечищене бурянами і лишене перелогом вимагає безперестанного цілолітного догляду, оброблювання. Це в значній мірі збільшує кошти продукції, а тим самим зменшує доходи.

В. Ю. КИСІЛЕВСЬКИЙ, редактор тижневика "Західні Вісти" в Едмонтоні. Це українська часопись опирається виключно на передплатниках.

Буряни зуживають вогкість землі. Канадійські степи належать до півпосушних країн. Урожаї тут більше не дописують через брак вогкости, і через надмірну вогкість. Отже важним, а навіть конечним є удержувати вогкість землі. Вчені обчисляють, що кождий фунт сухого буряну витягає з землі 500 фунтів води. Значить, кождий фунт висушеного буряну, який ріс на полі зужив з землі 50 ґальонів води, себто одну бочку. А кілько то фунтів, а навіть тонів буряну виростає на полі? Якаб-то велика поміч була посушного року для ростучого збіжжа, колиб ся вогкість, зужита бурянами, осталася для збіжжа.

Дальше, буряни причиняються до збільшення роботи і кошту при жнивах. Жниварка не розбирає між збіжжам а бурянами; вона косить і вяже все, отже і буряни, через що уживають богато більше шнурків, чим зужилаб тоді, коли збіжжа булоб чисте. Буряни спричиняють більше роботи при штукованню, а навіть деколи роблять роботу досить неприємною. Підчас молочення діється те саме: робиться богато безкорисної роботи при воженню снопів, як рівнож молотілки звичайно беруть більше за молочення нечистого збіжжа, як чистого , а це знов побільшує кошт продукції.

Вкінці є ще одна важна страта через буряни, над якою не все тай не всі фармарі застановляються. Ця страта походить з так званого "докидж." "Докидж" це є обчислення процентово всякої нечистоти, яка знаходиться в збіжжу і яку відраховується від загальної ваги збіжжа. Майже виключно весь докидж складається з насіння бурянів. Цей докидж не відділяється від збіжжа, а посилається його разом зі збіжжам до кінцевих сипанців у Форт Вілліямі й Порт Артурі.

Буряни, так як і иньші ростини, ділимо на три кляси: річні, дворічні і постійні,— ті постійні ростуть з року на рік. Річні буряни, це є ті, які починають рости з насіння на весні і достигають в осени, видаючи нове насіння. Корінь їх гине що осени. Значить — річні буряни кінчать свій круг життя за одно літо. Дворічні буряни є знова ті, котрі зачинають рости з насіння і першого року тільки розкорінюються. Коріння їх перезимовує в землі і з весною дальше продовжує свій ріст, видаючи в осени насіння. Корінь цих бурянів вигине при кінці другого року. Їх життя треває два роки.

Постійні буряни розвиваються безперестанно. Їх коріння ніколи не гине само від себе. Цей рід бурянів видає насіння кождого року.

Щорічні буряни є найбільше шкідливими,

тому, бо вони поширюють свій рід двома способами: через коріння і насіння. Всі щорічні буряни мають корінці, які стелються попід землею.

До щорічних бурянів належить: молочій, осет і пирій. До дворічних бурянів належить оден чи два роди гірчиці. З дворічних бурянів найважнійші є вівсюга, гірчиця, лобода, френч-від.

Тепер слід застановитись над нищенням і униканням бурянів. Найголовнішою вимогою до уникання бурянів є сіяння чистого насіння. Другою важною вимогою є годовання коней і инших домашних звірят збіжжам, в якім є насіння бурянів вже знищене. Се осягається через мелення або варення збіжжа. Ще одною важною вимогою є — недозволити бурянам дозрівати. Часом поплатнійше скосити збіжжа на пашу, чим дати бурянам дозріти. Це головно тоді, коли в збіжжу знаходяться такі буряни, як вівсюга, гірчиця або френч-від. Насіння вівсюги буде стояти закопане в землі через довгий час, але все таки задержить силу кільчення. Гірчиця і френч-від мають ту прикмету, що зерно буде стояти заховане в землі навіть через 12 років а задержить силу кільчення. Коли візьмемо під увагу , що пересічний корінь гірчиці чи френч-віду видає около 20,000 зерен, то можете уявити собі, як конечним є не давати бурянам дозрівати.

Коли поле вже занечищене, то найвідповіднійшою нагодою убивати буряни є тоді, коли поле лишається перелогом. Та тут знова треба знати, з якими бурянами мається до діла. Коли се річні буряни, то їх треба нищити при помочі зеленого перелогу. Це тому, бо річні буряни зачинають свій ріст що року з зерна. Законом отже є , щоби підчас перелогу якнайбільше зерен бурянів кільчилося і зачало рости, а тоді і убивати їх. Це звичайно дається повторити кілька разів через літо. Кождий фармар може змінювати спосіб нищення річних бурянів після обставин, але вимогу, щоби зерна бурянів кільчилися і зачинали рости, а опісля їх нищити,— треба всегда мати на увазі.

Спосіб нищення річних бурянів вповні відповідає нищенню дворічних бурянів.

Зі постійними бурянами справа мається инакше. Коли зелений переліг є успішний до нищення річних і дворічних бурянів, то невідповідний є він до нищення постійних бурянів. Не відповідає тому, бо постійні буряни мають корінь, який не гине за один рік, ані за два, а остається живим з року на рік, і що раз більше розкорінюється. Хто винищує саме насіння, а не журиться корінням, той не осягає ціли. Треба знищити також і корінь.

Ростини живуть в той спосіб, що тягнуть соки з землі і розсилають їх по всіх листочках, де при помочі соняшного світла і складника, званого "хлорофил," який знаходиться в листю, ті соки перетворюються в цукор і крохмаль. Тим цукром і крохмалем ростини живляться. Листя так само становлять легені ростин. Ростини вдихають листям воздух. Знаючи ці дві річи про ростинне життя, можемо доходити способу нищення щорічних бурянів. Коли не дамо бурянам живитись і дихати, то можемо бути певні, що їх знищемо. Всякі ростини, отже і буряни, не маючи листя, не можуть істнувати. Щоби постійні буряни знищити, не треба давати їх листю виходити поверх землі через ціле літо. На це служить так званий чорний переліг, який не дає нагоди листкам рости.

Знаряди, які придаються до нищення бурянів, є плуг, борони, диски, культіватор, гаки, або пружинові борони і "ротарі род," або "кейбел відер." Ці знаряди уживається найбільше при оброблюванню перелогу і нищення бурянів. При помочі одного або двох повисше згаданих знарядів можна тримати переліг в добрім стані через ціле літо. Поручати котрісь певні знаряди трудно тому, бо то залежить від якости землі, її поверхні і бурянів, та від вподоби рільника. Культіваторі "ротарі род" і "кейбл відер" надаються до удержування перелогу чорним. Гаки надаються до винищування пирію.

Новим способом в боротьбі з бурянами під цю хвилю являються хемікали. Ці хемікали тепер що лише випробовується. Додатних чи відємних висновків годі ще робити. Хемікали мають ту прикмету, що вбивають всі широколистні ростини. Більшість шкідливих бурянів є широколистні. Хемікали розпускається у воді і при помочі сикавки кропиться зелені ростини. На підставі цьогорічних спроб, боротьба з бурянами при помочі хемікалів принесе успіх.

На закінчення треба підчеркнути слідуюче:

1. Буряни що річно спричиняють величезні страти для фармарів.

2. Чинники, що розповсюджують буряни, є: Нечисте насіння, нечисте збіжжа для годівлі домашних звірят, вітер, вода, знаряди, як молотілки і инші.

3. Головною вимогою уникання і нищення бурянів є: не дати насінню бурянів дозріти. Річні і дворічні буряни винищувати зеленим перелогом, а постійні буряни чорним перелогом.

Памятаймо, що чиста земля приносить стократні плоди і добре винагороджує хлібороба за його труд. Чисте поле свідчить про доброго господаря. Який господар, таке поле.

І. Г. Мадюк
Референт в Міністерстві Рільництва Провінції Саскачевану.

В лісах північної Манітоби.

СПИС ПРОСВІТНИХ ТОВАРИСТВ.

Щоби мати перегляд на просвітно культурну працю українських переселенців в Канаді, поданий тут спис місцевостий, де находяться просвітні товариства після провінцій. Лише в двох провінціях, в Новім Бронсвику і на Острові Королевича Едварда нема ані одного українського товариства.

В кождій провінції подані тут дві ґрупи товариств. Перша ґрупа, це товариства з українською, національною провідною думкою в своїй роботі, друга ґрупа товариств, це товариства, які намагаються зазначувати інтернаціональну закраску в своїй діяльности.

Товариства першої групи носять ріжні назви: "Народний Дім," "Читальня," "Просвітне Товариство," "Січовий Дім," "Українська Хата."

Товариства другої ґрупи носять з малими виїмками назву "Турфдім," це значить "Товариство Український Робітничо-Фармарський Дім."

Імена місцевостий упорядковані після латинської азбуки.

Алберта.

Українські товариства з національною проґрамою:

Андрю, Боян, Борщів, Буфорд, Бушленд, Калмар, Кеш Лейк, Далмуйр, Едмонтон (2), Едванд, Еґрімонт, Елдорена, Федора, Гийрі Гил, Інісфрі, Коперник, Ланук, Мондер, Мирнам, Опаль, Пеквіс, Редвей-Сентр, Ренфорлі, Ред Вотер, Сода Лейк, Спідден, Веґревил, Верміліон, Во, Завалля.

Число товариств 31 в 30 місцевостях.

Товариства із інтернаціональною закраскою находяться в 25 місцевостях,— Белві, Белис, Беверлей, Кардиф, Калґари, Колмен, Колгорст, Довнінґ, Дромгелер, Едмонтон, Гілскрест, Лейк Елиза, Ланук, Летбридж, Лоскар, Медицин Гет, Мондер, Пакін, Ровздейл, Спеден, Торгілд, Веґревил, Во, Вейн.

Саскачеван.

Товариства з національною проґрамою: Арран, Блейн Лейк, Борден, Бон Мадон, Канора, Бюкенен, Дробот, Донвел, Елфрос, Фоам Лейк, Ґудів, Гефорд, Гемтон, Говел, Гайес, Айтуна, Красне, Кридор, Мічам, Мелвил, Мікадо, Модел Фарм, Мусджьо, Мюлок, Норквей, Понас Лейк, (Бобулинці), Ріджайна (2), Сент Джуліен, Саскатун (2), Шіго, Сокаль, Вонда, Вакав.

В місцевостях Йорктон і Врокстон находяться Січові Доми.

Разом 37 товариств в 35 місцевостях.

Товариства з інтернаціональною закраскою находяться в 12 місцевостях: Бінфейт, Канора, Кемсек, Дана, Мусджьо, Прудом, Ріджайна, Саскатун, Стони Крік, Свифт Корент, Веріґін.

Манітоба.

Товариства з національною програмою:- Алонза, Анґусвил, Арбака, Арнавд, Ашвил, Белгемптон, Берло, Бирч Ривер, Брайт Стовн, Брандон (2), Бровд Веллей, Патфілд, Даллас, Давфін, Іст Селкірк, Елма, Етелберт, Фишер Бренч, Фолей, Фрейзервуд, Ґардентон, Ґарленд, Ґімля, Ґленела, Ґлен Елмо, Ґонор, Гамерлік, Келд (2), Медика, Мензі, Овкборн, Пайн Ривер, Плезент Говм, Попларфілд, Поплар Парк, Портедж ля Прері, Ривертон, Роблін (2), Росбурн, Сент Бонифейс, Сент Норберт, Сендилендс, Сенди Лейк, Сарто, Склейтер, Сифтон, (2), Стюартборн, Санвил, Тюлин, Толстой, Тут Айдс, Транскона (2) Україна, Вайта, Вінніпеґосіс, Заліссє, Зго-

да. Одже 63 товариств в 57 місцевостях поза Вінніпеґом, де є 9 товариств.

Разом 72 товариств в 58 місцевостях.

Товариств з інтернаціональною закраскою є 23 в 22 місцевостях: Енґусвил, Брендон, Брокенгед, Брукленд, Гімля, Гаєк, Янів, Лібав, Медика, Мірс, Морвіна, Окно, Плезент Гом, Портедж ля Прери, Ред Дір, Рембрандт, Шорнклиф, Тюлин, Ді Пас, Транскона, Вінніпеґ (2), Вінніпеґ Біч.

Онтеріо.

Товариства з національною програмою:—

Брантфорд, Коністон, Крейтон Майнс, Еспанйола, Форт Віліям (2-, Гамілтон, Кенора, Кіченер, Ошава (2), Отава, Порт Артур, Престон, Торолд, Торонто (2).

Товариств 17 в 14 місцевостях.

Товариств з інтернаціональною закраскою є 24 в 21 місцевостях: Енсонвил, Коністон, Форд Сити, Форт Франсес, Форт Віліям (2), Гамілтон, Кенора, Кіченер, Кіркленд Лейк, Лондон, Ошава, Отава, Порт Артур, Сент Кетрин, Савт Поркюпайн, Содбори, Су-Сент-Мері (2), Тімміпс, Торолд, Торонто (2), Велланд.

Квебек.

Товариство з національною програмою:— Монтреал (3).

Товариства з інтернаціональною закраскою в 3 місцевостях 3 товариства: Лашін, Монтреал, Руан.

Нова Шкотія.

Товариство з національною програмою:— Сидней.

Британська Колюмбія.

Товариство з національною програмою: Венкувер.

Товариство з інтернаціональною закраскою 3 в 3 місцевостях: Корбін, Ревелшток, і Венкувер.

Коли счислимо разом, одержимо слідуючі числа на цілу Канаду: Українських національних товариств 160 в 140 місцевостях

Українських товариств з інтернаціональною закраскою 90 в 86 місцевостях.

Місцевости, які тут не вичислені, або при котрих зайшла яка ошибка, будуть ласкаві прислати свої замітки, щоби доповнити цей статистичний перегляд.

І. Н. Б.

Вінніпеґ, Ман., дня 5-го падолиста, 1929.

Листи адресувати:

ST. RAPHAEL'S IMMIGRANTS ASS'N
Box 1616
Winnipeg, — Manitoba

МАШИНА, ЯКА ОРЕ Й СІЄ.

Під цю хвилю винахідчики впроваджують дві ріжні "комбайни," суставні машини. Одна машина жне і молотить, одже переводить збір. збіжжа. Належалоби назвати її по анґлійськи "Кропер," по українськи "жниво-молотілка," або "збирач," від слова збирати.

Друга машина є також "комбайном," суставною машиною, і виконує рівночасно орку і сійбу. По анґлійськи зоветься вона "Дрил плав," по українськи "сівний плуг" або "глиба" від слова "глибити, поглибити."

Це дуже цікавий винахід, який заощадить много роботи на фармі. Леміші роблять борозди, а через цівки при лемішах падає зерно зі скрині в свіжу землю, так, що зерно має зараз довкола себе вогкість. Такий плуг може мати 4-6 лемішів. Леміші протинають корінці буряну і бурян здержаний в розрості. Зерно падає рівномірно глибоко в землю і длятого рівномірно сходить. Незвичайно цікавою прикметою того винаходу є це, що леміші можна уставляти вузше або ширше. Нема сумніву, що ця машина скоротить час і збільшить хосен з господарки. Головний осідок виробу тих плугів у Вінніпеґу. Товариство Опіки подасть адресу на коли хтось зажадає її.

Рск.

ЛИСТ З ФАРМИ.

Всехвальне Товариство Опіки!

Я приїхав до Едмонтону а роботи нема. Вибирався я в дорогу два рази найти землю і невдалося мені. Правда, може було можна, але чоловік привик з дому жити в селі, де люди густо мешкають і можуть сваритися. Так само і мені здавалося. Доперва, коли я стратив троха гроший і ліпше роздумав, що лучше бути фармаром, чим дивитися комусь в руки. Тоді поїхав на захід від Едмонтону і взяв фарму в Компанії. Заплатив 7½ доляра за акер, на 15 літ на виплат з 7%. Моя фарма 52—31—5 північно-західний кводер коло стації Седа Біч. З початку йшло пиняво. Я взявся однак до роботи, купив корову за 65 долярів, наняв трактор і виорав около 18 акрів землі. В тій околиці є яких 25 Українців, 4 з Галичини а решта з Волиня. Живуть тут фармарі-Анґлійці, дуже добрі люди.

Правда, з початку було сумно, але тепер не хотівби я вертати до краю, бо виджу, що тут можна собі життя ліпше уладити. Там приходив три рази на тиждень поліціянт і кари накладав, а тут вже ніхто чоловікови не докучає.

Коли ми їхали з Квібеку через камінні гори, жена плакала і все казала: “Маєш Канаду, само каміння,” а тепер вже вдоволена. Будемо працювати.

Пришліть мені книжки і календар. Покищо не маю грошей а потім заплачу.

З поважанням,
Михайлюк

******

РІЛЬНИЧА АКАДЕМІЯ В ҐВЕЛФ, ОНТ.

В місті Ґвелф, в провінції Онтеріо находиться, говорячи европейськими висловами, Рільнича Академія, яка носить назву “Онтеріо Аґрікалчер Калледж.”

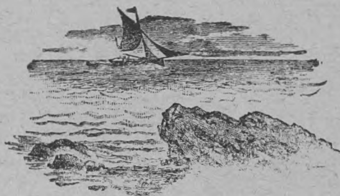
Студиї тревають два роки або чотири роки, однак можна учащати на численні курси, які тревають коротше. Прекрасно печатаний проґрам коротких курсів на рік 1930 заповідає 9 курсів, з котрих кождий треває від 2—4 тижні. Це курси про худобу, дріб, пчоли городовину, молоко, машини і осушування поля.

Хто студіює чотири роки, дістає титул “Бечелор оф Сайнс ін Аґрікалчер.”

Науку уділяє 87 професорів, учителів і поучників. Цей науковий інститут заосмотрений у всі наукові середники і вчить все практично. Найкращий виділ, це виділ плекання худоби. На цьому виділі найбільше студентів. Я сам взяв цей виділ. Умови життя і праці дуже добрі. Видатки на життя менші, як деінде. Дехто з наших студентів зарабляв підчас літа добрі гроші, однак мені не удалося знайти добрий заробок. Мушу ліпше шукати. Коли буде потрібно більше інформацій, охотно напишу. Чекаю на листи.

Ю. Гассан

Ґвелф, Онт., дня 3-го падолиста 1929.

Від лівої руки до правої:

Її Ексцеленція Пані Виллинґдонова, жена королівського намісника Канади. — Його Ексцеленція королівський намісник Домінії Канади Виллинґдон. — Премієр британійського робітничого уряду Й. Ремзей Мекдоналд.— Панна Ізабелля Мекдоналдівна, донька премієра.— Премієр канадійського уряду В. Л. Мекензі Кінг. — Британійський міністер на Канаду Кларк.

****

Премієр виїхав 28. IX. кораблем Беренґарія з Анґлії, приїхав 4. X. до Америки, щоби порозумітися з президентом Сполучених Держав Америки Г. Гувером що до співпраці Британії з Америкою в справі світового мира. Високий гість переїхав 15. IX. попри водопад Ніяґара, через Торонто до Оттави, а дня 25-го жовтня 1929 з Канади кораблем Дочес оф Йорк до Анґлії.

Світлина дня 17. X. 1929. в Оттаві заходом Кан. Державних Залізниць.

******

СВІТОВИЙ МИР.

На працальних сходинах дня 14. X. 1929 сказав Й. Ремзей Мекдоналд до присутних Американців в Наяґара Фолс:

"Водопад Ніяґара є символом того, що бажавби я тепер зробити. Коли я був тут 30 літ тому, здавалося мені, що водопад Ніяґара буде постійно опиратися силі чоловіка. Але коли я відвідував водопад послідного разу, спостеріг я, що воля чоловіка опанувала найбільшу силу природи. Щож робимо ми, бажаючи мира? Хочемо усмирити неосвоєну, необуздану вдачу людства."

(Ню Йорк Таймс з дня 14. X. 1929.)

В ПАРЛЯМЕНТІ КАНАДИ.

Збір послів, який працює під цю хвилю в парляменті, це 16-ий збір з черги. Послідне засідання парляменту було третим засіданням теперішного збору послів і тревало майже пять місяців від 7-го лютня до 14-го червня 1929.

В пятницю, 14-го червня прибув на закінчення королівський намісник (ґенерал-ґовернор) Лорд Віллинґдон, щоби попрощати послів і сенаторів, коли мали розїздитися.

В тім часі наспіло до обговорення і порішення 365 начерків до ріжного рода законів.

Треба було розважити і по обговоренню залізничого руху ухвалити відповідні квоти на поширення залізниць.

Між законами важний є "Збіжевий Закон," який доповнено цього року й ухвалено, що не вільно мішати збіжжа ріжних степенів разом.

Дуже важну зміну ухвалено у "Виборчім Законі." Після теперішного, поправленого "Виборчого Закону" заводить держава осібний уряд, який на чолі має державного урядника з усіми правами судді. В цей спосіб вироби переводить і провірює держава, не політичні партії.

Парлямент рішив, що рішення про водні сили належать до провінцій, а не до держави. Це сталось з нагоди вирішення про Водопад Сімох Сестер в Манітобі.

На нарадах забирали посли голос в справі цла на фабричні і рільничі вироби, які переходять через границю між Канадою а Сполученими Державами в обох напрямах. Парлямент у Вашінґтоні розважає справу зміни цла на вироби, які приходять з інших держав до Стейтів. Але цю зміну цлових оплат ("цлова тарифа") розважає стейтовий парлямент дуже осторожно. Робить це при помочі осібної комісії знатоків, які переглядають закони Стейтів і закони других держав, щоби предложити свому парляментови начерки нового цлового закону. Доперва тоді, коли американський парлямент поробить зміни в американських цлових приписах, можуть канадійські посли забрати голос і порішити зміни в цлових приписах Канади.

Ціла парляментарна сесія перейшла без надзвичайних подій. Найбільше зацікавлення викликала виміна гадок над можливими змінами цлової тарифи а також, як звичайно, над іміґрацією.

Канада має лише 9 міліонів мешканців, мимо того, що її простір рівнається просторови цілої Европи, Щоби ця держава могла розвинутися, як слід, потребує робучих сил, які зоруть прерію і перемінять її в урожайні лани; потрібно рук, щоби рубали ліси, щоби копали землю в глиб і видобували залізо, мідь нікель, вуголь, щоби будували доми дороги й мости.

Це є тяжкі роботи, до котрих потрібно сильних людий, що мають залізне здоровля і мають охоту працювати в спеці і в студені, спати на твердій землі і одягатися невибагливо.

Щоби Канада розвинула рільництво, на це потрібно людий, що люблять рільництво, а такими, між іншими народами є Українці. Нам

потрібно рільників, а не людий, що бояться плуга і борони і не можуть приступити до коня, та не мають відваги і втікають перед коровою.

Коли прийшла нарада над буджетом, це є над доходами і видатками держави Канади, позволив я собі забрати голос і виголосив дня

A. E. WARREN

На чолі Канадійських Державних Залізниць стоїть Сер Генрик Торнтон, незвичайно спосібний організатор. Щоби сповнити совісно вложену на нього задачу іменував п. Торнтон своїм помічником на Західну Канаду п. Варрена.

Канадійські Державні Залізниці були обтяжені великими довгами. Під проводом Сер Генрика Торнтона вони вже приносять дохід.

Про поступ в своїй господарці Канадійських Державних Залізниць говорив премієр Мекензі Кінґ у своїй промові 1. листопада, 1929, у Центральній Церкві у Вінніпеґу.

В році 1928 Канадійські Державні Залізниці мали 22,681 миль. Канадійська Тихоокеанська Залізниця (Сі-Пі-Ар) мала 15,248 миль.

28-го мая, 1929 промову про іміґрантів, яких нам потрібно в Канаді. Текст промови оголошений був опісля в часописях і вийшов також осібною відбиткою.

Я зазначив в промові, що іміґранти з Середної Европи,— до котрих належать також Українці — не є такими, як їх представляють деякі противники; повляди тих противників є великою обидою для іміґрантів із Середної Европи а навіть для людскости взаґалі. Я сказав в промові:

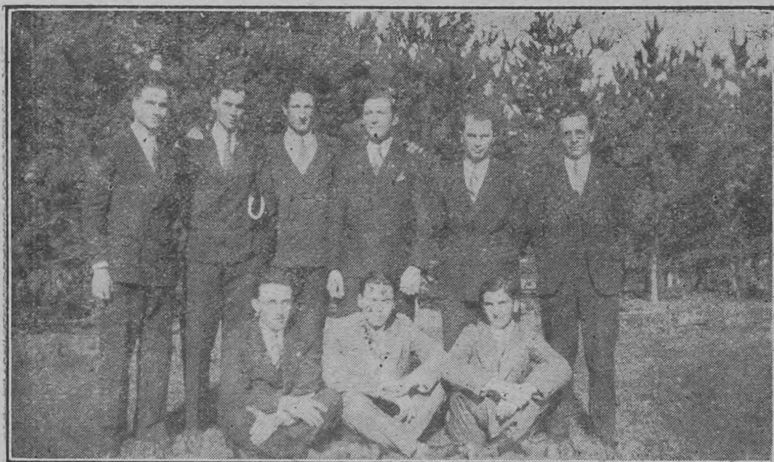
"Хоч воно може й правда, що рожа все однаково пахне, якимби іменем її не назвав, однакож я вважаю, що це не булоб компліментом для рожі, колиб назвати її часником. Отже, чому не признати іміґрантови того, що йому належиться і не назвати його таким іменем, на яке він заслужив. Називання іміґрантів "пожадані" і "непожадані" не буде провадити до єдности, без якої ніяка країна не розвинеться й не розцвите."

Щоби стати в обороні наших братів в Европі, які опинилися в політичній залежности від Поляків, Чехів і Румунів, переслав я дня 26-го мая при помочі сенатора Дандюрянта меморіял на 8 сторонах до Канадійського Секретаріяту Ліґи Народів в Женеві. Нема сумніву, що представники Поляків, Чехів, Румунів, Югославян і Греків, які належать до Ліґи Народів будуть в Лідзі Народів виступати все проти всяких реформ для так званих "меншостий." Однак це не може нас здержувати від того, щоби ми з Канади не пригадували гнету, якого дізнають наші родичі, брати, сестри, кревні під Польщею, Румунією і Чехо-Словаччиною. Всі три держави стараються зменшити права Українців на українських землях, які дісталися случайно під керму тих дер-

жав.

Українці у згаданих трьох державах повинні предложити що року спис дійсних фактів, в який спосіб дізнають упослідження в своїх горожанських правах, признаних меншинам міжнародними повоєнними договорами. Спис таких фактів предложений на руки канадійських Народів, так що критика українських відносин в тій державі не підходить під повновласть Ліґи Народів.

Великою подією цього року є відвідини премієра бритийського парляменту Й. Ремзей Мекдоналда в жовтні у Вашінґтоні. Співпраця Британії з Америкою в світовій політиці зменшить загонистість Франції і уможливить оборону прав народів, які терплять ґнет в Европі.

Слухачі Рільничого Виділу Манітобського Університету в році 1929-30.

Від лівої руки читача до правої: Стефан А. Грицак, IV. р.; Василь Боднар, V. р.; Евфемій Лучкович, II. р.; Дмитро Басараб, II. р.; Теодор Гніздовський, V. р.; Іван А. Неґрич, V. р. Сидять: Василь Черевик, I. р.; Франко Новосад, III. р.; Василь С. Німчук, II. р. Після нового закону студії на Рільничім Виділі від року 1930 тревають лише чотири роки.

послів і сенаторів дасть право і силу Британії, щоби виступила в обороні народних меншин в Лідзі Народів. Франція буде противися всякій обороні меншин

Союз Радянських Соціялістичних Републик не належить до Ліґи

М. Лучкович

Посол до Парляменту Домінії Канади.

Дня 20-го жовтня, 1929.

******

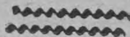
ВОНА ЛОВИТЬ.

Він: Я мав дивний сон минулої ночи. Снилося мені, що ми звінчалися.

Вона: А були ми щасливі?

СПРАВЛЕННЯ ІМЕНИ АВТОРА.

В підписі статті п. з. "Кооперативний Рух" на стороні 26. зайшла ошибка. Дійсне імя автора звучить ВАСИЛЬ ТОПОЛЬНИЦЬКИЙ, а не Володимир Топольницький.

РОБОТА ТОВАРИСТВА ОПІКИ.

Товаристо Опіки має Домініяльний Чартер, затверджений державою Канадою, дня 13-го липня, 1925, число 82.224. Анґлійський текст того чартеру видало товариство цього року, 1929 друком в 1000 примірниках. Свого працю розпочало Товариство зборами 4-го січня, 1925, так що рік 1929 є пятим роком розвою.

Свою роботу виконує Товариство в цей спосіб, що старшина веде діло у Вінніпеґу в домівці при 457 Мейн Стріт, кімната 306, а до помочі визначує кореспондентів по ріжних місцевостях. Старшина працює без ніякої винагороди. Число кореспондентів 243. Цей спосіб показав ся зі згляду на великі простори найдогіднійшим.

Хто бажає стати відпоручником Товариства в котрійсь околиці, може зголоситися писемно а старшина порішить справу.

Звіти з роботи оголошувані були в часописях і в альманахах Товариства.

Звіт цей писаний 11-го падолиста, 1929, і длятого обнимає 10 місяців року 1929.

Число писем за 10 місяців виносить 1,486. Писем одержаних від посторонних осіб 416. З того числа Саскачеван 129, Манітоба 104, Алберта 80, Онтеріо 52, Квібек 13, Бр. Колюмбія 8, Новий Бронсвик 1. Разом з Канади 387.

Польща 14, Австрія 2, Бельґія 2, Чехо-Словакія 1, Румунія 1, СССР 1, Стейти 2, Бразилія 1, Куба 1, Китай 4. Разом зпоза Канади 29.

Після змісту ті письма розпадаються на такі справи: Подорож до Канади 252, подорож до Европи 27, вибір земель 21, допити за працею 52, скарги на роботодавців 35, запити про висоту платні 7, допити за часописями і книжками 7, про адреси 10, повновласти 2, просьби о позичку 3.

Решта чисел 1070 припадає на письма від влади, від бюр і на ріжні друки збирані до архіву Товариства.

Переписку полагоджувано річево і ясно. Приплив листів збільшається. Люди бажають мати докладні і совісні пояснення. Товариство Опіки власне це робить і лише тою дорогою старається здобути довіря і прихильність громадянства.

В тих 10 місяцях старшина відбула 5 засідань а президія 4 засідання, разом 9 засідань: 31. I. през. — 4. III. през.— 27. III. през.— 2. IV. старш.— 10 IV. старш.— 2. V. старш.— 25. VI. през.— 26. VIII. старш. — 3. X. старш.

В засіданню старшини 26. VIII. взяла участь сенаторка п. Олена Кисілевська, яка одержала пояснення про стан іміґрації до Канади.

Звіт з того засідання доповняє цей десяти-місячний звіт.

Скарбник п. Остап Василишин відбув в липні і серпні 1929 поїздку до Закарпатської України і навязав зносини Товариства Опіки з тамошними Українцями.

До своїх кореспондентів розіслало Товариство обіжник під ч. 6121 про свою роботу і свої видавництва. Альманахи: "Нове Поле," "Прерія," "Кленовий Лист," це прекрасні книжки з образцями, а дістати їх можна по 25 центів з бюра Товариства Опіки.

Альманах "Фарма" випечатаний на рік 1930 разом з калєндаром. Стан іміґрації до Канади представляється під цю хвилю в цей спосіб: Держава Канада обмежила приїзд людий з Середної Европи. Величина так званої "залізничої квоти" зменшена на рік 1930 о четвертину квоти з року 1929. Це заявив міністер іміґрації Форк на нараді в Оттаві дня 26. IX. 1929. Це член ліберальної партії.

Премієр Саскачевану Й. Т. М. Андерсон, консерват, похвалив прилюдно виступи й погляди епископа Г. Екстона Ллойда в своїй промові, яку виголосив дня 9. X. 1929 в Саскатуні в " Емануїльськім Калледжі."

В цей спосіб ліберальна і консервативна партія згоджуються на обмеження приїзду людий з Середної Европи. Бажають, щоби приїздили еміґранти з Анґлії і з західної та північної Европи. Іміґраційний уряд в Вінніпеґу з п. Т. Джеллеєм на чолі відмовляє вїзду людям з Сереної Европи і на поданню присилає таку відповідь: "Не можемо дати дозволу тому, що під цю хвилю находиться в Канаді подостатком робітників." Рівночасно однак необмеженим є цілковито приїзд іміґрантів з Західної і Північної Европи. Виходить з тих рішень, що ті можуть приїздити мимо того, що в "Канаді робітників подостатком."

Піднесла це обширно часопись "Західні Вісти," в ч. 44 з падолиста.

В справі фарм, відповідних для українських переселенців зібрали голова й секретар Товариства докладні інформації в головних кольонізаційних бюрах в Вінніпеґу. Ті пояснення вихісновує Товариство в своїм кольонізаційнім відділі, який дає пояснення про землі.

Від 1-го мая 1929 заведений в Товаристві "Почтовий Відділ," що пересилає листи робітникам, які хотять одержувати листи, але зміняють часто свою адресу.

Товариство мусить поширити свою домівку і сподіється, що кождий український іміґрант зрозуміє конечну потребу "Захисту для українських іміґрантів" у Вінніпеґу. Потрібний є дім, який Товариство хоче набути, де поміститься бюро Товариства Опіки, нічліг і дешева кухня для іміґрантів, які шукають роботи, або хотять доперва розглянутись за землею, або опинилися в чужині без цента, або взагалі потребують помочі і поради, як це досить часто лучається.

Кождий український іміґрант поможе товариству, коли замовить собі від нього книжки, калєндар, і поручить до полагоди всякі іміґраційні справи: аплікації на приїзд родини до Канади, перміти на подорож до Канади, пашпорти до Старого Краю, корабельні карти на цю корабельну лінію, яка кождому найбільше до вподоби.

Колиби ми були солідарні, а на жаль ми доперва стремимо до цеї прикмети — всі іміґраційні справи

моглиби впливати до Товариства Опіки, яке полагоджує кожду справу докладно і совісно.

Старшина на рік 1929 була слідуюча: голова К. Продан, І. містоголова: ґенеральний вікарій о. М. Григорійчук, II. містоголова В. Коман.

Секретар Д. Ільчишин, скарбник Остап Василишин. Члени: Василь Дикий, Юрко Дзюба. Провірники: о. П. Божик, Т. Мельничук.

Правний дорадник: адвокат С. Савула.

Медичний дорадник Др. Л. В. Резновський.

Кольонізаційний дорадник Т. Тацюк.

Товариство просить читачів прислати замітки про календар виданий на рік 1930 і надсилати праці до слідуючого календара на рік **1931**.

Писано дня 11-го падолиста, **1929**.

Д. М. Ільчишин

Секретар Товариства Опіки.

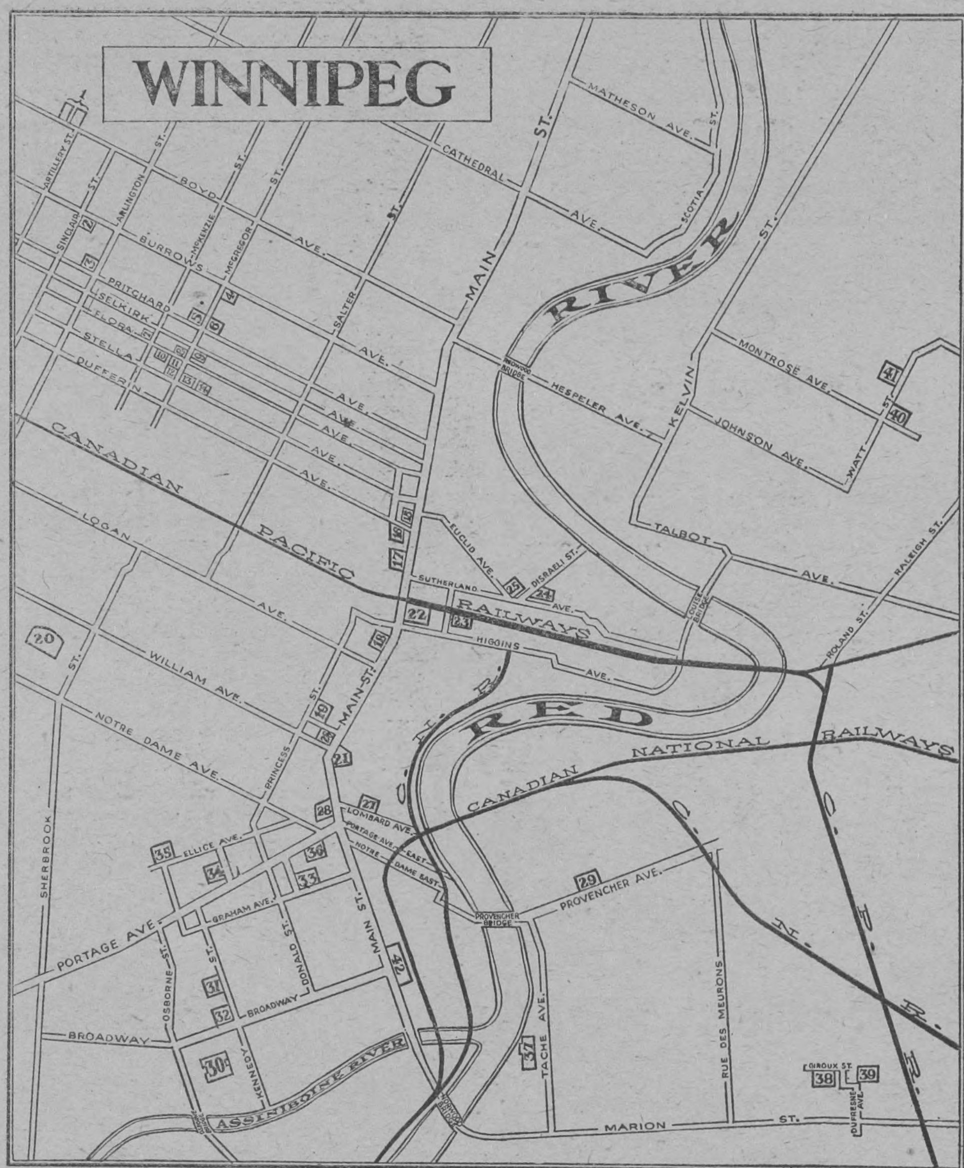
СПИС АДРЕС У ВІННІПЕГУ.

Andreychuk, J., Shoemaker, 136 Euclid Ave
Andreykow, W., Grocer, 871 Redwood Ave
Phone 57 781.
Androchowich, Fr. Rev. E., 820 College Ave
Phone 51 734.
Andrusiak's Hardware, 1556 Arlington St,
— Phone 55 155.
Andrusyshyn, K., 657 Flora Ave.
Antonick, M. J., Res. 547 Marylond,—
Phone 31 555.
Arsenych, J. W., — Phone 56 550. Office
722 McIntyre Bldg.,— Phone 29 461.
Astoria Cafe, 428 Main St.,— Ph.: 88 636.

Babinchuk, N., Carpenter, 392 Garlies St.
Bachinsky, J., 344 Main St., Phone 25 507.
"Waldorf."
Bachynski, J., Grocer, 1603 Arlington St..—
57 841.
Balan, N., Grocer, Manitoba and Artillery.
Balan, J., Province of Manitoba Savings O-
ffice,— Main and Pritchard.
Balamutowski, P., 959 Alfred Ave.
Baleshta, B. 678 Flora Ave.,— Ph.: 56 139.
Barow, S. 665 Main St.,— Phone 88 274.
Bartman, P., C. P. Steamship,— Ph.: 25 815.
Baryluk, Jakiw, 550 Flora Ave.
Basilian Fathers, res. 612 Flora Ave,,
Phone 55 725.
Benchasky, W., 157 Gomez St.,— Phone:
55 039.
Benderski, Fr., Grocery and Meats, 498 Ja-
mieson, E. Kildonan,— Phone 57 612.
Bereza, P., 856 Pritchard Ave.,
Biberowich, L., "J" Bettes Bldg., P. 87 576,
"National Press," — Phone 28 207.
Bilocerkowych, J., Shoemaker, 176 McGre-
gor Street.
Boberskyj Iwan, Prof., 270 Main Street, —
Cunard Line, Ukrainian Department,—
Phone 26 841.
Bobiwski, S., 268 Inkster Blvd.
Boblinke, Wm., res. 286 Alfred Avenue,—
Phone 54 606.
Bodnar, M., res. 328 Stanley,— Ph.: 87 490.
Bogosky, J., Restuarant, 262 Fort Street,—
Phone 25 161.

Bobesiuk, H., Grocer, 733 Mountain Avenue,
Phone 57 913.
Bojchuk, A. Mrs., Dressmaker, 255 Austin.
Boojak, H., Grocer, 501 Melbourne Avenue,
E. Kildonan,— Phone 57 609.
Borodij, W., Grocer, 374 Galloway St.
Borovski, S., Johnson Ave., Tuxedo,—
Phone 40 4632.
Borowski, M., Grocer, 656 Aberdeen Avenue,
Phone 57 810.
Borowsky, M., Grocer, 575 Burrows Avenue,
Phone 55 235.
Boryla, Mrs. Francis, res. 230 Stella Ave.,—
Phone 55 564.
Boryla, M., Grocery and Feed Store, 232
Stella Avenue,— Phone 5 7879.
Bossy, L., 780 College Avenue.
Bozyk, I., Shoemaker, 913 Garwood Avenue
Bozyk, P. Rev., 73 Disraeli Street.
Brelis, M., Grocer, 371 Airlies, Ph.: 57 887.
Budnick, O., Fruit and Conf., 596 Selkirk,—
Phone 57 651.
Budnitsky, S., res. 288 Manitoba Avenue,—
Phone 52 337.
Budzak, J., 918 Redwood Avenue, Grocer,—
Phone 57 607.
Bugucky, J., 183½ Maple St., Shoemaker.
Bujak, J., Grocer, 918 Redwood Avenue.
Bunzeluk, K., res. 935 College, Ph.: 51 231.
Butowsky, D., Grocer, 464 Cathedral Avenue
Phone 57 882.

Chalachuk, Carl, 21 Argyle,— Ph.: 27 732.
"Canadian Farmer," Ukrainian Weekly,
293 Market St., — Phone 28 207.
"Canadian Ranok," Manitoba College Bldg.
Phone 22 565.
"Canadian Sitch," Periodical, Box 2074,—
Winnipeg, Man., or 780 College Ave.
"Canadian Ukrainian," 293 Market Street,
Phone 28 207.
Chapel, J., Grocer, 117 Euclid,—Ph.: 57 736.
Charsky, J., Shoemaker, 648 Selkirk Ave.
Chajkowsky, M., 555 Jarvis Ave.
Chajkowsky, I., rec. 816 Redwood Ave.
Cherniewich, J., Grocer, 950 Manitoba Ave.,
Chornenky, W., Dry Goods, 773 Selkirk Ave.

ПОЯСНЕННЯ ДО КАРТИ ВІННІПЕГУ.

Подані на карті числа означають слідуючі будівлі: 1. Рідна Школа ім. св. Покрови Пресв. Матері Божої. Церков ім. Покрови Пресв. Матери Божої. 2. Саля Новоправославного Собору. 3. Канадійсько-Український Інститут Просвіти. 4. Український Народний Дім. 5. Турфдім. 6. Зєдинена Церков. 7. Читальня Просвіти. 8. Братство ім. св. Івана Милостивого. 9. Дім О. Будника: гостинниця, книгарня, аптика, лікарі. 10. Школа Сестер Служебниць: українсько-анґлійська прилюдна школа. 11. Дім О. О. Василіян. 12. Церков ім. св. Николая. 13. Церков ім. св. Володимира і Ольги. Мешкальний Дім пароха. 14. Рідна Школа ім. св. Володимира й Ольги. 15. Книгарня "Акорд." 16. Друкарня і Редакція "Українського Голосу." 17. Український Базар і Книгарня. 18. Українська Книгарня і Накладня. 19. "Нейшенал Прес," "Канадійський Фармар," "Канадійський Українець." 20. "Дженерал Госпітал": головна лічниця.

21. Конфедерейшон Лайф Билдінґ. 457 Мейн Стріт, кімната 306, "Товариство Опіки." Бюро

правного дорадника "Товариства Опіки" С. Савули.

22. Дворець Сіпіара: Канадійські Тихо-океанські Залізниці. 23. "Імігрейшон Гол": Іміграційний уряд. 24. Церков ім. св. Михаїла (православна). 25. Рідна Школа ім. Маркіяна Шашкевича. 26. "Сити Гол": Радниця міста Вінніпеґу. 27. "Грейн-Ексчендж": Збіжева виміна. 28. Мекентайер-Блок," 416 Мейн Стріт. 29. "Сиіті-Гол": Радниця міста Сент Боніфейсу. 30. Парлямент провінції Манітоби. 31. Університет провінції Манітоби. 33. "Трибюн," анґлійська часопись. 34. "Фрі-Прес," анґлійська часопись. 35. "Манітоба Кал-ледж," Канадійський Ранок." 36. Головна почта. 37. Лічниця в Сент Боніфейсі. 38. Товариство ім. Т. Шевченка в Сент Боніфейсі. 39. Турфдім в Сент Бонніфейсі. 40. Церков ім. св. Евхаристії на Елмвуді. 41. Турфдім на Елмвуді. 42. Дворець Сіенара: Канадійські Державні Залізниці.

******

Canada Realty Co , Farm lands, City Properties and Business Sites for Sale or Exchange,— 623 Selkirk Ave., Winnipeg.
Canada Music Publishing Co ., 623 Selkirk.
Cossar, I., 664 Walker,— Phone 46 649.
Cozak, G., Waterloo 362,— Phone 49 039.
Curkalenko, Th., Gramophones, 826 Main.
Cwiak, Wasyl, Grocer, 374 Galloway,— Phone 57 929.
Czyz, St., 362 Aberdeen Ave.,— Ph.: 55 793.

Danylchenko, N. 159 Maryland St. Ph. 35 824
Darcowich, O. T., Artist , Cartoonist, Designer, Illustrator, 623 Selkirk Ave., Wpg.
Dawybida, J., Grocer, 1450 Arlington Street. Phone 57 776.
Demianchuk, W., Scand. Am. Line, 461 Main. Phone 24 700.
Demkiw, J., Tailor, 814 Main Street.
Dershko, A., 906 Aberdeen Ave.
Dilaj, A., 883 Pritchard Ave.
Dilaj, D., 919 Burrows Ave.
Dolozanskyj, I., 769 College Ave.
Doroschuk, S. M., Publisher "Promin" childrens' Monthly and "Tochylo" Journal of of Humor and Satire., 623 Selkirk Ave.
Dorozynsky, P., 21 Charles,— Ph.: 52 680.
Dowhan, P., 781 Redwood Ave.
Dowhan, P., 41 Grove St.
Dragan, M., 917 Redwood Ave.
Drobek, St., Zero Bottling Works, 83 Euclid.
Dubchak, M. Photographer, 591 Selkirk.
Duchak, N., 701 College Ave.
Dudar, K., 609 Church Ave.
Dudek, A., Grocer, 1335 Manitoba Ave.,— Phone 57 743.
Dutchyshyn, Wm., 88 McDonald.
Dutka, J., 588 College Ave.
Dutko, N., Grocer, 858 McCalman.
Dworak, Leo., 258 Rutlond St. Jas.,— Phone 63 805.
Dyky, W., 682 Magnus Ave., Winnipeg, Man.
Dyma, B. Dr., 594 Selkirk,— Phone 55 043. 783 Pritchard Ave.,— Phone 51 239.
Dyma, J. A., 399 Manitoba,— Ph.: 55 726.
Elcheshen, D. M., C. N. R.— Phone 847 312.
Empire Drug Store, 600 Selkirk, Ph.: 54 260.
Ewanus, J., 628 Magnus Ave.

Faraschuk, P., 1157 Selkirk Ave.
Faryna, J., Builder, 384 Seymour Street,— Phone 56 423.
Fedora, J., 776 Stella Ave.,— Phone 53 416.
Fedorowich, Jos., 397 Aberdeen Avenue,— Phone 54 340.

Fedorowich, P. M., Grocer, 902 Aberdeen,— Phone 57 858.
Fedyk, Th., 434 Martin Ave.
Fedoruk, J., Grocer, 846 Pritchard Ave.
Fedun, T., Tailor, 591½ Selkirk Avenue. Phone 57 716.
Ferley, T. D., Real Estate, 201 McIntyre Bldg., Phone 22 442. 32 Bannerman Ave., Phone 56 828.
Fug H., 829 Boyd Ave.
Gaiety Cafe, 451 Portage. Phone 25 121.
Garbolinski, F., 633 Pritchard Avenue,— Phone 51 236.
Garbolinsky, M., 625½ Pritchard Avenue,— Phone 52 880.
Gayewsky, J., 411 Garlies St.
Genick, K., Alloway and Champion Bank, 362 Main St.,— Phone 23 311.
Golembiowsky, W., 500 Garlies St.
Grabowecky, L., Grocer and Butcher, 710 Aberdeen Avenue,— Phone 57 824.
Groshko, St., 901 Main St.
Grynewich, P., Grocer, 1927 Ross Ave.,
Grzygocki, A., Grocer, 1178 Selkirk Avenue, Phone 57 692.
Gudz, J., 885 Redwood Ave.
Gudz, M., Builder, 923 Boyd Ave.
Halicki, A. J., 667 Mountain Ave., P. 54 515.
Havryschak, K., Grocer, 829 Pritchard Ave.
Hawrych, M., Silverplaters, 590 Selkirk,— Phone 52 416.
Hawryluk, A., 733 Scotland Ave.
Hawrysyshyn, P., 67 Barber St.

Hawryluk, D., 1013 Boyd Ave.
Hawryluk, M., Grocer, 600 Stella Ph.: 57 860
Hladky, N., 611 Redwood Ave.
Hlady, P., Grocer, 987 College Ave.
Hirny, M., 915 Aberdeen Ave.
Hirny, S., 1038 Magnus Ave.
Hladij, O., Grocer, 475 Magnus Ave.
Hnyda, J., 913 Pritchard Ave.
Holowacky, M., Grocer, 836 Aberdeen Ave.

Homik, M., Grocer, 612 Cathedral Ave.
Homik, A., Printer, 550 Selkirk Avenue.
Hrechuk, W., 587 Flora Ave.
Hrynchuk, J. W., 59 McArthur, Ph.: 29 07.
Hryniuk, J., Grocer, Manitoba & Artillery.
Hryshko, J., Grocer, Pritchard & Battery.
Hrushka, Michael, **Journalist**, "Free Press, Carlton St.,— Phone 846 654. Res. Phone 52 196,— 61/5 Church Avenue.
Hubicki, J., 324 Burrows,— Phone 54 009.
Humnicki, J., 769 Stello Ave.
Humnicki, O., 990 Alfred Ave.
Humnicki, P., 742 Stella Ave,
Humnicki, W., 1443 College Ave.
Hunkewich, Dm., 638 Burrows Ave.
Hutzulak, P. Dr., 407 Selkirk, Ph.: 55 298.
Hykawy, O. H., 850 Stella Phone 52 488.

Iwanchuk, P., 336 Higgins,— Phone 82 529.
Iwanicki, J., Grocer, 832 Burrows Avenue,— Phone 57 937.
Iwaniw, J., 81 Hallet St.
Iwasienko, J., Floorscraper, 394 Stella Ave.
Iwchuk, W., 816 Boyd Ave.
Jacek, Nick., 810 Boyd Ave.
Jastremsky, T. A., 95 McGregor St.
Jundak, P., 856 Manitoba Ave.,
Jurek, W., Meatc and Prov., 1031 Burrows Ave.,— Phone 57 955.
Juskewych, D,, 91 Grove St.
Juskiw, S., Tailor, 874 Main Street.
Juzyk, S., 432 Selkirk Ave.

Kablak, Geo., contractor, 657 Aberdeen.
Kachulaak, Mrs. P., 69 Suttherland' Street, Phone 52 764.
Kalyniuk, R., 879 College Ave.
Kapitanchuk, H., 857 Aberdeen Ave.
Karabut, N., 1829 Logan Ave.
Kardinal, A., Tailor, 1452 Arlington Str.
Kardinal, B., 947 Pritchard Ave.
Karokochuk, A., 663 Main Street.
Kazaniwsky, W., Book Store, 806 Main St., Phone 57 800.
Kific, G,, Butcher, 711 Magnus, Ph.: 57 604.
Kirunchek, W., Grocer, 872 College Avenue, Phone 57 838.

Kitar, J., Taxi, 37 Argyle,— Phone 22 148.
Kisil, Stt., Grocer, 501 Montrose Avenue,— Phone 57 850.
Kissick, Mrs. C., 861 Flet,— Phone 41 051.
Klymkiw, A., Life Insurance, 379 Garlies.
Kobylowsky, St., Grocer, 1039 Alfred Ave, Phone 57 885.
Kochulak, J., Transfer, Euclid & Mead Str.
Kodyk, Mrc. E., Grocer, 475 Glasgow,— Phone 43 360.
Kolenko, P., 1379 Winnipeg.
Kolisnyk, W. N., 831 Main St., Ph.: 54 041.
Koltek, J., 99 Selkirk Ave.
Koman, V. H., 1584 Arlington, Ph.: 52 881.
Komarensky, S., 663 Church,— Ph.: 51 282.
Korecki, J., rear of 120 Disraeli,— P. 52 723.
Korzyk, M. A., 479 Aikins,— Phone 52 723.
Kosarenko, S., Life Insurance, 659 Burrows Avenue.
Kosmuk, N., 184 Syndicate,— Ph.: 55 938.
Kosowan, W., Shoemaker, 186 Euclid Ave.
Kostiuk, J., 669 St. Johns,— Ph.: 52 154.
Kotenko, P. & Co., Tanner, 1379 Winnipeg, Phone 21 609.
Kovil, H., 314 Newton Ave., W. Kildonan,— Phone 58 213.
Kowal, M., Grocer, 1873 Ross,— Ph.: 25 421.

Kowalchuk, Peter, 312 Ellen,— Ph.: 27 967.
Kowbel, Semen, 671 Andercon, Ph.: 52 959.
Kowbel, Stanle,yGrocer, 400 Montrose Ave., E. Kildonan,— Phone 57 886.
Kowtun, W., Grocer, 917 Alfred Ph.: 57 788
Krawchuk, J., 593 Dufferin Ave.

Krawchuk, N., 699 College,— Phone 56 999.
Krawchuk, N. K., 177 Garry.
Krawchyk, S. N., 1864 Elgin Ave., Brooklands,— Phone 89 419,
Krawetsky, Chas., 546 Magnus, Ph.: 51 777.
Kravetsky, J., 506 Redwood,— Ph.: 55 220.
Krawetsky, W., Grocer, 450 Pritchard,— Phone 57 930 .
Krezanosky, F. H., Grocer, 136 Disraeli,— Phone 57 663.
Kriewetsky, Rev. M. N., 727 Flora Avenue, Phone 53 341.
Kryzanowsky, Mike, 353 Riverton, P. 59 129.
Kulchycky, J., 1058 Aberdeen,— Ph.:58 912.
Kumka, M., McGregor and Burrows.
Kurdydyk, G., 41 Cathedral,— Ph.: 56 940.
Kuzmak, Mrs., P., 210 Edmonton.
Kuzyk, J., Tailor, 814 Main St.
Kuzyk, D. 558 Stella Ave.
Kwacnycia, S., Shoemaker, 953½ Main St.
Kyfiuk, G., Grocer, 711 Magnus Ave.

Lapchuk, P., Grocer, 736 Pritchad Ave.

Lazarnick, P., 285 College Ave., Ph.: 62 180.
Lazeczko, M., Druggist, Boyd & Arlington.
Leschij, M., 415 Sinclair St.
Lewak, M., 374 Parr St.
Lewick, J., 639 Garwood Ave., Ph.: 44 696.
Lewitsky, J., 173 McGregor St.
Lezack, J., 71 Lusted,— Phone 53 154.
Lypka, N., 139 Disraeli,— Phone 55 398.
Lys, Chas. R., 246 Conway St. Jas. Phone 63 644.
Lysak, Miss M., 761 Scotland, Ph.: 43 908.

Makar, Mike, Grocer, 710 Manitoba Avenue, Phone 57 796.
Makichuk, W., Coal & Wood, 1042 Selkirk, Phone 55 919.
Makowski, M., 88 Redwood Ave.
Malofij, Dm., Metropolitan Life, 456 Jamieson
Majuk, J., 800 Burrows Ave.
Manchulenko, E., 66 Edward St., Ph. 56 067.
Manchulenko, J., Grocer, 86 Derby Street,— Phone 57 934.
Manchulenko, M., Grocer, 448 King St.
Manitoba Sausage Co., 897 Main St.
Maraz, J., Grocer, 832 Magnus, Ph.: 57 857.
Marion, G. Restaurant, 183 Henry Ave.
Markewych, B. People'c Cafe, 862 Main St., Phone 57 869.
Martyniuk, A., 436 Sinclair Street.
Maruschak, G., Grocer, 475 King St.
Maydanyk, J., 798 Mountain,— Ph.: 58 996.
Mazur, Jos. A., Grocer, 714 Walker,— Phone 43 337.
Melnychuk, J., 1013 Manitoba Ave.
Melnychuk, T., 898 Pritchard Ave.
Melnyk, N. Grocer, Butcher, Conf., 590 Burrows Ave.,— Phone 57 798.
M. C. Cafe, Portage and Sherbrooke.
Michajluk, L., 804 Mountain Ave., —Phone 59 008.
Mihaychuk, Dr. M., 594 Selkirk Ave.
Motzok, A., 649 Alfred,— Phone 56 384.
Mychaski, P., 400 Henry,— Phone 86 028.
Mysak, W., Tailor, 1446 Arlington.
Myska, Mike, Grocer, 1044 Aberdeen, Phone 57 541.
Myskiw, M., 815 Boyd Ave.
Mushij, P., 813 Boyd Ave.

Nawalkowsky, Jos., 49 Grove, Ph.: 52 529.
Nawiziwsky, J. M., 1001 Aberdeen Avenue, Phone 56 038.
Nazar, Katie, 862 Alfred,— Phone 56 978.
Nebylowych, James, Powers & Aberdeen,— Phone 53 121.
Negrych, W., 487 Flora,— Phone 55 257.
Nosaty, P., 846 Magnus Ave., Ph.: 89 042. Phone 89 042.
Novak Dr. J. G., 459 Selkirk, Ph.: 54 351.
Novak, I., 1097 Burrows,— Phone 56 542.
Novak, W. M., 477 Salter,— Phone 55 680.
Nykoruk, W. M., 105 Lusted, Phnoe 54 431.

Oleksiw Rev. Fr. P., 115 McGregaor, Phone 52 025.
Oshanek Dr. J. P. Chiropractor, 590 Selkirk, Phone 55 144.
Oskar, M. S., Dr., Chiropractor, Arlington & Alfred, 57 822.
Owczar, H., 391 Polson,— Phone 56 468.
Ozer, Fred, Grocer, 708 McPhillips,
Ozero, S. H., 377 Garlies,— Phone 54 662.
Ozero and Yakimischak, 520 McIntyre Bldg., Phone 86 444.

Paladichuk, Fred, Grocer, 887 Pritchard,— Phone 57 928.
Panchuk, J., Grocer, 101 Higgins, Ph.: 25 976.
Panisko, M., 733 College,— Phone 55 209.
Pasichniak, M., Book Store, 850 Main St.
Paskewich, St., 28 Melrose,— Ph.: 47.
Pauluk's Photo Studio, Main and Pacafic.
Pawlukewych, P., 280 McAdam, Ph. 52 177.
Pawuk, Joe, Restaurant, 194 Higgins Ave.
Pecheniuk, J., 99 Selkirk Ave.
Pidlubny, J., Biliard, Cor. William & King.
Platsko, H., 120 King St.
Polney, M. D., 758 Pritchard, Phone 54 881.
Polo Cafe, Pauk, J., 194½ Higgins Ave.
Pomazaniw, A., 1829 Logan Ave.
Popel, P., Carpenter, 1001 Pritchard Ave.
Popowich, A., Grocer, 473 King Street.
Powadiuk, N., Grocer, 341 Oxford, Ph.: 163
Probiznyj, N., 627 Flora Ave.
"Promin," S. M. Doroschuk, 623 Selkirk, Drukarnia i Knyharnia.
Protasewych, K., 674 Aberdeen Ave.
Providence Church Goods, 579 McDermot. Phone 87 738.
Prodan, C. S., 27 Green, E. Kild. Ph.: 58 511.
Prokop, J., 612 St. John's, — Phone 54 154.
Prymak, H. Grocer, 153 McGregor Str.
Prystayko, A., 750 Flora,— Phone 55 066.
Puchniak, W., 705 Scotland, Phone 48 213.
Rt. Rev. B. Ladyka, O. S. B, M. Bishop, 612 Flora Ave.,— Phone 55 725.
Raijian, G. P., Grocer, 236 Battery, Phone 57 760.
Rechliwsky, P., Alloway & Champion Bank, Phone 23 311.
Rezniowsky, L. Dr., 600 McGregor Street.
Rij, J., 991 College Ave.
Romaniuk, H., Restaurant, 234 Main St.

Rekszynski, J., 913 Boyd Ave.
Romaniuk, Alex., 997 Lorette Ave., Phone 48 589.
Romaniuk, H., 390 Salter Str.,— Electric Lunch, 234 Main St.
Romaniuk, P., 695 Flora, Phone 56 088.
Roshko, Alex., Real Estate, 303 McIntyre. Phone 22 569.
Roshko, G., Grocer, 427 Parr St., P. 57 811.
Rudachek, J., C. P. Steamship, Ph.: 25 815.
Rudyk, M., Grocer, 1333 Manitoba, P. 57 802.
Rudyk, P., 1622 Arlington, Phone 58 777.
Ruta, P., 809 Flora Ave., Phone 53 651.

Sawchuk, A., 553 **Pritchard Ave.**
Sawchuk, M., Grocer, 710 Burrows Ave.,—
Sawula, S., Barrister, 306 Conf. Life Bldg., 457 Main St., **Phone 86 848.**
Sayk, P., Grocer, 769 Mountain, Ph. 57 849.
Scrapnek, M., Grocer, 138½ Higgins Avenue Phone 25 230.
Scrapnek, N., Grocer, 1041 Aberdeen Avenue Phone 57 828.
Semchuk, S. Rev., 913 Boyd Ave., P. 56 786.
Semeniuk, F., Grocer, 803 Stella, Ph. 57 833.
Senkiw, Wm., 772 Magnus Ave.
Senkiw, Fr., Grocer 952 Aberdeen, 57 771.
Senyk, J., Grocer, 278 Jarvis Ave.
Serytuk, W., 274 Bowman, East Kildonan, Phone 53 130.
Shashkewych Shool, 49 Euclid Ave.
Shewchenko Reading Club, Watt & Montrose
Shewchuk, F., Grocer, 587 Herbert, Phone 57 761.
Shefchyk, W. M., 539 Polson, Phne 52 495.
Shtepa, P., 1829 Logan Ave.
Shymanski, P., 278 Jarvis,— Ph.: 54 119.
Sikewych, D., General, 512 Bannerman Ave. Phone 55 619.
Sikewych, L., White Star, 224 Portage,— Phone 22 437.
Sikorski, S., 126 Sherburn,— Ph.: 39 420.
Siwak. Mrs. Jessie, Grocer 621 Consol Ave. E. Kildonan,— Phone 57 908.
Skibitsky, F. E., 68 Hallet St.
Skoblak, St., Floor Specialist, 669 Manitoba Ave, — Phone 54 384.
Skraba, P., 383 Selkirk Ave., Grocer.
Skremetka, M., Grocer, College & Sinclair, Phone **57 861.**
Skryha, Tailor, Selkirk Ave., near **Main St.**
Skulsky, Mrs. N., res. 496 Redwood,— Phone 53 665.
Slipetz Realty Co., 826 Main St, Ph,: 51 929.
Slobodzian, J., Floor Specialist, 628 Flora,--- Phone 55 561.
Slopski, P., Grocer, 684 McPhillips, P. 57 720
Slupsky, Fred, Grocer, 684 Pritchard Ave.
Smereka, G., 760 Magnus Ave.
Smolij, Alex., Grocer, 925 Boyd Ave.
Solnyk, P., Hardware, 693 McPhillips St.
Soltys, Fred, 625 Church Ave., Ph.: 52 665.
Sopko, A., Grocer, 11 Sutherland Ave.
Sorokula, M., 640 Aberdeen Ave.
Stadnyk, M., Restaurant, 428 Main Street, Phone 88 636.
Stark, A., Grocer, 532 Redwood, Ph.: 57 894.
Stawnychka, J., 667 Main St.
Stebnicki, J., 94 Lucted,— Phone 55 135.
Stechishin, M., 135 Stephens St., Ph.: 55 350.
Stefanick, Theo., 302 Lizzie,— Ph.: 87 560.
Stibel, A., Grocer, 497 Bowman Ave., East Kildonan,— Phone 57 725.
Stojko, Bronie, Grocer, 306 Sinclair Street, Phone 57 605.
Storoschuk, Wm. H., Grocer, 53 Grove,— Phone 57 835.
Stusiak, John, Shoe Shine Parlor and Shoe maker, 429½ Portage,— Phone 80 732.
Sunrise Lunch, 697 Main St.
Swiston, P., Grocer, 401 Ottawa Ave., East Kildonan,— Phone 57 831.
Swystun, W., 11 Kennedy St.
St. Nicholas Benevolent Association, Corner Pritchard & Arlington.
St. Raphael's Ukrainian Immigrants Welfare Association of Canada, 306 Conf. Life Bldg., 457 Main Street.— Phone 86 848.
Szmilski, W., 475 Magnus Ave., Ph.: 52 684.
Symchych, E. A., 610 Cathedral, Ph.: 56 095.
Sych, Mrs. M., 945 Pritchard,— Ph.: 56 584.

Taciuk, Fr., C. N. R. Representative, 261 Main St.
Tanasijchuk, M., Grocer, 895 Manitoba,— Phone 57 613.
Tymochko, O., 1099 Magnus Ave.
Taran, S., 250 Jarvis,— Phone 54 814.
Tataryn, Jos., Grocer, 1941 Elgin, Ph, 25 525.
Tataryn, M., Grocer, 769 Manitoba, 57 712.
Terlecki, C., 783 Bold, — Phone 51 159.
"Tochylo," Journal of Humor & Satire, 623 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.
Tuchak D., Dry Goods 1524 Arlington St.
Trus, J., 939 Burrows Ave.,
Turchan, W., 716 Redwood Ave.
Turula, E., Music Studio,— Phone 55 691, Corner Salter and Selkirk Ave.
Tychowecky, S., 856 Main St., Ph.: 57 087.
Uhryniuk, P., 824 Alfred,— Phone 53 480.
Ukrainets, Dan, Grocer, 72 Derby.
Ukrainian Bazaar & Book Store, 906 Main, Phone 57 800.

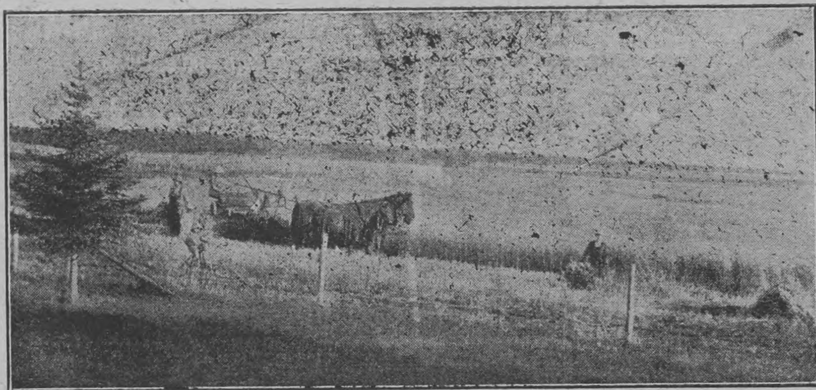
Ukrainian Booksellers & Publishers Ltd., 660 Main St., — Phone 28 008.
Ukrainian Institute Prosvita, Corner Arlington & Pritchard.
Ukrainian Institute, The Peter Mohyla, — 11 Kennedy St.,— Phone 21 662.
Ukainian Labor News, Pritchard and McGregor,— Phone 51 465.
Ukrainian Labor Temple, Cor. Pritchard & McGregor,— Phone 51 465.
Ukrainian Voice, 212—214 Dufferin, Phone 52 270.
Ukrainian Reading Association, Flora and McKenzie,— Phone 57 803.
Ukrainian Workers Union Bakery, 626 Stella Ave., — Phone 53 770.

Verhun, W., The Workmen's Compensation Board, 166 Portage Ave.,— Phone 84 248.

Wasko, J., Carpenter, 212 Glenwood.
Wasylyshyn, E., 270 Main St., Cunard Line, Ukrainian Department,— Phone 26 841.
Werhun, M., 968 Pritchard.
Wichnenko, W., Grocer, 672 Pritchard Ave.
Winnipeg Wholesale and Confectionery, 903 Main Street.
Wiwsianyk & Chorney, Grocer, 60 Edward.
Wojcenko, P., 212 Dufferin,— Ph.: 52 270.
Wolchok, W., 405 Boyd Ave.— Ph.: 51 106.
Werhun, J., 995 Manitoba Ave.
Winnipeg Lunch, 683 Main, Ph.: 80 692.
Wiwsianyk, B., Peoples Drug Store, Henry and Martha.
Wolchok, M. S., 699 Rathgar,— Ph.: 44 358.
Werlicki, J., Grocer, Yale and Loola,— Phone 108.
Wouchuk, P., 428 McGregor,— Ph.: 55 211.
Wolos, M., Groocer, 374 Galloway,Ph. 57 929
Worobec, J., 101 Vivian Ave., St. Vital,— Phone 83 426.
Wozniak, M., 797 Aberdeen,— Ph.: 56 933.
Wozniak, S., Coal & Wood, 491 Washington Ave., East Kildonan,— Phone 501 888.
Wysocki, J., Grocer, 7 Vopni, Brooklands,— Phone 25 658.

Yacyshyn, J., Austin St., — Phone 55 531.
Yakimischak, D., 520 McIntyre Bldg. — Phone 86 444.
Yaremchuk, A., 1050 Weatherdone, 44 758.
Yaremowitch, A. Drugless Phys., 772 Magnus Ave.,— Phone 56 374.
Yaremko Mrs. T., Grocer, 351 Stella Ave.

Zahariychuk, A., Scand. Am. Line, 461 Main, Phone 24 700.
Zakus, P., Dr. Dentist, 594 Selkirk Avenue, Phone 54 957.
Zalozetsky, N. L., 1007 Selkirk, Ph.: 54 957.
Zapisocki, Wm., 401 Garlies, Phone 51 224.
Zarowsky, J., 753 College Ave.
Zawidowski, John, 561 Selkirk, Funeral Director,— Phone 51 500.
Zborowsky, J., 656 Magnus Ave.
Zerebko, J., 603 Pritchard Ave.
Zayac, H., 898 Aberdeen Ave .
Zubrycky, M., 890 Redwood Ave.
Zwarun, P., Wood Dealer, 682 Stella Ave.
Zwizdaryk, H., 672 Manus Ave.

Поле в Саскачевані.

КОРОТКА ЛІТОПИСЬ УКРАЇНЦІВ В КАНАДІ.

1895. Приїзд Н. Олеськова зі Львова до Канади, який видав в 1895 р. опис Канади. Помер 20. X. 1903.

1896. Приїзд около 150 Українців до Канади. Початок іміґрації більшими гуртами. Від року 1890 приїзджали Українці до Канади нечисленно.

1899. Церков св. Володимира й Ольги вибудована у Вінніпеґу. Найстарша церков в Канаді.

1900. Приїзд російського архиепископа Серафима, який висвячував когонебудь на священка, і розбудив релігійні суперечки серед української емґрації в Канаді.

1902. о.о. Василіяни прибули до Едмонтону, Алта. Церков св. Петра і Павла в Мондері.

1903. Архіепископ Серафим вибудовав "грецьку незалежну церков" ім.Спасителя у Вінніпеґу. Основано читальню ім. Т. Шевченка у Вінніпеґу при вулиці Юкліда ч. 109.

1904. Церков о. о. Василіян у Едмонтоні, Алта. Дня 12. V. перший вечер в Канаді в честь Т. Шевченка. Дня 14. V. перше представлення в Канаді: "Арґонавти" Гр. Цеглинського. В читальни при вул. Юкліда ч. 109 у Вінніпеґу.— Церков ім. св. Николая оо. Василіян у Вінніпеґу, Ман.— Часопис "Канадійський Фармар" у Вінніпеґу, Ман.

1905. Анґлійсько - українький семінар у Вінніпеґу.— Запомогове Братство св. о. Николая у Вінніпеґу.— Школа СС. Служебниць, Вінніпеґ, Ман.

1907. "Самопоміч" в Монтреалі, Кве. (3. II.).— Дня 24. III. заложено Читальню Просвіти в Едмонтоні, Алта. Вкладка місячна 15 ц. — Церков в Брендоні, Ман.— Анґлійсько - український семінар перенесений до Брендону, Ман.— Дня 5. VII Перший зїзд українських учителів. Основана "Українсько - учительська Орґанізація в Канаді." Т. Стефаник, шкільний інспектор й орґанізатор. Посвяченнє "руської независимої церкви" на розі МкҐреґора і Стеллі.— "Ранок," часопис, як "Орґан независимої руської церкви в Канаді."

1910. Читальня Просвіти у Вінніпеґу. Митрополит А. Шептицький відвідує Українців в Канаді.

1911. "Канадійський Українець" часопис у Вінніпеґу.— Запомогове Братство св. Івана Милостивого при церкві св. Николая.

1912. Епископ Никита Будка як владика Українців греко - католиків Канади осідає у Вінніпеґу. Інститут Просвіти ім. Т. Шевченка в Брукленді, Ман.— Український Народний Дім у Вінніпеґу. Радним до маґістрату у Вінніпеґу вибрано Т. Стефаника.— Товариство Просвіта ім. Т. Шевченка в Монтреалі, Кве.

1913. Анґлійсько - українська Читанка в Манітобі. І. часть.

1914. Українська Рідна Школа при Інституті Просвіти в Брукленді, Ман. Перша така школа в Канаді.

1915. "Маніґрула" сценічний образок, написав Яків Майданик.— Український Буквар. Виданнє Ф. Доячека. До нині 12 видань.— Послом до провінціонального парляменту Манітоби вибрано Т. Д. Ферлея.— Український Студентський Кружок у Вінніпеґу.

1916. Інститут ім. П. Могили в Саскатуні, Саск. Знесено науку в українській мові в анґлійських народних школах.

1917. "Кобзар" Т. Шевченка виданий накладом часопису "Канадійський Українець" тоді "Канаський Русин"— Літературно-наукове Товариство ім. Т. Шевченка в Етелберті, Ман.— Неанґлійцям відобрано право голосовання з воєнних причин.

1918. До провінціонального парляменту в Алберті вибрано Андрія Шандра.— Історія України віршами Юрка Шкварка (21 пісень). Видав "Канадійський Українець."

1919. Український Червоний Хрест у Вінніпеґу, Ман.

1920. "Геройська Україна." Альбом світлин. Накладом книгарні Ф. Доячека. Укр. Колеґія ім. св. Йосифа, вибудована в Йорктоні, Саск., 11 степенів з правом прилюдности.— Вибір Д. Якимішака і М. Григорчука на послів в Манітобі Світляні відчити І. Боберського.

1921. Український Інститут Просвіти у Вінніпеґу, Ман.— Митрополит А. Шептицький відвідує по другий раз Українців в Канаді.

1922. Запомогове Братство св. Михаїла Архистратига в православній церкві при вул. Дізраельного.— Вибір Н. Бачинського на посла в Манітобі. Приїзд дра Ос. Назарука.

1923. Читальня Просвіти в Оттаві.—

1924. Виступ хору "Канада" в салі "Борд оф Трейд" у Вінніпеґу. "Звіт з позички Національної Оборони." Брошурка на 32 стор.

1925. Новіціят оо. Василіян в Мондері, Алта.— Народний Дім в Росбурні, Ман. вибудовано.— "Товариство Опіки" над українськими переселенцями ім. св Рафаїла в Канаді.— Вибудовано салю "греко-православної церкви" у Вінніпеґу.

1926. Народний Дім в Анґусвілі і в Окбурні, Ман. вибудовано.— Школа українських танців Василя Авраменка в Канаді. Торонто. До Домініяльного парляменту в Оттаві вибрано з Албер-

ти Михайла Лучковича.— Вибудовано Сиротинець Сестер Служебниць в Мондері, Алта.— "Нове Поле" Канадійський Альманах. Виданнє "Товариства Опіки."

1926. Основання Виховавчого Інституту ім. Т. Шевченка в Едмонтоні.

1927. "Церков Українців в Канаді" написав о. Пантелеймон Божик (336 сторін). — Альманах Товариства Опіки "Прерія." — Дня 1-го липня участь Українців в обході 60-літного ювилею конфедерації Канади.

Товариство ім. Шевченка в Сент Боніфейсі.

1928. Альманах Товариства Опіки "Кленовий Лист."— "Західні Вісти" в Едмонтоні.

1929. Інтронізація епископа Кир Василя в Едмонтоні, дня 14 липня; у Вінніпеґу, 21. липня. — Церков в Ріджайні. Народний Дім в місцевости Ольга. — Приїзд сенаторки Олени Кисілевської. Приїзд делеґата Рідної Школи Л. Ясінчука. Шпиталь Сестер Служебниць в Мондер. — Намістна промислово - торговельна Спілка у Вінніпеґу.

Альманах Товариства Опіки: "Фарма."

ПИШІТЬ ДО ТОВАРИСТВА ОПІКИ.

Товариство Опіки видало календар на рік 1930 під заголовком: "ПРОВІДНИК" "Календар КАНАДІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

В тім календарі подані статті наших аґрономів про рільництво, дуже цікаві для кождого, що приїхав до Канади. Понад 60 образків окрашує календар, а мимо того ціна календаря дуже низька, бо лише 40 центів. Гроші можна висилати "Моні-Ордером," почтовим "нотом," або чеком. Можна замовляти поодиноко, або два, три календарі разом.

Попередними роками видало "Товариство Опіки" три ріжні альманахи (збірники): "Нове Поле" 1927 — "Прерія" 1928 — "Кленовий лист" 1929. Всі ті книжки по 128 сторін з образками і дуже цікавими статтями. Кождий збірник коштує 25 центів

Хто хоче вчитися анґлійської мови, щоби легче найти роботу і легче порозумітися підчас роботи, може замовити через "Товариство Опіки" книжку до науки анґлійської мови. Ціна одного примірника 50 центів.

Товариство полагодило до тепер велике число справ для іміґрантів, виробило аплікації й афідевіти на переїзд до Канади, постаралося о дозволи (перміти) на приїзд до Канади, полагодило багато пашпортів на виїзд до Польщі, Румунії й України. Переслало високі квоти гроша в американських долярах до Старого Краю.

"Товариство Опіки" дає цілком безплатно пояснення, де шукати землі під фарми, як набути землі і як провадити господарство. Нема тижня, щоби люди не писали про фарми.

Велику прислугу віддає людям "Почтовий Відділ" Товариства. З того відділу користає вже кількасот робітників, які змінюють місце побуту, бо переходять від роботи до роботи. За пересилку листів через 12 місяців до кожногочасного місця побуту платиться добровільний даток $1.00 (оден доляр). Листи не пропадуть а дійдуть все до тої особи, до котрої адресовані. Цей відділ провадить осібний урядник.

Громадянство пише щораз більше листів до "Товариства Опіки" і поручає свої справи, бо переконується постійно, що одержить все поважну й ясну відповідь та совісну полагоду.

Коли прочитаєте цей лист, напишіть нам відповідь, а лист передайте своїм знакомим, щоби вони могли користати з поданих в тім листі вісток.

"TOWARYSTWO OPIKY"
Box 1616
Winnipeg, Man., Canada

В році 1929. українська греко-католицька церква в Канаді втратила через смерть двох священиків.

О. КСЕНОФОНТ РОЗДОЛЬСЬКИЙ.

Помер 8. січня 1929. як парох церкви св. Покрови у Вінніпеґу.

Покійний уродився 20. листопада, 1869. в Доброводах, Збаражського повіту в Галичині. Спершу був парохом в кількох місцях в Галичині, а від 1912—14. працював як місіонар в Канаді. 1914 р. вернув до старого краю і як парох пробув там до 1922. Того року приїхав до Канади вдруге. Заки обняв парохію у Вінніпеґу, був парохом в Геффорд, Саск.

Покійний був добрим проповідником, і як такий тішився повагою в церковних кругах. Похорон відбувся 12 січня, а тлінні останки спочивають на українськім кладовищі Всіх Святих у Вінніпеґу.

Покійний від самого початку істновання Товариства Опіки був його щирим симпатиком і помагав йому хосенною роботою.

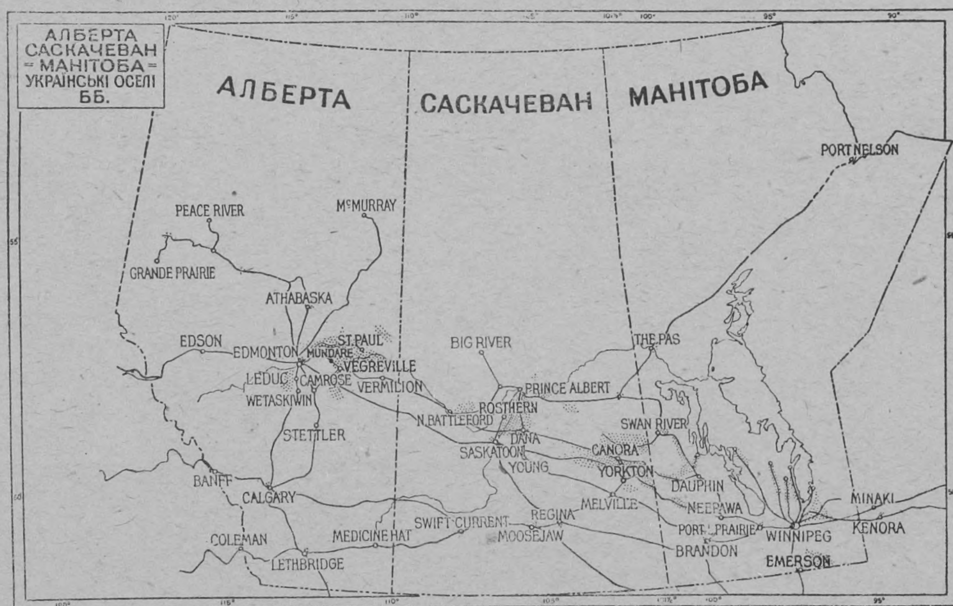
О. ЕМАНУЇЛ КРАСІЦЬКИЙ.

Помер на запаленє легенів 29 січня, 1929. в шпиталі в Селкірк, Ман.

Покійний уродився 19 квітня, 1858 р. в Дерлеві, повіту Камінка Струмілова, в Галичині. Був священиком у львівській, а відтак станиславівській епархії, до року 1909. Того року виїхав до Канади. Був на парохіях у Вінніпеґу, в Сидней, Н. С., де побудував церкву і парохіяльний дім, і в Кукс Крік, в Манітобі. Брав живу участь в просвітно-орґанізаційній роботі серед канадійських Українців.

Покійний від самого початку істновання Товариства Опіки був його щирим симпатиком і помагав йому хосенною роботою.

Похорон відбувся 6 лютого. Тлінні останки спочали на українськім цвинтарі Всіх Святих у Вінніпеґу.

Карта степових провінцій Канади.

БЮРА ПРАЦІ.

Щоби робітники могли найти роботу, держава Канада зорґанізувала по всіх провінціях Канади 64 бюр праці.

Тут подані місцевости, де є бюра й вулиці та числа домів, де міститься Бюро Праці, по англійськи "Employment Office." . Ті два слова треба написати як адресу і дописати місто, вулицю і число дому.

Листи писати по українськи.

Ще ліпше зголоситися особисто.

Українські фармарі і робітники повинні писати також до "Товариства Опіки" на адресу: "Towarystwo Opiky," Winnipeg, Man., Box 1616, щоби дістати потрібні вказівки і поради.

Подаємо тут бюра праці лише в Західній Канаді.

Manitoba—
- Brandon — 1124 Rosser Ave.
- Dauphin — G, W. V. A. Building.
- Winnipeg (Men's Division)— Maw Block, Cor. William Ave., and King Street.
- Winnipeg (Women's General)— Maw Bl. Cor. William Ave., and King Street.
- Winnipeg (Women's P. & B. and Juvenile Girls)— Maw Block, Cor. William Ave. and King Street.

Saskatchewan—
- Estevan—McCready and Holden Block.
- Moose Jaw— 18 High Street, E.
- North Battleford— Board of Trade Bldg.
- Prince Albert— Masonic Building.
- Regina— 1820 Albert Street.
- Regina (Teachers')— Parliament Bldg.
- Saskatoon— 124 Ave., A. North.
- Swift Current— 115 Railway Street.
- Weyburn— 141 Third St. North.
- Yorkton— Second Ave.

Alberta—
- Calgary— 608 Second St. E.
- Drumheller— 281 Centre Street.
- Edmonton— 10170 - 102nd Street.
- Lethbridge— Hull Block, Third Ave.
- Medicine Hat— 120 South Railway Street.

British Columbia—
- Cranbrook— 10 Baker Street.
- Kamloops— 246 Victoria Street.
- Nanaimo— Windsor Hotel Block.
- Nelson— 315 Baker Street.
- New Westminster— 44 Begbie Street.
- Penticton— 13 Nanaimo Avenue.
- Prince George— Fourth Avenue.
- Prince Rupert— Cor. Sixth St. & 3rd Ave.
- Revelstoke— McKenzie Avenue.
- Vancouver— 714 Richards Street.
- Vancouver (Unskilled Labour)— Hotel Europe Bldg., Powell Street.
- Vernon— 104 Barnard Avenue.
- Victoria— Cor. Broughton & Langley Sts.

Дуже часто робітники їдуть кількасот миль до Вінніпеґу за роботою і тратять гроші на подорож. Так не робиться. Треба удатися передовсім до найблизшого бюра праці і питати тамки за роботою.

Н. Й.

Вінніпеґ, Ман., 15. XI. 1929.

Просимо переглянути спис і подати ласкаво поправки і доповнення на адресу:

"TOWARYSTWO OPIKY"
Box 1616
Winnipeg, Man., Canada

A. CALDER & CO., LTD.

Залізничі і Корабельні Тикети до і з Европи.

НАЙНИЩІ ЦІНИ

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ

в американських долярах до Польщі, Ру мунії, на Україну і до всіх европейськихкраїв за дуже низькою винагородою. Ручи мо за скору і точну виплату.

ПРИНИМАЄМО ОЩАДНОСТИ

Коли Ви вибираєтеся до Европи або спроваджуєте кревних до Канади, порадьтеся нас як аґентів Сіпіяра (також аґентів для всіх инших корабельних ліній). Сіпіяр має найбільші і найшвидші кораблі, які мають знамениту обслугу і находяться найкоротше на океані. Плавба без пересідки прямо до Шербурґа — Гамбурґа або Антверпії.

Питайте о інформації АНТОНА КАРАКОЧУКА, **менеджера.**

Consult ANTON KARAKOCHOOK, Manager

Phone 26 313 Основано 1881 663 MAIN ST.

DOMINION STUCCO CO., LTD.

SUCCESSORS

TO WINNIPEG ROOFING Co.

ФАБРИКАНТИ І БУДІВНИЧІ

264 Berry Str.,

ST. BONIFACE, MAN. CANADA.

Великий вибір краскових стукко.

Великий вибір дахівок.

Огневі коминки в ріжних стилях.

Зонолітова відокремлююча виправка (плестер).

Зонолітова, притишна виправка (плестер).

Маґнізотове стукко.

Окси-хлоридові підлоги.

Кальціюм-фльорід на дороги.

Коллой на виріб тверди (конкріту).

Мішанинна стукко.

Шутер для курей.

З РОЗУМНИХ ДУМОК.

Втіха зі злих сторін людського життя — се доказ глупоти або низького способу думання. Таксамо й часте балакання про те з охотою, а без потреби.

Инших пізнаєш, коли думкою вглибишся в собі, а себе — коли пізнаєш инших.

В усіх поезіях найбільшого поета України Шевченка тільки раз ужито слова "пребезумний". А саме в отсім місці: "Пребезумний скаже в серці, що Бога немає".

І таксамо як каже Шевченко, говорять всі правдиві ґенії всіх народів світа.

ВЯЗАНКА ПРУТІВ

Розумний отець, умираючи, учив своїх синів триматися разом, помагати собі взаїмно. Взяв кілька звязаних кріпко прутів і казав їх зломити. Кождий силувався, а зломити не міг, бо прути були тісно звязані разом. Тоді казав отець прути розвязати і роздав їх синам по одному. Ану тепер ломіть! І кождий навіть найменший син зломив прут осібний легко.

Розумні люди знають, що то за сила триматися разом, бути кріпко злученими в дібрану та пожиточну орґанізацію. Вони лучатьсз в таку орґанізацію, що має одну ідею, оден провід, одно гасло, котра робить їх сильними підмогою других.

КАНАДІЙСЬКА СІЧОВА ОРГАНІЗАЦІЯ.

1. Заінкорпорована Домініяльним Чартером 1924 р.
2. Має Січові Доми, має свої відділи по всій Канаді.
3. Третий рік видає свій орґан "Канадійська Січ."
4. Опирається на централістичній засаді: одна ідея, оден провід, одно гасло.
5. Сталить твердий характер своїх членів, плекає силу волі, християнську етику і творчість одиниць.
6. Заправляє своїх членів до почуття карности, послуху та дисципліни, до спорту, охочих до військового діла та до воєнної штуки.
7. Виробляє зі своїх членів свідомих, льояльних горожан-патріотів Канади та політично вироблених державників-монархістів.
8. Несе матеріяльну поміч своїм членам та їх родинам на випадок слабости, каліцтва, або смерти.

Пишіть за поясненнями й радами на адресу:

CANADIAN SITCH ASSOCIATION

Box 2074 Winnipeg, Man. Canada

ТОВАРИСТВО ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМИ ІМ. СВ. РАФАІЛА В КАНАДІ

ST. RAPHAEL'S UKRAINIAN IMMIGRANTS WELFARE ASSOCIATION OF CANADA

Просимо писати до Товариства Опіки:

1. Товариство Опіки старається о "Номінації" (Зазиви) і урядовий "Перміт" (Дозвіл) на вїзд для людий, які шукають праці на фармах в Канаді і хотять їхати до Канади, щоби працювати на ріллі.

2. Товариство Опіки старається о паспорти для тих людей, що хотять вернути до Рідного Краю.

3. Товариство Опіки полагоджує корабельні карти для людей, що їдуть до Канади або до Европи.

4. Товариство Опіки дає пояснення про роботу в Канаді і винаходить місця до роботи, поручає робітників і робітниці на фарми, а також служниці і помічниці до домашньої роботи.

5. Товариство Опіки дає пояснення про землю і про фарми в усіх провінціях Канади, про заробітки, спосіб життя і праці та організації в Канаді.

6. Товариство Опіки полагоджує, на бажання, посилку гро-шей в американських долярах, звичайно, або телеґрафічно.

7. Товариство Опіки дає пояснення про краї й держави, куди хотілиби виїхати українські переселенці, перестерігає, або поручає.

8. Товариство Опіки приймає зажалення в справах подорожі, або роботи, або платні за роботу, розглядає жалоби й стає в обороні.

9. Товариство Опіки полагоджує аплікації і корабельні карти для людей, що спроваджують свої жінки, діти, своїх кревних, або знакомих до Канади.

10. Товариство Опіки має почтовий відділ. Хто хоче одержувати безпечно свої листи, повинен подавати свій адрес на Товариство Опіки

Хто хоче без перешкоди спровадити свою родину, знайде поміч і пораду в Товаристві Опіки, совісну і скору полагоду своїх справ.

АДРЕСУЙТЕ:

TOWARYSTWO OPIKY

BOX 1616, WINNIPEG, MAN.

Печатано в друкарні Видавництва "ПРОМІНЬ" С. М. Дорощука, 623 Селкірк Евеню, Вінніпеґ, Ман.